

శ్రీ రస్తు.

జానకీపరిణయాఖ్యమిదం నాటకమ్.
హృద్యానవద్య కవితాచాతురీధురీణైః
శ్రీరామభద్ర దీక్షితకవివరేణ్యైః
ప్రణీతమ్.

కాంచీపురం. ఈచ్ఛంబాడి - శ్రీనివాసాచార్యేణ
పరిశోధితమ్.

బెంగళూరు

బ్రహ్మశ్రీ-వాజపేయం-వేంకటేశశాస్త్రిణాం
తనూజైః. శ్రీకృష్ణశాస్త్రిభిః
యనమదల - వెంకటాచార్యైశ్చ

వివేకకళానిధిమద్రాక్షరశాలాయాం
ముద్రితం విజయతేతరామ్.
1882 ఫిబ్రవరినెల.

జాగరణిపగిణియనాడకం.

Registered Copy-right.

Madras. -

LATE KUPPANIENGAR'S

ప్రకటన.

ఇందువలన నెల్లజనులకు దెలియ జేయునది యేమనగా
* జానకీవరిణయ నాటకమును కూడినవరకు అనేక ప్రాచీన
ప్రతులనుకొని ముద్రించితిమి.

మరియు మాలతీమాధవీయ నాటకమునకును, సంకల్ప
సూర్యోదయ నాటకమునకును, వ్యాఖ్యానములతోడను, వైద్య
నాథీయ్యమను ధర్మశాస్త్రమును, రంగనాథరామాయణ
మను ఉత్తరకాండ ద్వీపద కావ్యమును, శ్రీమాన్ - విక్కి
రాల - నరసింహాచార్యులుమొదలైన ఆర్యులచేరచియింపఁ
బడిన తిరునామములును, చెన్నపురిపెద్దినాయనిపేట గోవిం
దప్పనాయనివీధి (౯౪) నెంబరుగలగృహమునందుస్థాపింప
బడియుండెడు వివేకకళానిధిముద్రాక్షరశాలయందుముద్రిం
పించుచున్నారము. గాన వలయువారలు సదరు ముద్రాక్షర
శాలాధికారులకుగాని, బెంగుళూరు పెద్దపేట చౌకములో
పుస్తకముల వ్యాపారముచేసే, బ్రహ్మశ్రీ - వాజపేయం-
వెంకటేశ శాస్త్రీల్లవారి కుమారులు కృష్ణశాస్త్రీల వారికి
గాని, వ్రాయించి తెప్పించుకొనవచ్చును. *

* గ్రంథాక్షరములతో అచ్చువేస్తున్నాము.

வீ ள ம் ப ர ம்.

இதினாலனைவருக்கும்தெரியப்படுத்துவதேதெனில்.

* ஜாநகீபரிணயநாடகத்தை கூடியவனாயில் அநேக பிரா
சீனப்பிரதிகளைக்கொண்டு பரிசோதித்து அச்சிட்டோம்.

மேலும் மாலதீமாதவீயநாடகமும், ஸம்சலப சூரயோ
தயநாடகமும், வியாக்கிபானங்களுடனும், வைத்தியநாதீயமெ
ன்கிற தாமசாஸ்திரமும், ரங்கநாதராமாயணமென்கிற உத்தி
ரகாண்ட திவிபதையும், ஸ்ரீமானவிக்கிரால-நரசிமமாசாரியா
மூதலான ஆரியர்களால் இயற்றப்பட்ட திருநாமங்களும்செ
னனப்பட்டணம் பெத்திருயக்கன்பேட்டை கோவிந்தப்பஞ்
யககன்வீதி - சுசு-வது-கதவிலக்கமுள்ள வீட்டில் விவேக
களாநிதி முத்திராக்ஷரசாலையில் அச்சிட்டுக்கொண்டுவருகி
ரோம். ஆகையால்வேண்டியவாகள ஐ அச்சாபீசு அதிகா
ரிக்காவது; பெங்குளூர் பெத்தபேட்டைசவுகம் புஸ்துகனி
பாபாரமசெய்யும்-ப்ரமஹஸ்ரீ, வாஜபேயம், வெங்கடேசசாஸ்
திரிகள குமாரா ஸ்ரீகிருஷ்ணசாஸ்திரிகளுக்காவது தெரிவித்
து வரவழித்துக்கொள்ளலாம்.

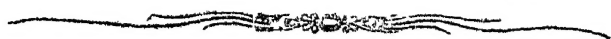
* கிரந்தாக்ஷரத்திலும் அச்சிட்டுக்கொண்டுவருகிறோம்.

శ్రీహయ శ్రీవాయనమః.

జానకీపరిణయనాటకే - ప్రథమాంక ప్రారంభః.

ప || సంసక్తానివపాతుమావనిషదవ్యాహరమాధ్వరసా
నున్నామృతాంబ్రజసుందరీకుచకటిపాటీరరేణునిప
ఉన్నీలన్దురళీనినాదబహుళామోదోపసీదద్గవి
జహ్వలీధమలీకవల్లవశిశోః పాదామ్బుజంపాతువః॥

అపిచ || ప || శమ్యాకస్యరజఃప్రమృజ్యచరణేదత్తోమయాయవకో
నిర్మలజ్యస్తనకుడ్మలేచభసితంపత్రాబ్జురోనిర్మితః
స్వచ్ఛందంవిహరేతిజల్పితగిరంసాకూతమాళీజనం
దృష్ట్వాకేవలమాఘ్నతీకుటిలయాదాత్మాయణీపాతువః॥

నాన్ద్యై నైసూత్రధారః అగ్రతోవలోక్య॥

ప || ప్రవక్తాశాస్త్రాణాంభరతమతసిద్ధాంతనిపుణ
స్సముతకషణస్థానంసరసకవితాయాఃకవయతాం
ప్రపన్నానాంశ్రేయఃప్రగుణయతిపుద్గైకసులభ
స్సమాజస్సాధూనామయమఖిలవంద్యశ్చభవతి॥

తదస్మై శ్లాఘనీయగుణభూయిష్టాయ కులక్రమాగతామభినయవి
ద్యాంభరతాచార్యమతానుసారేణ సాంప్రతముపహరన్నాత్మానం కృ
తార్థకయిష్యే॥

అకాశేకణకందత్వా భోభోస్సామాజికాః కింబ్రూధ॥

ప || శరళోయిత్రసందర్శస్ససంసారకబంధనం॥

తన్నస్తవ్యాభిసేతవ్యంరూపకంనవనిమిత్తం॥ఇతి॥

ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం॥

ప || మనోవృత్తిరియం తావద్భ్రతానుషజస్వయం॥

సమాజస్యనియోగోపితత్రేతిధినిమిత్తం॥

నేవధ్యాభిముఖమవలోక్య ఆర్యేభ్రతస్తావత్॥

ప్రవిశ్యనటీ । అంత ఎసంమి॥

సూత్ర॥ అపిశ్రుతమాజ్ఞప్తమార్యమిత్రాణాం॥

నటీ॥ నిశ్చస్య సుదసుదః కిదుతుహభిభవే ఎవుంతయం న
 సుఉంవాహణి మింతరావిదమహాకంఠ అకమభిణేదుం విణేదో
 ఓణామకుసీళవోమా ఆ ఏకళహంసవేసకరి అటహరింసదింతిశుణి
 మభిణేఏకహణింవింఖామణోరహూహవింసదింతివా ఉళహి॥ ఛ
 షాస్తిశ్రుతంశ్రుతంకింతుతవభగిన్యాఃపుత్రస్యకళహంసస్యోద్వాః
 స్తాపితాం మమకన్యకాంకమలిసీందుర్విసితో మహామాయోనామ
 మాయయా కళహంసవేషంకృత్వా అవహరివ్యతీతిత్రూయతేతన
 విన్యాఃకథంనిర్దిష్టామనోరథోభవిష్యతీతివ్యాకులాస్తి॥

సూత్ర॥ అలంవిచారేణమహాఖలుబృహద్భాలోనామజై
 మలిసీకళహంసయోః సంఘటనేప్రతిభూఃకృతః॥

ప॥ అస్తురూపంద్వయోస్తుల్యంతధాపికథయిష్యతి॥

విద్యైవకళహంసంతంతస్తాదేషయధాదికః॥

తత్ప్రస్తూయతాంపరిషదా రాధనాయాముమేవ వసంత
 మధి కృత్యసంగీతకం॥

సంప్రతిహి॥ ప॥ చంచూపుటేనవిదళయ్యనవంప్రవాళం పార్శ్వన్

ప్రణయినీమనువర్తమానః । పటోనిలైఃపరభృతోయ

మలీన్విధూయకూజక్రసాలశిఖరై కురుతేవిహారం॥

నటీ॥ ఎంపహేదాదుకిదు జారిస ఆణంత అంతమింసాణతారిసరూవ
 సదీ ఎమఎణళంఖిఅది ఛాయా । ఎచంభవతుకింతుయాదృశ మాజ్ఞః
 మిత్రాణాం తాదృశంరూపకమన్వేషస్త్యామయానలత్యుతే॥

సూత్ర॥ విహస్య కింతద్విస్తృతంభవత్యాయదచిరనిర్మిత
 వరిణాయంనామరూపకమధ్యాపితాసి॥

నటీ॥ సహషణం దింరి అదాణి అణుబోహిదాంహి అంబుజం సఖుకం
వబిధం సక ఈమహాణుభావాదోజం రామదంభి అదో ఉంపంబో అంబా
వా దొవి అచదోరామభందమహిదో॥ ఛా॥ దిష్ట్యేదానీం అనుబోధి ఛా
స్తీ ఆర్థేణ॥ యస్య ఖలు కావ్యబంధస్య కవిః మహానుభావాద్యజ్ఞ రామదీక్షి
తాదుత్పన్నోర్జ్జవాదివ చంద్రోరామభద్రమఖండః॥

సూత్ర॥ సమ్యగనుస్మరితం భవత్యా॥

ప ॥ యస్య స్తాతి మతిం మనీషి సదసి శ్రీనీలకంఠాద్వరీ
కొండాజ్యోతిషికశ్చ యస్య కురుతే సమ్మానమా రైశ్చ సమం॥
యత్రానుగ్రహదృష్టిమవయతి చ శ్రీబాలకృష్ణో గురుః
సో యందీవ్యతి చాక్కునాధమఖినామక్రితదాసః కవిః॥

పశ్యేదానీం॥ ప॥ విదితః కవిః ప్రబంధోరమువీరచరిత్రవర్ణనపవిత్రః॥

పరిషద్రసోస్తుభీమమ సర్వోయంభాగ్యపరిణామః॥

తద్గీయతాంతావత్॥ నటీ॥ తహంతగాయతి॥

ప ॥ దాణిఖువడళమాళాపీవేణిఖుఇంధి అవసాహేఇ॥

రమణం సపరిమళోజావిసురదదే సమనివారెఇ॥

అవిఅ॥ ప॥ కీళారభసకీళతాడీపమదాడగవంభవహాణీద

సిసిరీసమిబుసమణాదోమళఅసమీరపససది॥ అంబావిఎదీ॥

ఛా॥ తథేతిగాయతి॥ ఇదానీం వకుళమాలయావేణీం ఖలు స్త్రీప్రసా
ధయతి॥ రమణస్య పరిమళోయస్యాస్సురతాంతే శ్రమం నివారయతి॥ అపిచ॥
క్రీడారభసక్లాంతాః ప్రమదాగవాతుపధనీతం॥ శిశిరం శ్రమాంబు శమనా
న్మలయ సమీరం ప్రశంసంతి॥ అన్యదప్యేతదిత్యర్థోక్తేభయవేషధుంవాటయతే॥

సూత్ర॥ ప॥ పశ్యామితవగానేనసభాం చిత్రాపికతామివ॥

గర్వితవ్యేపికిమిదమకాండేభీరువేవసే॥

నటీ॥ కీణపెంఘసిఎసోరంభసోఎంధఎంకఆఅంభఇ॥ తాకుదోనవేపంమ॥

భా॥ కిన్న వశ్యస్యేష రాక్షసోత్తై వాగచ్ఛ్వి వస్తుశ్చ
మి ఇత్యన్యతోగచ్ఛసి॥

సూ॥ దృష్ట్వా ఆర్ఘ్యేన భేషవ్యం! ఏష దశాన నాన గాన్త్య
భూమికామాదాయ రంగతలం ప్రవేశతి సభావ॥ తదా వామః
రణీయాయ సజ్జీభవావ ఇనిష్యాన్త॥ ప్రస్తావనా॥

తనిః ప్రవిశతి సారం॥ పునః పల్క్యం సహవత॥

అయః కిల సురాసురవందిత చరణాంబుజం సస్వామినా
రావణేన నిధిలాంప్రసితో వృత్తా తపేదేశోగ్యమితి॥

ప్రవిశ్య సుకతిః కథమాన్యన్యగతా॥

సార॥ అపికుశలం కవనియోగస్య శుకః॥ యావత్తత్కు
వానిదానీంక్వప్రస్థితః॥ సార॥ అన్యోక్తిస్తే మనః॥ కిన్మమ

సార॥ యథాశ్రూయతేహి నేవయజనసంభవాత్తైలోక
సారమయీ సీతానావజనకస్య ధమతస్తయీ॥ తాం అథవా
మసుయోక్తవ్యోజనకరాజభి॥

శుకః॥ అహూతాదృశస్యావరోహ్యమానుషేన్యయమక్ష
యారంభః॥

అథవా॥ ప॥ పాంశుక్రీడాభవనిహిని శోకకనీసంభవశ్చైవైరం
త్రదశతరుణీబృందబంధిగృహీతి॥ సోశుంసేతాచసజ్జ
ణంయన్నచిత్తైవిధత్తైశైవప్రియోహమాదినానానానిదేవర

సార॥ అథకిం॥

శుకః॥ శ్రూయతామార్యతావదిహ త్యాప్రశ్నతీ॥

సార॥ కరణం

శుకః॥ ప॥ సాకన్యాభువనైకమంగళగుణైరామేనుగక్తాన్వయం
శ్రుత్వాతజ్జనకేనచాన్యసగతంచంద్రతప్తానిదా॥
కించానేనపరోవసంగ్రహాధ్యతేనలంకారః॥
సస్వగ్రప్రతిసగ్రసాహసనిధిర్యోగ్యతేన॥

సార॥ సామవత్స్యతం॥ అహూతంయన్యవైషమ్యం
యదస్తత్సన్న్యమిన్యాజకవంవిదేహధివతౌచకాట్యం॥ తత

శుకః॥ ప్రస్థితశ్చ సమునిరాత్మనో యజ్ఞమపదిశ్య సపుత్రదారందశర
థముపనిమంత్రయితుం జనకరాజోపి ప్రధమం నిమంత్రితః స్వానుజంకుశద్వ
జంబుధిలాయా మవస్థావ్యయజ్ఞ దశేన వ్యాజేన కన్యా సహితః కౌశికా
శ్రమపదంగతః॥

సార॥ తదనేన తీర్థేన సీతారామయోః పాణిగ్రహణం నివర్తయ
వ్యత ఇతి మన్యే భవతు యథాశధావా రాజనిదేశమాచరితుం కౌశికాశ్రమ
మేవ ప్రతిగమిష్యామి యత్ర సజనకః ప్రతివసతి॥

శుకః॥ ప్రతిగమనేకిం ప్రయోజనం ॥ సార॥ మామైవం॥

ప॥ శంశేధాతువహతిజననం విశ్రుతాశ్రీసమృద్ధి

ర్యస్యస్యస్కంకతమఖశిరశ్శేఖరం శాసనంచ॥

కన్యార్థేచేద యమభిమతంకస్య నేదం॥

శుకః॥ తథాపి ప్రత్యాఖ్యాతుం ప్రభవతి నిజావత్యచిత్తానురోధాత్॥

సార॥ తుణం విచింత్య॥

ప॥ మాభూదవేక్షితమమవ్యకులం సమృద్ధం కేన్న శ్రుతాని

చరితాన్యపి విశ్వజేతుః । దేవం విహాయ దశకం ర

మకుం రసత్వం సీతాకథం రతిమదత్తమనుష్యపోతే॥

దీక్షుంఽనిశ్చస్య తదిహ విఘటనీయః ప్రధమం ధేహరాజకన్యాయాః
దాశరథౌన్న హనుబంధః । ఘటనీయశ్చ పునరస్తత్సాన్నిమిని॥

శుకః॥ సహీదం సంభావ్యతే॥

సార॥ తత్కృతవాచ్యుపాయస్సీతాధిగమేభవతీతి చింతాం నాటయత్॥

సహషణం॥ ప॥ మాయారామవపుథకరేణ విభునా సావివ్రలభ్యాధునా

యద్దృష్టాంతిహ రేన వాకుహనయా వారా తు సాస్సంధరీ॥

విశ్వర్యం పరిణేతు రూజేతమధోదృష్టా వప్రహృష్టాం సుతాం

గృహ్లాప్రీతిమసౌగమవ్యతివరేమా హేశ్వరే మైధిలః॥

అతః కౌశిక వేషేణ విద్యుజ్జిహ్వేన రామవేషో రాజా జనక సమీపం
ప్రవేశయితవ్యః॥

శుకః॥ అర్యసాధుమంత్రితం అపి చేదానీమయోధ్యాన్ ప్రతిగతస్య త్రి
శంకుయాజినః త్రియప్రాహ్మణస్య ప్రత్యావృత్తివికఘటయితవ్యా॥

జానకీపరిణయ నాటకం.

సార॥ వత్సయు క్తము క్తంభవతా॥ తచ్చపునరార్యాం తాటకామ॥
త రేణకశ్చక్ష్మోతిసాధయతుం॥

యతః॥ ప॥ బలం నాగసహస్రస్యధారయంతీనికాచరీ॥

నిగూఢావహారేదేవవ్యక్తాపిస్త్రీతిమోక్ష్యతే॥

తదత్రభవాత్తాటకానియుక్త్యాం అహంతుదేవాయవృత్తాంత
మిమంసివేదయిష్యామీతినిష్కాగ్రంతః॥

సార॥ పురోవలోక్యసవిస్తయం॥ కథంస్త్వతమాత్రసన్నిహితా
సేయమార్యాతాటకా॥

యైషా॥ ప॥ ఆంత్రకల్పవలత్పయోధరభరవ్యావిధమేఘచ్ఛటా

సృక్వస్థామివగృధ్నుగృధ్రగరుదాస్ఫుల్లోచ్ఛలన్తద్ధవా॥

వ్యాదాయాననమట్టహాసవికటందూరేణతారావధా

త్త్రస్యస్థిధపురంద్రిబృందరభసోస్తుక్తాదుపాకామతి॥

తతఃప్రవిశతియథానిదిష్టాతాటకా॥

సార॥ ఉవన్వత్స॥ ఆర్యేప్రణమామి॥ తాటకా॥ కహంసారణోతాదీహః
ఊహూహీ॥ ఛాయా॥ కథంసారణః॥ తస్మాద్దీఘాయుర్భవ॥

సార॥ క్వప్రసీతాసీ॥

తాట॥ కోసిలమహానైణోద్రా అదేణవరసురామేణ మాహేసురేణ
పంధిదం సమాహేసురంసమహారా అరణవలణాదోజంబ వింఘ్నాణకా
దంప్రైంతి వుంతలమారిఅమతిదు॥ ఛాయా॥ కౌశికమహాక్షేః దాయాదేన
పరశురామేణమాహేశ్వరేణప్రార్థితస్యమాహేశ్వరస్యమహారాజస్యవ
చనాత్ యజ్ఞవిఘ్నానకర్తవ్యఇతిపుత్రంమారీచంమంత్రితం॥

సార॥ విహస్య॥ అహూత్తత్రబంధోః గాధిసూనోరుపాయజ్ఞతా॥ ఆ
ర్యే॥ యజ్ఞఇతి వ్యవదీశ్యసీతారామయోః పాణిగ్రహణం నిర్వతయితుంజన
కకౌశికయోరయమారంభః॥

తాట॥ కీరిసావవదేసా॥ సార॥ మహారాజస్తామధయిష్యతీతి॥

తాట॥ జఇఎంఽఅహంఽవమహారాఅణిమింతజాణజ్ఞిదహరిం॥

సార॥మామైవం॥ వ॥ బలాదపహృతాసీతానానురజ్యేద్దశాననే॥

వై వప్రీత్యాచజనకేతచ్ఛనానుమతంవిభోః॥

కించ॥వ॥ హతాత్కృతాయారంభాయాశ్వాపేనహిమవత్తటె॥

అనిచ్ఛంత్యాబలాత్కారోనశక్యోరక్షసాంప్రభోః॥

కింతుకర్ణైవమితికథయతి॥

తాట॥నహషం॥తాదదాణిణిఉణ్ణతుఎమితిద॥

వ॥ ఎంప్రఅదసకితంసహంధేసీదాపడింసది॥

వింవళభంపడంతాగివింవళభోవిజంజి॥

ఛాయా॥ ఏవంచదశకంరస్యహస్తైసీతాపతివ్యతి॥విప్రలంభవృత్తా
నాంవిప్రలంభోపియుజ్యతే॥ అహింవిమంఘ్రేమంగణంతసుహంవసుంతసా
ణుఅరతమహేసీమారితికరితవావాదణంసతుమవిశకాడరగమ అమహారా
అవంధావెహి॥ఛాయా॥అహమపిమధ్యేమాగంనక్తంసుఖవ్రసుక్తంతంమ
హషింసానుచరం మారీచంకృత్యావ్యాపాదయిష్యే॥ త్వమపిలంకాపు
రంగత్వామహారాజంప్రసాపయ॥

ఇతినిష్కర్తా॥

సార॥ వ॥ తాటకాయాస్సహాయాథంజయస్యానియమాచితః॥

మాయీచతత్రమారీచఃసానుగఃప్రేషయిష్యతే॥

ఇతినిష్కర్తా॥మిత్రవిష్కంభః॥

తతఃప్రవిశతివిద్యుజ్జహ్వేనసారజేనసహదశాననః॥

దశా॥వ॥ దృష్టవ్యాజనికాత్మజేతికుతుకంధ తైదృశాంవింశతి

ర్చాహూనామపిసాతధై వరభసాదాలింగితవ్యేతిషె॥

కింతస్యాహృదయానాభిరుచితంరూపంధిగతాదృశం

హాకష్టంసృపశోరపిస్వయమతోధతఃవ్యమాస్తైవపుః॥

అపిచ॥ వ॥ సీరధ్వజేనహజమప్రకటయ్యారౌత్యంమాహేశ్వర

ప్రణయపాలనమాశ్రతోమే॥ కన్యానిమిత్తమనుకృతః

మనహానేషంమానః కథంబతసహత్రవయోద్భిత్తవ్యః॥

సార॥ మహారాజమానహనిరిత్యలమావేగేన॥

చ॥ దిక్పాలైరపియఃక్షుణ్ణోదమయంతీస్వయంవరె॥

అపూర్వఃకిమయంపంధాయేనత్వమపియాస్యః॥

విద్య॥ సపుత్రకోద్భేదం॥ స్వగ॥ దిక్పాలై రివదమయంతీరాజా ప్రా
ధికతాపినలభ్యేతజానకీ॥

ప్రకా॥ ప॥ రఘుశిశుపరతంత్రంమేదిసికన్యకాయా

స్త్ర్యయిహృదయముపాద్యైశ్యక్యత్రేనోపనేతుం॥

తవచజనకరాజెతాదృశంప్రేమసఖ్యా

తదయమృజురముష్యాస్సంగ్రహేపశ్యపంధాః॥

దశా॥ భవత్వేవంతావత్ । అనతిలంఘనీయం మయావోవచనం॥

సారణతదేహిపుష్పకముపానయప్రసానాయ॥

సార॥ యదాజ్ఞావయతి దేవఇతిసిష్క్రిమ్యపుష్పకేన సహప్రవిశ్య
మహారాజవిమానమిదమవసీతం॥

విద్య॥ ప॥ ఏతద్దిగ్విజయైకసాక్షిభవతస్త్రైలోక్యబందీగురు

శ్వాసోద్భేదవిభిన్నవణకవశభీవర్యంత ముక్తానరం॥

అస్పృష్టంనిజపుష్పగంధమిశనత్రాసాన్నభావాయునా

మాయామేఘనిగూఢమంబరతలాదభ్యేతియానంపురః॥

దశా॥ దృష్ట్వాసామషకంవిహస్య అయిమస్త్యేదుర్బల ఇవచోరవృ
త్తిమనురుంధన్నధునాదశకంధరోయంతిపూర్వ ఇతిమయివిస్రంభాదివస్వ
యమవ్యపూర్వతామవలంబతేమిమానమిదం॥

తథాహి॥ ప॥ అదూరవినివతీతగ్రహవిమానమప్రాంజలి ప్రణమ్రసుర

మస్తుతిప్రవణసిద్ధవిద్యాధరం॥ అదృష్టరజనీవత స్తనితమిత్ర

దివ్యాంగనాకరప్రహతడిండిమధ్వనియదేతదాస్తేపురః॥

విద్య॥ మహారాజమామైవం॥ అభిమతరూపవరిగ్రహవశీకృతాయాస్సీతా
యానిర్వృత్తైకరగ్రహగమంగళమహూత్సవేనందితేచజగదీశ్వరవరలాభేన
జనకరాజేభవత్ప్రభావవరితోషితయాకన్యయాసహౌవప్రతివృత్తేచమహా
రాజేభవిష్యతిపునస్తాదృశమేవవిమానమిదం పుష్పకం । తదారుహ్యతాం
దేవేన॥ దశా॥ ఇద్యజ్జిహ్వేనసహవిమానారోహణంనాటయతి॥

సార॥ వశ్యమహారాజవశ్య॥

ప॥ అంతఃప్రాపితకూర్మ నక్రమకరోహంభానిధిస్పందతే
 ధ త్రైమండలమేషరత్నముకురిచ్చాచిరుచీనాంవతిః
 వాతశ్చందనవల్లరీకిసలయస్పందావధిర్దృశ్యతే
 లంకాయాశ్చలితేబహిష్పదమపిస్వామివిమానతవ॥

విద్యు॥ కిమిదమాశ్చగృహస్థానమేతస్యకైలాసశైలసముష్టేషవ్యపాహి
 తకంఠకక్రీడావినోదస్యకారాగృహకుటుంబీకృతజగభవ్యవననిరవిధక మా
 యాధురంధరస్యదశకంధరస్య॥

దశా॥ సవివశః॥

ప॥ కైలాసాదైర్భుజబలవభిష్యక్తమాసీత్సురస్తాద్వి
 క్పాలానామపిచపురతోదర్శితశ్చస్త్రసారః॥ యుక్తో
 స్తాభిస్తదయమధునావ్యక్తమవ్యక్తసూర్వో
 మాయావేషగ్రహణపటిమామైధిలస్యాగ్రవవ॥

సారణతదిదానీంత్యరయతాంవిమానరాజః॥

సార॥ రాజకన్తవశ్యతభవానుత్పతనవేగమేతస్య॥

ప॥ వశ్యోవర్యవరోహతీవశిఖిస్తూలాడుచక్రంసభో
 రేఖభూతసముద్రవేష్టితమథోవిధిశ్చరీవక్షితిః॥
 పాపాణద్రుమవల్లరీవరివృతౌఘాఽవ్వపరాద్రీవున
 గృణ్ణీతస్సమరేఖతామివజవాదస్తీకసమజ్జ్యతే॥

విద్యు॥ ఆయోకధమవతీణావీవహయమేకోర్పితనేనద్రజనోమహా
 నస్యవచేళిమఘలభరవరిణధమగృహహుతేతి తరుణతరుగండమండితవర్య
 న్నమహీతలంప్రశాన్తమృగపక్షిగణాకీలాపరిసరాంత్యం పుష్కరిమహా
 శ్రమవదంకుశికనందనస్య॥

యదిదానీం॥ ప॥ గిరికటకకరోరగ్రావసంఘట్టశీర్య
 న్నిబిడచతులసిరాలీభవానీరకుంజావనకరికరకేళీ
 కృష్ణనాళీకనాలామదముఖరశకుంతాదృశ్యతేకౌశీల్యం॥

దశా॥ సారణంప్రతిసోత్కంఠం॥

ప॥ ఆకంతాంబునిమగ్నతాపసశిరశ్చుచజ్జటామండలం

॥ శాగరిణా 90 ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥ సా ॥

అకాశాదనయాదిశావతరతున్యోనీమిదంపుష్పకంయత్రావాతి
ధుతాంబుజోజనకజానిశ్వాసరమ్మోనిలః॥

సాగ ॥ మహారాజయథాభిమతమవతీణామిదంపుష్పకం తతోయా
వదవశగామోవచమస్తాదప్తిన్నేవవివిష్టరమణీయకౌశికీతీరే॥

సర్వేపిచిమా నావతరణంనాటయన్తి॥

దశా ॥ యావదస్తదాగమనమిదమద్యస్యమత్రైవతిష్ఠత॥

సాగ ॥ అతఃపరమస్తాభిస్తిరస్కరణీప్రభావాదనాలక్ష్మితశరీరైరా
క్రమిష్వానూమిథాగాః॥

దశా ॥ ప ॥ నీరంద్రవీషనివహఃపరితస్తరూణాంశాదూకల

చక్త కుశవిష్టసాంద్రమూలః॥ సస్యాశ్రమంకథయతీవ

మునోప్రకృష్టంశాఖాభిరుజ్వలమ్మగాజినవల్కలాభిః॥

దశా ॥ యుక్తమభిహితంసారణేన యదస్తాభిరిహనిభృతమువల
భిష్టాకింవదంతి॥

వి ॥ చతుషీఃపిల్వతిరస్కరణీవిద్యామభిధ్యాయతి॥

దశా ॥ పర్యంతేదత్తద్వష్టికావేతాసమిక్కుశపాణీవణికానావిత
వీవాభివలంతే॥ సార॥ బవినవ్యమేవాభ్యాంగాధి సూనోరంతేవాసిభ్యాం॥

(తతఃప్రవేశతోద్వేషణికానా.)

పీఠః ॥ అపరీక్షితభగవతాసాకేతంప్రత్యక్షమానేన కులవతినాకుశిక
న దనేనానందగ్నిపరిచండాధకమగ్నిశరణేనియుక్తోన్తి ॥ అతఃఖలుకౌశి
కీతీరేనమహ్నానూహ్నోగ్గచ్ఛామితవక్రకామః॥

స్వగీతః ॥ సయేదానింమహారాజజనకపురోధసోగాతమనంచన
స్యమహామేధావజ్ఞయాసంస్కృతనూహృతవతావసతిరుపగంతవ్యామ
హారాజజనకస్యేవపరీకామతి॥

సభాసభ్యవశకథాశక్తియంతిదివసానిమహారాజజనకఃకౌశికాశ్రమే
నివత్సన్తి॥ ప్రథమః॥ యావదస్తత్తులగురోః యత్యమాణస్యపరిసమాప్యతే
వభృథమపూర్ణవః॥

దశా ॥ సారణవిశ్వామిత్రశతానందశిష్యావిమాతదనయోశ్చుగ్రీవా
మోసలీ ఏవచస్రంభజల్పితాని॥

సార ॥ కిన్నవశ్యసిమహారాజతిరస్కరణీవిద్యాప్రయోగంవిద్యజ్జి
హ్వస్య తన్నఃకుతోనిలయనం॥

దశా॥ సహషణం॥ అపూవిద్యావ్రథావః॥ న కేవలం సాక్షాత్కారం
 వశ్యతాన శ్రుతోతివచనాని॥ విద్యుః॥ సహారణజానప్రభువిహసలచంద్రాని
 ద్వితి ॥ సత్యవ్రతకథమధ్వరవిధ్వంసి మరజసిచ కేమలం॥ విద్యుః
 తేభగవాన్ కుశికనందనః॥ సత్య॥ సఖేదేవవ్రతశృణు తావత్॥

ప ॥ ప్రతిద్రవిపన్ని సత్రసదశేవబహిమౌకముఖ
 ప్రసక్తసుఖవణానధ్వనితపూర్ణాకర్ణాధ్వనః॥
 అనుష్టుకేలరుష్యతస్స స్వయముపేత్యసత్యాత్మితం
 కరేంకరమామృతకకమలఘూరురోధక్రధః॥
 తస్యైస్యస్యమహతపోనిధేః గాభిసూనోః కియతీపునరీయం॥ జ్వల
 రాగితః ఘోషికా॥

విద్యుః॥ సారణాపిశ్రుతంవిప్రవ్రాటోవకచనం॥ సార॥ అత్రవిహి
 మహారాజేన కాశికస్యవిధిమాంసవిహరీ మారీచప్రేమభివృద్ధి
 విద్యుః॥ ఉపపన్నమిదం॥ యసః॥

ప ॥ సప్తతైఃప్రథభావంతంసప్తరథుః॥ సప్తరథుః॥ సప్తరథుః॥ సప్తరథుః॥
 సక్యగపిడోపైష్టిరలంకర॥ అభ్యుజ్జ్వల్యోజ్వల్యోజ్వల్యోజ్వల్యోజ్వల్యోజ్వల్యో
 బలమహారాగోరురీవో॥ సప్తరథుః॥ సప్తరథుః॥ సప్తరథుః॥
 దశా॥ సన్నేహబహుమానం॥ పృథ్వీజ్ఞహ్వంతం॥

ప ॥ మారీచస్యభవనైవమాయాబలమివాప్తానః॥
 విద్యుజ్ఞహ్వంజానతహ్యహిరెవదాన్యహేం॥
 దేవ॥ సఖేమహతపోనిధిరీతయైక్తమాపభవతా॥
 వశ్యయదతస్యకులవతేరాశిమవదే॥

ప ॥ శుండాతెససలీలమేషకభోవక్త్రాన్తృణాశోజ్వలంబృంభా
 రంభవికస్పరాన్తృగవతేదకంష్టాన్గింకురాకకషకం॥
 ఏషావత్సతరీచమాతరితృణాన్తృత్తంగతాయాం
 క్వచిద్వీపిన్యావరకందరిన్ధిః॥ జుషస్తస్యంవయశ్చుష॥

కించ ॥ ప ॥ పిన్మభ్యాంవిక్రీతంపశుమివవరిత్రాతమలం॥ స్వమం
 నందీనంద్యసమవకరతందిశిశి॥ శునశ్శేఖంయూపగ్రధి
 మశుభాన్తృచితవతోమనోస్యజ్ఞాశుంభసమహిమానంబగతిః॥
 విద్యుః॥ గణానాన్ప్రవటుగ్ధురీచస్యమాంసాబలతతేవవిషమాహ

సార || భవతుకోదోషః సర్వేజనాస్సర్వజనం ప్రశంసయి ||

విద్య || అస్తివిదంభనరేవం మారీచే ||

వశ్య || ప || త్రేతాగారజలపీఠః ప్రవిశతివ్యాపాదయ్య బుద్ధిజః

సుగ్రాహానిభినతిఖాతతివతూ కృష్ణస్య శేషం నామ్ ||

భీమభూకుటిదశః సుప్తబహుస్సప్తైకాం విభజ్యేఘం

మారీచాయమశక్త్యా నానాగ్నిజాతం న కేసావిదం ||

సత్య || అతఏవనిశ్చంకమాహరిష్కమాణుషాః ప్రియసఖా దశరథమి
త్వోకుకులనాథమానేతుమయోధ్యాంగతం కులసంఘం ||

సార || సామపకస్త్రితం ||

ప || జామదగ్న్యయభాద్దేవస్సవనాయాన్వరాధిగతే

సర్వంతద్విస్తృతం హంతయ్య తస్మిన్ ముమునిః

విద్య || సారణకింతే విప్రవటో మూఁకస్య వచస్య మషః గుప్తమం
త్రఃఖలుకుశిక నందనః ||

సార || కిమనేన గోపనేన కుశిక నందనస్య యద్భాగ్యసముఖేన దేవం
ప్రతిప్రార్థనాంశీయోపిస్వస్య నిజానామ్ ||

విద్య || స్వజనస్య స్వస్తి న్నభీష్టసు ఓనతుమ ఇతి విప్రసంభాషణం | యదు
క్తం భవతాజనక స్తస్య పింఛరోపసంగ్రహణే ప్రళభూర్పశవాని ||

సార || విహస్య బలవానితి తేన జాల్మే ప్రహః ఘోర్పతో గాధనూనుః
వశ్యతుభవానస్య విక్రమవిజృంభితం ||

ప || నిర్వాస్య ప్రిజనీని హత్యతురగా నిర్భ్యచస్య దనం

దేవరాకృత్యచ కాన్తుకం రణము ఖేదూరేణ విద్రావిః ||

వాసిస్థ్యాజనితై గణవాఘలుశక స్లేచ్ఛాభి సైనికై

దీకనోయః ప్రయయాపురాతన సతుంసోయ బలీకాశికః ||

చేప || ప || శ్రూయ తేఽస్య రాజశేఖర్యగ్రింధ్రచక్రప్రతేఢితాః

ఋశ్యశృంగచరోర్భాగాప్యతావర స్త్రయాశ్చరి ||

సత్య || ప || తేషాం పిమహావేజారాహారతిరంపిటః

స్వహంభూరికభూతానాం శ్రూయ తే గుణవత్తరః ||

చర || సావ్యమూలం పరమాహవిప్రవయః || విద్య || మహారాజజన

శ్రుతిస్తాద్యశీ॥ సార॥ అతఏవజానక్యా అస్మిన్ప్రేమాభినివేశః॥ అతఏవచ
మహారాజేనజిఘ్క్షితంజానకీవరిణయా యతాద్రూప్యం॥

దేవ॥ సశిరఃకంపం॥ జానామిమహారాజజనకస్య పరిసరే రామేతి
నామానుగుణమసావాప్రేడితగుణగ్రామోగురుణా గౌతమనందనేన॥

తథాహి॥ ప॥ వీరోవిశ్వజనప్రియశ్శమధనశ్శార్వేష్యసుతేనకవాన్,

త్రాత్రంధర్మమముత్రభూరిఫలదంసంభావయన్నాత్మనః॥

ధర్మజ్ఞశ్శుచిర్ఋతాన్మృతకథోదీనానుకంపిపటు

ధీమానస్త్రీవిశారదోవిజయతేరామోజగన్నాయకః॥

దశా॥ సరోమాంచం॥ స్వగికిషేతద్గుణవర్ణనంపరమార్థతస్సాన్యత్॥

ప్రకా॥ యత్కించత్ప్రసితం జనకసన్నిధౌరాజ పిండోపబీచినో
గౌతమదురవత్యస్యవిప్రపటురనువదతి॥

విద్యు॥ ససంరంభం॥ వశ్యసారణవశ్య॥

ప॥ స్వస్యామాతురుపేత్యనక్తమకరోద్యశ్శీలభంగంశరౌ

దుదాకంతస్సచిరాయయేనమఘవాకారాకుటుంబీకృతః॥

ఏతస్మిన్నుపకుర్వతిప్రథమతస్తుత్యేపిలంకేశ్వరే

రామంమైధిలసన్నిధౌబతకిమిత్యస్తాదహల్యాసుతః॥

సత్య॥ అత ఏవగుణనిధావస్మిన్ రాఘవేన్వయమనురక్తాం సీతాంస
మృత్యుతేజనకఇతిమన్యే॥

సార॥ హంతదురాత్మనాదాశరధింప్రశంసతానేన పరాంకోటిం
నీతస్సీతాయాస్తస్మిన్ననురాగః॥

దశా॥ ప॥ రామానురక్తాసీతేతివచోమర్తభిదేశతః॥

అన్యతస్త్వరనారాచఃశ్రుణ్వతస్తత్కథాంమమ॥

విద్యు॥ సకోపనిశ్వాసం॥ అహల్యాతనయఏవ ఘాతయితవ్యః ప్రవ
మంతాటకేయేన॥ వశ్చాదన్యే॥

అథవా॥ ప॥ స్తోతాస్తవీతునిశ్శంకంయత్కించిద్గౌతమాత్మజః॥

శ్రుణ్వతస్సాన్వమిసన్నఖ్యాజనకేనకధంస్థితం॥

దేవ॥ ఏవమేవైతత్॥ హంతురామప్రశంసాపరమస్తద్గురుం ప్రవ
దత్యేవంమహారాజః॥ సత్య॥ కథమివ॥ అశ్వేసాదరమాకణాయం॥

దేవ॥ ప॥ అస్తురామోక్షకాత్మాన స సకచభవాన్ |

అగ్రేన్దుపలన బంధోయు ప్యేష యుత్తరమ్ ॥

విద్య॥ సాధుజకసాధుః సమ్యక్వృత్త బవతాదశాః అగ్రేన్దుపిన్దు
యం॥ సార॥ కథమేషఘటతేకన్యకలపటచహారాదే॥

సత్య॥ కుతఏతత్ శేష॥ శేషమపిహహారాజనచరః శ్రుణోతి॥

యత్కిల॥ ప॥ కాంతుత్యధికాయాశుస్నేహాన్కన్యకా మినుంవయం |

కేకసీనునుగ శ్యేవంకగ్గాకర్ణికియాశ్రుణం॥

తతశ్చ॥ ప॥ కన్యావధిక మితేయప్రభువనప్రచ్ఛ సదోన్వితానా

నస్తావిశ్వసృజస్సఖామమదశగ్రీవస్సదైవాగ్రహేః |

తామస్తై ఘనందనైకవృద్ధియాండాతుకభంకర్షియం॥

దద్యాంనేతికథంవశయమితచస్తిశ్యేధునావల ॥

విద్య॥ యుక్తముపన్యస్తంజనకేన శతానందాయా దశా సుబాంష్ట
గద్గదం॥ సఖేసీగద్వజమాస్తుతేక్లేశః కింతివై వక్లేశాయభవేయం॥

సార॥ మహారాజనహిభవాన్నిజరూపే కన్యాంయచరః అపిచర
ఘుకుమారవేషేణతాంపరిణెప్యతి॥

సత్య॥ విహస్యకిమిదముక్తంమహారాజజనకేనాశ్రుణుతావత్ ॥

ప॥ కపిప్రవరకితుగోచరవకవక దోన్వితతిన్మనోబంధకవగ్రహః

పదవతుష్టయంచాస్యతః అగ్రేన్దుపిన్దు సదోన్వితానా చనాన్దం

పురాకథంసదశకంధరోధువనభీమదోన్వితానా ॥

దశా॥ సరోషందుగాత్మనోస్యప్రవతరోః కంఠమచరురోయమిశ్య
త్రాయద్వాభ్యాంనివారిశస్త్రైః॥

విద్య॥ ధిజ్ఞాతనైశజ్ఞానాసి॥

ప॥ నిష్పర్యాయనివేశితాగుళితప్రతుష్టవర్యంతభూ

బంధోదంచితశృంకరాచలధురాదీన్యగ్భజావిశతేః |

అస్యత్రస్యదుమాస్వయంశృంకరపాష్పంగప్రహసన్యన్తి ఏద

ప్రక్రాంతస్తుతిసాక్షిరాతుసపలేరామైగుణానాంకులం॥

దశా॥ సవినయం॥ విద్యజ్ఞాహ్వమామైవం॥ కేనంస్తుశ్యశ్యభిగమిం
స్తావకతానామకథయావిప్రసరేతత్ | పురాకింఘోరేతపసిపస్తా సస్య॥

ప || కగకనులతలేనైలకన్యాకుచశటసంగతకుంకుమారుణేన |
సకరుణమమృతస్తమాపరాంగంత్వసిద్ధ్యశస్త్రపసేనచంద్రమాళిః ||

దేవ || సత్యవ్రతకిముచ్యతే | క్వచిత్కస్యచి ప్రతాపస్థలన | దోషాయ ||

దశా || సామషణంవిహస్య | కథన్నామప్రతాపస్థలనం ||

ప || వాలీనామకపిస్తుకశ్యనమయాయోద్ధుః బలీతిభ్రీమా
దాహూతోమమబాహుసారమవిదన్కుతై సమామగ్రహీత్ |
ముష్ట్యఘాతవిఘూణితస్తదనుమామున్తుచ్యసఖ్యం
వ్యధానోవేన్దిస్థలితప్రతాపత్యతితోయంకశంకోమమ |
సార || మూఢాఃప్రకృతయోలంకేశ్వరస్యప్రతాపంనజానంతి ||

ప || క్షిపతిగగనేకైలాసంయోజవాద్దశభిః కర్తైగశభిరితరైస్తం
భ్రశ్యంతంప్రతీచ్ఛతిలిలయా | భువనజయినోరక్షోనేతుఃకిమస్య
పురఃక్షమఃపరిగణయితుంవాలీనావప్లవంగకులాధమః ||

సత్య || దేవప్రతతవాలమిదానీం లంకేశ్వరకళంక సంవరణేన ||

ప || రేవాయాంఖలువంశభిర్భుజశతైరుధ్వాప్రవాహంబలా
దన్యైగంబరవేణికషణవయోవిక్షేపకేళీపరైః |
స్వచ్ఛందంసంతాపసంరమయతాప్రాగజునేనాగతో
మధ్యేయగ్ధమదేనకిందశముఖోనీతోనకారాగృహం ||
దశా || అహూదురాత్మాత్రిశంకుయాజినోమనిపాశస్య శిష్యస్తద

నురూపంప్రలపతి | తదయంభక్షయితవ్యోరాక్షసానాం ||

దేవ || తత్ప్రిష్టతుఃసూయతామిదం ||

ప || యస్తిన్విస్తితదేవదానవకులప్రక్రాంతసందశణ
క్షిప్రోన్యోచితఘోరనారకగతప్రాణిప్రణీతస్తవ |
ముంచత్యుశ్చటనుట్టహాసమభితోవిద్రావితాత్కాసరా
త్ప్రభ్రష్టంజహనుశ్యమంనిశిచరావశ్యకస్సకింరావణః ||
విద్యు || సాధుదేవప్రతసాధుసందనియ్యోసివచసేన || సార || నకేవల

మయం | అపితుయస్యాయంశిష్యః ||

దశా || ప || మన్యేజనకసంబంధియః కశ్చిదపిమెప్రియః |

చంపకస్యానుషంగేనసంభ్రుటోహ్యధివాస్యతే ||

సత్య! కిమనెనావయోఃవృధావాక్కులహేన! అతిక్రామతినమయ
గురుకులమేవగచ్ఛావగతిద్వావపినిష్కాంతౌ॥

దశా॥ వయమపికాశికీతీరవరిసరారణ్యభూషణేనానేన సహక
కాననేనప్రచరంతస్తత్ర తత్రప్రవృత్తిమువలభమానాజానకీజన్మసూచి
సుకృతభాజనం జనకరాజముపసర్పావః॥

ఇతరా॥ యధారోచతేమహారాజాయ! ఇతినిష్కాంతాస్సర్వే॥

ఇతిజానకీవరిణయనాటకేప్రథమాంకః.

అభద్వితీయాంకప్రారంభః.

తతఃప్రవిశతి|అత్రిరససూయాచ॥

అత్రిః॥ అససూయెసమాహూతోస్త్రియత్యమాణేసమహషికాణా
శికేన! సంప్రాప్తశ్చభవత్యాసహైవతదీయమాశ్రమపదం । కింతుజన-
సమమిహగతాయాఃవత్సయాఃకిముపహరావస్థితాయాః॥

అస ॥ నన్వస్తికిలమమవశేదేవైదత్తంచీనాం శుకమంగరాగ-
యయోఃకిలధారణేయత్రరాక్షసాదితజితోపికులపాలికాజనోనలభేత
తర్యం । నముంచెత్తనైసగికంశీలంచ॥

అత్రిః॥ ఉపవన్నమేతత్॥ శ్రుణుమఃకిలజానకీందశాననఃప్రాధ-
తుముద్యుక్తఇతి। పురతోవలోక్య । కేయంకరాభ్యాముపనయతిసరసా
మలిసీదళానిమృణాళానిచ॥

అస ॥ భవితవ్యమసయాసుచరితయానామ సఖ్యావిదేహ తనం
యాః । అతోమన్యేమదనానలేనవాప్రాధాతవలంఘనేనవాబలవద
స్థాజానకీతి॥

అత్రిః ॥ స్మృతిమభినీయ । మదనానలెనైవ । యతః । దృష్టంహి
యాసమాధిస్తేన॥

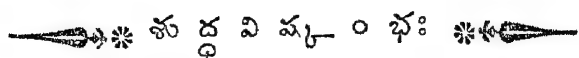
ప ॥ జనకస్యపతికన్యాజాతునిద్రాంభజతీ

స్త్రరమివరుచిరాంగం వీరమాలోక్యరామం!

ఆరతిరఖిలకృత్యే చేతసాతద్గతేన

శ్రయతిసహచరీభిః పాలితాపుష్పశయ్యాం॥

భవతుజనకసమీపమవతావదుపగచ్ఛావ ఇనిష్కాంతౌ॥

తతఃప్రవిశతిసారణేనవిద్యజ్జిహ్వానచదశాననః॥

దశా ॥ ప ॥ యదీయంసౌందర్యం జనయతిరతేరవ్యవమతిం॥

యయాచావిభూతంజనకస్యపతేదేవయజనాత్॥

మమద్రష్టుంశక్యామపతిరియమద్యేతిమనసః॥

పరీణామఃకోపిస్ఫురతిననుహసాద్భృతమయః॥

తదిహసారణకథయకతమేనవధాకౌశికాశ్రమవాటముపగచ్ఛామః॥

సార॥ నన్వనేనదక్షిణతోవికంకతాటవెరుస్తరతః కింశుకారణ్యస్య॥

విద్యు ॥ మహారాజభృతభృతోభవాత్ సర్వేపరిక్రామం॥

దశా॥ సాగణకిమస్తికాశికితీరేపినందనవనంసార॥నహి॥౨॥

ప ॥ గసాలానామంతమదకలరణతోక్తిలకలంసమంతాదీన్ద్రిల

ద్వకుశముకుతామోదభరితంఘనస్నిగ్ధచ్ఛాయక్రముకకదళే

శీతలతలంసనుప్రీతింధత్తేనవమిదమృషేరాశ్రమపదం॥

విద్యు ॥ అహూరామణియ్యకంమునేరాశ్రమస్య॥ ఇహహి॥

ప॥పక్వానిప్రచ్యవంతేక్రముకవిటపినాముభితానాంఫలానిస్పందంతే

రాజరంభాఃఫలభరనమితావాతిమందానిలోపిసందృశ్యస్తే

విపాకచ్యుతమధురఫలవ్యాప్తమూలారసాలాభారేణామీ

ఫలానాయువతికుచభరస్పధిన్నోనాళికేరాః॥

నెపధ్యే॥జావచింతశేషాణిమింతపిలసహీసీళవదీచింతసభారిత

జేదుగదా ॥ సుఅరిదాఅసిసిరోవఆరణిమింతేణిశివంతాఞ్చతదౌతరహిఅ

విఅణితికరిఅబళితిఘమంమహూబాహేదికాగతః॥ ఛాయా॥ యావచ్చిత్ర

లెఖననిమిత్తంప్రియసఖీలవతీచిత్రసంభారమానెతుంగతా ॥ సుచరితాచ

శిశిరోపచారనిమిత్తంనళిన్ద్రతాణి॥ తతఆరచ్యవిజనమితికృత్వా బలియ్యః

ఖలుమన్తఘోవాధతే॥ కాగతిః॥

దశా ॥ ఆకర్ణ్య ॥ ప ॥ నినదఃపికాంగనాయాఃకబళితమాకందకందళ

కషాయః ॥ ఆకర్ణ్యతేరతివతేఃకలఇవభోగావలీపాః॥

సార || మహారాజనామమభివ్యక్తవణకరమణీయః కిషికశబ్దః | అపి
తుమస్యేశారికావ్యాహరతీతి ||

పుననేకపథ్యే || భఅవకుసుమాడహఎంకవారః ఆలైంఖలిహిదత
పిఅలలదందూణతదోమఎ తుహకిదెపాణావిసంజలది | తాఖణమంతమరి
సెహీ || ఛా || భగవన్కుసుమాయుధవీకవారమహ్యలేఖ్యలిఖితంప్రియజ
నంద్యష్టావ్ తతోమయాతవకృతే ప్రాణావిసృజ్యంతే | తస్మాత్సృణుమాశ్రం
మగ్నయ ||

దశా || ఆకర్ణ్య | కాచిదియమవిసోధప్రియతమవిరహవరవశావిల
వతతవస్విని | తస్మరితొపిదృశ్యతాంకేయమితి ||

ప || నివిశిష్యతేయదుక్తిర్నదకలపికశారికానినదాత్ |

రూపేణచభవితవ్యంతస్యాస్మైలోక్యరుచిరేణ ||

సార || యదాజ్ఞాచయతిదేవఇతి పరిక్రమ్యపునఃప్రవిశ్య | సవిస్తయం | మ
హారాజనక్వాపికించిదస్తియేనేదంవ్యాహృతం | దశా | సాశ్చర్యం | స్వయ
ముత్థాయ విలోక్య | హంతనకించిదత్ర | కథమేతత్ | మహదిద మాశ్చ
ర్యస్థానం ||

పుననేకపథ్యే || ణింకరుణోమ అణోమసాణుణ అపంధిదోవిచా
మోఇ || ఛా || నిష్కరుణోమదనోమాంసానునయం ప్రాధికతోపిభాధతే ||

సార || అహోపునరపినిరాలంబావాణీ || దశా || హంతకథమనభ్రాను
భావృష్టిః | విద్యు | అచింత్యమహిమాహితవస్వినామాశ్రమవ్యాపారః ||

పుననేకపథ్యే ||

సరణలంజవిసవా | ఛా | శరణమద్యవిషంవా | సవేకఆకర్ణ్య | ని
శ్చితేయమస్తాదృశామదృశ్యాకాచిదుత్కంఠితావిలపతి || ప్రవిశ్యపటాక్షే
పేణ | మృణాళనలినీవత్రహస్తానుచరితా | హళామాఎంవ అసాహణభణ |
ఛా | సఖిమైవమశోభనంభణ || తతః ప్రవిశతికిసలయశయనోపవిష్టా
నీతా | పిఅలలముహచదద సణసుహవా | ఛా | ప్రియజనముఖచంద్రదర్శ
నసుఖంవా || ఇతిఘాతాతి | సుచరితా | హళాసమంససహీ || ౨ || ఛా | సఖిస
మాశ్వస || ౩ || ఇతినలినీదలేనవీజయతి ||

దశా॥ ప ॥ సానూనంసశీనెక్షణాప్రియజనంవ్యావృత్తమోహంగతా
యేనాశీనశీనీదశేన సహసాతాంబీజయత్నంతికె॥

ఎనాంద్రష్టుమంగతాపవిధురాభాగ్యంసమేవతతే
యద్వాకింవ్యసనేనవజ్రమణిరవ్యస్యాస్సస్ఫుటేదీక్షణే॥

సార॥ సాతునగృశ్యతేసహచరీతు దృశ్యత ఇతిమహదిదమాశ్చర్యం॥

విద్యు॥ క్రమేణతదపిజ్ఞాస్యామః॥

సుచరితా॥ హంద్రిఅభూమింగదోసేసదావో॥ తాదాణిచదంపంశ
వ రసేహీసీచమి॥ ఛా॥ హంద్రిక్॥ అ॥ అభూమింగతోస్యాస్సంతాపః॥ త
స్మాదిదానీం చందన వల్లవరసైస్సేంచామ్యేనాం ఇతిక రాభ్యాం చందన
వల్లవానిసీష్టిడయ॥

దశా॥ ప ॥ చందనకిసల మునికరస్సఖ్యాకికరచంద్ర పీఠీతానుసం॥
వపుషోమృగశాబాఝ్యో మార్దమపహృతమసేనే॥

సుచరితా॥ నిషిచ్య హశాదెనుహతిదీపదేచదణరససిమే॥ ఛా॥
సఖితేసుఖాయంత్యేతే చందనరసః మేకాః సీతా॥ కిధంచత్సహస్వస్య॥
కృతి అకాశేంపసహి॥ ఆఆసరిణిహోహి॥ ఛా॥ కియంతంకాలసేవం
సఖీనామాయాసకారిణీభవామి॥ సుచ॥ హశాదాణితుమావ శహ్మ॥ ఆఆ
మిణి॥ ఆఆమి॥ సదంతసుణిఅది॥ ఛా॥ సఖీదానీంతవవల్లభా ఆగమినిది
స ఆగమివ్యతీశ్రూయతే॥

సార॥ కింభునరస్యావల్లభః॥ దశ॥ యఃకృతపుణ్యః॥

సీతా॥ అంజఘటివతీ ఎఆఆమిదిణవధణింజ॥ ఛా॥ ఆద్యభియంపం
త్యాఆగామినింప్రార్థనీయం॥

దశా॥ ప ॥ యేనాయముత్పలాఝ్యో యుణమవ్యవిపహ్వానెచనోషదనః॥

సతుధన్యోపినధన్యోయదేవమస్యామదాసీనః॥

సుచరితా॥ హశామాంప॥ ఆశేంఖలిహిదపంశహద॥ గూ॥ ఏఏఏఏఏఏ
అదివాహాఅది॥ ఛా॥ సఖిమైవం॥ ఆలేఖ్యలిఖితంవల్లభం॥ గూ॥ ఏఏఏఏ
మతివాహ్యతాం॥

తతః ప్రవిశతి చిత్రసంభారహస్తాశీలవతీ॥౨॥ మాళాపదచింతఫలచ
మెచింత సభారాఁ॥ ఛా॥ సఖివతచ్చిత్రఫలకం ఇమేచిత్రసంభారాః । ఇ
త్యవయతి సుచరితా॥ కహవిధేరగ్న్హితతిహదుపిలసహి॥ ఛా॥ కథమపి
దైగ్యంగృహీత్వాతిలిఖతుప్రియసఖీ ॥ సీతా॥ నాప్యేనచి త్రఫలకం గృహీ
త్వాగాత్రస్తంభం నాటయతి॥ సుచ॥ మాళాకిచితేసి॥ ఛా॥ సఖికించితయ
సి॥ శీలవతీ॥ సుఅరిదేకిపుంభిదంవ జోమహాణుహావో సేవిణువ దసిదోమల
ణేన । ఛా॥ సుచరితేకింప్రవృవ్యం । యోమహానుభావో స్వప్నదశితో
మదనేన॥

సారణః ॥ మహారాజదిష్ట్యావధానే॥ త్వమంతరేణభువనేషుకొ
న్యోమహానుభావః॥ దశా॥ అస్త్రమెకుతూహలం॥ ఉవర్యపివశ్యామః॥

సీతా ॥ ప ॥ ముంతాళంజాగురుఈగహిదధీరంతణివలసెణి॥

జరదెళహేహిదాణిపుంఖణమంతదాణేణ॥

ఛా॥ ముక్తాలజ్జగుర్వీగ్రహీతంధీరత్వంప్రయాసేన । జ్వరతెలభస్వ
దాసీంపుణ్యంక్షణమాత్రదానేన॥ ఇతికథంచిల్లిఖతి॥

దశా॥ ప ॥ యథారేఖాన్యాసోవిమలమధురశ్చిత్రఫలకే

దృశోఃప్రత్యాసంగదవికలగృహీతః ప్రతిపదమ్॥

తథాకణగ్రాహ్యోకమలదృశమేనాంప్రియతమం

లిఖంతీమాలేఖ్యైకధయతిమృదుఃకంకణరవః॥

సీతా॥ మాళాసుఅరిదేదుంళహజణశేహాణంపలసెణికిపటాణితలంజ
ఇమేహిలతి॥ ఛా॥ సఖిసుచరితేదులభజనలేఖన ప్రయాసేన కింప్రయో
జనమితలజ్జతేమేహృదయం॥ ఇత్యశ్రూణిముంచతి॥

దశా॥ నూనమియంరొదితి॥ ప ॥ యదనుర్నితలోచనాంజనావిగళత్యాప్త
కపోలకుంకుమః॥ అగవిందవరాగరూపితభ్రమరశ్రీరయమశ్రుశీకరః॥

సుచరితా॥ మాళాఅశిలోదణేణ॥ సుశహాసంవసాజణో॥ ఛా॥ సఖి
అలంరోదనేన॥ సుభవవసజనః॥ సీతా॥ ముఖమున్మృజ్యపునలిఖతి । శీల
వతీ॥ అవవార్ధ్య॥ మాళాసుఅరిదేపిలసహిఎబళవతోఎంవతంసిజణేఅహిణి

జెసా! జెసా! ఇదకవోళమిడళిసుమరిఅసుమరిఅవకిపిదగుళిదళిహిఅళిహిఅ
హరిసవంపుంళెహిలోఅణెహిణింఝాలజ్జ! ఛా! సఖిసుచరతెప్రియసఖ్యాఃబ
లవానేవతస్త్రిన్వనెభినివేశః । యత్పులకితకపోలమండలంస్త్రుతేవస్త్రుతేవ
ప్రకంపితాంగులిదళం విఖిత్వావిఖిత్వాహర్షప్రపుల్లాభ్యాలోచనాభ్యాం
నిధ్యాయతీసుచరితా! జహసివిణ్విడిరొతహళిహిదం మంజునామహిళా
సా! ఛా! యథాస్వప్నేదృష్టస్తథాలిఖితవ్య ఇత్యస్యాఅభిలాషం॥

దశాననః॥ ఆకన్య! హృదయకిమస్తానేచవలమసి! వశ్యపురస్తాదప॥

సీతా॥ విలిఖ్యచిత్రందృష్ట్వాఆత్మగతం॥

ప ॥ కిదొంరసామళిగొకంజిత నివిరరంతణయణితే ।

అపిచీహపీవరభుజీకహవిసొంపతారిసాళిహిదో॥

ఛా॥ కువలయశ్యామలాంగఃకన్దంతనివిష్టరక్తనయనాంతే । అపి
ఘృహపీవరభుజఃకథమపిసంపతాదృశోలిఖితః॥

సహషణం! సంస్కృతమాశ్రిత్య! ఇదమిదానీం॥

ప ॥ పాణౌకార్తుకమాకలెయమిషధీపాశ్చాత్యయోరంగులం॥

కృష్ణస్తోకమరస్థలకటితటేమాంజీమయీంమేఖలాం!

కించాహంవదనారవిందమధువశ్రేణీమనోహరిణీ

మస్యస్తశృవరంవరామభినవాంకుర్యాంకపోలస్తలే॥

ఇతిపునర్లిఖతి॥ దశా॥ చిత్రందృష్ట్వాసిశ్వస్యఆత్మగతం! కపిచిదమస్య
ధావతేతే! హృదయవృధాలేమనోరథః॥

సీతా॥ విలిఖ్య! చిత్రగతంనాయకంప్రతి! అంజలి-బద్ధానసంస్కృ
తమాశ్రిత్య! అయికాంతసంప్రతిహి॥

ప ॥ మయిమలయసమీరోవషణితపస్ఫులింగాన్అహమాహిషక్రూరమా
మగ్ననాసించతీవ । కిమివమకరకేతోఃకవణవక్ష్యేకరౌం
కథమపితదహంతేనాథనోపేక్షణియ్యా॥

అపిచ॥ మానదఇత్యధోక్తై! ఆత్మగతం! కహంఅశేంఖగతిపిఅ
నివరచుంధౌంతిగంజ్ఞాఅమవిమూఢాం ఉవాళంధువ ఉంతే! ఛా॥ కపిహ

లేఖ్యగతమపి ప్రియజనం వరమాధా ఇతిగృహీత్వామయా విచూఢయా
ఉపాలబ్ధంప్రవృత్తం॥ ఇతినంవరణంనాటయతీ । శీల । విహస్య!సావసే
సేవిఅతుహవఅణం॥ఛా॥సావశేషమివతవచనం॥సీతా॥ సలజ్జం॥హళాణకి
విఅవసినంశిశిహిదోఎంవసౌజణో॥ఛా॥సఖి । నకిమవ్యవశిష్యతే లిఖితఎవ
సజనః॥ సఖ్యాచిత్రందృష్ట్వాఅన్యోన్యంప్రతిసహిజహచింతగఅంసఎదం
సఅకిదీతహమంణెఉ ఇదోపిఅససీఎ అహణివెసొంత॥ ఛా॥ సఖియధాచి
త్రగతస్యఎతస్య ఆకృతస్తధామన్యే ఉచితఃప్రియసఖ్యా అభినవేశిత॥

సారణః॥ దృష్ట్వాసాశ్చర్యమ్॥

వ ॥ ఏతత్పద్మదశేక్షణంముఖమిమాబాహూయుగవ్యాయతా
వత్యాభౌగమిదంభుజాంతరమయంమద్యఃప్రకామతనుః॥
సామ్రాజ్యోచితచిన్తముద్రితమిదంద్వంద్వపునఃపాదయోః
కొనామైషజగత్రయేపిసపురాదృష్టఃపుమానీదృశః॥

దశా॥అన్య॥వ॥నవకువలయదామశ్యామమస్యేదమంగం
ఘటయితుమలమక్షోరుత్సవంవిద్విషోపి॥
ప్రకృతిరియముదారానాధుభిల్లాఘనియ్యా
కథయతిచమహత్వందులః భంయస్పిరేణ॥

ప్రకాశం॥వశ్యవిద్యుజిహ్వాచిత్రలిఖితం॥విద్యుర్వశ్యతఎవాయం॥
యంకిల॥ వ॥ మహాత్మానంబ్రూతేయుగళమరుణాంతంనయనయో
రురోభస్తస్తోకచ్చురితమధవణీతవదతి॥
యువానంవ్యాచప్తైవిరళమధురశ్శక్యృవదనం
కరఃకోదండాంకఃకథయతిచ రాజన్యైతిసః॥

సీతా॥ సుఅరిదెపెంఖదుపెలాది॥ ఛా॥ సుచరితేవశ్యతుభవతీ॥ ఇతిచి
త్రందశః॥యతిసుచరితా॥విహస్య! హళాకిమ ఎపెంఖిదీఎ జగ్గసోపి అజ
ణోఎదసంవపెంఖి॥ తదోతుహకరకమళంసపారతోసీ అరఅణకడతి అవ
ముంచె॥ ఛా॥ సఖిమయావశ్యంత్యాకిం॥ యదిసప్రియజనః ఎతత్సర్వంవ
శ్యతి॥ తత్తవకరకమలస్య పారితోషికంరత్నకటకమవముచ్యతే॥

దశా॥సత్యమాహసుచరితా॥

యతః॥ ప ॥ సతేభాస్సాంకర్యందధతినచవణావ్యతికరో

నివేక్షైరంగానామపినవనభావోనవివృతః॥

కిమన్యచ్చైతన్యంజనితమివచిత్రైశుచితయా

తదస్యావైదగ్ధ్యంజయతిజగదానందయ తిచ॥

శీల॥ సుఅరిఎకహాభణామి॥ పిఅసహీఎకగకోసశ్శంపెంఖిఅత ఎపుడమ

ఎంవసెహంధకడ అజుఅశ్శఅమోచితి ॥ ఛా॥ సుచరితెఅహాభణామిప్రియ

సఖ్యాః కరకౌశలందృష్ట్వా త్వయా ప్రభమమేవాస్యాహస్తే కటకయుగః

మామోచితం॥ జితాదకొసి ఎర్రారంబు॥ ఎంధజాగళునిహంధె ఆముచెహింత

తుహహంధె సమంపిదటిసి॥ జంసిరంఖ సదకరణోచామవణీ॥

ఛా॥ యత్తాతకౌశికేన రక్షణార్థం జానక్యాహస్తే ఆమోచయ

స్వేతితవహస్తేసమర్పితమాసీత్ ॥ యస్మిన్ రాక్షసాంధంకరణోనామమణిః॥

దశాననస్సారగశ్చ శ్రుత్వాపరస్పరం ముఖమాలోకయశః॥ విద్యుః

విహస్య॥ శ్రుతంచశ్రోతవ్యం విదితంవెదితవ్యం॥ ఇయంనసీతా అనుంచ

రామః॥ యాఅస్మాభినందృష్టా॥ యచ్చైశ్వర్యాశిఖరః॥ దశా॥ కిమియమేవ

వై దేహీప్రణయావతారదుర్లలితోరాని హరిః॥ సామగ్నంచిత్రప్రతి॥

ప ॥ మాగర్వంవహరఘువంశపాంసనత్వంవైశేష్యః

ప్రణయపదంవపుష్కమేతి ॥ మారీచస్తంబనాన

మత్ప్రియుక్తస్తవ్హతాద్వికమలిక్మతానైః॥

సారణి॥ మహారాజవశ్యతు భవానవినయం కౌశికన్య॥ యశోన

స్మైరాక్షసాంధం కరణమణిఘటితం కటకమర్పితవాక్ ॥ నూనమనేన గృ

ప్తమాత్రామేనామవహరివ్యతి భవానితత్కింకంభవేత్ ॥ విద్యుః ॥ ఏవమే

తత్ ॥ అభిజ్ఞఃఖల్వయంతఃక్రియప్రాహ్నుణః॥

దశా॥ ఆకాశేకలత్వంబధ్వాసక్రోధహంసం రైరైకౌశికాంకరః॥

ప ॥ స్రష్టంద్యాంచతురోసి నాభిభవతుంహానమా ॥ గృధ్ర

రంభాంస్తంభయితుంక్షమోసినపునశ్శేషుగ ॥ తాటకాం

శక్తస్తామిమసిత్రిశంకుమలసంవశ్యంసోగాధనం

తస్తస్త్యేమయివిప్రయాచగణశోమశంకునప్రప్తసే॥

సార॥ ఆః కిముచ్యతేమృతంఘనశ్చేష్టసేషతి । మృత ఏవాయం॥
దశా॥ సోత్కంఠంతఃస్థితజానకీం ద్రష్టుముపాయశ్చింత్యతాం । సార॥
దృష్టవమయా॥ దశా॥ సోత్సాహకథమివ॥ సార॥ కణేకవమివేతికథ
యతి॥ దశా॥ విహస్య నిపుణముపక్రాంతం॥ భవతుభవా నాయోధ్యకము
నివేషేణకటకగ్రహణాయ॥ సార॥ తథేశ్యత్థాయమునివేషేణ ప్రవిశతి॥
ఆయోధ్యకొహమధ్య పరిశ్రాంత్యావిహ్వలోస్తీ॥ భోః॥౧॥సంభావ యతు
మాంఛాయాదానేన వ్యజన పవనదానేనవా॥ ఇతిమూర్ఛాం నాటయతి॥
విద్య॥ దేవసారణస్యకౌశలంపశ్య॥౨॥

ప॥ బద్ధధపింగజటఃస్వేదకణక్లిన్నభస్మపుండ్రముఖః॥

నిశ్వసతిదండపాణిర్వ్యాకులకృష్ణాజినోయమృషిః॥

సీతా॥ ససంభ్రమం॥ ఆఠింఝుఠింతుణిఅది॥ తాసుఅరిదె సభావే
హిబహణ॥ ఛా॥ ఆయోధ్యకత్తిశ్రూయతే॥ తస్మాశ్చచరితే సంభావయ
బ్రాహ్మణం॥ సుచరి॥ ఉపస్పృశ్య॥ బహణవింసమిలయ॥ ఛా॥ బ్రాహ్మణవి
శ్రమ్యతాం॥ ఇతినశినీదళేనవీజయః॥ మునిః॥ చక్షుషీ ఉన్మిల్య॥ ఉజ్జీవితోస్త్య
హమకారణవత్సలయాభవత్యా॥ సుచ॥ ఆత్మదింఠిఅశంధసంఘోబహణో॥
ఛా॥ దిష్ట్యైలబ్ధసంష్లోబ్రాహ్మణా॥ ప్రకా॥ కొభః॥ కుదాఎంవఆ అమిలది॥
ఛా॥ కోభవాకకుతఏవాగమ్యతే॥ మునిః॥ అస్తిఖలుదశరథస్య రాజమేకః
వ్రధమస్సునుః॥ సీతా॥ ససంభ్రమం॥కితంస॥ ఛా॥ కింతస్య॥ దశా॥సాభ్య
సూయం॥ తాటకయామారీచేనవినిపాతితః॥ సుచ॥ బహణఉవరికహేహి॥
ఛా॥ బ్రాహ్మణ ఉవరికధయ॥ మునిః॥ శుష్యతిమేజిహ్వ॥ దశా॥విహస్య॥ కింన
దీర్యతేవిపక్షకథనేన॥ సీతా॥ సావేగం॥ ఎసొఅంపి అకంతుకామోవిలదిం
సతి॥ ఛా॥ ఎషఅప్రియంవస్తుకాసుఇవదృశ్యతే॥ ఇతివిపాదంనాటయతి॥

శీల॥ హాళాబహణంసజశపాణిణవంతుహి॥ సుఖమోసెసవివలలి
ఛా॥ సఖిబ్రాహ్మణస్యజలపానంనివళతే॥ శుగ్రీణమశ్చేషమవివచనం॥
సుచ॥ నశినీవత్రభృతేననదీజలమాహృత్యదదాతి॥ మునిః॥ నిపిబామిస్త్రీజన
దత్తముదకం॥సీతా॥సాస్రం॥సంచజళపాణివిముఘోవిస॥ తోఆళిబహణో

తాదుంశహాపిలలంసజీవిదతంకెమి॥ ఛా॥ సత్యజలపానవిముగ్ధోవివక్ష్యో
బ్రాహ్మణితస్తాస్థులభంప్రియజనస్యజీవితంతర్కయామి॥ మునిః॥ స్వ
గతంనకేవలంతస్య॥ కింతుకాశికస్యాపితదభిమానినః॥ ప్రకాశం॥ అలమా
వేగేన॥ సత్యముదకంసపిచామిస్త్రీజనదత్తంప్రతగ్రహదేన॥ సుచాఫలవ
డవరికహేమి॥ ౨॥ ఛా॥ భగవత్ఉవరికధయ॥ సీతా॥ దామోమహేమిలిజ
శణంసవాఅమిఅంసవాఅదరెచింరతి॥ ఛా॥ ఇదానీంఖలుమేహృదయంస్వ
లనస్యవాఅమృతస్యవాఅతరేతివృత్తి॥

మునిః॥ నూనమిదానీమీదృశస్యమమదశనేనప్రియపహోవినిర
శోచివ్యశః॥ విద్యు॥ సోపహాసం॥ నకేవలంతా॥ కింసువిరుద్ధవపరసంధేన
సర్వాపిరాక్షసజాతి॥

సీతా॥ కింమిదావలదేనసమాఉశంసమేహిఅలంస॥ ౩॥ కింసేనవ
చనేనసమాకులస్యమేహృదయస్య॥ శీల॥ సంఘసోరంఖసూ॥ త్రివింసవిలస
హేఎడింవెతికరిలిఉవరినకహేతి॥ ఛా॥ సత్యమేపరావసం॥ నుఎవలం
యసఖ్యాః ఉశ్వగంకృత్వాఉవరినకధయతి॥

మునిః॥ సభయం॥ స్వగతం॥ కథంవిజ్ఞాతోహమనయా॥ విద్యుశ్శ్లో॥ వ
త్సంభావ్యతే॥ ప్రకాశం॥ తస్యాహంప్రియసఖోరామభద్రస్య॥
దశా॥ విహస్య॥ స్పందేహః॥ యేనతంఘాశయితుంప్రథమమగ్నం॥

సీతా॥ ఏవి నాకేతిసాసంస॥ ఛా॥ ఏతదపినాలమాగ్నోగస్య॥

సుచ॥ బహుకహేమి॥ ౨॥ కింవంధఅమదేవదీతి॥ ౩॥ ఛా॥ వ
ణకధయకధయ॥ కిమత్రాగమనేప్రయోజనం॥

మునిః॥ సర్వంకథయిష్యామివః॥ నఖలుదశగ్రీవపక్షపాదోన్మేషయః॥ ౪॥

సీతా॥ స్వగ॥ సంఘసోతంసపిఅజణంసలంభదశా॥ ౫॥ ఛా॥
సత్యమేపతస్యప్రియజనస్యాభ్యంతరః॥ నుఎవంభదశా॥ ౬॥ మునిః॥ సు
అరిదేదసంగీవోదామకొఎసా॥ ఛా॥ సఖిసుచరిదేదశగ్రీవోనాచ॥ ౭॥

దశా॥ సరోవం॥ ధిజ్ఞాతేతైగ్రీవోక్యజయినం॥ ౮॥ మునిః॥

మునిః॥ ప॥ హరాద్రుద్ధతాహరిహయకిరీటాద్భిశవదః
కరోరస్కంధాగ్రవ్రకటహరిచక్రవణకిణిః
వ్రపాత్రోయస్సాతౌత్రిభువనవిధాశుగ్భగవతో
దశగ్రీవోయంవంకధమనవతీణశ్శృంగపథం॥

సీతా॥ సామవం॥ కింమితానెగుణకహణేన జంసిరంభసౌంతిస
అలీలంసమహతోదవంకోసో॥ ఛా॥ కిమనేనాస్యగుణకధనేన యస్మిన్
రాక్షసైశ్చ సకలలకస్యమహానువక్రోశః॥

దశా॥ సముఖభంగం విద్యుజ్జహ్వ శ్రుతంత్రోతవ్యం॥ విద్యు॥ అత
ఎవాస్యావశేకరణేతస్య రామభద్రస్యరూపగ్రహణంవినా నవశ్యామ్యపా
యాంతరం॥ దశా॥ అశక్యమిదంగావగాస్య॥

పశ్య॥ ప॥ యుక్తంకింవరవణికింవరయితుంయ నానురక్తాస్వయం
తస్యాస్సంవననాయహంతస్యవశోకింధతుకమహాంవపుః
అచాల్యాదపియస్సభాకిముచితస్తద్వివలంభోధవా
కింవామేవిసిపాత్యమానయశసఃకామోసురోద్ధంక్షమః॥
విద్యు॥ మహారాజకిమకాండేవిక్లబోసి॥

ప॥ యదస్తవంచనానామతస్థినఃకులజీవితం
తదాలంబ్యగృహితేయంక్రమేణవశమేష్యతి॥

సుచ॥ హలాశీశివదికిణజాణాసి సాశక్తేసురోజిమహంవ హవిత్రాద
జగదుపిఅసహంతపససదోచింతం॥ ఛా॥ సఖిశీలవతికింసజానాసి నలం
కేశ్వరఃయంమహాప్రభావంతాతజనకః ప్రియసఖిఇప్రశంసకస్తీష్యతి॥

దశా॥ అతఎవఖలుమయాన్నేహన్నావస్కంద్యతేజానకీ॥

శీల॥ బహుసుమరియోసోదశంగీడు అహేణఎదంసపంఖవాదిణ్ణీడు
రంభనీడు కిదుఎసాజాణఈఅహఎసాఅదాఎసహీడు॥ ఛా॥ బ్రాహ్మణస్తూ
రితస్సదశగ్రీవః వయంనైతస్యవక్షపాతిన్యోరాక్షస్యః కింతుఎమాజానకీ
అహంఎమాచఎత్తస్యాస్సఖ్యా॥

మునిః॥ హృత॥ ఎమాజానకీతీసమ్యగవనితలంనిజేశతి॥

౧ || భలవదాణిభణవింసంధే || ఛా || భగవన్నిదానీంవిస్రబ్ధం
 బహుజదికుసశిభణింసదితదొజాణకు తుహహంధే రలణకడ
 రితొసియదావఇంసఇ || ఛా || బ్రాహ్మణయదికుశలంభణిష్యతిత
 వహస్రైరత్తుకటకయుగళంపారితోషికందాపయిష్యతి ||
 నిః || స్వగ | యదధౌయమారంభః || ప్రకాకిమన్యభృణి తవ్యం ||
 వేగం | కిడవరదోమంయుషళొఅంస అశికారొ || ఛా || కిముపర
 లోకస్యఅలంకారః ఇతిమూర్ఛతి ||

౨ || హళాజాణ ఇహసహిజావంచలైహభూళొఅ మిగళదీవిఎ
 రిఅణువంటమాణి సహీఅణిడొండ్రిఅణింకరుణాఎతుఎ అధరపరి
 వారహవంశహంసతంసఎంవఅణుంపఅణివవసి || ఛా || సఖిజానకి
 వత్సలే హభూలోక మంగళదీపికె ఎతావంతంకాల మనువతా
 రిజనంత్యక్త్యా నిష్కరుణయాత్వయా అచిరపరిచితస్య మనోరథ
 స్రైవానుప్రయ్యాణంవ్యవసితం | ఇతిరుదితంనాటయతః ||
 నిః || కథమస్తానేమహానాటంకః || శ్రోతవ్యంమేవచః ||

౩ || హళాసమంససహి || ౨ || సుణుమోసెసవి || ఛా || ససమాశ్వస || ౨ ||
 ప్షమపి || సీతా || సమాశ్వస్యమునింవశ్యతి ||

|| స్త్రగఎవగామమూతికఃకొశికవఫ పాత్వదీయపుణ్యేన |
 ఆనేష్యతేదినేస్తికప్రహషికతవ్యేకుతశ్శోకః ||

౪ || విహస్య | అయిసారణమునిర్భవన్నపి కథమన్యతంవదసి | దశ
 శ్రజ్జిహ్వానేతిథరితవ్యం ||

౫ || హళాదిరి ఆవంధసి || ఛా || సఖిదిష్ట్యావధాసె ||

౬ || సహషాసంభ్రమముత్థాయసారణహస్తయోః కటకద్వయం
 కందదాతి ||

విస్తయం || ౪ || విద్యుద్భిఃప్రకటితకుంకుమప్రభాభిః
 కింవిష్వక్ష్మృతితతమభ్రసిర్వ్యపేతుం | నిష్టప్రద్రుత
 కనకద్రవై రిదానీంలివ్యంతేయదవనిరంబరందిశశ్చ ||

హంతకధమేవత్ || ౪ || ప్రభావటమీలి తామపికధంచెదు స్త్రీలయ

న్నయింపదహమప్పయేత శత్రుతోపిద్యగ్నింశః ||

తటిర్చిరివనిమితామమహితావదగ్రవధూ

రసన్యసులభాకృజఃగతికాచిదాలయ్యతే ||

నేవభ్యే || ౪ || అవేషితుంకౌశికయజ్ఞఃప్రప్రాప్తోనసూయా

సహితోమహాషణః | అతికృతాఘ్నాః జనకః

కుమారీమామంత్రయత్యస్యహివందనాః ||

శీల || దిరిరిఆపి అసహేదండంశరుంతరపి అదింసభ | చిరకాలపురధి

ఆపుంజదసణాఖుభఅవదీలనసూయా || ౪ || దిష్ట్యాప్రయసఖ్యాడక్షరోత్త

రంప్రియందృశ్యతే | చిరకాలపురంద్రీభుజ్యదగ్గనాఖలుభగవత్యససూయా ||

సీతా || సవిస్తయం హంధిమేకోయాహళే | తాగంహ || ౪ || అస్తిమే

కౌతూహలంతస్మాద్యచ్చామః || ఇతిసర్వాః స్కాంతాః ||

దశాననః || హంఽమతీవధమిత్రకాంతైవసుందరీ ||

ప || దృష్టంనాననమిందుబిబమధురీందృష్టానపినాస్తన

తస్యాఃకింకధయామివన్మలదృశోవ్యక్తంనకాలచివదం |

ఎకాఖడ్గలలేవహిష్పధనుషోన్మస్తావగంవేణికా

నత్వంగాంతరదగ్గనాఽవిదధేనాహ్యంసదగ్ధోవిధిః ||

విద్యు || కింసదృష్టస్సాగణాఽకటకేవ్రదాఽయవోనివృత్తోస్యాఃకర

వల్లవః || దశా || దిష్ట్యాఖల్వయమత్రభవతావ్రణిబోధితోస్తి ||

ప || శుకతుండకుటిలపాటలకరజఃకనకాంగుళీయకమనీయః |

స్ఫుటితకమలోదరశ్రీఃస్తరామితస్యాఃకరోదృష్టః ||

అపిచ || ప || అసీతాన్యవకన్యకామమవశేతిస్థంతుమావాధునా

స్వగ్బంద్యోపిభవంతుమెపరిసరైజంభద్విషోవాపురో |

కింతాభిదఃశకంధరస్యకమలశ్రీగవఃసర్వంకషో

యద్యస్యాఃకమనియ్యకంకణధరస్సోఽంగహీతఃకరః ||

విద్యు || కిమిదండులకభంగ్యహీతరామవేషస్య ||

దశా || ప || మానుష్యవేషగ్రహణం దుష్కరంయదతోపివా |

తత్కృతాఽరావణోల్బంజగన్తంగళదీపికా ||

త్వరస్వతాపవతౌశికవేషగ్రహణాయ॥

విద్యుః ॥ గ్రహీతఎవహిమయాతదియ్యోవేషః। సారణోపిలక్ష్మణవే
షోభవిష్యతి॥

సార ॥ అచింత్యమహిమానః ఖలుమహాషణయః॥

ప ॥ కాంచనేకటకేతస్యాఃకరేణప్రతిగృహ్యతః।

యన్తయైవమమాంగానినశక్యంతేనీరీక్షితుం॥

పార్శ్వతోవలోక్య ॥ కథంబంధుజనవిలోకనకౌతూహలినీభికీకన్య
కాభివీక్ష్మతశ్చిత్రపటః। తదేనందేవాయసమపణయే। ఇతిచిత్రపటంగ్ర
హీత్వా । ఇమేతస్యాఃకటకే అయంచిత్రపటఇతి దశాననాయనివేదయతి।

విద్యుః ॥ పశ్యమహారాజపశ్య ॥ రాక్షసాంధంకరణమణిఘటితంకట
కయుగళంఘుశిశుసమధిష్ఠితంచిత్రపటంచ॥

దశా ॥ ప ॥ ధిగేతత్కటకద్వంద్వంయన్తతస్త్విమదశణయత్ ।

ధిచ్ఛిత్రపటంయత్రతస్యాభావహారోనరః॥

సారణః ॥ కింబహునా త్వమపినదృశ్యసేయస్యధారణేన॥

విద్యుః ॥ తతశ్చనిగూఢంవిమానఎవనిక్షిప్యతామిదంభవిష్యతికదా
చిదనేనకించిత్యయోజనం। సార। తథాకరోతి॥

దశా ॥ మిమృశ్య॥ ప॥ సుహృదవివంచయితవ్యోగద్వ్యాపితనుగ్రహీతవ్యా।

సాంప్రతమనుభవితవ్యస్తస్యాఃపాణిగ్రహణాత్సవోపిమయా॥

❖❖ ఇతినిష్కాంతాస్సర్వే. ❖❖

ఇతి - జానకీపరిణయనాటకే - ద్వితీయాంకః.

అధతృతీయాంకప్రారంభః.

తతఃప్రవిశతిమారీచః॥ సానుస్త్వరణం॥

ప ॥ తత్తత్రాయోభాకమిముక్తమహస్త్రవాత్యా

చక్రభ్రమికబళితశ్లేధసంధిబంధః।

యావద్భ్రమామిగగనేకధమంబురాశిం

తావత్ప్రవిశ్యకతయోజనముద్ధితోస్తి ॥

హంశనిరుపమపరాక్రమఃతత్రియవటుః॥

యతః ॥ ప ॥ అస్తిన్వికృష్యదనురుఘతి బాణముగ్రంపశ్యన్బలా
నిపురతోవినిపాతితాని । జీమూతపజ్జిఘనిలీయ్యనిలీయ్య
భూయోమాయీసుబాహురపిహమరణంప్రవన్నః॥

కించ ॥ ప ॥ యావద్బాగుసమీరవారితమహామాయారజో
దుర్దినాంతేనక్షత్రియబాలకేనబలినాదృష్ట్వాపురస్తాటకాం ।
హంతస్త్రీతిబుగుప్పయాశిధిలితోమార్వీవికషీకరో
వేగాదుశ్చతేనతాపదిషణానాచస్వయంచిచ్ఛిడే॥

సశోకావేగం॥ హంజననిహతాటకే హనుతవత్సలే హానాగసహస్ర
బలశాలిని తవాపిక్షుద్రయవటునా తాదృశోవిపాక ఇతిదురతిక్రమోయం
దైవసియోగః॥

ప ॥ అయేమాతఃక్వాసి ప్రదిశరుతోదమేప్రతివచః॥ సామక్షం॥
విమోక్ష్యేనాహంతాంప్రథమకృతవై రంభవవటో॥
సకరుణం॥ సుబాహుధిగ్ధిఙ్క్షాయదభిముఖమేవై వమభవః॥
సచింతాశ్వాసం॥ కిరాశ్చింతవత్సక్వగతెతనాద్యాపివిదితః॥
తతః ప్రవిశేతికరుణః॥ ౨॥

ప ॥ దిష్ట్యాభీతోరణముఖాదిష్ట్యాదూరేవలాయితః ।
దిష్ట్యానామాస్త్రవదవిమప్రాప్తోజీవతోస్త్వహం॥

కింతునజానామిరామాస్త్రగృహీతస్సమారీచోజీవతివానవేతి॥
యతః॥ ప॥ ప్రభ్రష్టరత్నమకుటంపతాసిభటంవిస్రస్తకేశ
మభితస్తతపాణిపాదం । మారీచమప్రమివచండ
మరుద్విధూన్వన్నిన్యేక్వచిద్రఘుకిశోరశరఃక్షణేన॥

ప్రాచ్యేణ మహేంద్రశైలస్యకటకేమహా దధేర్వీచిషువా పతిత
స్సాస్యత్ । తదేనమన్వేష్టు మువసర్పతాపి మయా మహేంద్ర శైలోయ
మాసాదిత ఏవ॥

తథాహి॥ ప॥ ఏతేతేగిరికూటసంకలుశిలాసంఘట్టశీణాంభసః
ప్రేంఖచ్ఛామరచారుశికరగణస్తేరాదరీనిర్ముఖాః ।
యత్పాతేఘనికుంజకుంజరముఖభ్రశ్యన్మృణాళాంకుర
గ్రాసోగ్గంధితటంరటంతిపరితఃకంఠీరవాభైరవం॥

5॥ ప॥ మృగపతికరాఘాతత్రుట్యతగ్రోరశిరస్తటి

పరిగళదస్పద్ధారాసంసి క్తమా క్తికపజ్జీభిః

వనభువమిభువనేణీశోణీకృతాంనిజఘ్రిట్యుతైః

కలయతినముత్సర్పభృల్లాకమల్లనిరావిణీం॥

తోవలోక్య॥ కథమార్యోమారీచఃసమద్రమధ్యపతితోన్ధితఇవదృశ్యతే॥

తః॥ ప॥ క్లిన్నాంశుకగ్రధితశైవలఖండజాలంఘేనానువిధ్

ఘనమేదురకేశపాశం । నీరక్తధౌతకరపాదతలంపురస్తా

దాస్తేమహేంద్రకటకేననుతాటకేయః॥

మారీచః॥ కరాళంవిలోక్య । సవిస్తయం । అపికరాళజీవసి । తదేహి

వృజస్వమాం॥

రాళః॥ ఆర్యమారీచదిష్ట్వైరామబాణాన్తుక్తోసి । ఇతినబాష్పమానింగతి॥

రీచః॥ వత్సకిమన్యద్భ్రువీమి॥ ప॥ సతస్యజ్యాఘోషశ్శరవతనయుంకారనినద

శ్శరేణా కృష్టోసావితిముదితవిద్యాధరగిరః ।

ధ్వనిస్సింధోరార్వానలపతితయాదఃకలకలో

మయైకస్త్రిక్ కాలేనిఖిలమిదమాకణిఃతమభూత్॥

ంతరంచ॥ ప॥ మత్పాతస్థలితవిశీణః వీచిముక్తవృక్తాధోభువన

వధోదరావగాఢం । తన్మాగ్రప్రస్థతనిజాంతరాంబు

వేగాన్తాముచ్చైరుదధిరుదక్షివక్షిణేన॥

కరాళః॥ సాధుమహాణావసాధు । సత్యంత్వయామహారాజదశగ్రీవ

తావభీతేనతదనుచరోమారీచఃపరిత్రాతః॥

మారీచః॥ సానుశయం । కరాళకిమచ్యతే॥

ప॥ ధశగ్రీవశ్శ్రీమాన్త్యయికరుణయాతిష్ఠతితథాయాధైతేపి

త్రస్యంత్యుదధివసుధారణ్యగిరయః । అహంతూదాసీనస్వజన

వినిపాతేప్యనుచరః కళంకందేవస్యస్వయముపహారామివతిపదం॥

కరాళః॥ ఆర్యమామైవం॥ మాయాబలమాలంబ్యబలవానపిత్రోయ

బుర్హతయితవ్యః । యదేనమహత్వాప్రతినిష్ఠతానప్యస్తాన్నబహుమన్య

మహారాజః । కించ॥ కౌశికస్సమునిపాశోపి అపరీక్షితేన త్కత్రియవటునా

హీతతద్రూపస్యాపిదేవస్యసీతాపరిణయేప్రత్యూహమాచరిష్యతి॥

ఉక్తంచఖలు తాటకయాతద్వేషోగ్రహిష్యతే మహారాజేనేతి ||
మారీచః || అతఃఖలుసానుగస్యము నేఃస్వకులప్రస్తానంవిసుటయితవ్యం ||

కరాళః || తత్రకిమార్యస్యవ్యాప్తముపాఠు దర్శనేప్రజ్ఞాచక్షుః ||

మారీచః || తుణంవిచిత్ర్య అదకింకరాళః | కథమివ | మారీచః | కర్ణే
ఏవమివేతికథయతి | కరాళః | విహస్య | ఈషత్కరమేవేదానీమార్యస్య ||

యతః || ప || విప్రియత్రవణాత్సద్యః పతంతింహవ్యవాహనే |

మాయాసీతామనుపతేద్రామస్తత్ప్రేమగౌరవాత్ ||

అనంతరం || పుత్రశోకేనమోహితం దశరథంసమాశ్వాసయన్స్విశ్వా
మిత్రోవ్యయోధ్యాంసహైవతేన రాజ్ఞాప్రణివర్తిష్యతే | వరంతుతస్యమ
హ్నదేస్సన్నిధానమంతరేణమాయాప్రయోక్తవ్యా ||

మారీచః || యుక్తమాహభవాత్ | తదుపసర్పావః | యత్రతేరామా
దయః | ఇతివరిక్రామతః ||

కరాళః || పురోవలోక్య | కథమధ్యధా యోజ్య ఏవకౌశికాశ్రమస్య
కౌశికీతరేనివేశితస్కంధావారోదశరథః ||

తథాహి || ప || శశ్వద్రధ్యాశ్వహేషాశ్శహవనమహిషాద్ధూతశ్చంగప్రశీర్య

ద్వత్త్వికోన్తిలదాశీవిషపరుషవిషోద్ధారపూతాగ్రభీమాః |

దృశ్యంతేధీరభేరినినదకృతమదోద్ధామనృశ్యత్స్థవంగా

స్సేనామాతంగభుక్తోర్నితకుశకబళాఃకౌశితీరదేశాః ||

మారీచః || తదిదానీమస్తాదేశాన్నిష్కాగ్రమయినవ్యోధూరఏవరాఘవశిశుః ||

నేపధ్యే || ప || అధ్వశ్రాంత్యాశయితమననుజ్ఞాప్యతాతంనరేంద్రం

విశ్రాంత్యర్థంక్వచిదవరజానవ్యనామంత్యయాతాత్ |

చర్క్తేపానత్పిహితచరణశ్చస్త్రవానేషవేగా

దేకోరణ్యంవిశతిమృగాయాకౌతుకీరామభద్రః ||

తదిదానీమనీసినిదేశగతై రావభద్రపరిజనైరప్యనుప్రవేష్టవ్యాయు
మరణ్యభాగః | యావదహమప్యేనమనుచరిశామి ||

కరాళః || కథమేషరావభద్రస్యప్రియసఖః పింగళోనామ విప్రవ
టురేవమాఘోషయతి ||

మారీచః || సహర్షందిప్త్యాయమావయోరంతగలాభః | వశ్యకరాళ
యావదయంప్రవిశతి | తావదస్యయావమవలంబ్యమాయయావనమదగజ

గృహీతోహమితివిలపక్ సఖిస్నేహదనుద్రవంతం చామభద్రమనువసంతం
మయసుదూగమరణ్యాంతరం | అహమపికాశిక మహాపికాశివ్యస్య కాశ్యే
పస్యరూపమాత్మ నాదశకాయక్ రాఘవపోతస్య హేతో రనుభూయమాచ
విరహవ్యధాం మైధిలీమస్తైనూయాబలేన సమభివ్యంజయక్ చుధామనో
రధనివతకయిష్యే || * ఇతినిష్కాంతం || *

—* ఇతిశుద్ధవిష్కంభః. *—

తతఃప్రవిశతిశరచాపహస్తోరామః ||

రామః || ప || దృష్టఃకోపవతామరణ్యకరిణాంధీరోద్దశశ్చంద్ర మో

దృష్టంకేసరిణాంచవక్రితగురుగ్రీవంరుషాలోకనం |

దృష్టంతాండవముద్భటంచశిఖినాంజ్యాఘోషరుద్ధవనే

దృష్టశ్చైవమయాచిరాయ మృగయాలీలావినోదక్రమః ||

అపిచ || తత్రైవ || ప || కువలయితవనాంతాన్యంతికస్త్వైకిరన్తై

రనవగతరసత్వాత్త్వక్తసంభావనాని అభిలషితగుణాని

ప్రపాథనారీకటాక్షైశ్చ కితహరిణశాబప్రేక్షీ తానిప్రతీహి ||

సోత్కంఠం || ప || యాన్యేవమాకులహృదాం హరిణార్భకానా

మావిర్భవంతిరుచిరాణి విలోకితాని |

మన్యేతతోపిమధురాణిమహీకుమార్యా

స్తస్యాస్తు విభ్రమకటాక్షవిజృంభితాని ||

నేపథ్యే || హసభేరామభద్రహహతోస్తి ||

రామః || అకర్ణ్య || ససంభ్రమం || కథమత్రవిజనేవనేపురుషస్యేహ

యంమాంప్రతిదీనస్వరః | ఇతిశరచాపహస్తఉద్ధతంచరిక్రామణి ||

పుననేపథ్యే || అయంఖలు దుష్టమతంగజః కరేణమాం నిఘ్నస్య
వ్యాపాదయతి ||

రామః || కథం | పింగళస్యేవపరిదేవితం | త్వరితంచరిక్రవ్య
కష్టంభాఃకష్టం || ప || అభినవమృగలోభాన్తయ్యరణ్యాంతరగ్నే

ప్రియజనపరిముక్తేపింగళంప్రాప్తమేకం |

వలయితవృధుశుండాదండసంవేష్టితాంగం

నయతినిజసికుంజంకుంజరస్సంభ్రమేణ ||

పునర్జన్మభయే ॥ హంతాతహం సుతవత్సలహహతోస్మి హంబంబమం
దభాగినిమృత్యుముఖే పాతయితుంమాం ప్రసూతాసి । హంసఖరామభద్ర
సిపాకదారుణస్తేమయిస్తే హనుబంధః॥

రామః ॥ సకరుణావప్తంభం సభేతవ్యం॥౨॥ అయమహమాగతవి
జేనకటంజరిక్రమ్య । అహేహాధిక్యమాదః । కథమతిక్రాంత ఎవచాణగో
చరిభరాజః । ధనురుకసూరక । పురోవలోక్య । కథంసదృశ్యతేగజ
రాజః । సచింతోచ్ఛ్వాసం॥

ప ॥ భవతువదపీమే నన్యాహంగజస్యవిలోకయే
సుహృదమనయా దూరంగ త్వావిమోచయి తాస్మిచ ।
సులభమమలేయ్యవ్యస్తిన్విదంనగలాతలే
తదవివిదితంభృంగ శ్రేణీశ్చమామదధారయా॥
ఇతివరిక్రామితకేనావలోక్య॥

ప ॥ మరుత్తరశకోర కాకుల కంజరుంజోదర
ప్థలస్తుఖరనిర్భుక రక్వణదుదార కారిండవం ।
ఇదంఖలువిశృంఖలా వటుకుటిరకుంభీనన
త్రసన్న్యగదృగుత్సలప్రకరసీలమప్రస్తటం॥

తదత్రైవభవితవ్యమిభరాసేన । తత ఇతోమృగయిష్యే । ఇతివిలో
క్యసహవకం । ఉష్ణై కథమత్రైవగజగృహీతముక్తః ప్రమాదగ్రవలత్ప్య
తేపింగళః ॥ తతఃప్రవిశేతిపింగళప మేణ చిలాశలోపవిష్టో మూర్ఛాం నా
టయకకరాళి॥

రామః ॥ ఉపసృత్య సభేసమాశ్వసేహి॥౩॥ ఇతివటాంతేనవీజయతి॥

ప ॥ అంతఃకూతిశోకోమేమే హేమామామాదృణోతిచ ।
ఏనంనివలితోభూమాకింకర్తుంచేష్టసేమయి॥

కరాళః ॥ స్వగతం యద్దశానసస్యచధ్యంభవతి । ప్రకాశం॥ కథం
చిదనిచక్షుషీఉన్మిల్య । కథంప్రమసఖోరామభద్రః॥

రామః ॥ అధకిం । కరాళః । ఆశ్వస్య ॥ సభేభవపీయ్యమృగయాదశకాన
మతూహలాదువసర్పన్నధావభేమదగజేనగృహీతోస్మి॥

అనంతరంచ ॥ ౪॥ తపజ్యాఘోషవరుషేత్రుతేసింహస్యగజకేతేః

గజనూత్తానమన్యంపానజానేపూర్ణితోస్త్యహం॥

రామః ॥ అతోమస్యేసింహగజిః తత్రస్తస్యకరిణోహస్తాద్విష్టాన్విప
రిభ్రష్టాసి తదిహప్రచ్ఛాయశీతలేవకుశతరుమూలేవిశ్రామ్యతుభవాః॥

క రాళః ॥ భవతాపిస్యగయాపరిశ్రాంతేనక్షణమప్రవిశ్రావ్యతాం॥
యతః ॥ ప ॥ అవిరళతరుపండశ్యామలోయంవనాంతః

ప్రవహతిసరిదగ్రే చారుపద్మావతంసా॥

అయమపివనవాతశ్శీతలామోదముగ్ధో

మదకిలపికయానాంకూజితాన్యాతనోతి॥

రామః ॥ ప్రకామరమణియ్యాయమద్దేశః ॥ తదత్తైవయావత్పరి
జనాగమనమివస్థాతవ్యమావాభ్యాం॥

క రాళః ॥ స్వగ ॥ యావన్న్యారీచాగమనమితివక్తవ్యం॥ ప్రకాశం ॥
వీవంభవతు॥

రామః ॥ దిష్ట్యాకుశలినంత్యాంపశ్యామి॥

ప ॥ త్వయామమసినాసభేజనకకస్యకాయాఃప్రియం

కరగ్రహణమంగళం గళితమేవత్యైవతు॥

కథంకరయతావకప్రవిలయాద్విషాదోమహః

నసావవిదళయ్యమే హృదయమర్క నిర్వృత్యుః॥

క రాళః॥స్వగతం॥కథమనేనరాఘవయనాజానకీకరగ్రహణమంగలం
మప్యాత్మనోవిదితమాసీత్॥ ప్రకాశం॥సభేమామైవం॥ త్వయిమద్విషాదా
త్పరిణయపరాజ్ఞుభేనజీవిష్యతిసాజానకీ॥

రామః ॥ సోత్కంఠం ॥ అపినఖేసత్యంతత్కాశ్యవవదనం ॥ య
దుక్తంమాంప్రసరిభవతా॥

ప ॥ మనోభువాస్వప్నమిషేణదర్శితేచ్ఛసంత్యయి ప్రేమనిబధ్యజానకీ॥

కథంచిదధ్యాసతేవల్లవాస్తరాసభేజనాశ్వాసగిరైవజీవతి॥ఇతి॥

క రాళః ॥ అక్రంతిమభినియ్య ॥ అత్త ॥ కథమేతావతాపిమారీచో నాగతః॥
ఇతిచింతయతి॥

రామః ॥ అపినఖేసత్యమిశ్వాదప్రసంగరసే॥

క రాళః॥ కంఠాశ్యపోగానం ॥ రామః॥కింవత్స్మిన్వనసి॥యంత

కశిష్యఇతిభవనేవమాంప్రసరిహ॥

క రాళః ॥ సభయకంఠం॥ అత్త ॥ అశ్రువాప్రమాదం॥ యన్న్యారీ

చగతేచదేతసాప్రస్తుతప్రలీపమేవప్యప్తవానస్తి॥ భవత్వేవంతావత్ ॥ ప్ర
కాశంకస్తంవిస్తృతవాక్॥ చరంతమదగజగ్రహణచింతయావరవానస్తి॥

కథంమిధ్యాభవిష్యతికాశ్యపస్యాపివచనం॥

శృణుతావత్॥ ప॥ తస్యాస్సస్యపిహంసతూలశయనేశయావైఃస్థలై

స్సానర్థేష్వపికంఠేషుకరయోర్భూషామృణాళాంకురైః॥

సంగీతేపిమనోవినోదనవిధిస్తద్విభ్రమాకణఽనై

స్సీతాసంప్రతకింబ్రవీమి భవతానీతాదశామీద్యశీం॥

రామః॥ స్వగ॥ కథమాత్మనిమిత్తమీద్యశీమవస్థామనుభవతికల్యాణే॥

ప్రకా॥ సఖైశ్చతంపరిహాసేన॥

కరాళః॥ స్వగ॥ ప్రకృతోపయోగిన్యేవాన్యమనోవృత్తిః॥ తదేవం॥

ప్రవక్ష్యామి॥ ప్రకాశం॥ కథంమద్వచనేవ్యనాశ్వాసః॥

సంప్రతిహి॥ ప॥ సానస్నాతినచానులింపతినవాకేశేషుధత్తేనజం

నక్రీడానుమనోదధాతినసఖీరాలోకతేచాటుమ॥

కింతుస్యస్తముఖాంబుజంకరతలేచాష్పయమాణేషుణం

నిశ్వాసగ్గపితాధరంచశయనేజాగతితేచింతయా॥

రామః॥ స్వగ॥ ప॥ ఉక్తిరియంప్రియసుహృదోహృదయమనంగేనమేకిమపి॥

తరళాయతహంతసంధ్యాసాగరమివచంద్రకిరణేన॥

కరాళః॥ అపిచేదమన్యదుక్తంకాశ్యపేన॥ రామః॥ కథమివ॥

కరాళః॥ ప॥ దీనాదశత్రుముదకుట్కులగంధగర్భేసంధ్యానిలేచలతినా

తరళాయతాక్షి॥ సంకల్పలంభితభవత్పరిరంభణేన

సర్వాంసినిషతిశశాంకవతీంత్రయామాం॥

రామః॥ సఫలకోద్భేదంత్రత్వ॥ ప॥ శృణ్వతోమమతస్వంగ్యాస్సంకల్ప

పరిరంభణమ్॥ విద్మమత్రంరయేవేదంభిద్యతేసహసామనః॥

అతఃభివ్విదానీ॥ ప॥ మనసిమమరంద్రలాభాద్విగళితలజ్జాచదైర్యంచ॥

అయమప్రవిప్లపూర్వఃప్రవిశతమదసశ్చతావశ్య॥

కరాళః॥ సఖేకింతూష్ణీంభవసి॥ రామః॥ దైర్యమవలంబ్య॥

ప్రకాశం॥ కేమనయాశ్శన్యాకథయా॥

కరా॥ విహస్య॥ ప॥ పృష్టంత్యయాప్రథమతశ్చరితంసతాంగ్యా

మధ్యేశ్చతంఫలకసూచితభావబంధం॥

కింత్వంసివారయసిమామధునావసానే
కోవాజితోనభువనేకుసుమాయుధేన॥

రామః ॥ సలజ్జం॥ ఆత్మ । కథమనేనవిదితంమమచావలం దగ్ధహృ
దయకింప్రతివద్యసే॥

ఇదమిదానీం॥ ప॥ సామేయద్యపిసుందరీభగవతోమాయేవచేతోభువో

నస్వప్నీనచజాగరేనయనయోఃపంధానమాసాదితా॥

తామాకణ్యోతధాపితాదృశదశావైధుర్యమాసేదుషే

మానందాద్భుతశోకకౌతుకభయప్రీడాకులంమేమనః॥

ప్రకాశంకింసభేతవాప్యస్త్యవిదితం॥ అపితుదుర్లభాసామమేతప్రతిషిధ్యతే॥

కరాళః॥ స్వగ॥ కథంచిదన్యమయాదృశీకృతోస్యామభిలాషః॥

ప్రకాశీదృశీతేచింతా॥ కౌశికమహాషిః॥ రేవతిద్దుటనాయవ్యాప్రియతే॥

రామః॥ ఆత్మగతం॥ కథమసంభావితమాహపింగళిః॥ ప్రకా॥ సభే॥ కథంచిదితం॥

కరాళః॥ స్వగ॥ కథమిదమవిదితమేతస్య॥ ప్రకా॥ సర్వంకాశ్యసేనైవోక్తం॥

నేవధ్యే॥ హళాడవణేహిమిణాళాఇ॥ భా॥ సఖిడపనయన్ప్రశంభాని॥

కరాళః॥ స్వగతం॥ కథముపక్రాంతోమారీచేనమాయా స్రయగః॥

తతఃప్రవిశతిమాయానిగూఢోమారీచః॥

మారీచః॥ ప॥ సీతాతివ్యతయాదృశీపరిజనస్తన్యాఃపునర్యాదృశ

స్తత్కర్తాణిచయాదృశానినిఖిలంతద్వత్కృతంమాయయా॥

కింత్యేకఃపరమార్థతఃపితృవధవ్యాజాద్విహతుంవపుః

జానక్యాఇతిసంభృతోరఘుశిశోరేవప్రవేశానలః॥

తదిదానీం॥ నిర్వృతౌతప్రాయవీవతాటకావధస్య ప్రవీకారోలంకే
శ్వరస్య మనోరథశ్చ॥

పరితోవలోక్య॥ అత్రహివకుళతరుమూలేమాయాపింగళినః॥ రాశేన
సీతోయంరామఇవలక్ష్మ్యతే॥

రామః॥ ఇత్థమాహకాశ్యపోమామత్రభవాత్॥ యజ్ఞనిమిత్తంయత్క
దుపనిమంత్రణాయకౌశికమహాషిః॥ రాగతఇతి॥

మారీచః॥ సాశంకం॥ ఆత్మ । కిమయంకాశ్యపః॥ యదసేనకాశ్యపో
భవానిత్యామంత్రితం॥ కిమస్యపింగళవేషగ్రహణేప్రయోజనం॥ తదిదానీం
సన్నిహితేకదళీవనేతిరోధాయక్రమేణజ్ఞాస్యామి॥ ఇతితిరోహితస్తీప్తః॥

కరాళః॥ స్వగయజ్ఞోపనిషంత్రాతార్థమేవకాశికాగమసమితి నిశ్చిత
మేతస్య॥ వ్రకాసఖేమై వంవాదీః॥ వ్యాజవీవాయంకాశికమహర్షేః॥

మారీచః॥ శ్రుత్వానభయం హంతవ్యక్తమిదమభిహితం కాశ్యప
వదప్రయోగం వ్రతిషేధతానేనపటునా॥ స్వస్యపింగళివేషగ్రహణంకాశి
కస్యైవవ్యాజఇతి॥ అతోమన్యేకాశ్యపవేషేణవిప్రలంభయిష్యంతంమామభి
వ్యజ్ఞుంకాశికస్యాథ మారంభః॥

భునర్నేవధ్యే॥ మాళాఉపదేదాఇమిణాళాఇమవి॥ ఛా॥ సఖ్యుపనీతాని
మృణాళానిమయా॥

రామః॥ అయేదక్షిణతటలావభవశూయతే॥ కస్యాయంభవేత్॥

కరాళః॥ సర్వతోవలాక్య అష్టగతం॥ ఇదానీమపినదృశ్యతేకాశ్య
వవేషధారీమారీచః॥ అతోనాయంమాయాప్రయోగః॥ వ్రకా॥ వనభూమిషు
నామవనదేవతావిహారేయ॥

మారీచః॥ సత్యమేవాయంకాశ్యపః॥ కథమస్యధామదీయమాయా
భిజ్ఞేనాప్యనేనజానకీ పరిజనఇతినవణ్యతే॥ విచింత్య క్షగతః కరాళ ఇతి
పరితప్యతేమేహృదయం॥

అథవా॥ ప॥ హంతనిశ్చితమేతస్తేకరాళంపింగళాకృతిం॥

ఆలంబ్య కాశికస్యాజ్ఞామవధీదేవలక్ష్యణః॥

భవతుద్వాపప్యేతౌరామకాశ్యపౌమాయయానిగ్రహిష్యామి॥ తదే
వసువాహేనారివకరాళస్యాపిశల్యోద్ధరణం॥

రామః॥ సఖేనిగూఢమేవాస్మిన్నికుంజేవిటపాంతరితౌవశ్యావః॥ ఇతి
శరచావపాణిరుత్తిష్ఠతి॥ కరాళః॥ తథేత్యనువ్రజతి॥

మారీచః॥ ప॥ రఘునందనఏషసుందరః॥ కరపద్మాద్భుతచాణకార్కుకః॥

అహిడింభఇవోద్వమన్విషంస్పృహణియ్యశ్చభయంకరశ్చమే॥

భవత్వేవమస్తైదర్శయిష్యామి॥ ఇతి ధ్యానంనాటయతి॥

రామః॥ అగ్రలోవలోక్య సవిస్తయమ్॥

ప॥ అంతశ్చవ్యదుశీరవందనరసస్రస్తైశ్చితోరేణుభిఃప్రాస్తే

కజ్జలబిందుభిఃప్రవిగళద్బాష్పాహృతై రంకితః॥

పర్యంతేఛమృణాళహారవలన్దైన్లునాపవిద్ధై ర్వృతః॥

కస్యావామదృశోయమంగలులితోరమ్యః॥ ప్రవాళాస్తరః॥

క రాళః॥ అస్త దాలావత్రవణాదపత్రవమాణయా క్వచిదుచ్చలిత
యాకయాచిదుత్కంఠితయాపరిశ్యక్తోయంభవేత్॥

పునర్నేపధ్యే॥ హళాఅంపిహిసేధణేసువిదాఇమితాళాఇ॥ వహ
తోఽఖిఇమావతవంసిణీవిసదావో॥ ఛా॥ సఖిఅర్పయాస్యాస్తనయోరేతా
నిమృతాళాని॥ మహాఖిలస్యాస్తపస్విన్యాస్సంతాపః॥

రామః॥ సఖేసంగతస్తేతర్కః॥ క రాళః॥ ఆత్మ॥ కథంక్వచిన్నినేన
మారీచేనవితస్యతేమాయా॥ అథవా॥ పరమార్థోయంభవతువశ్యామి॥

వ్రకా॥ సఖేకించిదగ్రతోభవావః॥ రామః॥ తథాకుర్వ ఇతిపరిక్రమ్య॥

కేయమగ్రేరక్తాం శుకపిహితస్తనీవల్లవితేవా శోకలతానవనికృత్త
మత్తకరిధంతభవీనిమృతాళానిసమానయతి॥

క రాళః॥ సశోకం॥ ఆత్మ॥ వ॥ నదృశ్యతేత్రమారీచస్తస్యనేకాశ్యపాపం॥

విజ్ఞాయతత్తుణేనై సంఘాతయామాసకాశికః॥

భవతునాయమవసరశ్శోకస్య॥ వ్రకా॥ కిమనేనసఖేవరకత్రదర్శనేన
గవేషయిష్యతేపరిజనః॥ తదన్యతోగచ్ఛావః॥

మారీచః॥ సశోకం॥ నిశ్చింస ఎవాయంకాశ్యవః॥ హవేషసంసాదయం
వైముఖ్యంరామస్య॥ భవత్ప్రస్యహృదయమాక్షిపామితి ధ్యానంనాటం॥

రామః॥ సఖేవశ్యవశ్య॥ వ॥ అయంక్రీడావైలఃకనకకదళివేష్టితయః॥

వహత్యస్యోపాంతేవికసదరవిందాసరిదియం॥

అదూరేచైతస్యాదరదళితమాకందకలికో

నికుంజోయంగుంజద్భ్రమరకులర్ఘంకారమధురః॥

అత్రైవమృతాళాన్యవహరతిసీమంతిన్॥

క రాళః॥ రమణీయమిదంసంవిధానం॥ తదేతద్రక్ష్యామితిపరావర్తతే॥

మారీచః॥ సగర్వం॥ అయేకాశ్యవహతోసిన్వతోమాతీశేన॥

పునర్నేపధ్యే॥ హళాఅంపిహిదాఇమితాళాఇ॥

సిచేహిణ్డీరచదణరసేహి॥ ఛాయా॥ సఖ్యవిజ్ఞానిమృతాళాని

సింహవైవనామశీరచంగుంజవై॥

కరాళః॥ స్వగతం॥ కథంమధురోయంచాలానామాలావః॥ ఉపస్పృత్య
వశ్యామి॥ అధవానవశ్యామి॥

ప॥ మారీచేరక్షసాంమాయాసంప్రదాయగురౌహతే॥

పర్యాకులస్యమనసఃక్వమేధైర్యావలంబనం॥

ప్రకాశం॥ సఖేవశ్య॥ ౨॥ కోయమాలాపరితి॥ రామః॥ ఉపస్పృత్య॥
దృష్ట్వాపింగళకాఃపునరిమాఃసమానరూపవయస్సంపదఃకన్యకాః॥

తతఃప్రవిశతికిసలయశయనోపవిష్టామాయాసీతా॥ సఖ్యశ్చ॥

ఏకా॥ హళాణలిణీపంతేణవీజేహిణి॥ అవరాతుమవిచదణందవేణవిదా
ఎథణజుఅళఅణుళిపేహి॥ ఛా॥ నళినిప్రతేణవీజయైనాం॥ త్వమపిచందనద్ర
వేణ ష్టసాస్తనయగళమనులింప॥

కరాళః॥ దృష్ట్వా॥ స్వగతం॥ కేయమసాధారణరూపలావణ్యావర
వణిణీ॥ జానకీవపుషామదనవికారమనుభవతి॥ అతోమన్యేమారీచస్య
మాయాప్రయోగితి॥

భవతుద్రక్ష్యామి॥ ప్రకాశం॥ ప॥ ఏతామనోరమాంగ్యస్సురసుదృశోవా

భుజంగకన్యావా॥ కేళీగృహీతదాలావపుషః॥

స్తరవిజయవైజయంత్యోవా॥

రామః॥ సాశ్చర్యం॥ సఖేవశ్యమధ్యపునరేతాసాం॥

ప॥ విభక్తేయంవిద్యుత్కథమపిఘనాదభ్రమరుతా॥

శరీరిణ్యాధ్యాస్తేశయనమధునాపల్లవమయమ్॥

అధవా॥ హరస్యక్రోధాగ్నోహుతవతిశరంప్రియతమే

వియోగతౌమాంగీవిగమయతికాలంకిమురతిః॥

కరాళః॥ సఖేదృశ్యత్వవప॥ ప॥ కృశవిలులితమంగంకాతరోదృష్టిపాతః॥

పరిణతబిసవల్లిపాండరాగండపాళీ॥ స్తనతటమకరారం

సర్వమప్యేతదస్యాః కథయతిసుకుమారంకామదోర్విక్రమంనః॥

మారీచః॥ సహషం॥ ఇతదిదానీం॥ మారీచమాయావాగురాలగ్న

వీవక్షుత్రియవటురనేనకాశ్యపేన॥

ప || అక్షుణ్ణేనహతస్యాపికరాశస్యాధునాతతః ||

కరిష్యతేమయైతాభ్యాంవైరనిర్యాతనంద్రుతం ||

ఇతిపునర్భ్యానంనాటయతి || రామః || అపూర్వమిదమస్యధారిష్యతే ||

తథాహి || ప || నాదత్తేదధిభాజనసితమిదంపాతుంపునశ్చాదికా

వీజాపూరరసోపభాగవిముఖః కేళిశుకోయన్ద్రితః ||

దూరాస్తుక్తస్యతాశకందకబలౌహంసాప్యసౌవర్జతే

తన్వ్యాశ్శోకమవేష్యసూనమధునాశోకస్తీరశ్చాచుషి ||

కరాళః || స్వగ || విదితమిదానీంమారీచస్యైవమాయాప్రదోగదౌ ||

ప్రకాశం || శుభేనన్నిధానాత్కౌశికమహామేకరాశ్రమస్యభవేరపి

నామేయంజానకీ ||

రామః || స్వగతం || ఉప పన్నమేనైతత్ || ఈశ్వరేభిర్వికారాశ్చ

కాశ్యపీనకధితా || ప్రకాశం || అలమసంభావితార్థకథనేన ||

తతఃప్రవిశతికాశ్యవః || ౨ ||

ప || రామస్యపింగళముఖేనవిదేహకన్యాన్వితంమనఃస్థిరముగాగ

గభీరమేవ | తాటస్థ్యనాటనపరస్యచగాధిసూనో

రాజ్ఞాగురోరపికధంచదనుస్థితైవ ||

విచింత్య || సహిమృగయాప్రవృత్తస్య రామస్యప్రకృతిరుచల్ప ||

అతఃఖలుపింగళోపిక్వచిదన్వేష్యమయావిజ్లిప్తః | భవత్ప్రవిష్టమి

షంమాకందవాటం ప్రవిశ్యమృగయిష్యే || ఇతివరిక్రామతి ||

కరాళః || కాశ్యవందృష్ట్వా || సహాషం || అక్షు || అయంఖలుకాశ్యవ

వేస్తోమారీచో మిధ్యాందశయతిరామస్య || ప్రకాశం || సభేకరమనం

భావితార్థకథనం || అసౌసీతాప్యత్రాంత వేదీకాశ్యవ ఇతోదృశ్యతే ||

తమేనమానేష్యామిభవదంతికమితినిష్కాగ్రింతః ||

రామః || దీక్షుంనిశ్చస్య ||

ప || కథయిష్యతికౌశికస్యశిష్యోమదనశ్లిష్టమనోరమాంగయ్యం ||

వసుధాతనయామిమాంసవేతితుభితంమేలభవేన్మశ్నతేతం ||

మారీచః || కథంరామంనిహంయపింగళవేషః కాశ్యపీమూరింగయ ||

తదహం యథాసంకల్పితమస్య రూపజూదాయక్రమేణ తదధ్యవసితమావి
ష్కరిష్యే॥ ఇతిధ్యానంనాటయతి॥

సీతా॥ ప॥ సదావోమహానగదో ఇమిణాసిసిరోవఆరేణ॥

దిఅహేషుణనలితేహి ఉపశిణ్ణేకహేనుహేహి॥

భా॥ సంతాపోమమనగతోనేనశిశిరోవచారేణ॥ దివసేషునసలితైరు
త్పలిన్యాః కథంసుఖంభవతి॥ ఇతిరోదితి॥

రామః ॥ అయేకిమేతత్॥

ప ॥ క్వణద్విణానాద ప్రతినిధిరముష్యామృగదృశో

మృదుఃకంతాదుద్యన్నభినవసుధాస్యందమధురః॥

మదావేశోయద్వత్ప్రగుణమదిరాస్వాదజనితః

శ్రుతోయంవ్యాహరోహృదయమిదమాఘూణకయతినః॥

తతః ప్రవిశతికాశ్యవవేషేణమారీచః॥౨॥ అయమహమిదానీమువ
సర్పామి॥ అశ్వ॥గతేపింగళవేషే కాశ్యపేభర్తనారామమావజకయిష్యే॥
ఇతిచింతయన్ వరిక్రామతి॥

రామః॥ అహూరూపానుగుణావాణీ ॥ తదనుగుణాచరూపసంపత్ ॥

తథాహి ॥ ప ॥ అస్యాశ్చేదలకావళీకృతమశీశ్రేణీభిరేణీదృశ

స్సాందర్యంయదచతుషోస్తరళయోకింమస్తథస్యాయుధైః

కాప్రీతిఃకనకారనిందముకులే పీనాస్తనాచెదతో

మన్యేకాచిదియమనోభవకృతామాయాజగన్తోహిని॥

మారీచః॥ విహస్య॥ స్వగ॥ మారీచకృతేతివక్తవ్యం॥

రామః ॥ దృష్ట్వా॥కాశ్యపోయమభ్యాగతః ॥ తదేనంద్రస్తుమవత్ర
వలేషోహృదయం॥ఇతిముఖంనయయతి॥

మారీచః॥ స్వగ॥ ఎషులుతాటకా వధమహాపాతకీక్షుత్రియవటుః॥

ప ॥ నిగూఢాహంకారోమనసినిజుఛైర్యేణగురుణా

దురాధపోవీరోరస ఇవశరీరీపరిణతః॥

అసౌమేసౌభాగ్యాదమృతమిదసించన్నపిదృశో

వికథతైవైధుగ్యంజ్వలిత ఇవదీపఃకలుషయోః॥

కదాపునరేన మగ్నో వ్రవేశయిన్యామి || వ్రకాశం || ఉపస్యస్య ||
విజయీభవతు కుమారో రామభద్రః ||

రామః || ముఖమున్నమయ్యకథంకాశ్యపోసి ||

మారీచః || సాశంకం || ఆత్మగతం || కిమనేనమదియ్యాసిస్మతిః పరి
జ్ఞాతా || విమృశ్య || నైతదిహసంభావ్యతే || అపితుమన్యే పరమార్థకాశ్య
వృత్తి మత్వాపింగళరూపంపరిత్యజ్యపునః స్వరూపగ్రహణే సులంపృచ్ఛే ||
భవత్వేవంతావత్ || వ్రకాశం || అకైతవఃఖల్వహం మహద్విద్యుః ||

రామః || ఆత్మ || నూనమయంపింగళేన దృష్టస్సాన్యత్ || యదనేనవచ
నేనజానకీయమితివిజ్ఞావ్యతే || వ్రకాశం || కిమియంసీతైవ ||

మారీచః || ఆత్మ || సఖలుపింగళవేషస్స కాశ్యపః || అతఏవనాయ
మాహ || యద్యకైతవస్తత్ || కుతఃపింగళోసీతి || వ్రకాశం || సైవేయంసీతా ||

రామః || సహషం || ఆత్మగతం || ధన్యమసిహృదయచన్యసేసి ||

వ్రకాశం || సఖేతదిమాంవ్రతినత్యమాహపింగళః ||

మారీచః || స్వగ || సతుపరమార్థకవపింగళః || కరాశస్తలత్కడేన
హతఏవ || కింకరోమితఃపరం || వ్రకా || క్వగతఃపింగళః || రామః || ఆత్మగతం
నూనమన్యతేనసంవాదః || కథమేతత్ || వ్రకాశం || త్వమిహగతవిద్యస్యద
తః || కిమయంప్రాగివవనగజేనగృహీతస్సాన్యత్ ||

మారీచః || సహషం || ఆత్మగతం || కరాశఏవపింగళరూపంభృతవా ||

అస్థానెపునరహంసంభ్రాంతః || వ్రకాశం || నహ్యన్తికమంకందవ
నేతస్య వ్రసంగః || ఇతిధ్యానంనాటయతి ||

కాశ్యపః || కించిద్దూరమగ్రతోవలోక్య || కథమత్రవల్లవ శయనాధి
స్థితా పరిమితసఖీజన పరిపృతాజానకీ శిశిరోపచారైరాత్మనో మదసతా
పంపరిహరతి || అహూకథమేతత్ || సాఖల్వధ్యధకయోజనేకాశికాశ్రమ
మధివసతి || అనయాపునరన్యయాతత్సమానాకారయాభవితవ్యం || తలఃప
శ్చాదవలోక్య || సభయం || అహూబతమహతిగతే || శుష్కేంధనసవిధ్ధో
భగవానంగార ప్రాయః సన్నిహితయామహత్యా శిలయావిరోహితరూ
పోహవ్యవాహనః ||

తస్య స్వేవిరహజ్వరావేగ మసహమానయానయా తరువ్యావ్రపే
ష్టుమయమనలస్సంభృతఇతి || భవతుపిటపాంతరిశవశవశ్యామః ||

యావత్పింగళిసన్నిధానంరామదశాసంవా॥ భక్తివిలోకయకృత్సీతః॥

తతఃప్రవేశతిపింగళి॥౨॥ కృష్ణపునరహ మిదానీంమృగయాప్రవృత్తంవ

యస్యంవశ్యామి॥ సర్వతోనిర్వణ్యః॥

సహజః॥ వ ॥ శరదళితవరాహవ్యాఘ్రభల్లూకశల్య

ప్రముఖమృగశతాస్సగ్భిందుసందశితేన॥

సఖిగమన పథేనద్రాగరణ్యాదరణ్యం

ప్రవిశతిమయిదిష్ట్యాదృశ్యతేకాశ్యపోయం॥

తదలైవవయస్యేనాపి భవితవ్యం॥నహివసంతాదృతే మందానిలశ్చ
లతి॥ దిష్ట్యాభిలుపాశ్వతవకాశ్యవస్య॥

వ ॥ ఆబద్ధతూణమంసేకరకమలద్వంద్వదృతధనుర్బాణం॥

వశ్యామిరసాలతలేరామందూవాదశశ్యామం॥

ఇత్యుపసపాతి॥

మారీచః ॥ దృష్ట్వా ॥ స్వగ॥ పింగళివేషఃకరాళోయమభివతతే॥

ప్రకాశం ॥ వయస్యపింగళోయంసంప్రాప్తః॥

రామః ॥ దృష్ట్వా ॥ సఖిపింగళిసంప్రతి భవంతంసంభావితాథా
వాదిసమేవజానామి॥

పింగళిః॥ స్వగ॥ కిమిదమకాండేమామయమేవమాలవతి॥

ప్రకాశం॥ వయస్యమయానగృహ్యతేతవవచనాధిః॥

మారీచః ॥పింగళిమాలింగ్య॥జనాంతకం॥ దిష్ట్యాకరాళ జీవంతంభ
వంతంవశ్యామి॥ యదియంతంసమయంకాశ్యవస్య పింగళివేషగ్రహణంత
విపునరమోఘుత్సృజాబాణగోచరతామాశంక్య దునివారశోకావేగదూ
పితంపేహృదయం॥

పింగళిః ॥ విహస్య॥ స్వగతం ॥ కథంకాశ్యపేనాపితతోవ్యసంబద్ధ
మాలపితుముపక్రాంతం॥ ప్రకాశం॥ కథయపునరపియదుక్తంభవతా॥

మారీచః సభయంతివృతి॥ రామః॥సఖిపింగళివనితామిమామధిక్రృత్య
ప్రవీమి॥ ఇతిభూసంజ్ఞయాదర్శయతి॥

పింగళిః॥ స్వగతం॥కథమియమత్యంరితాజానకీ॥వల్లవతల్పశాయినీ
సఖిజనసంభాష్యసానావిటపాంతరేదృశ్యతే॥ అతవేయమిదృశాపస్తేతిమ

దుక్తమనుబోధితోస్త్వివయస్యేన। సవిమర్శం। అహోకథమేతత్। న ఖల్వి
ధ్యర్థయోజనేకాశికాశ్రమమధివసతి। ఇతిసవిస్తయంవిలోకయన్ స్థితః॥
మారీచః॥ స్వగతం। నాయంకరాళః। అపితుపరమార్థపింగళవిషహంతః॥౨॥

ప॥ పత్సంప్రతికరాళంతంమయాతరళచేతసా।

యత్తదాశంకితంపాపంతస్యజాతోవినిశ్చయః॥

యదివాపింగళవేషఃక్వచిదపిగతస్స్యాత్। భవతునైషమేతోకావస
రః। సమావయితవ్యాహిమాయయా రామకథా॥

ప్రకాశం। పశ్యసఖేరుదతీమిమాంసుఽతీం॥

రామః॥ పశ్యాప్యేవ॥ ప॥ మకరందకణాద్యగజ్జయోర్ముఖచంద్రామృత
బిందవోయథా। మమహిద్రవయంతిమానసం
మదిరాత్యైబతచాష్పశీకరాః॥

మారీచః॥ ధ్యానంనాటయతి॥

ఏకా॥ ప॥ ఉంపభిణీఏవిఅసేసీదాఏతదాసుహృహాది।

జగ్గవరిరభగ్గరాటచదోవిఅరామభందోసో॥

థా॥ ఉత్పలిన్యాఇవాస్యాస్సీతాయాననుతదాసుఖంభవతి।
యదిపరిరంభతేరాజాచంద్రఇవరామభద్రస్సః॥

రామః॥ ప॥ రోమాంచయతిమమాంగంవచనమిదంచారుజానకీసఖ్యాః।
కుట్టలయతిహికదంబంకాదంబిన్యాఃపయోభినవం॥

పింగళః॥ సవిమర్శం॥ అత్తగతం॥ నైషకాశ్యపః। తదేవంతర్కయే॥

ప॥ మాయయాజానకీంవ్యంజన్తాయావీకోపిరాక్షసః।
అమపీతాటకాద్రోహదస్త్వికేంచిచ్ఛికీషణతి॥

అతఏవాయంకించిదసంబద్ధంపదకృపునః పృష్టోనకేవలంప్రతివదతి।
అపితుభయతరళతారకమవలోకయతి। అతఏవైతద్భ్రవీమి॥

ప్రకాశం॥ వయస్యరామభద్రనేయంజానకీ। నచాయంతత్పరిజనః।

నహ్యస్త్విన్నరజ్యేతత్సంభవః। అపితుమాయేతినఃప్రతిభాతి॥

రామః॥ స్వగతం॥ కథమస్యపూర్వాపరవిరుద్ధంవచనం। జానకీయ
మితియఃప్రతిజ్ఞాయతద్వృత్తాంతవేదినంకాశ్యవమానేతుంగతః। కథంవాస
పరివారాజానకీమాయాస్యాత్॥

ప్రకాశం॥ అపిశ్రుతంపింగళవచనంకాశ్యపేన॥

మారీచం॥ రామంప్రతిజనాంతికం॥

ప॥ మన్యేహంపింగళోభూత్వామాయావీకోపిరాక్షసః॥

తాటకాద్రోహిణంహంతుంత్యామన్యత్రనిషిషతి॥

రామః॥ యుక్తమాహభవాత్॥ పింగళః॥ పునరిహంగతశ్చేదయంకింప్రతిపత్స్యతే॥ మారీచః॥ యత్తాటకయాసుబాహునాచప్రతిపన్నం॥

రామః॥ ఏవమేవైతత్॥ పింగళః॥ స్వగతం॥ కాశ్యపఇతిజానన్అన్యవచనం శ్రుణోతివయస్యః॥

ప్రకాశం॥ వయస్యమామంతరేణకీదృగన్యవచనమాకణ్ఠ్యాతే॥

రామః॥ స్రభూభంగంకింరాక్షసోపివచనేష్వభ్యంతరీక్రియతే॥

పింగళః॥ అత్కగతం॥ సభయశోకం॥ అపినకేవలమన్యఇతి॥ రాక్షస ఇన్ద్రపిమామసామన్యతే॥ హహతోస్త్వికర్ణోపజాపినానేనకాశ్యపరూపేణ నిశాచరేణ॥ ప్రకాశం॥ వయస్యవిమృశ్యతామయంజనఇతివివర్ణముఖస్తివతి॥

మారీచః॥ ధ్యానంనాటయతి॥

సీతా॥ దుంశహ్నువిదమహమదభాగినీవీ॥ ఛాయా॥ దుర్లభంఖలువీతస్తమమందభాగిన్యాః॥

రామః॥ ప॥ అయిమమపరిరంభోదుర్లభఃకింభవత్యాః

కనకనళినకోశస్నిగ్ధవక్షోరుహయాః॥

కిమపికువలయశ్రీగర్వసర్వంకషస్తే

మయిమనసిజతస్తేపాతితశ్చేత్కటాక్షుః॥

మారీచః॥ స్వగతం॥ స్థిరోయమస్యామస్యాభినివేశః॥ తత్సుకరమేవమేచిక్కిరితం॥ ప్రకాశం॥ కతన్వోజానకీమనోరధోవయస్యేన॥

రామః॥ సఖేశూయతాంశ్లో॥ యాదృష్టావివిసేవధూః॥ సాశ్చర్యం॥ ఇయమభూత్వత్రేయసీజానకీయాచాస్యామదనబ్ధరాత్రిః॥ సహద్వానురాగం॥ ఇయమవ్యస్తస్నిమిత్రాజని॥ యస్తస్యాఃప్రశమః॥ రోమాంచమభినయన్॥ సమేననువరిరంభేణసాధ్యశ్చక్రితస్సస్యస్యేవమముంవిధాతుమధువానుః॥ ఛేతిభీతంమనః॥

మారీచః॥ ధ్యానం నాటయతి॥ అవరాకహించుంశహకోసిఅ మహే
తుహవంశహతురితి పావఇంసది॥ ఛా॥ కదందుగ్లభంకౌశిక మహ్న
తవవల్లభంత్వరితంప్రాపయిష్యతి॥

రామః॥ శ్రుతవాయువర్ధః పింగళముఖాత్॥

పింగళః॥ అహూవృత్తానుకారితామాయావిలాసస్య॥

మారీచః॥ శ్రుతంకిమస్యవచనంవయస్యేన॥

రామః॥ కాశ్యపేనశ్రోతవ్యమేతస్యవచనం॥ కాశ్యపః॥ సభ్యంజానకీచరి
వపరస్పరంవ్యాహరతి॥ పింగళః॥ మమహృదయంతునవిశ్వసతికించికపి॥

మారీచః॥ ధ్యానం నాటయతి॥ ఏకా॥ హతాహూదువదదసంగీవోగే
నేదింతిసహితో॥ ఛా॥ సఖిభవత్వేతత్॥ దశగ్రీవవీనాంప్రార్థయ
తిఅస్యాహృదయాతంకః॥ కాశ్యపః॥ అన్యతమిదమేకం॥ యన్నాద్యాపి
గీవో జనకరాజంప్రార్థయతే॥

రామః॥ దశగ్రీవోపిప్రాధేయతీతివిప్రతిపిద్ధమేతత్॥

పింగళః॥ స్వగతం॥ నైశద్యజ్యతే॥ మయాతువయస్యస్యనేదంవక్తుం
యదస్యావ్యహంరాక్షసస్సంవృత్తః॥

ప్రకాశం॥ వయస్యవిమృశ్యతామయంజనః॥

రామః॥ అశ్రుతిమభినియ్య॥ దశగ్రీవోపీపునఃపరతి॥

మారీచః॥ కోదోషః॥ స్వతంత్రస్యాపిక్వచిత్కస్యచిదస్తిపారతంత్ర్యం॥

సీతా॥ సాన్త్రం॥ కహమదసంగీవోవివంధేది॥ అహదావతానేణం
విసఖాదింస॥ జుళణవావవింస॥ ఛా॥ కథంమాందశగ్రీవోపిప్రాధేయ
తావత్తాతేనదత్తాపివిషంఖాదయిష్యామి॥ జ్వలనంవాప్రవేక్ష్యామి॥

రామః॥ సానందానుశయం॥

మామేవాన్వేతిభావోస్యాః పరంనాన్వేతికంచన॥

తదిదంహృదయంప్రేక్ష్యాక్రీణీతేశరుణీమమ॥ ఇనివిలోకయన్స్థితః॥

కాశ్యపః॥ కరాళంవిలోక్య॥ సహషం॥ ఏషపింగళోమౌచభివర్జితః॥

ధయశిమాసాదితోమృగయ॥ ప్రవృత్తోరామభద్రః॥

కరాళః॥నకేవలమాసాదితః॥ త్వదువదిష్టేనవధా మయావనాంత
రాద్వనమిదమానీతః॥ వరంతుక్షణమాత్రమనవేత్స్య భవంతంకాశికప్రహీ
తలక్ష్మణబాణలక్ష్మీకృతో సీతివిశంకమానస్యమే మానసంకీదృశమభూదితిన
జానే॥ కాశ్యపః॥ విమృశ్య॥ స్వగతం॥ కోయంపింగళరూపావలంబీ లక్ష్మ
ణవిపక్షజనేష్వంతర్భవన్మామపిస్వజనంమన్యతే॥ కోహిమద్రూపమవలం
బృజ్జివతి॥ భవతుజ్ఞాస్యామి ॥ ప్రకాశం॥ క్షప్రసరిదానీంరామభద్రః॥

కరాళః॥ స్వగతం॥ నూనమనేనరామ భద్రగతమనోరథ తయానా
శ్వాసితోస్తీ ॥ ప్రకాశం॥ సీతాంపశ్యన్ అస్మిన్రసాలతలేనివసతి॥

కాశ్యపః ॥ కింజానాసిసీతైవేయమితి ॥ కరాళః॥ విహస్య॥ తథా
వ్యవహరన్నపి జానామితవేయంమాయేతి॥

ప ॥ శంబరాదింద్రజయినో విద్యుజ్జిహ్వస్త్వయాదపి॥

యావిశిష్టైవఖల్వాస్తేతాటకాతనయేత్వయి॥

కాశ్యపః ॥ సోద్యేగం॥ స్వగతం ॥ మారీచానుచరోయంరాక్షసో
భవేత్॥ మారీచశ్చక్వచిదవస్థాయమద్రూపావలంబీమాయాంప్రయుజ్జే॥
ఇతివిదితమిదానీం॥

ప ॥ హంకింకరోమిమామేషహనిష్యత్యేవరాక్షసః॥

శార్దూలస్యాంతికంప్రాప్తోజీవిష్యతికథంమృగః॥ ఇతిమనసావిమృశన్త్వార్చతి॥

కరాళః॥ సమాశ్వాసిహి॥ ౨॥ కృతంకృతమనుశోచ్యజననీంతాటకాం॥
కృతంకృతమనుచింత్యవరాక్రమంరాజపుత్రస్య॥ ఇత్యాశ్వాసయతి॥

కాశ్యపః॥ ఆశ్వసన్ ఉత్థాయసాంజలిబంధం॥

ప॥ నాహంభవామిమారీచోనమస్తేస్తునిశాచర॥

కృపాంకురుమయిస్వామిస్కీర్తిన్ప్రాప్నుహిశాశ్వతీం॥

కరాళః ॥ కథం విప్రవటురేవాయం । మయాతుజాల్నేన మారీచ
ఇతిమత్వాతత్తద్వ్యవహృతం॥

సశోకావేగం॥ ప॥ తమార్యంప్రతిమారీచంమయాతరళచేతసా॥

యత్తదాశంకితంపావంతస్యజాతోవినిశ్చయః॥

హంమారీచహంవివిధమాయాసంప్రదాయగురో ఇత్యర్థోక్తే॥ కిమిదా
నీమనేనప్రలాపేన॥ సకోపావలేవం॥ అరేరెసుమిత్రాగర్భవిప్లోషణ త్మత్రి
యవటోఇత్యుక్త్వాసనిమర్శం॥ హంకథమస్మిన్క్రమేతమమసంరంభః॥

ప॥ రామభవలక్ష్మణాపివ్రకృష్టసారోనశక్యతద్రష్టుం॥

అస్యవధేనతుకుర్యాంమారీచవధప్రతీకారం॥

ఇతికాశ్యవస్యకంతంభక్తుమారభతే॥ కాశ్యవః॥ మోచయిత్వా॥
రామాధిష్ఠితంరసాలతలమభిద్రవతి॥ కరాళః॥ తమనుద్రవతి॥

కాశ్యవః॥ ప॥ మామేషరాక్షసోహంతుంమారీచానుచరోబలీ॥

అనుద్రవతివేగేనపాహిమాంరామపాహిమాం॥

రామః॥ కథంకాశ్యవస్యేనవరిచేవితం॥ సఖేనభేతవ్యం॥ ౧॥

ఇత్యుపసవతి॥ మారీచః॥ వయస్యవశ్యమాంపాశ్చవస్తంకాశ్య
వం॥ కస్యవరిచేవితంజానీహి॥

కరాళః॥ కాశ్యవమతిక్రమ్యద్రవత్॥ మామేషరాక్షసోహంతుమిత్యా
దిపరిత్వైరానుమాలింగతః॥

రామః॥ మారీచంప్రతి॥ సఖేపింగళోనరామాగళః॥ మారీచః॥ స
హషణం॥ స్వగతం॥ అనుమేవకరాళః॥ కాశ్యవేనచాయమనుగమ్యతే॥
ప్రకాశం॥ వయస్యవశ్యమద్రూపధారిణంమారీచం॥

కాశ్యవః॥ సఖేరామభద్రమద్రూపధారీ మారీచఏవానుంతపా
శ్చేవస్థితః॥ సీతేతిభవంతంమానుయావ్యామోహయతి॥

కరాళః॥ సహషణం॥ స్వగతం॥ దిష్ట్యాజీవతికాశ్యవరూపతహ
మారీచః॥ ప్రకాశం॥ మద్రూపధారీకోయం వివణముఖస్త్రస్య॥

మారీచః॥ ప్రాగేవాయంనిశ్చితోవయస్యేనాపిరాక్షసతః॥ పింగ
ళః॥ కాశ్యవసమీపంగత్వా సఖేకాశ్యవకరాళేతి మామనుం త్వద్రూప
ధారీసమాహూతవానుపహ్వరేమారీచః॥ అతోయంమద్రూపావలంబిక
రాళోభవతి॥ యోరాషమాలింగితవా॥

రామః॥ కథమనుంకాశ్యవం మారీచఇతివదతి॥ సపరివారాం సీ
తాంమామేతిచపింగళమనుం కరాళఇతి॥

అశ్చర్యం॥ ౨॥ ప॥ ద్వావేతౌపింగళావత్రద్వావేతౌకాశ్యవౌవపి॥

ద్వావేతేషుమమస్మిగ్ధాద్వావేతేషుశాచరౌ॥

కరాళిమారీచౌ॥ పింగళికాశ్యపౌప్రతి॥

ప॥ ఎతౌనిశాచరౌహంతుత్వర్యతంత్వర్యతంసఖే॥

రామః॥ సక్రోధం॥ శరాసనేనరామారోషయతి॥

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రకరణములు

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

రామలి॥ పశ్చిమ విభాగమున నున్న నాగలిరభిరక్షణమునకు లింగమునకు పోయితితి॥
 వి॥ నిరసించుచున్నది॥

शुभाचल-सद्वृत्तिः - सदा सुखं भवेत् ॥

క రాశిః సభ్యుః ॥ ౧ ॥ ౨ ॥ ౩ ॥ ౪ ॥ ౫ ॥ ౬ ॥ ౭ ॥ ౮ ॥ ౯ ॥ ౧౦ ॥ ౧౧ ॥ ౧౨ ॥ ౧౩ ॥ ౧౪ ॥ ౧౫ ॥ ౧౬ ॥ ౧౭ ॥ ౧౮ ॥ ౧౯ ॥ ౨౦ ॥ ౨౧ ॥ ౨౨ ॥ ౨౩ ॥ ౨౪ ॥ ౨౫ ॥ ౨౬ ॥ ౨౭ ॥ ౨౮ ॥ ౨౯ ॥ ౩౦ ॥ ౩౧ ॥ ౩౨ ॥ ౩౩ ॥ ౩౪ ॥ ౩౫ ॥ ౩౬ ॥ ౩౭ ॥ ౩౮ ॥ ౩౯ ॥ ౪౦ ॥ ౪౧ ॥ ౪౨ ॥ ౪౩ ॥ ౪౪ ॥ ౪౫ ॥ ౪౬ ॥ ౪౭ ॥ ౪౮ ॥ ౪౯ ॥ ౫౦ ॥ ౫౧ ॥ ౫౨ ॥ ౫౩ ॥ ౫౪ ॥ ౫౫ ॥ ౫౬ ॥ ౫౭ ॥ ౫౮ ॥ ౫౯ ॥ ౬౦ ॥ ౬౧ ॥ ౬౨ ॥ ౬౩ ॥ ౬౪ ॥ ౬౫ ॥ ౬౬ ॥ ౬౭ ॥ ౬౮ ॥ ౬౯ ॥ ౭౦ ॥ ౭౧ ॥ ౭౨ ॥ ౭౩ ॥ ౭౪ ॥ ౭౫ ॥ ౭౬ ॥ ౭౭ ॥ ౭౮ ॥ ౭౯ ॥ ౮౦ ॥ ౮౧ ॥ ౮౨ ॥ ౮౩ ॥ ౮౪ ॥ ౮౫ ॥ ౮౬ ॥ ౮౭ ॥ ౮౮ ॥ ౮౯ ॥ ౯౦ ॥ ౯౧ ॥ ౯౨ ॥ ౯౩ ॥ ౯౪ ॥ ౯౫ ॥ ౯౬ ॥ ౯౭ ॥ ౯౮ ॥ ౯౯ ॥ ౧౦౦ ॥

విశేషంగాజేసిపిచ్చి అవ్వకుండా ప్రేమం॥

కాశ్యపః । కాశ్యపగృహ్యములని దేహన' (పాల్మ) ౩౧. ౧.

అంతః || ప || ౧ || ౨ || ౩ || ౪ || ౫ || ౬ || ౭ || ౮ || ౯ || ౧౦ || ౧౧ || ౧౨ || ౧౩ || ౧౪ || ౧౫ || ౧౬ || ౧౭ || ౧౮ || ౧౯ || ౨౦ || ౨౧ || ౨౨ || ౨౩ || ౨౪ || ౨౫ || ౨౬ || ౨౭ || ౨౮ || ౨౯ || ౩౦ || ౩౧ || ౩౨ || ౩౩ || ౩౪ || ౩౫ || ౩౬ || ౩౭ || ౩౮ || ౩౯ || ౪౦ || ౪౧ || ౪౨ || ౪౩ || ౪౪ || ౪౫ || ౪౬ || ౪౭ || ౪౮ || ౪౯ || ౫౦ || ౫౧ || ౫౨ || ౫౩ || ౫౪ || ౫౫ || ౫౬ || ౫౭ || ౫౮ || ౫౯ || ౬౦ || ౬౧ || ౬౨ || ౬౩ || ౬౪ || ౬౫ || ౬౬ || ౬౭ || ౬౮ || ౬౯ || ౭౦ || ౭౧ || ౭౨ || ౭౩ || ౭౪ || ౭౫ || ౭౬ || ౭౭ || ౭౮ || ౭౯ || ౮౦ || ౮౧ || ౮౨ || ౮౩ || ౮౪ || ౮౫ || ౮౬ || ౮౭ || ౮౮ || ౮౯ || ౯౦ || ౯౧ || ౯౨ || ౯౩ || ౯౪ || ౯౫ || ౯౬ || ౯౭ || ౯౮ || ౯౯ || ౧౦౦ ||

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

కరూళిః॥ మారీచ ప్రతిజ్ఞనాంతరం, శర్వధావిరుద్ధపాదీహంత్యోఽ
తాంవిప్రవటుక్తి సురీనః, అన్యమతః॥

உள்ளே உள்ள பணம் 1000 ரூபாய் அளவுக்குள்ளே இருக்கிறது.

ಪ್ರಪಂಚದ ಸರ್ವವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದಿ.

దేవదాసులదశానుష్ఠానమును గురించి వాదించుచున్నాము.

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రకరణములు

పెరిగిపోయి తగ్గిపోయింది. ఇది అప్పుడు (చేతులు) మునుపటి స్థాయిలో ఉన్నాయి.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

మూలము: ప్రతిభావంశమునకును మునుపటియును మునుపటియును మునుపటియును మునుపటియును

ಇದೇ ಕು- (ಎ) ಎ ಓ ಲೋಕ,

శాశ్వతం॥ పాపము నొకటి చేయించినాళ్ళం పాపము శాశ్వతము

సీతా॥ ఏదంతయు నాకు నుండు నిశ్చయము నుండు నిశ్చయము నెట్లుగా దానా లే

పదమూడోది గుడిపానిని దీక్షింప వలెననుచున్నది. దీక్షింపజేయుచున్నది.

సెబాష్టియన్ జాన్సన్, డబ్ల్యు. బ్రౌన్లతో పనిగలగేటవ్యక్తులు.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

భా॥ ఏతస్మిన్నన్యోన్యసంఘపితరునిటవ సంజనితేదాహనలే ఎ
తాంఘహాశిలాంఘనివతంతీతాతవివత్తిజాతంశోకజాతంతస్మిన్నహా
పురుషేబలవతాభివే శేనధర్మ తస్య ఆత్మనోనంగజ్వరమువశమయిష్యామి॥

పింగళకాశ్యపాస్వగతం॥ కథమేతదాపతితంమారీచస్యమాయావ్ర
యోగేణ ॥ ప్రకాశం॥ సఖేమారీచమాయేయం కర్తవ్యంవిమృశన్కురు॥

రామః ॥ కిమత్రాస్త్రవిచారణీయ్యం॥

ప ॥ శరీరంపాతయిష్యంతీపావకేయద్వచింత్యమాం॥

జానకీప్రాహసన్నేహంతస్తేమర్తాణి కృంతతి॥

కరాళః ॥ వయస్యమాయావ్రయోగజ్జతిప్రలపత్వేషతావత్॥

ఎతేనిశాచర హంతుంత్యర్యతాత్వర్యతాంసఖే॥

సఖ్యః ॥ హళాజాణజ్జహాసహజణవంచ శేనంవాణివి అంహ్మగితా
దజణ అణిమింతసదావో సాహారణోఎంవతుమకుదోపుడమపంధిదాసి॥
అణువంజందీదీ అంహ్మైవితుఎ పడిపాళణింజాదీ అంణహాతు హవింసేస
దుఃఖివిఅఅంహ్మగిదుంసహహవింసది॥ హంధి॥౨॥ కహజుళణివవింతాఎం
వజాణఈ॥ హాసహీజణ వంచశేహావిశేహకుళషగళదీవి ॥ ఇత్యధోకై॥

కిరోఅణేనసఖు ఇమిణాదుంఖివసమిఅది॥ తాఅంహ్మైవితహంపవి
సామో॥ జంధసాసహీవవింతా॥

భాయా॥ సఖిజానకీసర్వాసామవ్యస్తాకంతాజనకనిమిత్తంసంతా
వస్సాధారణ ఎవత్వంకుతః ప్రథమం ప్రస్థితాసి ॥ అనువర్తయంత్యోవ
యమపితవ్యయాప్రతిపాలనీయ్యా॥ అన్యధాతవవిశ్లేషదుఃఖ మివాస్తాకం
దుస్సహంభవిష్యతి॥ హంధిక్ ॥౨॥ కథంజ్వలనంప్రవిష్టైవజానకీహాసఖీజనవ
త్సలేహా విశేహకులమంగళదీపికే॥

భా ॥ కంఠోద సేనసఖిల్పమునాదుఃఖంప్రశామ్యతి॥ తస్మాద్వయమపి
తత్రప్రవిశామః॥ యత్రైషాసఖీప్రవిష్టా॥ ఇతినిష్కాంతాః॥

రామః॥ శరమువసంహరకప్టంభోఃకప్టం॥

ప ॥ భగ్నోమేసహసామనోరథతరుభ్యగ్నః భువోభూషణం

భగ్నంవిశ్వస్యజోహశస్త్రసుభృతాంభగ్నోదృశోరుత్సవః॥

భగ్నఃపంచశరస్యశి చజగతాంజేతుస్సమస్తోమదో

వైదేహీయదియంపితర్యుపరతేవహ్నింప్రవిష్టాశుచా॥

మారీచః॥ స్వగ॥ అస్యశోకాగ్నిమద్దీపయామి॥ ప్రకాశం॥ కథమి
యంవహ్నింప్రవిష్టైః । హదేవయజనసంభవేహవిదేహకులనందిసిహాత్రి
భువనైకసౌందర్యశాలినిహారామమయైకజీవితేహజానకేతవాప్యనుందశేతి
కిముచ్యతేదైవదుర్విలసితమితి మూర్ఖానాటయతి॥

కరాళః॥ మారీచంప్రతి॥ కాశ్యపసమాశ్వసేహి॥ ౨॥

రామః॥ కింకాశ్యపవప్రథమంప్రమగ్ధః॥ సశోకావేగం॥

ప ॥ పతామికిమహంగిరేః కిమువిశామివారాంధ్రిం ।

తనుంవిదళియామికింకబళయామికింవావిషం॥

కరాళః॥ స్వగతం ॥ అరేరేక్షత్రయవటోతాటకాంసుచాపశంవా
పుచ్చ ॥ ప్రకాశం॥ మారీచంప్రతి॥ కాశ్యపకాపునరావరేగ్ధః॥ మారీ
చః॥ సమాశ్వస్య॥ యాపునర్వయస్యస్య॥

రామః॥ ప ॥ విదేహసృవకన్యకామనుపతామికింపావకే॥

మారీచః॥ స్వగతం॥ ఏవంక్రియతాం॥ యదర్థోయమస్తదార భస్మశోషి॥

ప్రకాశం॥ వయస్యనాలమిదంతప్రేమభరాయ ॥

రామః॥ ప్రశావ్యతిమమాన్యధాకిథమియన్యధామాసే॥

పింగళకాశ్యపా॥ జనాంతికం ॥ హంతహంతపిస్త్యయసిన్యసిదమన
యోర్యాతుధానయోర్ద్విధ్యాచరితం ॥ యదావామవ్యపిశ్యేనగయావయ
స్యస్యసంపన్నా॥ ఇతిహేదంనాటయః॥

రామః॥ సశోకాశ్చగ్యం॥

ప ॥ అధ్యాస్యవల్లవమయంశయనంగభీభి

స్సంభావితాశశికలేవశ్యశోజ్వలాంగి॥

యాసాంప్రతంబామసఖేనయనోన్యేవోభూత్

సైవేయమేవమితీశక్యమిదంనసోధుం॥

తదేనామసినిలాంశిలామధిరుహ్యాయధామనోరథంయత్యే॥

ఇతిశిలాయాంపాదమర్పయతి॥

పింగళకాశ్యపా॥ జనాంతికం॥ అహోరాత్రసేనజ్వలంతిస్త్య ॥ కంక
ర్తవ్యమిదానీం॥ కంపునరిదంవత్సృతితాతకాశికాయ॥

యఃప్రతివిధాభంగసారయః॥ ఇత్యశ్చంద్రోన్మయః॥

మారీచః॥ స్వగతం॥ భుతమేవైవైవసారథే॥

భూహవః పారశక్యం నాటకం॥

ప్రకాశం॥ ప॥ సతాను, తమపాదలాలయ మర్పణ త్యయం॥

క రాశదృశ్యతాం రానిస్తాటకావధపాతకీ॥

క రాశః॥ సప్రమాధః గమనంకాగః॥ మామేతీరోధూననేనం జ్ఞాపయతి॥

పింగళః॥ కాశ్యపస్యగః స్తమానస్యసూసతః॥ కాశ్యపః॥ వయస్యస్ర
తంభవతాభవదియ్యకాశ్యపవచనం॥

రామః॥ సాశంకం॥ కీచశివసేనవ్యావృతమితి రావర్తతే॥

మారీచః॥ క రాశంప్రతి॥ జనాంశం॥ హవఃపరవశస్యమెదగము
భాదేవనిగణతం॥ క రాశః॥ కరవానహే॥ క రాశః॥ కమితోచ్యదస్త
కర్తవ్యం॥ హరిగల్లుతేనపలాయావహే॥

నేపథ్యే॥ జయజయనస్య గామచంద్ర జయజయ॥ సర్వేనవిస్త
యంసశ్యంతి॥

క రాశః॥ గీచాజనాంతికం॥

ప॥ యస్యామనేనవదమపిఠిమేవ

సీతాహుతాశపతితాం సహనానుగంతుం॥

నేయంకిలా ఘోరకాధృతివల్మలాంగీ

పీనస్త్రీ సుగంధూరితవర్ణగంజీతే॥ కథమేతదితిచిత్రయతః॥

రామః॥ కయమంజేవ కౌసల్యాన మామగ్రతయతి॥

తతః॥ ప్రవిశముగత్యే॥

ప॥ పరుషితశృహమేధిదస్త్రహహదపతియాధృతద్విగ్ధకాలదైన్యామ్॥

పదకమలసరాగపావితాంతే మనుకులమండనవిధిమామహల్యామ్॥

రామః॥ స్వగతం॥ అసకృద్వర్తితేయమస్తాభిస్త్రాభవతఃకాశికస్యముఖాత్॥

ప్రకాశం॥ భగవతీరానిరధరేష రామోభివాదయతే॥ మునివత్స॥

వత్సచిరంజీవ॥ పింగళకాశ్యపా॥ ఉపస్మత్స॥ అంబభగవతీ తానందజనని
తత్రభవతీమభివాదయావహే॥

అహల్యా॥ నత్సావభిమతేనయుజ్యేధాం॥ రామః॥ అంబకాశేతా॥

అహల్యా॥ పింగళకాశ్యపాశేవ॥

ప॥ మారీచోయంక రాగోయం త్వంనాయామోసోతోత్రయోః॥

భావలోకనాయనిలజ్జేపింగళకాశ్యపా|అత్రాపరాధ్యతిమారీచమాయా||

రామః|| సత్యమేవైతత్||ప||ఆవిష్కృతామమపురోజనకాస్త్యజేతి

మాయైవతేనజననీవధక్తోపితేన|

తత్తస్యయానుచరితంపరమార్థబుధ్యా

నాన్యత్రకింతుభవతోస్సుహృదోస్సమీపే||

తదేతన్నప్రకాశనియ్యంభవద్భ్యమ్||

కాశ్యపః|| ఏవమేవమనుజమాన్రిన్య|నఖిలుపునర్భగవతస్తాతకౌ

శికస్య||యఃపునరేవంమాయాప్రయోగేప్రతివిధానముపదేత్యతి||

రామః|| యుక్తంభవానాహ||

నేపథ్యే||ప||భూజానీతకుమారయాతపదవీమేతాంహతశ్వాపదాం

కుంభైఃకృంతతరుంధతేవనవధంకరీకవాభైరవాః|

అగ్రేయాంతమనుప్రయాంతికరిణంభీతంకఙ్ఖ్యాభియా

తూష్ణింపశ్యశభైలదేగమిధునంచండాట్టహసైరలం||

రామః|| మామస్వప్యతోమదుఃజీవిజనస్యామద్ధోషః||

పింగళః|| ఉపపన్నమేతత్|యతదిదానీం||

ప|| త్వేశాగజితసిహ్నగజితభయభ్రావ్యద్గ్రామణీ

ఫీటూరద్రవదృక్షదశకనకృతభూభంగశాఖామృగం|

కుంతక్షుణ్ణతరక్షువక్త్రగళితక్షోణీనిషణ్ణార్భక

ఘ్రాణ్యావృతరోహితాహితబహూకారంవనాభ్యంతరం||

కాశ్యపః|| ఏవమేతత్|| పింగళః|| అతిక్రామతీసమయోమృగయా

ప్రవృత్తస్యవియస్యస్య|| రామః|| సర్వతోవలోక్య|| కథముజ్జృంభిత ఏవ

దినయావనారంభః||

ప|| పాంధానాంశరణాధికనీవచరణంఛాయాతరోస్సేవతే

భాసుద్విలయంవిలోకితుమివవ్యోమాగ్రమారోహతి|

తృప్యంతీదయితార్పితంకిసలయంనాలోకతేకోకిలా

క్షాంతాంవీజయప్రియాంమధుకరఃపక్షానిలేనాధునా||

తదేదధునాస్కంధావారమేవగచ్ఛామః|| ఇతినిష్క్రాంతాస్సర్వే||

— ఇతి జానకీపరిణయనాటకే - తృతీయాంకః —

❖ ❖ ❖ అథ చతుర్థాంక ప్రారంభః ❖ ❖ ❖

తతఃప్రవిశతిగంధర్వః॥ ౨॥

సంప్రతిహి॥ ప॥ నిహత్యయుధితాటకాంసహబలైస్సుబాహుం

తథాకరాశమపిరాఘవోమమపురీమనైషీదితి॥

యమప్రహేతవాచికంనిశమయస్వషామస్యతే

నిశాటవధనాటకప్రథమభూమికోవక్రమం॥

అతః ఖల్వనేనపరితుష్టేనసమాదిష్టున్తి నిఖిలసురచక్రచూడామణికి
రణపుంజకింజల్కితచరణౌరవిందేనమహారాజమహేంద్రదేవ॥

అయిచిత్రాంగదసంప్రతికింప్రతివద్యతేస్వజనవినిపాతమవకర్ణయక్
కుంభకణాగ్రజగ్రితిలంకాంప్రవిశ్యవిచారయేతి॥

సవితర్కం॥ ప॥ ప్రాదుర్భవతిదేవస్యవక్షపాతోరఘూద్వహే॥

యావానభ్యధికంతస్యాద్రావణేద్రోహచింతనం॥

భవత్వేవం ॥ మయాతుమాయాగృహీతరాక్షసవేషేణరాక్షసరా
జధానీయంసర్వతఃపరిరక్షితాపిసుప్రవేశాసంవృత్తా॥

అగ్రతోవలోక్య॥ కాపునరియంరాక్షసీమామేవాభివర్తతే॥

అస్యాఃఖలు॥ ప॥ ఉష్ప్రస్యేవముఖంకడారకుటిలాఃప్రారేళమాత్రాః

కచాఃకుక్షీర్దుందుభిరేవకోపికుచయోస్తూలః కృశీయావరః,

బాహూవాహా సదుర్భగాజపతే రంఘ్రియథాంఘ్రితథా

తేనాస్యాంమణిభూషణౌనిదధతేదుస్థానశోచ్యాంచకాం॥

తతఃప్రవిశతిరాక్షసీ॥ ౩॥ చిత్రాంగదంప్రతి॥ భందకోతుమ॥ కిం
రాళోఅహవాలంబో॥ ఛా॥ భద్రకస్త్యం॥ కింకరాళోధవాస్యః॥
గంధర్వః॥ ఆత్మ॥ అనయాసంభాషణస్య స్వయమేవమాగ్గోదశితః॥
ప్రకాశం॥ కరాళేవ॥

రాక్షసీ॥ సవిస్తయం॥ నిపాసాణోవిఅతుమచింతసి ॥ తుహఘరిణీ
గిరధముహీ ఉణరుడితీణిరంభసీణిమంధువం టమాణాణామూరావ సరణి
హదోంజిడరేతాడతీదీఅంజవిరోఅణిణముచేది॥ ఛా॥ ననుపాషాణవివత్సం
తిష్ఠసి॥ తవగృహిణీగృద్ధ్రమఖిపునారుదం తీనాంరాక్షసీనాం మగ్ధచక్ర
మానానాధోరామశరనిహతఖిడరస్తాడయంత్యద్యావిరోదనంసమంచతి॥

గంధర్వః ॥ స్వగతం ॥ కరాళస్యభార్యాసా ॥ తదుపవన్నమేతత్ ॥

ప్రకాశం ॥ కేనైతదుక్తమేతస్యై ॥

రాక్షసీ ॥ అంతమా రీటమహారాళి కేసు రలపెంఖిదోవహంధం
వముహాణి అమంచాణిణిల జణణితాడలసుబాహుల తంససిణింధ కరాళి
ఎంకేణరహుణి దణేణణిహదకహిల జణణివహేణి ణింవింణోగోకంణం
భేంతతవకాదుగదో ॥ తదోసంవేహిఎసోఉంతదోజాణిదో ॥

భా ॥ ఆర్యమారీచోమహారాజ లంకేశ్వరమవశ్యస్పృహస్తప్రము
ఖానామమాత్యానాం నిజజననీంతాటకాంసుబాహుంచతస్య స్నిగ్ధంకరా
ళంఏకేనరఘునందనేననిహతం కథయిత్వాజననీవధేననిర్విణ్ణోగోకణాక్షై
త్రంతవఃకర్తుంగతః ॥ తతస్సర్వైరేషవృత్తాంతోజ్ఞాతః ॥

గంధర్వః ॥ కిమత్రపురేనాస్తిలంకేశ్వరః ॥

రాక్షసీ ॥ ణంధి ॥ అదోఎంవదేవీమదోదరీ ఎవింజుంజీహంసఘర
గదులలంల ఉంతోకహిగదాంతిజాణిలలంఘంతిలహిపెసి దహి ॥ మవి
వితంధగదాఎవింజుంజీహూణిదింరో ॥ తంసఉణజాళిఎమాఅవదీవి ఎంవ కివి
కహిద ॥ భా ॥ నాస్తిసాస్తి ॥ అతవీవచేవ్యామందో దర్యావిద్యుజ్జిహ్వస్యగృ
హంగత్వా ఆర్యపుత్రః కుత్రగతఃతిజ్ఞాత్వా ఆగచ్ఛేతిహంప్రేషితాస్తి ॥
మయాపితత్రగతయావిద్యుజ్జిహ్వనదృష్టః ॥ తస్యపునజాయయా
మాయావత్రైవంకిమపికధితం ॥

గంధర్వః ॥ కింతత్కథయ ॥ రాక్షసీ ॥ త్థుగోవణింజకహికహింస ॥

అహవా ॥ ణహుఎంధజణలరాఅవంఖవాదీజణా ॥ దీవదరేసభా
నిల ॥ తాసంకెంవకహిదు ॥ సుఖహీదావకోసిలవేసేణవింజుంజీహేణ
శంఖగవేసేణ సారణేణమా అపరామవేసకరి అళి కేసురోజాణ ఈపాణిం
గహాణంధజణలరాఅవచెదుగదో ॥

భాయా ॥ తస్థలుగోవనియ్యంకధంకథయిష్యామి ॥ అధవా ॥ నఖిన్వ
ప్రజనకరాజ వత్స పాతీజనః ద్వీపాతరేసంభావ్యతే ॥

తస్మాచ్ఛక్యమేవకథితం || శ్రుణుహితా వత్కాశికపేషేణవిద్యుజ్జి
హ్వోనలక్ష్మణవేషేణసారణేనమాయయా రామవేషంకృత్వాలంకేశ్వరో
జానకీపాణిగ్రహణార్థంజనకరాజంపంచయతుంగతః||

గంధర్వః || యుజ్యత ఎశత్ || లోకనిరూఢో హి రామే అభిలా
షోజానక్యాః||

రాక్షసీ || సహవక్త్రం || జడితుమకరాళోతదోవుడమేంపగదలగిం
ధముహీంసోహణిఫణిపారితోసిలిగ హింస||

ఛా || యదిత్వంకరాళస్తతః || ప్రథమమేవగత్వాగృధ్రముఖ్యాశ్శోభ
నంభణిత్యాపారతోషికంగృహీష్యామి||

గంధర్వః || అస్థానేకోయమానందః|| నకరాళోహమస్యవిష||

రాక్షసీ || సనిర్వేదం|| కహతహసేవుంతోఎంపకరా||

ఛా || కథంతథాసంవృత్తవకరాళః||

గంధర్వః || అత్రాపికిమస్తినంశయః||

రాక్షసీ || భంగోమేమణారహే|| తుష్టేణజంజనోరో||

ఛాయా || భగ్నోమే మనోరథః|| త్వంపునరస్యఃకః||

గంధర్వః || విభీషణానుచరః || రాక్షసీ || హేమదుంపః || దేవీమ
దోదరీఎణిడితి కాదు పంస పరిపంటిణిహేమమి||

ఛా || దేవ్యామందోదర్యాః నియోగం కర్తుంపార్శ్వపరివర్తనభ
వామి || ఇతినిష్కాగ్రంతా||

గంధర్వః || అహమపిదశాననవృత్తాంతం || ప్రథమంజనకరాజాయ
నివేద్యపశ్చాత్తహరాజమహేంద్రాయనివేదయిష్యే || ఇతినిష్కాగ్రంతః||

—* ఇతిమిత్రవిష్కంభః. *—

తతఃప్రవిశతిజనకరాజశ్చతానందశ్చ||

జనకః || ప || యావన్నయాచతి నిశాచరచక్రవర్తిః

కన్యాగుతః || ప్రథమమేవర ఘూర్వహయః||

దేయేయ మిత్యభిమతం కుశికాత్తజోషే

నిర్వర్తయిష్యతి నవేతిచిరాయదూయే||

శతానందః ॥ రాజన్ అలంబితారేణ॥ కింనజానీమహేమహామే
భగవతఃకుశిక కులజలధిపారిజాతస్య వ్రథావమేతస్య॥

ప ॥ నిష్ప్రత్యూహతవఃప్రవృద్ధహుతఘ్నావ్విలాభితప్తద్రుత
త్రోత్రాకార సువర్ణపిండరచితబ్రాహ్మశ్శృభూషోజ్వలః॥
యస్వగాంతరసగసాహసరసశ్చేదాధసాధీభవ
గ్గీర్వాణాంజలిపద్మకుట్ట లశశీనాలోకలోకేనకిం॥

తతఃఖలునివృత్తేపి సీతారామయోః పాణిగ్రహణేలంకేశ్వరఃకింక
రివ్యతీతనశంకితవ్య మస్మాభిః॥

యతఃఖల్వయం॥ ప ॥ కృత్వారామం కుశికతనయోజ్జంభకాద్యస్త్ర

మంత్రగ్రామావేశప్రగుణితదురాధర్షపీర్యప్రకర్షం॥
శశ్వద్వశ్వత్రితయవిజయోచ్చండదోస్తంభభాజో
రక్షోనేతుఃతువణనిపుణం కర్తుమేవతుమేత॥

తతఃప్రవిశతికౌశిక లక్ష్మణవేషాభ్యాం విద్యుజ్జిహ్వసారణాభ్యాం
సహరామవేషో దశాననః॥౨॥

ప ॥ సుచాముమారీచ సుకేతుకన్యకాః

కుర్యుర్తయా యతగ్రణియ్య ముక్తం॥

తథాపి పాణిగ్రహణాయ తస్యా

ధృతేనృవేషేవ్య ధృతంమనోమే॥

విద్యుజ్జిహ్వః ॥ మహారాజకిమకాండే భవతఃకాతర్యం॥

ప ॥ త్వాందృష్టాన్వనవనీలనీరదనిభచ్ఛాయందధానంధనుర్పాణౌ

పాణియుగేన పంకజదళస్థితే తుణంజానకీ॥

దూర్వావల్లవగారుడాత్మ ఘటనా కిష్కిరహఃరశ్రియం

రామోసావితీమోక్ష్యతిప్రముదితా కంఠేషధూకస్రజం॥

దశాననః ॥ నతాపదహమభ్యర్థయే॥

కింతు॥ ప ॥ వేణీవిలోకితైకాకరకమలంహేమముద్రితంద్రవ్వం॥

వాంఛామమవామదృశోగాత్రంద్రవ్వవ్యమన్యదవ్యఖిలం॥

సారణః ॥ ప ॥ సౌందర్యనిందితరతిం తవసన్నిధానే

తామాగతాం పరణమాల్యధరాంపరీతుం॥

ఆపాదచూడ మవలోక్యకృతాధయన్వే

నేత్రేజంగృహమవాప్యతు వింశతింప॥

దశాననః॥ సదృష్టిక్షేపం॥ వయమేతేమైధిలావసధంప్రాప్తాస్తః॥

ప॥ సువణాకేతకీపణా సవణాయత్రదృశ్యతే॥

శంకరస్యజటాజూటేచంద్రరేఖేవజానకీ॥

ప్రవిశ్యప్రతిహరీ॥ మహారాజవిజయీభవ॥

జనకః॥ జీమాతకవిజ్ఞాపయవిజ్ఞాపయితవ్యం॥

ప్రతిహరీ॥ రామలక్ష్మణాభ్యాంసాకమత్రభవాకకుశికనందనఃప్ర
హరభూమింసంప్రాప్తః॥

జనకః॥ సహషప్రశ్రయం॥ భగవత్కౌతానందతత్ర భవతాకృ
తార్ఘ్యో భగవానద్య ఆనుషంగిక త్రైశంకవలోక, నూతనచరక్షి కకు
ప్తకుమారాభ్యాం సహప్రవేశయితవ్యః॥

కౌతానందః॥ తథేతినిష్క్రమంతః॥

జనకః॥ ప॥ కథమిదంపృథ్వయంమమకౌశికేగృహముపేయుషిరాఘవసంగతే

శఫరఘట్టితనాశమివాంబుజం తరళతామువయాతికరోమికిం॥

తతఃప్రవిశతికౌతానందో రామలక్ష్మణకౌశికవేషాదశాననాదయశ్చ॥

కౌతానందః॥ జనకరాజాయకౌశికాదయ్యతివిద్యుజ్జహ్వదీప్తసందర్శయతి॥

జనకః॥ ఆసనాదుత్థాయ॥ భగవత్పైనేహస్సీరధ్వజోహమభివాదయే॥

విద్యుజ్జహ్వః॥ స్వస్తిభవతేమహారాజజనకాయ॥

సారణః॥ అపవార్య॥ దశాననంప్రతి॥

ప॥ రాజన్నస్తైనరేంద్రాయ స్వతస్స్వస్తిభవేన్నకిం॥

జానకీంపరిణయ్యత్వంజామాతాభవితాసియత్॥

దశాననః॥ సహషం॥ నివశేతత్॥ విద్యుజ్జహ్వః॥ భూసంజ్ఞయా
దశాననం జనకాభివాదనాయ చోదయతి॥

దశా॥ అపవార్య॥ సారణంప్రతి॥

ప॥ యస్యప్రణామసమయం ప్రతిపాలయంతి

నాథాదితా మపితథా ప్రణయావరాధే॥

మందోదరీ మపినయస్సహతే ప్రణంతం

సోహంకిమేత వభివాదయితుంనలజ్జే॥

సారణః॥ స్వగతం॥ నూనమస్యదురహంకారగ్రంథిలహృదయస్య
జానకీలాభో పిననిశ్చయకోటిమాలంబతే॥ అపవార్య॥

ప్రకాశం॥ మహారాజనయ్య క్తంభవతః ప్రస్తుతప్రతిపమాచరితుం॥

దశాననః॥ తాతదాశరధిరహమభివాదయే॥

సారణః॥ తదేవవరతి॥ జనకః॥ వత్సేదీఘాఽయమేభూయాస్తాం॥

శతానందః॥ భగవత్ గాధిసూనో॥

వ॥ పరస్పరసమావేతో ప్రమాణేఽతచేష్టితైః॥

అనయోః కతరోరామో లక్ష్మణః కతరోనయోః॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ స్వగతం॥ నకశ్చిదపి॥

ప్రకాశం॥ వ॥ నివాంబుదశ్యామలపషరామోవాత్సల్యకృత్తిష్ఠతియః కనిష్ఠైః॥

సౌమిత్రిరేషప్రతహేమకాంతియః॥ ప్రశ్నతోజ్యాయసివర్తతేచ॥

దశాననః॥ అపవార్య॥ సారణంప్రతి॥ కుతోవిశంబతేజనకః కన్యా
మానాయయితుం॥

సారణః॥ స్వగతం॥ అహోమూఖజనమూఢకన్యస్యకీదృశమి
దమాత్సుక్యం॥ నిన్విదానీమేవజనకదర్శనమేతస్య॥ ప్రకాశం॥ అపవార్య॥
మహారాజక్షమ్యతాంక్షణమాత్రం॥ శతానందః॥ భగవన్కౌశిక॥

దశాననః॥ అపవార్య॥ సామక్షం॥

వ॥ మన్యేహంతాపసేతస్మిన్నారీచేననిపాతితే॥

అసౌకాశికశబ్దేనతాద్యుప్యాదాశ్రయీకృతః॥

సారణః॥ అపవార్య॥ తిదస్యాఃవాణిగ్రహణంజానక్యాః॥

శతానందః॥ ఐ॥ పుత్రార్థంచరతస్తపోదశరథాదేతావతానహసా

కృచ్ఛేఽనివృత్తంఘ్రితః పుష్పయసాఽషష్టేసహస్రేష్వపి॥

చత్వారోజనితాస్సుతాస్త్రీభువనాలంకారభూతాగుణై

ర్దిష్టాఽయాజయతావిభండకసుతేనేతిప్రమోదామహే॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ స్వగతం॥ అయంఖల్వహల్యాసుతః॥

వ॥ మారీచేనహతంశ్రుత్వామధ్యేషదవిరాఘవం॥

దుఃఖంచలప్స్యతేతావద్యావన్తోదాస్యజన్తని॥

ప్రకాశం॥ నశేషంభవతాంప్రమోదః॥ అపితుజగన్మాత్రస్య॥

దశాననః॥ సారణజానకీపరిణయమిత్యుచ్యతేమయాన్యశ్చరాణి త్రా

వయసి॥ మమత్తతాటకయాసానుచరస్యకౌశికస్యపునరాగమనప్రత్యూ

హస్సుకరోనవేతి॥ రిష్టవంశేహృదయం॥

సవిమర్శం॥ ప॥ వత్సవ్యాప్రియసేవృధావరిమితాయ మైర్మన మైర్మనమం

యోధుంయుద్ధమదోస్తితేయదినురైర్యోధవ్యమోజస్విభిః॥

ఇత్యుక్తోపినురపిఁతాయదిపురాహన్యావజస్యాత్త జం

రామోయంక్వభవేద్విదేహతనయా రాగఃక్వవాజ్ఞంభతాం॥

సారణి॥ అపవార్య॥ సారదగిరామనుష్యైర ప్రత్యయుధ్మహానేన
భవతా దశరథోవిముక్త ఇతీదమవవన్నం॥

శ్రుణుతావత్॥ ప॥ అత్యుద్దామతపఃప్రసాదితపురారాతిప్రసాద్భూత

జ్యోతీరూపమహాస్త్రమంత్రపటలీనిర్వాహదోర్విక్రమః॥

నైతేయాహవదర్శితాజనమసౌకస్త్వాదజస్యాత్త జం

సర్వక్షత్రియకంఠకతనవరోవీరోజహాభాగవః॥

దశాననః॥ అపవార్య॥ సహర్షోత్సాహంసవ్యగనుస్త్వరితోస్త్రిసన్వ
సేనైవప్రియసుహృదాపాతయిష్యామి సహసునుభిరజనునుం॥

సార॥ అప॥ యదితాటకాదిభిరనభిమాతౌరామకౌశికౌభవేణాం॥

జనకః॥ భగవన్కుశికనందన॥ ప॥ అజాత్మజసుతోడయేత్రవణయోరభూ

దుశ్శవోద్యుగోరపిచసాంప్రతంమహురవేక్ష్యమాణావిహ॥

భవేత్తయహిహుపునఃపరంకృష్టరామేణచే

ర్దిదానమమకేవలంనిమికులస్యనిత్యోన్మవః॥

తదత్రభవతోభవత్వదైకయజ్ఞదీప్తాప్రవేశః॥ వసువపితస్స
యావిహామంకళాగ్ధమారభామహే॥

సారణి॥ అపవార్య॥ దశాననంప్రతిపరిణయః స్వామినాచోదితో
పినిత్యోన్మవః॥

దశాననః॥ కస్సంజహః॥ విద్యుజ్జహ్వః॥ స్వగతం॥ ఇదంకరమావ
తితం॥ భవతుకోదోషః॥ యదికౌశికోనిశాచరనిహతస్సాన్యత్సగ్ంభేత॥
నైవంచేదంతర్దాతవ్యమస్త్వాభిః॥ దశాననః॥ తదైవమేహృదయం॥

సతానందః॥ రాజన్కుర్మిలాపిలత్తుణాయదాతవ్యా॥

విద్యు॥ అపవార్య॥ సారణతవాప్యాగమనంసఫలంభవిక్లవః॥ మమ
తునిష్కలమోగనునం॥

సారణి॥ అసమామైవం॥ ప॥ కౌశికస్యనుత్రైశ్చిమైర్ముటోద్భీభిశ్చభేనుభిః॥

సహైవగృహిణీయజ్ఞేగృహిణీతేభవిష్యతి॥

విద్యుః॥ అవవార్య! సారణంప్రతి! సారణ! కుతోజరతాజానీకరణేన
మామవహససి॥

జనకః॥ భగవత్కౌతమనందననతావదేవ! అపితుమమానుజఃకుశధ్వ
జో మిధిలానగరాత్॥

ప॥ భరతాయప్రదాతవ్యాశత్రుఘ్నయతఃపైవచ॥

మాండవీత్రుత కీతికాశ్చప్రాప్తావయదిహత్త్వజే॥

దశా॥ అవ! సారణపునరపిభరతశత్రుఘ్నవేషాభ్యాంద్వాభ్యాంగ
హైవనాగతం మయాజాత్యేన॥

సారణః॥ అవ! ఆగతోపికాశికవేషేణహతో విద్యుజిహ్వః॥కింవత్క్యే॥
శతానందః॥భగవన్కౌశికకిందశరధోభరతశత్రుఘ్నభ్యాంసహనానీతః॥

సారణః॥ అవ! దశాననంప్రతిప్రాగేవహిమయోక్తంసపుత్రదా
రందశరధముపనిమంత్రయితుం కౌశికోగత ఇతి! విద్యుజ్జిహ్వనతు తదను
రూపోమంత్రోనకృతః॥

దశాననః॥అవ!భవత్వేవంజానకీదర్శనాయయతితవ్యమిదానీం॥

విద్యుః॥సవరివారోదశరధః పధివిశ్రమ్యవిలంబతే॥

జనకః॥ కఃకోత్రభోః! ప్రవిశ్యప్రతిహరః!ఆజ్ఞావయతుదేవః॥

జనకః॥ భగవతఃకౌశికస్యపాదవందనాయ కన్యాజనస్సమానీయతాం॥

ప్రతిహరః॥ తథేతిస్మక్రింతః॥ దశాననః॥ అవవార్య! సారణదై
వేనైవ మయివత్పాతఃకృతః॥

సోత్కంఠం॥ ప॥ ఇదానీమాసితాయదిరఘుకుమారేణసదృశీం

తదామేవశ్యంతీతనుమవనికన్యావికిరతుః॥

ప్రసాదోత్కర్షేణప్రణయరసనిష్యందపిశునా

నగటామౌనుస్తీలత్కమలివనసౌభాగ్యజయినః॥

నేపథ్యే॥ప॥విద్యుజిహ్వేవిదధతివపుర్న్యాయయాగాధిమానో

ర్యత్యేమిత్రేర్వహతితదిదంసారణోరాక్షసేంద్రః॥

రామోభూత్వాజనకభవతఃకన్యకాంవోఘమాభ్యాం

సంప్రాప్తోసావితికథయతద్వారియేత్వస్యసంతి॥

సర్వైకస్యైవంతి॥దశా॥అపవార్య॥విద్యుజ్జిహ్వంప్రతినివీర్ష్యగంఢం
యచస్తద్విప్రతాంతోవిజ్ఞాప్యతేజనకరాజాయ॥ సహ్యాచుంకేనావ్యనేన
విజ్ఞాయతే॥

విద్యు॥అప॥ సభయకంపం॥ మహారాజకిం బ్రవిక్ష్యేపదాశ్చర్యం॥
మమగృహిణీమంతరేణవృత్తాంతోయంనకేనాపిశక్నోవిజ్ఞాయం॥
సారణః ॥ ఆత్మగతం॥ కేనదురాత్మనాభగోష్ఠియమస్తుచారంభః॥
ప్రకాశం ॥ భగవన్ శతానందవిచారణీయ్యమేవ త్తేనమేవ మా
ఘోషయతో॥

శతానందః ॥ ఆత్మ ॥ కథమేతేరావణ సారణవిద్యుజ్జిహ్వః రావా
లత్కుగకౌశికవేషాః సమాగతాః॥

ప్రకాశం॥ లత్కుగవిచారయిష్యామః॥జనకః॥సచారమాత్మగతం॥
ప ॥ అసౌఖ్యమయితుంప్రాప్తః కాశికోమేమనోరథం॥
ఇస్థింముదాస్తాభి రన్యథేదం ప్రవతేత్॥
ప్రకాశం॥కఃకోత్రభోః॥ప్రవిశ్యప్రతిహరి॥అజ్ఞానదశామవహించి॥
జనకః ॥ కేనేదముక్తమితివిచార్యతాం॥ప్రతిహరి॥రాజస్యన్య
ద్విచారణీయం॥

ప ॥ గిరమేవముదీర్యకోపదివ్యః పురుషోస్తాన్ దివముష్టిశస్పగ్రిహతి॥
ఉపసర్పతిరామలత్కుణాభ్యామపరాభ్యామపరశ్చరగభిసూసరి॥
జనకః॥శతానందకథమేతత్ శతానందః॥అపవార్య॥జనకింప్రశం॥
ఇంద్రదూతేనైవముక్తంస్యాత్॥కించప్రవిష్టానాంప్రవేష్యకాంచస్పరిం
పనిధాన్ గమత్రక్రమేణపర్వః॥

ప్రకా ॥ విద్యుజ్జిహ్వంప్రతి॥భగవన్కుశినందనకథకితం॥
విద్యుజ్జిహ్వః॥స్వగతం॥చోరాభవయామి కేనకాశికేనాభాత్మం॥
ప్రకా ॥ అగచ్ఛంత్యస్తద్వేషభాజోరాక్షసాః ॥ వయంశ్వశ్యక్రగ
చ్ఛాయః॥దశాననః॥అపవార్య॥సారణంప్రతి॥కింక్షుక్రియమసానాచాఖ
కాదయోమాతాభవేయుః॥

సారణః ॥ నైతత్సంభావ్యతే॥

ప ॥ ఇతికాంచుదిమారీచం సుబాహువాహంభుజం॥

శక్నోతిహంతుషస్తాంశ్చ సర్వాసపనిశంబరం॥

దశా || అప||విద్యుజ్జిహ్వంప్రతి|| కింకరణీయ్యమస్తాభిః||

విద్యు||అప|| దశాననంప్రతి||తిరస్కరణీప్రభావేనాత్మన స్తిరోధాయ
సర్వమప్యవేక్షమాణాయథోచితంవిధాస్యామః||

దశా || యుక్తమాహభవాః|| జనకః||అప|| శతానందంప్రతి|| య
ధావరస్కరమేతే సముద్విగ్నామంత్రయంతే || తథామన్యేరాక్షసావపభ
విప్యంతీతి|| శతానందః|| మమాప్యయమేవతరగః||

విద్యుజ్జిహ్వః || జనకరాజకిం విచారణేన || వయమిదాసీమన్యత్రగ
చ్ఛామఇత్యుక్తమేవ|| యథోచితంసంభావనియ్యోహిదశగ్రీవః|| మాపునర
స్త్వైకన్యాదీయ్యతఇతివాదీః||

జనకః || తథేత్యుత్తాయప్రా జలిః వంధానందశఙ్కయతి || దశాన
నాదయః ఉత్తాయనిష్కాగ్రంతాః || తిరస్కరణీ ధ్యానతిరోహితాకృత
యోనాతిదూరేప్రవిష్టాశ్చ||

శతానందః || రాజకయథోచితం కృతాఘ్నానిదాసీ మాగతాః
కౌశికాదీఃప్రవేశయామితినిష్కాగ్రంతాః||

తతఃప్రవిశతిరామలక్ష్మణాభ్యాంసహకౌశికః||

కౌశికః|| ప|| ఆత్మగతం|| జానక్యాంరఘునందనస్యహృదయంలగ్నం

దృఢంకారితం యూనోర్యేనవరస్కర ప్రణయినోర్యోగఃప్రళంసాస్పదం|

దృష్ట్వాస్వప్నగతంరఘూద్వహమిమంసీతాసఖీసేవితా

నన్వేషానవపల్లవాస్తరగతాన క్తందివంతామ్యతి||

కించ || సువిహితమస్తాభిరిదాసీం జృంభకాస్తప్రముఖదివ్యాస్త్ర
మంత్రగ్రామముపదిశద్భిరేతస్త్వైసలక్ష్మణాయరామాయ||యదస్మిన్స్వజ
నవినిపాతేనసీతాపాణిగ్రహణేనచ జనితామర్షస్యాపినాక్రమేత పరాక్ర
మ(స్త్రీ)భువనవిజయోదగ్రతేజసోపి దశగ్రీవస్య||

అపిచ || ప || మాయావినోరాత్రి చరాన్విదిత్వా

విశిష్టవాస్తజ్జీరధేన రాజ్ఞా|

నిర్విఘ్న ముద్వాహకృతేకుమార్యా

స్వస్థానమాభ్యాం ద్రుతమాగతోస్తి||

ప్రకాశం || వత్సే రామలక్ష్మణౌ జనకరాజంప్రతి భవద్భ్యం
ప్రశ్రితాభ్యాం భవితవ్యం||

యతః ॥ ప ॥ యజ్ఞపల్కాన్యదృషే శేషఃప్రాప్యోపనిషదోగురోః॥

తీర్ణశోకార్ణవఃపూజ్యఃపూర్వేషామపియోగినాం॥

రామలక్ష్మణౌ ॥ బాఢమేవంభవావః ॥ లక్ష్మణః ॥ భగవన్నేశస్య
రాజ్ఞోలాంగలోల్లిఖిత యజ్ఞభూమేదుత్థితా సీతానామ కన్యేతిషహ వద్భు
తమేతదాకణ్యతే॥

కౌశికః ॥ అధకిం ॥ రామః ॥ స్వగతం ॥ సానుస్తరణం॥

ప ॥ తస్వంగాయఃపతనంతథాహుతవహేమాయేతినిశ్చిన్వతో
ప్యౌతం కేనచమన్యనావహృదయంనోస్తుక్తమద్యాపిమే॥
మిధ్యాభూతమపివ్యతిక్రమమిమంస్తృత్వావిదేహాధిపే
పౌలస్త్యస్యశిరాంసిసంయతిదశాప్యచ్ఛేత్తుముతగ్రంరతే॥

అపిచ ॥ ప ॥ చైతానంవ్యవదిశ్యకర్తవసుధాకన్యావివాహోన్యవం
నిర్వోధుంసహసాసమానయతి మాంస్తైవస్సమంబంధుభిః॥
ఆర్యశ్రీకుశికాత్తజోయమితిమేదేతఃకథంవతః॥
ధ్యాయత్యాశ్వసితివ్రసీదతితథాస్వచ్ఛందమానందతి॥

వ్రకా ॥ భగవన్నిదమస్య దత్యద్భుతమాకర్ణ్యతే॥యత్పునరన్వతప
సోవిదేహాధిపతేరాయతనే సకలసురాసుర వ్రవీరైగపిదురారోపగుంఘ్రి
రివరవ్రమాణంభగవతః పురశాసనస్యశరాసనమభ్యర్చ్యత ఇతి॥

కౌశికః ॥ విహస్యఅస్తేవ్రతదపీతినర్వేవరిక్రామంతి॥

వ్రవిశ్య శతానందః ॥ రాజన్నేష భగవాన్కుశిక నందన॥

ఎతౌచదశరథరాజనందనౌ॥

జనకః ॥ స్వగతం ॥ ఎతేహివేషానుగుణమేతేనపురోధసానిర్దిష్టాః॥

వ్రకాశం ॥ ప్రియంనతియథోచితముపచరత్సర్వానాసనేషునివేశయః॥

శతానందః ॥ స్వగతం ॥ సంత్యేతేరాక్షసాః॥తథాప్రేవంవద్యే॥

వ్రకాశం ॥ దిష్ట్యా రామలక్ష్మణాభ్యామత్రభవాత్ కుశిక నందన
స్సంప్రాప్తః॥

జనకః ॥ స్వగతం ॥ అహమపిశతానందమనుస్మత్యవద్యే॥

వ్రకా ॥ ప ॥ దిష్ట్యానయద్దశరథౌగృహమృశ్యశృంగం

దిష్ట్యాసపతమయాజయ దృధికామః॥

దష్టాన్తముత్యం శుభాన్తముత్యం

దష్టాన్తముత్యం శుభాన్తముత్యం

దశాననః॥ విద్యుజ్జ్వలం ప్రసాదం పంచాక్షరభాషాభిధానం॥

విద్యు॥ అస్మాన్మేవ సాజనక స్వేదన తథాతి॥

కాశికః॥ ఏకమేతత్ ప్రపంచ సమస్తం యతాం వత్సేన శతానందేన సాచధానే చ సుహృదాజనక రాజే చ దిభౌ అవహితౌ స్వే॥

దశా॥ కేలకం యోగ్యం చురత్తా కాశికావశదః॥ విద్యు॥ ప్రాయేణ నిరుంధంతమస్త్యుగజనమతసంధాయాగతోస్త్రితి॥ సారాం॥ కనమన్యధా తదతీసుధానమం రేణ అయమాగంతుం శక్తస్సాన్త॥

కాశికః॥ పంచోమేభవిలేతకోనలవతింగా రైస్సుతైశ్చానయన్

రుద్ధస్తాటకయాస్త్యివత్తకానిరజోవృష్టిసృజంత్యాభృశం॥

దశాననః॥ సహర్షం సమ్యగుపక్రాంతమత్రభవత్యై॥

విద్యు॥ తదతిసంధానంతు శ్రోతవ్యం॥

దశాననః॥ సవైర్యం మయానుసహర్షవరవశేనాభ్యాం రఘు శిశుభ్యామస్యమునేరాగమనవవిస్తృతం॥

కాశికః॥ పంచోమేభవిలేతకోనలవతింగా రైస్సుతైశ్చానయన్

దశా॥ కయినస్యమునిపాశస్యత్రయవటావప్యస్త్యిక్ మాహత్మ్య మారోపయతుం యత్నిః॥

సారణి॥ సాశంకం తతః కంప్రవృత్తం శ్రుణుమః॥

కాశికః॥ పంచోమేభవిలేతకోనలవతింగా రైస్సుతైశ్చానయన్

జనకః॥ అపవార్త్య శతానంద ప్రతినూనం నిజగృహీతయాపవ్రత్య యద్భుక్తరణార్థం అనెనయాతుధానెన కథేయం ప్రస్తాయతే॥

శతానందః॥ శేషమపి శ్రోతవ్యం॥

జనకః॥ ప్రకాశం నాన్వాచుం బలం నీసానాగసహస్రబలతాలినీ॥

దశాననః॥ సమ్యగాక్షిప్తం జనకేన॥

శతానందః॥ అథవాదైవయోగైకస్య కిందుష్కరం భవేత్॥

విద్యు॥ సమర్థయతేయమాంగీరసహతకః॥

సారణి॥ హాతాటకేస్త్రీతివిజానతాపనినూక్తాసికధమనేనజాత్మేన॥

దశాననః॥ సాశంకం॥ కింకృతంతదనుచరైర్నజానీమః॥

జనకః॥ తతః॥ ౨॥ కాశికః॥ తతశ్చసుబాహుప్రభృతయోరజనీ
చరావత్సమభ్యద్రవణ్॥ దశా॥ కథంతాటకావధంతెనహంతే॥

సారణః॥ కథంతేష్వప్యతిచరితంవీరమానినారాఘవవటునా॥

కాశికః॥ శ్రూయతాంకిమన్యత్॥ ప॥ సుబాహుతదనీకినీచగనిశాచర

శ్చేనీనారఘుప్రవరవత్రిణారణతలేతథాక్రడితం॥

నటంతపరితోయథాహతకబంధతన్తస్తకై

స్సమంపిశితతద్వితాస్సపదీకంకగోమాయః॥

శతానందః॥ జనకంప్రతిఅపావంస్థితేకథమేతేషామన్యతేభవాన్॥

జనకః॥ అపాశతానందంప్రతివత్సావీర్యశుల్కప్రహేష్టాపేష్యతి॥

శతానందః॥ అపాకీవృశఃపణబంధః॥ జనకః॥ అపాశివచాపాగోపామేవ॥

శతా॥ అపాసావజ్ఞంవిహస్య॥ ప॥ నీమేవామేవాకప్రస్థమరసమస్తాపగగలం

చలన్తేరుప్రాయప్రమధగణసాంద్రికృతతటం॥

కరాగ్రైఃకైలాసంగిరిమధినభోనర్తితవతః

కియాన్రయోనేతుగిరిశధనురారోపణః॥

జనకః॥ అపవార్త॥ భగవన్కథయామితేభూషాన్॥

ప॥ సిద్ధచారణగంధర్వదేవదానవరాక్షసైః॥

దురారోపమవాదీన్తేపురాచాపమిమంహరి॥

శతానందః॥ అపా॥ తర్హిశక్యమిదంప్రశిష్టాన్॥

విద్యుజిహ్వః॥ కథంసర్వేషాంవధమాపాకాశికా॥

సారణః॥ సత్యమేతత్॥ నఖిల్వతిసంధేయః॥ కేనాపిమాంయూనిహి

మారీచప్రభృతయః॥

లక్ష్మణః॥ ప॥ నీతోఘాదార్యనాణేనదూరాదపివిహాయసి॥

మారితోవావిముక్తోవామారీచోనప్రతీయ్యతే॥

దశా॥ సక్రోధనిశ్వాసం॥ ప॥ వాతోవాతుమసౌభితేతపనస్తప్తుంయదియ్యే

జనెదగ్ధంవాదహనస్సశాస్త్రీభువనాన్యద్యాపిలంకేశ్వరిః॥

సాకంతాటకయాసుబాహుమఖిలానప్యస్యహత్వాభటాన్

రామోజీవితముత్సహేతకిమముంగోస్తుంచకింకాశికః॥

ఇత్యుత్థాతుమిచ్చతి || విద్యుజ్జిహ్వః సివార్యః మహారాజక్షమ్యతాం |
క్షణమాత్రం దృశ్యతాం పురస్తాదపి ||

జనకః || స్వగతం || వ్రసీదలీవమహృదయం

ప్రకాశం || కథంసూరీచోనిర్ధూతోరఘుకుమారేణ ||

కౌశికః || అదకిం || సారణః || అస్త్రహంత ||

ప || ఇయంతంకాలమేతస్య పూర్ణోభుజవరాక్రమః |

ఏకదేశేమనాభిన్నోభానుమానివరాహుణా ||

దశా || దంతైర్దంతాన్నిపిడ్యనాహంవిమోక్ష్యోమిత్తత్రియవటుం ||

ప || సంత్యద్యాపిక్వహీతరుద్రగిరయోమేపింశతిర్బాహవో

దిక్పాలస్తయఘస్తరేఘమటితోత్సంగానిషంగాదశ |

చండాదండదరావలేవహృదియంశక్తిగ్న్యేనాద్వితా

తత్కింబ్రూహికుతోబిభేమిసమరేకోమేపురస్తాస్యతి ||

విద్యు || అంగుళిస్ఫోటమాత్ర సుకరవినిపాతేపి మనుజుపోతేకియాన

యం స్వామినస్సంరంభః ||

శతానందః || మహాప్రభావోరఘుకుమారకః ||

లక్ష్మణః || అతఏవఖలు || ప || ఆర్యాయపునరేతస్త్వైభగవానేషకౌశికః

మయాసహైవదివ్యాస్త్రమన్త్రాగ్రామముపాదిశత్ ||

విద్యుజ్జిహ్వః || శ్రుతంకంస్వామినాలక్ష్మణావచనం ||

దశాననః || కథమితోభేతవ్యమస్మాభిః ||

సారణః || ప్రథమతఃప్రభృతికౌశికః || ద్రుహ్యత్యస్త్రభ్యం ||

కౌశికః || స్వగతం || జనకశ్చతానందశ్చమామిమావపివత్సావన్యథా

సంభావయంతావివవర్తతే ||

తత్కింప్రాగేవమాయావిభిః కౌగానైర్విప్రలబ్ధా భవత్వేనం ||

ప్రకాశం || రాజకజనకవశ్యశతానందమాన్ప్రతీకిమపివక్తుకామా

వివద్యశ్యేభేభవంతౌతత్కింకథయతం ||

జనకః || శతానందంసంజ్ఞాపయతి ||

శతానందః || ప || యఃకశ్చనత్రిభువనేయదిరాజసూను

రారోపయిష్యతిశరాససమిందుమాశ్చైః |

తస్మైప్రదాస్యతిముదామిధిలాధిపోయం

కన్యామనస్యసులభేఃగుణేనధన్యాం॥

కౌశికః॥ విహస్య అస్మాస్యపితత్రభవతోరనాశ్వాసః॥ అథవా॥ ము
ర్ఖివారావలేపేషు మాయాబలసులభ నానారూపేషు రజనీచరేషుకస్యక
స్తిస్థివతివిస్రంభః॥ తదానియ్యతామారోపణాయశరాసనంపురశాసనస్య॥

జనకః॥ భగవత్తతానందతత్ర భవతైవ సంభావ్య శాభవంధ
నురానియ్యతామ్॥

శతానందః॥ తథేతిస్మక్రింతః॥

దశాననః॥ వ॥ మద్భృజైర్ధృతకైలాసైరగపియద్దధకరంధనుః॥

తదారోపయితుంశంభాశ్చక్నోతికిమంజయః॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ హంత॥ ౧॥ కిమిదంప్రతిజ్ఞాతమనభిజ్ఞేన॥ నకశ్చిదవ్యప్తి
భువనేషునగరాజధన్వనశ్చాపమారోపయితుం॥

దశాననః॥ ఆకాశేలత్వంబధ్వా॥

హంసరాకిజానకి॥ వ॥ రాజ్ఞోమేసుహృదస్సుతేతితరసానత్వంగృహీతామయా

మర్త్యైర్కావ్యనురాగీణీతిభవతీ నాయంస్యపోయాయచితః॥

తాద్రూప్యంవహతాపివోధుమధునాశుల్కేశ్రుతేదమగే

నప్రాప్యాసీయధాపరైరపితధా॥

తతః కింబ్రవీమి॥ హంత॥ ౨॥ అనూధైవసంస్థాస్యనే॥

సార॥ మహారాజేనతావదిదానీమేనాంముష్టిత్వైవగంతవ్యం సంవృ
త్తం॥ యదియమనుకంపనీయ్యాస్యాత్॥

ప్రవిశ్యశతానందః॥ రాజన్నిదమానీతమైందుశేఖరం ధనురిత్యపవిశతి॥

కౌశికః॥ వహ్నిరావభద్రదృశ్యతామిదం॥

రామః॥ యదాజ్ఞాపయతిగురుజన ఇత్యుత్తాయశరాసనముపసగృతి॥

దశాననః॥ కిథమభీతఎవాసావిదముపసగృతి॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ అపినామేదమయమారోపయేత్॥

సారణః॥ అపినామైనాంజానకించపరిణయేత్॥

తతః ప్రవిశతి ప్రతిహరిణాపురోనాతిదూరగతేన్నీయమానాగర్హ
పటికావకుంఠితాంగీ సీతాతదితరాఃకస్యకాశ్చ॥

సీతా॥ వంచాడు మహంవహావోఅలదోకోసెల మహేసీవదణింజో
అహ్లాహి॥ ఛా॥ వత్సాఃమహావ్రథావ ఆగతఃకౌశికమహర్షి ర్వందసీయ్యో
స్తాభిః॥ రామః॥ స్వగతం॥ కథమేతత్॥

ప॥ సించతిసుధారసంమేత్రవసారిహకోపిశారికాలాపః॥

స్త్రరణుతిచతదనుభూతం మాయామయజానకీవచనమ్॥

ఊర్తిలా॥ సుదీలంఅపజాణతుఎవతి॥

ఛా॥ శ్రుతమార్యాజానక్యావచనంయుస్తాభిః॥

రామః॥ దృష్ట్వాస్వగతం॥ కథమియంసాత్మాదేవజానకీ॥

ప॥ శ్రీఖండాద్రిసమీరణేశిరతాంచంద్రదృశోస్సావ్యతా
మారామేస్పృహణియ్యతాంపరభృతారావేసుఖశ్రావ్యతాం॥
అహారేకరణియ్యతాంగజనిషుక్షిప్తంపరంనేయతాం
యాముష్లాదనవేక్షితామమపురాసేవాధునాదృశ్యతే॥

తదియందృఢతరంభుజాభ్యాంబంధనీయ్య॥

విమృశ్య॥ ప॥ భగవాచాపాధిరోపాభ్యోప్రతిబంధేహృతేషయః॥

భుజాభ్యాంశక్యతేబద్ధంభూకన్యేయంసచాన్యధా॥

ఇతిత్వరితముపసర్వకథనుఃపశ్యతి॥

మాండవీ॥ అంఎనాణిఇకోసెల మహేసీణాదువెరాలంగాదారఆ
ఆణీదాసుణిఅది॥ ఛా॥ ఆర్యేజానకీకౌశికమహాపితౄణాద్వారాజన్యదార
కౌశికీతాత్రామేతే॥

సీతా॥ అహా॥ అధకిం॥ మాండవీ॥ తా॥ ఎంకోకోవికంగాఅపహిలల
చోరోహూదింతిసుగిష్టా॥

ఛా॥ తయోరేకఃకస్యాఅపికన్యకాయాహృదయచోరోభవతీతిశ్రుణుమః॥

సీతా॥ సాసూయం॥ హుకిభగసితుంష్టిఅలంభం॥

ఛా॥ హుంకింభగసితుష్టిమాగచ్ఛే॥ లీలాకమలేనతాడయతి॥

ఊర్తిలా॥ విహస్య॥ అతిసీదెషమిణావావారేణమాండవీ॥ కహిద

అంశణోడవరికికఆణిఅదిహూది॥ ఛా॥ అయిసీతేఅమునావ్యాపారేణ
మాండవ్యాకథితం ఆత్మనడపరికిమిత్వానీయ్యతేభవత్యా॥

సీతా॥ అడంబులెలసంబంధంబలావిణిదూరదోలవేహి॥

భాయా॥ అయిఉక్తి శేలసంబద్ధప్రలాపినిదూరతోపేహి॥

శ్రుతకీర్తిః॥ అభిసీదేకీసతుమంబంబకువిదాపెహిసి॥ జంబంబతుమభణ॥

కాడణవిదాంకంబాణసివిణవకవికదంబసుదరఖంబుల విమారదంబూ
ణసుంబదిఅహంకమసుంసత పరివాహగిరిణతువిల దిజెచి దెసినగిహి॥

కావడణణవదుంధకళన ధారాసెలనమలనమువలల ధవంబుల
తంతకచణమల సాశభజిఅశీలావిలానపంతాభి అగాభహి॥

కావడణవినింతరమణింజె ఉంజాణమంబుభావ పరిణదగురులరభ
భారభగురవిదవ మాదుళుగడదిదుంబవెసదరె పంచాలసి అంబమంబణ
లిపిరవాడిల పరిమడిదెహాహవీమడవె సరసకీసల సలంబి ఉవేసర తణ
శదాఉసీరచదణంబవజచాలిల ధణ కుభజులలి జీవిడజెలమంబు పేహి
తాకోమళ మణాళహారజంబి పంసోవవిర సహీలకంబి మళంబాపె
ణలిసినదళతాళఉతకదలిత సీతళమదవవణసెలిలవి అదివామి దంబులన

అంబ॥ పంచాసపడిబుధాకాడణవిలజెసహీలంబులంబులపేహి॥

భా॥ అయిసీతే స్వాత్ త్వమేవమత్రకుపితాభవసి॥ చాన్యకాన్యంబు
కాపునరేతాసాం కన్యకానాం స్వప్నే కమపికందగ్గుసుంబులంబులంబులకు
మారంద్యప్తా ఘనకదివసక్రమశుభ్యత్పనాహా గిరినదీచ సెదసెల్లం
గీభవతి॥ కస్యాపుననిపయగ్ధకలశధారాసేక సమనా సవల వస్తిసభవంబు
తప్తకాంచనమయ సాలభంజికా లీలాకలాస పాత్రాణి అంబులంబులంబు
కయాపునంబి క్తరమణియ్యె ఉద్యానమధ్యభాగె పరిణాన గుంబంబులంబు
భంగురపిటప మాతులుంగదుప్ప వేశాంతరేప్రచ్ఛాయస్త్రిగ్ధమగ్ధం రికేళ
వాటికాపరిమండితే మాధవీమంటపె సరసకీసలయశంబులంబులంబులంబు
తయా ఉశరచందన ద్రవజంబాలిత స్తనకుంభయగళ నెదడునితి ప్తనవేహి
కళాకొమలశృణాళహారయప్తాపార్శ్వోష్ణపరిష్ట నభిదనంబులంబులంబు
నలిసినదళతాళ స్మంతకుంబలిత శీతలమంద వదన సే తేహి

అన్యచ్ఛ || ప్రత్యూషప్రతిబుద్ధాకాపునఃవిజనేసఖీజనస్యఏవంకథయతి ||

మాండవీ || సుదకింతికహేహి || ౨ || కహికహేది ||

ఛాయా || శ్రుతకీర్తిరై కథయ || ౩ || కథం కథయతి ||

సీతా || సుదకింతీఏవంకహేది || ఛా || శ్రుతకీర్తిరైవంకథయతి ||

శ్రుతకీర్తిః || సంస్కృతమాశ్రిత్య ||

ప || నిద్రాజాతుయదృచ్ఛయాదుదిమమస్వప్నేతదాదృశ్యతే

రామోనామయువాపురస్సతుశచైరభ్యర్ణమాసీదతి |

దాసస్తేహమితిబ్రవీతికుచయోస్సంవ్యాసమాకవతి

భూభంగేంజలిమాతనోతివదనంసవ్యాజమాజిప్రతి || ఇతి ||

ఊర్తిలామాండవ్యా | సీతాముఖమాలోకయతః ||

సీతా || ఆత్మగతం || సలజ్జాతిశయం | వరించాదోమహానంవోఉంతదో

ఎదాహి | కాగతః || ప్రకాశం || ధైర్యమవలంబ్య | ణ్ణుదాణితుష్టాడవాళభ

ణింజాట | కిదుసాఎంవవరిహససీలామెసీళవదీసహి |

జాఘసుదకింతిచాలిఅంతివదారెదుఆమాసీదా ఉంకరిదావిత్ప్రకిసప

డురగివంశవస అణసా ఇణీతురిసీతారిసీహూదింతి అణిస్తేఎంవఅణుదా

ఇవఅణాఇమత అదీచింరఇ ||

ఛాయా || పరిజ్ఞాతోమమ సర్వోవృత్తాంత ఏతాభిః | కాగతిః | నఖల్వి

దానీంయూయముపాలంభనీయ్యాః | కింతునైవవరిహసశీలామెశీలవతీసఖీ ||

యాఖలుశ్రుతకీర్తిబాలేతి ప్రతారయితు కామాసీతా ఉత్కంఠితైవకృశ

పాండురాంగీవల్లవశయనశాయినీ చుదృశీతాదృశీభవతీతి అనిశమేవ అను

చి తానివచనానిమంత్రయంతీతివతి ||

మాండవీ || పురోవలోక్య || కహేదపాదాళవివరపడించదళోఅమఅ

మజాసాగంభగతిణించరి భంచణసకదచదణబిదు ణిఅరళంభిదససశే ఛణ

సెహారంససరాసావింధఎంవఅణీదచింరఇ | తంసఎంవపరిసరెకోఎసోపెం

ఖితాణిచాళచదోవి అణఅణాణిదసదాయిసదసణోకణఅమాళిఆసంణంధ

ముంధసిహాడ మండణో సర్పూసమతి సముం మీళిద నీళుం వళ గంభ గళ
సామళ సరీరళంభీకంఠతవింసతకమళదళకోమళవిపుళరతతణాఅజులలో
కరికళభ కరదీహతరూపీవర భుజదండోమండణభూదోఎదాఎ ఆసమభూమి
ఎళంభి అది॥

ఛాయా॥ కథమేతత్ పాతాళవివరప్రతిచ్ఛందలోహమయమంజూషా
గభఃగతం నిత్యాభ్యర్చనసంక్రాంత చందనబిండునికరలక్ష్మితం శశలాం
ఛన శేఖరస్యశరాసనమేతదత్తైః సానీతంతివతి తస్యైవపరిసరైః ఏషః పశ్య
తాంచాలచంద్రభవనయనానందసందాయి సందర్శనః కనకమాలికాసన్ని
ద్ధమగ్ధశిఖండమండన స్సంధ్యాసమయ సమున్మీలిత నీలోచ్ఛలగర్భవిశ శ్యా
మలశరీరలక్ష్మీః కన్ఠాంత విశ్రాంత కమలదళకోమలవిపుల రక్తాంశునయన
యుగళః కరికలభకర దీఘతర పీవర భుజ దండః మండన భూత ఎస్యా
ఆశ్రమభూమ్యాః లక్ష్మ్యతే॥

సీతా॥ నిర్వర్ణ్య ఆత్మ॥ కహేదంశ ఆకిదీసి విణాద సిద్ధ సతంశిల
అంశ సవాదినీ తాభళిదమేమణోరహణ జప్తిడందిసి అ హేమభా
రహమితేలోంకపీరోవి అవళాజణళం భీకరణసవంతవి దుంకిలజాన
అపచసరహదడిసరాసారవిముచతోబాహెఇ చదోవిసా అంగంభచాన
సుళ హాకాళ ఊడకళికవవదేసె గంగిల్లా అ సదావెఇ మళఅనవణోవిం
ఖిణదిసావరితి అసకతకి దదదారుణం తణో మహాపాణావహాంకాదీస
చరఇ॥ ఛా॥ కథమేతస్య ఆకృతిః స్వప్నదశితస్యతస్యప్రియదనస్య సంవా
దినీ తస్మాత్ఫలితంమేమణోరథేన యదేతమద్దిశ్య గృహీతమనోధాం
మాంత్రైలోక్యపీరోపిఅబలాజనలక్ష్మీకరణసంప్రాప్తామపి దుష్క్రీణామజ్ఞా
త్వా వంచశరహతకశ్యరాసారం విముంచన్బాధతే చంద్రోపిసాగరగృ
వాససులభం కాలకూటంకళంక వ్యవదేశేనగృహీత్వాసంతాపయతి వల
యవవనోపి దక్షిణదిశావరిచయ సంక్రాంత కృతాంత దారుణత్వః మహ
ప్రాణావహారం కతుంశంచరః॥

ఇతి సర్వాభిస్సభిభిః సహపశ్యంతీతివతి॥

శతానందః || రాజకృత్యై తామసారముకుమారః||

జనకః|| ప|| ధృష్టంశశ్యతేపంచకిరశతవ్యాకృష్టచక్రాష్టక

క్రంతకుగ్మచ్ఛకటోపరిస్ఫురదయఃపేటీ విష్టంధనుః||

కౌశికః || అదత్తేనసులీలయభువిసముత్తభాతిచ||లక్ష్మణః|| ఆలం

బతేజ్యామారోపయతేచ|| జనకః|| సహషాశ్చర్యం|| కషకతిచ||

తానందః || కింహత్యైచ్యభాంక్షీచిదః||

జనకః|| పాశ్చర్యం|| ప|| కల్పాంశధ్వనదభవిభ్రమకరోజ్జ్యంభతకు

స్థార్థకవ్యాకృష్టప్రబతోరుధూజకటిఫనుర్ధావ్నోక్తేనాధ్వసే||

మూలచుచ్చతి భూంసీనివతతి ద్రాజ్యంధముత్తిపతి

స్వస్థోక్త్యైచ్యదకస్త్విదమతిప్రహర్యస్త్రైలకజనః||

శతానందః || అపచార్య|| జనకంవ్రతి||

ప || ఏషఏషభగవాన్సనుహృత్తైలత్త్వణోవ్యయమసావపిరామః|

యైస్సః|| సదయమాగతవంతోరాశసా ఇతినకింవిదితాస్తే ||

శతానందః || లపచార్య|| విదితావత|| శతానందః || అపచార్య|| దిష్ట్యాకు

హనానాకవాదపి మనోరథాగవాదివసముత్త్రణాన్తః||

కౌశికః || జనకరాజ శ్రూయతాం||

ప || దృష్టంశశ్యతేపంచకిరశతవ్యాకృష్టచక్రాష్టక

క్రంతకుగ్మచ్ఛకటోపరిస్ఫురదయఃపేటీ విష్టంధనుః||

కౌశికః || అదత్తేనసులీలయభువిసముత్తభాతిచ||లక్ష్మణః|| ఆలం

బతేజ్యామారోపయతేచ|| జనకః|| సహషాశ్చర్యం|| కషకతిచ||

తానందః || కింహత్యైచ్యభాంక్షీచిదః||

జనకః|| పాశ్చర్యం|| ప|| కల్పాంశధ్వనదభవిభ్రమకరోజ్జ్యంభతకు

స్థార్థకవ్యాకృష్టప్రబతోరుధూజకటిఫనుర్ధావ్నోక్తేనాధ్వసే||

మూలచుచ్చతి భూంసీనివతతి ద్రాజ్యంధముత్తిపతి

స్వస్థోక్త్యైచ్యదకస్త్విదమతిప్రహర్యస్త్రైలకజనః||

శతానందః || అపచార్య|| జనకంవ్రతి||

ప || ఏషఏషభగవాన్సనుహృత్తైలత్త్వణోవ్యయమసావపిరామః|

యైస్సః|| సదయమాగతవంతోరాశసా ఇతినకింవిదితాస్తే ||

శతానందః || లపచార్య|| విదితావత|| శతానందః || అపచార్య|| దిష్ట్యాకు

ప || భక్తార్చనార్చకమైందుశేఖర మసౌవోధావిదేహత్వజాం
దాతామైధిలవషకౌశికమనిస్తస్యానుమంతైషచ |
ఆగత్యస్వయమాప్తుమన్యవపుషాలంకేశ్వరః కేశలం
యాతాసౌపురమాత్మనః కథమిదంజాతంకథంమన్యనే ||
విద్యుః స్వగతం || ప్రకుపితోయంరాజా తదేనమనువర్తిన్యే ||
ప్రకాశం || యదేతత్కాలోచితంతన్యయానవిజ్ఞాననిర్విమభిజ్ఞా
యదేవాయ ||

దశాననః || తర్హి || శూయతాం ||

ప || హంతవ్యః ప్రథమమసౌమమాపకారీ
మద్వగ్యః ప్రసభవధేన రాజసూనః |
* హంతవ్య స్సహృదపి తత్ప్రమధ్యవశ్యా
ద్వైదేహాయదకురుతైష వివలంభః ||
సారణః || యద్యేవం || ప || కరతులితగదావిభిన్నవతుస్సలభ
సృపోతనవామిపోవదంశం | అసిదళిత విదేహ
రాజకంఠస్రుతమస్య గద్యపిబామిదేహ్యనజ్ఞాః ||
విద్యుజ్జహ్వః || ఆత్మగతం || కౌశికోపదిష్టస్తకలాస్త్రమంశ్రా
మోరామాయమతిగంభీరమహాస్వస్త్రదస్యైరసంప్రహారైః మహా
పినప్రభవతిస్తాతుం || కింపునరసౌసారణః ||
ప్రకాశం || ధిజ్ఞాఖంకిం వలవసి || మహారాజ ప్రసిద్ధిరపి
కణ్ఠయితుం ||

దశాననః || విధేయోస్త్రిమంత్రజనస్య ||

విద్యుః || ప || సహసావిహితంకర్తృవిశీర్యేతాపిజాతుచిత్ |
మిశ్రాపూర్వకంతచ్చేద్విదధ్యాన్తంగళంబహు ||
తదిదానీం || ప || యథాఘాతవ్యతేగామాయధాసీతాచలస్సతే |
మాల్యవత్ప్రమఖైమకంత్రంకృత్వాకారిష్యతేతథా ||
దశాననః || యద్యేవంపునర్విమానమారుహ్య లంకాపురంవిస్మ
రితం ప్రపితామః || కిమనేనాద్యసీతాయా దశానకుతూహలేన || యైషా
* హర్తవ్యాసుహృదమపిప్రమధ్యవశ్యాద్వైదేహీ - ఇతిపాదాంతః ||

బలాద్ధృహీతవ్యేతి నిధాకరితం॥ ఇతిరాక్షసాభ్యాం సహనిష్కాంతః॥
జనకః ॥ సహవక్షప్రశయం॥

ప ॥ మన్తనోరథ నిర్వృత్యై మహేంద్రాద్య మవిధాయినే॥
గాధివంశాబ్ధి చంద్రాయఃకౌశికాయ సమోనమః॥
శతానందః ॥ భగవత్కుశికనందన॥

ప ॥ రామాయదియ్యతేసీతా లక్ష్మణాయ తథోర్మిళా॥
మాండవీశ్రుతకీర్తిశ్చకనిష్ఠాభ్యా మధైరయోః॥

కౌశికః॥బాధం॥౨॥ సీతా॥ స్వగతం ॥ కహంభమిణామనోరహవంశ
హేమఖండవరసునోకోదండమదవేదకసిసోరఎణవిఅఇంఖుఖండతురితిభంగజాద
అంచరితి॥౨॥ప్రకాశం॥ ఉంమిళేకిపద॥ఛా॥ కథమమునామనోరథవ
ల్లభేనఖండవరశోః కోదండంమదవేతండ కిశోరకేణేవేత్సుఖండంత్వరితంభ
గ్నంజాతం॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం॥ ఊర్మిళైకిమేతత్॥ఊర్మిళా॥ హంధి॥౨॥
ఇమిణారహు ఉమారేణభంగంసభంగ సరాసణంసవళఅఘణవిముంకణిం
ఘూదభీనణెణణింఘాసేణ చళిదాహిఅంణోంణ బాహుబిధణ సేవెంరిఅ
గంతాహిణిమిళి అణ అణణీ శుంపళాహి అప్పాహి ఎసో ఎంవకోవింఖ
నొకహవిఅదివాహిదోహూది॥

ఛాయా ॥ హంధిక్ ॥౨॥ అమునారఘుకుమారేణ భగ్నస్యభగవతరా
సనస్యప్రళయఘనవిముక్తనిఘాతభీషణేన నిఘాతేషణచలితాభి రన్యో
న్యబాహుబంధనసంవేష్టిత గాత్రాభిర్నిమిలితనయననీలోత్పలాభిరస్తా భిః
ఎషఎవకోపితుణః కథమప్యతివాహితోభవతి॥

మాండవీ॥తాకోసీఅమహేసిణౌపాదపదణికరిఅమదెడరంగంభష్టా॥
ఛా ॥ తత్కౌశికమహాక్షేపాదపందనంకృత్వా అంతఃపురంగచ్ఛమః॥
శ్రుతకీర్తిః॥ తహకరంహ్లా॥ఛా॥తథాకుర్తః॥

జనకః॥ సానందస్నేహబహుమానం ॥ ఎహ్యోహివత్సరామభద్ర॥

ప ॥ దినకరకులదీపో దీప్తబాహుప్రతాప

శ్చతురిమవదమీష ద్యౌవ్వనాపాంగి తాంగః॥

మదుపజనిత సంవిద్వారిధేః క్షణకధార

స్తవమసిమమసుతాయాఃప్రా క్తనః పుణ్యరాశిః॥

రామః॥ ముఖమానమయక కౌశికస్యపా ర్శ్వేష్టవవిశతి॥

ప్రతిహారీ॥ ఏషకన్యాజనస్సంప్రా ప్తః॥ సీతా॥ ఇవిలోక్య ॥ సోఎం

వఎసోఖిడ పరసుచాపఖండణో ఎంధ ఉపవిసతి॥ మహాపాణిపాదాణంపసర
ఇసంధసే॥ ఛా॥ సఎవపఃఖండ పరశుచాపఖండణో తైత్రివోపవిశతి॥ మ
మపాణిపాదాన ప్రసరతఃసాధ్వసేన॥

ఇతిమాండవీపార్శ్వేతిరోహితాగచ్ఛతి॥

రామః॥ స్వగతం ॥ ప ॥ కామంరుణద్ధివినయో గురుసన్నిధానే

కాంతావిలోకన కుతూహలినీం దృశంమే॥

తత్త్వాదనూపుర రవశ్రవణోత్సవోయం

కణోఽధినోతి యదనేననకిం కృతీస్యాం॥

ఊర్త్తిశా॥ స్వగతం॥ కహమింఛుజలచాపభజణం సఎ దంసవంసె

తంత కంత సరగోరసు ఉమారసరీరో లంఖణౌ చింరఇ ॥ ఎదపెఁఖిదీఎ

మహాహి అఎణభలవతంసమ అరంధ అంస కీలామి అంతగొం ప్లిఅని॥ క

హఎద॥ ఛా॥ కధంమృత్యుంజయచాపభంజనస్యైతస్యపా ర్శ్వేష్ట ప్రకాతక

స్వరగార సుకుమారశరీరోలత్తు నిస్తిష్ఠతి॥ ఏతంపశ్యంత్యా మమహృదయే

నభగవతః మకర ధ్వజస్య క్రీడామృగత్వం గృహ్యతే॥ కథమేతత్॥

ఇతిజనకస్యసమీపంగచ్ఛతి॥

లత్త్తుణః॥ స్వగ॥ అస్యాఃఖలు॥ ప॥ విశాలాఘ్నైఃకటాక్షేణవికృష్టంరక్తి నేవమే॥

హృదయంకింకరిష్యామిసపునర్వినివతతే॥

ఇతిపరాఙ్ముఖ స్తిష్ఠతి॥

జనకః ॥ ఎషభగవాన్కౌశికమహాషికాప్రణంతవ్యోవ త్సాభిః॥

కన్యాః॥ అంఅతిహ్లావణ మామోతాదపాదాణి॥

ఛా॥ ఆర్యవయంప్రణమామస్తాతపాదేభ్యః॥

కౌశికః ॥ వత్సాః మనోరధేనయజ్యధ్వం॥ కన్యాః॥ కించిద్దవక్రవ్యఃశిష్టః॥

కౌశికః ॥ అద్యైవయజ్ఞమారస్సేన్ద్రా రాజకత్వమపి ప్రతిజ్ఞానిర్వర్తయ॥

జనకః || ప్రతిహారిక్ ఉద్యంతామధికారిణః ||

ప || ద్వారిద్వారినివేశయంతు కదళీ స్తంభాన్విసమాన్యతై
 ర్వాన్వితన్వంతుసుధానులేప ధవళాభి త్తీరగారేష్వపి |
 బద్ధాశీషువితానప క్షిప్తుశతిం బద్ధంతుపుష్పసజా
 మాలేఖ్యానిలిఖంతుసన్నిదధతేవత్సావివాహోత్సవాః ||

ప్రతిహారి || తథేతినిష్కాగ్రంతః ||

నేపథ్యే || ప || సాకేతాదాశ్రమాభ్యణం సంప్రాప్తః కోసలేశ్వరః |

యతస్తురంగమాతంగై రాకాంతేయమభూన్నహీ ||

జనకః || భగవత్కుశికనందన దేవప్రతో బ్రవీతి || తదనేనపురోధ
 సాశతానందేనరామలక్ష్మణాభ్యాంవత్సాభిశ్చ సహైవ చిరవయస్యోమ
 హారాజదశరథస్సప్రశ్రయ మావాభ్యాంప్రత్యుద్గమనేనసంభావయితవ్యః ||

కౌశికః || ఏవంభవతు | జనకః | దేవప్రతకోసలేశ్వరస్యస్థావరోధ వ
 ధూజనస్యసంభావనార్థమంతఃపురికాజనమప్యన్వగువస్థావయ ||

❖* ఇతినిష్కాగ్రం తాస్సర్షే. *❖

ఇతిజానకీవరిణయనాటకే- చతుర్థాంకః.

❖ అధపంచమాంకప్రారంభః. ❖

తతఃప్రవిశతివిరాధః || విరాధః || ప || శ్రుత్వాజనస్థానజుషామృషీణాం

ప్రతాణాయరక్షోహనప్రతిజ్ఞాం సంప్రాప్తకోప

స్సఖరస్సఖాయంమాంప్రాహిణోద్దేశరథేర్వధాయ ||

సగర్వస్త్రితం || ప || రక్షసాంబలవానాజాతతోపిప్రథమంఖరః |

తతోపిలవణస్తస్మాదవ్యహంకోస్తైమేసమః ||

పరంతుకేకసీసూనురితిలంకారాజ్యేదశగ్రీవోభిమతోస్తాకం ||

విచింత్య హంత || ౨ || ప || కింవక్ష్యేరాజపుత్రస్యధైర్యంహిమగిరేరివ |

యస్యప్రతిజ్ఞాకురుతేరక్షోమాత్రమమర్షణమ్ ||

తదిదానీంఖరవచనాదృతేపిమయా యమనుశాసనియ్యః ||

దృష్టశ్చమయా యమవలంబిత పరపుష్టరూపేణ | ఏషహిసీతయాన
 ల్లవక్ సమున్నత గిరితటగతంవివిక్తరమణియ్యం ప్రబుద్ధముకుళగురు భిర్వ
 కుళతరుభిః ప్రచ్ఛాయశీశలంశిలాతలమధిపసతిలక్ష్మణశ్చ | వర్ణకుటీరద్వార

దేవే పటీరతరువాతికా పరిసరేనివేశితనిషంగశరాసనః కాండోమండలా
గ్రమపశ్యష్యకోశగర్భాన్నిర్భరమవలోకయతితారాపథం॥

అహోకీదృగస్యగాంభీర్యంకీదృశమిదం ధీరోద్ధతమవస్థానంచ॥

సవైక్లబ్యం॥ప॥ జేతుంతుమఃకిమయమద్భతవాహుసత్వ

స్సామిత్రిరేవమమదాశరధౌకధాకా॥

తజ్జానకీం రఘుశిశోర వలంబ్యరూపం

దేవేదవియ్యసి హరణవిహరేయధేష్టం॥

ప॥ అస్యావియోగా త్ప్రేయస్యారామోహస్యతిడీవితేం॥

సామిత్రిరపిచభ్రాతుః ఖరస్యేష్టంచసిద్ధతి॥

తదేకాకి న్యాజనకకస్యకాయాః బహిర్నిష్క్రమణం ప్రవీక్షమా
ణోనాతిదూరేస్త్రికోవిదారవనేస్థాస్యామి॥

సహ్యత్రజటాయుర్దృశ్యతే॥ నూనమసా సంపాతిమగ్రజ మభివాద
యితుంప్రస్థితః ॥ పురోవరోక్య॥ కథమియంబంకాద్వీపాదాగతా శూర్ప
ణఖా॥ భవతువృచ్ఛామిమహారాజలంకేశ్వరస్య కుశలప్రవృత్తిం ॥

ఇతిపరిక్రామతి॥తతఃప్రవిశతి శూవణఖా॥౨॥

అహంఖుపచపడికిద కుడిరంసరహురాఅడంతంసకళతజాణఈమం
ణిమింతటహరెంతిఅంగజేణమహారాఅ శీకెనురేణఅణుంపెసిదచ్చి॥దింఁ
ఖుసా భంటుణోపంసవంటిణీ గిహీదణంచూహరూపాఎమఎకహడణటహ
రింస్థితి తంకేమి॥అహశా చింరదుఎద॥

ప॥ కదంపసుదరెతంసికదోర దళసామతే॥

రామేదిరి పహపంతెకామేణహరిదమణ॥

తాదాణిజాణఈరూపసదసిఅదూరదోరామిఎ ఆఇణిణింగఅగిగ స్త్రీ

అహేమ ఊడ్డసేళంపదేసే ఇమిణాజహమణోరహవిహరింస॥

ఛాయా ॥ అహంఖలు పంచవటీ కృతకుటీరస్య రఘురాజపుత్రస్య
కళత్రంజానకీం మన్నిమి త్తం అవహరేతి అగ్రజేన మహారాజ లంకేశ్వరే
ణాను ప్రవేశితాస్తి॥

దృష్టాఖిలుసాభర్తుః పార్శ్వవర్తినీగృహీతనత్యూహరూపయామయా॥
కథంపునరపహరిపృథ ఇతితర్కయామి॥

అథవా ॥ తిష్ఠత్వేతత్ ॥ కందవఃసుందరేతస్మిన్నీలోత్పలదళశ్యామ
లే ॥ రామేదృష్టిపథం ప్రాప్తేకామేనహృతంమనః ॥ తస్మాద్దిదానీంజానకీ
రూపంసందశయిత్వా దూరతోరామ మేకాకింశం నిగతంగృహీత్వా
హేమకూటంబై లవ్రచేనే అమునాయథామనోరథం విహరిష్యామి॥
ఇతివరిక్రామతి॥ విరాధః॥ అయిశూర్పణభేస్వాగతం భవత్యాః॥

శూర్పణఖా ॥ కహంవిరాధః ॥ అంబలవిణామకుసలీమేవాసి॥

ఛాయా ॥ కరంవిరాధః॥ ఆర్యఅపినామకుశలీభవసి॥

విరాధః॥అపికుశలం మహారాజ లంకేశ్వరస్య॥

శూర్పణఖా ॥ కుశశహించింసది ॥ జదినింవిఆరోపంతింసది॥ ఛా॥కుశ
లంభవివృతి యదినిర్విచారోవతికవ్యతే॥

విరాధః॥స్వగతం॥ కథనాస్యవిచారః॥ ప్రకా॥అపిశ్రుతంమహాజేనర
జనీచరేషువధేప్రతిజ్ఞాతం॥నాశరథేః॥

శూర్పణఖా ॥ సుదతిదిదోకాదంపతిమంచెహిమతిదతి॥చారేణఅకంపణేణ
ఖరంసంవి అవిండాదీ అంతేహిసదింరతి ॥ ఛాయా॥శ్రుతంచ॥ఇతః కతక
వ్యమమాత్రైమకంత్రితంచ ॥ చారేణఅకంపనేన ఖరస్యకిమప్యవిజ్ఞాతం
అన్యైస్సందిష్టంచ॥

విరాధః॥స్వగతం ॥ అతఎవఎవంఖరేణసబహుమానమాహూయ ప్రస్తాపి
తోస్తీప్రకాశం ॥ కథంరాక్షస శిక్షాధకమేవ జనస్థానమాగతా వివతౌ
క్షత్రియకుమారౌ॥

శూపకణఖా ॥ సుణోదు అంట ॥ మహారాఎణ సు అకిడిఅణంధస
పాదః ॥ ఛాయా ॥ శ్రుణోత్వార్యః॥ మహారాజేనస్వయంకృతమ నథక
స పాదనం॥

విరాధః ॥ సాదరం॥అవహితోస్తీ॥ శూపకణఖా॥ అంధిజణంబ ణా
మరాఎసి ॥ ఛా ॥ అస్తీజనకోనామరాజపిః॥

విరాధః॥ జానామియః ఖిలుమాహేశ్వరఇతి మహారాజస్యమైత్రీపదం॥

శూపకణఖా॥ తంసకంణతి సీదరామాణురంతెంతిరామవేసకదుల
పరిణేమగటమహారాట ॥ ఛాయా ॥ తస్యకస్యకాంసీతాం రామానురక్తే
తిరామవేషం కృత్వాపరిణేతుంగతోమహారాజః॥

విరాధః ॥ స్వగతం ॥ మమేవతస్యా జ్యస్యాంమనః ప్రవృత్తంభవే
త్ ॥ ప్రకాశం ॥ తతస్తతః॥

శూపకణఖా ॥ తదోజనవిలాసకర సరా సణారో వణితా ఎపరి
ణంసవణీకిద ॥ ఛాయా ॥ తతోజనకేనశ-కరశరాసనారోపణంతస్యా
పరిణయేషణీకృతం॥

విరాధః ॥ తత్తుదుష్కరంమహారాజస్య రాక్షసతయా

శూపకణఖా ॥ అదోఎంవరా అవుంతేణసీదాపరిణీదా॥ ఛా ॥ అత
ఎవరాజపుత్రేణ సీతాపరిణీతా॥ విరాధః॥ తతస్తతః॥ శూర్పణఖా ॥ తదోదుం
ణివారామరిన రోసశంజాణురాల్ప పరవసేణమహాభాదుణాశికా ఉరీపవి
సిఅమంశవతంపము హేహీఅమంచేహీసమతిఅకిచిణించిదాసి ॥ ఛా ॥ తతో
దుర్నివారామషరోష లజ్జానురాగపగవశేసమమభ్రాత్రా లంకాపురం
ప్రవిశ్యమాల్యవత్ప్రముఖైరమాత్రైస్సంమంత్యక్రిమసినిచ్చితమాసీత్ ॥

విరాధః॥ తతస్తతః॥ శూర్పణఖా ॥ తదోసకరసరాసణభిగణి వెదణే
ణరోసావిదోమా హేసురోభంగవరామోరాహవవధంసపెసిదో॥ ఛా ॥ త
తఃసంకరశరాసనభంగనివేదనేన రోషాపితోమా హేశ్వరో భాగవరా
మోరాఘవవధస్యప్రేషితః॥

విరాధః ॥ సఖలునిఖిలక్షుత్రియ వధప్రతిజ్ఞాకూపార పారదృశ్వా
పారశ్వధికః॥ తతస్తతః॥

శూపకణఖా॥ తదోసోవివీరేణదేణరాహవేణసామరితి మహురిపు
చావేణసహగహీదనంతీపుంణఖోఅ గణిణిరోహణభంగమదోకిదో॥

ఛా ॥ తతస్సోవివీరేణతేనరాఘవేణసామషాం మధురిపుచాపేనస
హగృహీతశక్తిః పుణ్యలోక గతినిరోధేనభగ్నమదఃకృతః॥

విరాధః | సవిషాదాద్భుతం || ప || కార్తవీర్యస్యదోర్వీర్యగ్రస్తపాలస్త్యతేజసః |

* హంతాపిచేజ్జితోహంతరామేణజైతమ్ ||

తతస్తతః || శూర్ప || తదోమహారామేణవహిజేహీఅంతవింజుంజీహం
పముహేహీ అవంతామదరాకైకఈదసరహః || ఛా || తతోమహారాజేనప్ర
హితైరార్యవిద్యుజ్జిహ్వప్రముఖైరావిష్టామంధరాకైకేయీ దశరథౌ ||

విరాధః | తతః || ౧ || శూర్ప || తదోమధరామరామంసవణేవాసభర
దంసరంజాహీఅరలభంతాపుంవదింజేణవరజుఅశేణవంధిదంవోంతి అణు
బిధిఅమాణాకేకఈతహంతికోవాగారపవంతా ||

ఛా || తతోమంధరయా రామస్యవనేవాసంభరతస్యరాజ్యాధికారం
చభర్తాపూర్వదత్తేనవరయుగశేనప్రార్థితవృత్తిఅనుబధ్యమానాకైకయిత
థేతికోపాగారంప్రవిష్టా ||

విరాధః || నిశ్చింతంకిమస్యత్ | తతస్తయాప్రార్థితస్తధారాజ్ఞావృద్ధోపిత
రుణీకాముకః కుమారంవసంప్రాపితవాన్ ||

శూర్ప || తదోలంఖణోస్సీదాల వణివంధిదరామేఅణుగదా | పంచాద
సరహేణ రంఖసావెసవిముంకదేహేణ పుంతవివాసణిజాణి అపుంతసిజే
హేణపాణావిముంకా || ఛా || తతోలత్కుణస్సీతాచవసంప్రస్థితంరామమను
గతౌ | పశ్యాద్దశరధేనరక్షసావేశవిముక్తదేహేనపుత్రవివాసం జ్ఞాత్వా పు
త్రస్నేహేనప్రాణావిముక్తాః ||

విరాధః || కథంమారితోదశరథోమహారాజేన || తతః || ౨ ||

శూర్ప || తదోకణిరంసలణు ఇదరంజితి భరదేణవణి అదేణవంధిదో
రామోపాదుపి పడిణిహీకరిత భరదేఅటంయుపావిదవతో ||

ఛా || తతః కనిష్ఠస్య అనుచితంరాజ్యమితి భరతేనవనమాగతేనప్రా
ణితోరామః పాదుకేప్రతినిధీకృత్యభరతమయోధ్యాంప్రాపితవాన్ ||

విరాధః || విదితోవృత్తాంతఃకఃపునరిహంసధః | ననుమహారాజేనవ
నమానాయ్య-రామస్యప్రభుశక్తిరవసీతా | తదభావేచకఃప్రసంగోమంత్రో
త్సహయోరితి నిపుణముపక్రాంతం | త్వంపునఃకిమర్షమహగతాసి ||

* హంతాపిచేజ్జితాహంతోరామేణేతిపాతాస్తరమ్

శూర్పణఖా॥ జాణతః సహరిదం నాం కళికేను రేణపెసిదప్తి॥

ఛా॥ జానకీ అపహతః వ్యేతిలంకేశ్వరేణప్రేషితాస్తి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ సేయం విరాధేనఖలుస్త్వికరిష్యతే॥

ప్రకాశం॥ అశక్యమిదం భవత్యాః॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ మహాఖుజాణత వేసేణరామ గంష్ఠా అవిహరిం
సతి వవసాదః॥ హేమద్వంపభణింసం॥ ప్రకా॥ అదోఎంవళికా ఉరపంధిదహి॥

ఛా॥ మమఖలుజానకీవేషేణరామంగృహీత్వా విహరిష్యామితివ్యవసాయః
భవత్వేవంభణిష్యామి॥ అతవలంకాపురంప్రస్థితాస్తి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ సహషం॥ మమఖలుప్రకృతకార్యేనివృత్తోమ
హా॥ ప్రత్యూహః॥ ప్రకాశం॥ తథాక్రియతాం॥

శూర్ప॥ తువడిణకీసరామం సమనితడతలదోసి॥

ఛాయా॥ త్వంపునః కస్తాద్రామాశ్రమనికటం ఆగతోసి॥

విరాధః॥ రామోనిహంతవ్య ఇతిఖరేణనియుక్తోస్తి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ హదా మహావంశహమా రెడ్డికిత అదతువి అపె
హి॥ ౨॥ ప్రకాశం॥ తుహవిదేణసంకహేది॥ ఛా॥ హతామమవల్లభం
మా రయితంకిమాగతంత్యయా॥ అపసగ॥ ౧॥ తవాప్యేతన్నశక్యంభవతి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ కిమేతేనయదహంజానకిం గృహీత్వా గంతుమి
చ్ఛామి॥ భవత్వేవంవత్స్యామి॥ ప్రకాశం॥ అతవలంకాపురం నివేదయి
తుంఖరస్యసమీపంగమిష్యామి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ మహాఖుపంధుదకంశెడిరితమరిదణివంతిహేది॥

ప్రకాశం॥ తాగంచేహి॥ ౨॥ జహసమీహిదకాద్వి॥

ఛాయా॥ మమఖలుప్రస్తుతకార్యే దిష్ట్యాదురితనివృత్తిర్భవతి॥ తత్
గచ్ఛ॥ మధాసమీహితంకర్తుం॥ ఇత్యుభానిష్కాంతౌ॥

—* ఇతిమిత్రవిష్కంభః *—

తతః॥ ప్రవిశతియథానిర్దిష్టోరామస్సీతాచ॥ రామః॥ అయిప్రేయసిజానకి॥

రామః॥ ప॥ చంద్రా శేఖరశరాశనమద్రసారం

మీనధ్వజస్యమయిచాపవికపణంబ॥

శౌర్యస్తయంభుగువతేశ్వసమావయంతీ
లభాసిసుందరిమయాలఘునోద్యమేన॥

సీతా॥ సస్తి తవదనాతివతి॥

రామః॥ ప॥ వరభృతనినఃదేనప్రాపితాదారవస్థ్యం
సుఖయకిమపికణౌకసుందరివ్యాహృతేన
ననువహతిముఖం తేవుండరీకస్యలక్ష్మీం
సపునరిదముదంచచ్చంచరీకారవస్య॥

సీతా॥ సప్రణయం॥ అంతఃకంఠహాఘదాణి తువకిదంతిండుంకర
భంగచావంస భంగవదురవళే వంసఅ భంగసుమరిఅ సుమరఅవింప్నాఅంధి
మిఅహిఅహి॥ ఖణమంత తాపసీద॥ ఛా॥ ఆర్యపుత్రాహంఖలు ఇదానీం
త్వయాకృతమన్యదుష్కరంభంగచావస్య భాగవదురవలేపస్యచ భంగం
స్మృత్వా॥౨॥ విస్తయస్తిమితహృదయాస్తి॥ తుణమాత్రంతస్మాత్ప్రసీద॥

రామః॥ కథమితఏవ॥ ప్రసాదమభ్యర్థయతేభవతి॥ నకించిదస్తిమెకో
వకారణంకింతు॥ శ్రణుతావత్॥

ప॥ హస్తప్రాప్తమపాన్యయద్గురుగిరారాజ్యంవనేప్రస్థితం
మామేవస్తరతాచయద్విమనసాతాతేనయాతందివి॥
భీమశ్వావదరాక్షసైకభవనేయశ్చాస్యతేకాననే
శోకంతంనిఖిలంప్రమాప్ట్వికసుముఖిత్వత్సహచ్యంమమ॥

సీతా॥ ణాహతుహసంణిహాణమంత అరంతేవిమహణఅ రాదోవి
సుహసపాదెణి॥ ఛాయా॥ నాధతవనన్నిధానమాత్రం అరణ్యేపిమమనగ
రాదపిసుఖంసంపాదయతి॥

రామః॥ ఎవమేవైతత్॥ దృశ్యతామిదం॥

ప॥ సంగీతంక్వమ్మగీదృశాం మధులిహమగ్రేకలంకూజతా
మారణ్యద్విపకర్ణతాళనినదైరాతోద్యముత్సార్యతే॥
నాతిక్రామతిహంసతూలశయనం కింపల్లవైరాస్త్రో
వృత్త్యావస్యఫలైర్విపాకమధురైః పారీచవిస్సార్యతే॥

సీతా॥ అంతఃకంఠవిచింతమిఅవంఖగణజుంతే ఎదఅరంతి ఎంవరో

అభిషేహి అలంస || ఛా || ఆర్యపుత్ర విచిత్రమృగ పక్షిగణయుక్తమేతదక
ఖ్యామేవ రోచతేమే హృదయస్య ||

రామః || యుక్తమాహభవతీ ||

ప || నీవస్కంధేనివసతిలసద్భహాఞ్ఞారో మయూరో
దీఘాపాంగశ్చ రతిచశృణంతాద్వలేయంకురంగః |
కుంభేనోచ్చైస్సృశతివిటపే సల్లకీంకుంజరోసా
కస్మై నాయంకమలనయనే రోచతేరగ్యభాగః ||

అపిచ || ప || ధత్తైబహా భరేశిభీతవనకిం ధమ్నిల్లభారశ్రియం
సారంగోభజతేనకింతవదృశో స్సాభాగ్యమాలోకనే |
మత్తేభశ్చశిరః పదేవహతితేవక్షోజలక్ష్మీంనకిం
తస్య న్యేతరుణిత్వయావివృణుతేసామ్యంవనశ్రీరియం ||

సీతా || సానురాగం || ఆత్మ || అంబుడంతోమేవంజెదుపవుంతో | తావిదంసహిఅ
తిఅంగదో ఆంఖిపామి || ఛా || ఆర్యపుత్రోమాంవణితుంప్రవృత్తః || తస్మా
దేతస్యహృదయం అన్యతఆక్షిపామి ||

ప్రకాశం || అంబుడంతకేడగఎదెపంచంగమిణాశణి అరణింమశకో
మశదాధామ ఉళక రాశనింధింగముహా ఘంజిమాచ దజోన్మాసవంగసరీరా
మిఆభేదీ || కేడగఎదేఅచదోదఅంఖిగంఖుసీదదుంధసాఅరచరగవడలవగం
చెరసామిగస జణి అఫేణప్రజధవళలోదీహవాళాతరళతరతార ఆంఖ
ణామిఆ పరింభమిది || ఛాయా || ఆర్యపుత్ర కేపునరేతే ప్రత్యగ్రమృణాశనిక
రనిమలకోమల దంష్ట్రాముకుళక రాశవిస్తీణముఖాః పూణిమాచం
ద్రజ్యోత్స్నా సనల్లశరీరామృగాఃఫేలంతి ||

కేపునరేతే చంద్రోదయ తుణతుభితదుగ్ధ సాగరతరంగ పటలపర
స్పరసంఘట్టన సంజనితఫేవపుంజధవళలోలదీఘవాలా స్తరళతరతార కే
తుణామృగాఃపరిభ్రమంతి ||

రామః || అయిజుకకులనందినిఎతేసింహ్వా శాచాఃక్రీడంతి || ఎతాశ్చత
ద్దశానచకీతాశ్చమగ్యశ్చరంతి ||

పశ్యేదానీం || ప || క్రీడతే సురిపోతభీతచమరీచగంబరీనిగ్దశ

వ్యాఘ్రాకృష్టలులాం ముద్భటరురుక్రోడాహవప్రక్రమం |

మధ్వాక్షేపదశావధూతసరఘాధష్టాననవ్యాకుల
క్రోశక్తిశకులంభలంఘనయోరేతద్విధత్రేవనం॥

సీతా॥ దృష్ట్వా॥ సంఘేతిమిందుమవిడవెనుళిబమాణాఇవోణమెంతవహూ
ఇమహంతఖోదపడతా ఇణ ఉణసుళహం ఇసరహంబాహిడేహివాణరేక్షి॥

భా॥ సత్యంతిమిశద్రుమవిటపేఘలంబమానాని ద్రోణమాత్రమధూ
నిమహంతోద్రవటలానినపునస్సులభానిసరఘాబాధితైర్వానరైః॥

రామః॥ అధకిం॥ సీతా॥ ఈరిసోఅంధవరంసజణంసపఆరో॥ జహ
అంజోణింఖంతవంధు అంజోఅణుహూది॥ జిఇమిణామహుమంఖిఆగణె
ణసంభరిదమహుణిఉణోమాణుసోగంజ్ఞి అ అంసాసేది॥ భాయా॥ ఈదృ
శోర్థవరస్యజనస్య ప్రకారః॥ యథా అన్యేననిక్షిప్తంవస్తస్యోనుభవతి॥
యదమునామధుమక్షికాగణేన సంభృతం మధునిపుణోమానుషోగ్మ
హీత్వాస్వాదయతి॥

రామః॥ స్వగతం॥ అధఃపరోయంసభవతితి మయిసంభావనేయ
మస్యాః॥ ప్రకాశం॥ అన్యేననిక్షిప్తమన్యోనుభవతిభాగ్యవశాత్॥

పశ్య॥ ప॥ అపహసిత సుధారసంత్వదీయ్యే

మధునిదధాతి మనోభవోధరోష్ఠే॥

కథమపిమిధిలాధిరాజకన్యేపిబతినకింజనవీషతద్గృహీత్వా॥

సీతా॥ స్వగతం॥ అసింకామదిఅం అఉంతంససజంపిద॥

భాయా॥ అజికామత్యార్యపుత్రస్యసంజల్పితం॥

ఇతిసలజ్జమవాఙ్ముఖీతిప్రతి॥ రామః॥ స్వగతం॥ ఇదానీమనేనమేవచ
నేనరమణియ్యమేషాలజ్జతే॥

యతః॥ ప॥ ఉత్పలకగండమండలముచ్చిన్నప్రణయపిశుననయనాంతం॥

నమయతినవరమియంనిజమాననకమలంమనోపిమమ॥

తదన్యద్దశకయామి॥ ప్రకాశం॥ పశ్యజానకి॥

ప॥ త్వద్గంధూషమధూపసేకవికలోప్యేషస్సవ్యయంకేసరో

భవ్యాన్యేవమభివ్యనక్తికుసుమాన్యగ్నాణిధర్తుంతప॥

యేషాండిక్షువిదిక్షుచప్రవహతాగంధేనపుష్పంధయా

శ్చేన్రీభూయవిడంబయంతి దయితేవేణీలతాంతావకీం॥

సీతా ॥ స్వగతం ॥ జహజహసివిణ ఎనుశకంపదసాను అంతరిం
తోచాదువలనాది హివావారేహిమ అణువంటమాణోఆసీ ॥ తహతహ
దాణివంచంఖ అణువంటదింతి అంతరిం॥౨॥

ప్రకాశం ॥ అంతరింతగింపెంఖసిగిహ్న దిలహంసాణవిఅభమాణ
ణవబుదసానుశకోమళంఛవిహిణింతరోశసిదేహి గుంఛేహి అళికిదోఎసో
అదసీరుంఖోఇమవదేస అళికరేది॥

ధాయా ॥ యధాయధాస్వప్నేషు సంకల్పదశాను ఆర్యపుత్రశ్చా
టువచనాదిభిర్వాక్యపారైర్వమనువర్తమాన ఆసీత్ ॥ తథాతథేదానీంప్ర
శ్యత్తుమనువతంత ఇత్యాశ్చర్యమాశ్చర్యం ॥ ఆర్యపుత్రకింనవశ్యసిగ్రీష్ణ
దివసావసానవిజృంభమాణ నవాంబుదశ్యామల కోమలచ్చవిభిర్మిరంతరో
ల్లసిత్తైర్దుశ్చైరలంకృతఎవతసీవృత్తాఇమంప్రదేశమలంకరోతి॥

రామః ॥ స్వగతం ॥ నిపుణమేతస్యావయముక్తి ప్రత్యుక్తికయావిడం
చితాస్త్యః॥

ప్రకాశం ॥ అయివనదశనకుతూహలినిజానకి॥
వ ॥ నీలశ్చేతపిశంగర క్తహరితచ్ఛాయాభృతోధాతవో
దృశ్యంతామిహసర్వతోగిరినదీముద్బుద్ధముద్ధాంబుజాం
యస్యాంహంసకులస్యకేళి కలహదుద్భ్రాన్తికూజితై
శ్చండిత్వస్తజిమేఖలాకలకలోనస్వీవదన్వీర్యైః॥

సీతా ॥ స్వగతం ॥ సవైలత్యం ॥ జపుడమవంపంధిదేణ అంతరిం
ణడిణో ఉణోజాజిదవిమహ అణుంప ఆణపడిసింధితి కువిదాఎ మఎ సం
భూభగ అహింఖిపతి దె ఉరిగదుసంహ ముహరమేహళి వడంత ఆసీ॥
తసుమరావేదిమ అంతరింతో హోదుఎంపభణింస॥

ప్రకాశం ॥ ణాహతుహభు అదడలంసిదాఎమఎదంసీతగం ణెణి
భతికికి అంభుఅపెంఖిమణసక్తిఅది॥ జెణరంఖసాణ సఆసాదోజణంధాణ
ణివాసిణిణిణిఅభఅదిం॥

ఛాయా ॥ యత్ప్రధమంవనం ప్రస్థితైసార్యపుత్రేణపునః పునర్యాచితమపిమమానుప్రయాణం ప్రతిషిద్ధమితి కుపితయామయాసప్రభూభంగమధిక్షిప్య అంతఃపురంగంతుం సంరంభముఖరమేఖలం ప్రవృత్తమాసీత్ ॥

తత్ స్థారయతిమామార్యపుత్రః భవత్వేవంభణిష్యామి ॥ నాధతవభుజదండమాశ్రితయామయై తస్మిన్నరణ్యేనిభయంకింకిమద్భుతంప్రేక్షీతుంనశక్యతే ॥ యేనరాక్షసానాం సకాశాజ్జనస్థాననివాసినామృషీణామభయందత్తం ॥

రామః ॥ శ్రుత్వా ॥ దూరేదత్తదృష్టిః ॥

ప ॥ వ్యాఘ్రాజినధరశ్శూల వ్యతిషిక్తేభమస్తకః ॥

కోవిదారాటవీగర్భం కోయంవిశతిరాక్షసః ॥

నేదంలక్ష్మణౌజానాతి ॥

తతఃప్రవిశతిలక్ష్మణః ॥ ౧ ॥ కోయంకోవిదారవనం ప్రవిశతిరాక్షసః ॥

భవతుతమేనంగిగ్రహీష్యామీత్యాయుధగ్రహణంనాటయతి ॥

సీతా ॥ అన్యతోదృష్ట్యా ॥ అంల ఉంతణఖుఎసాకోవిదారాడవీ ॥

— కేదుకంణి ఆరవణి ॥ ణఖుఎసోరంఖసోపెంఖ ॥ ౨ ॥

దాధాకరాశముహీతుబీభశగురుణో ధణభారాదోవిసముంజదఉం మంగణాహీఅజరరదుంవహఉంవహదీదుందసరూవాకా విరంఖసీవవిసది ॥

ఛా ॥ ఆర్యపుత్రసఖివేషాకోవిదారాటవీ కింతుకర్ణికారవనం నైషరాక్షసఃపశ్యపశ్య దంష్ట్రాకరాశముఖీతుంబీఫలగురోస్తనభారాదపిసమున్నత మున్నగ్ననాభి కంజతరందుర్వహ ముద్వహంతీదుర్దశరూపాకాపి రాక్షసీ ప్రవిశతి ॥

రామః ॥ క్వపశ్యసి ॥ అత్రకిలమయోక్తం ॥

సీతా ॥ విలోక్య ॥ ఇతుమఎంవపవినససి ॥ ణఖురంఖసోఛా ॥ ననుత్వ మేవప్రవిశసినఖలు రాక్షసః ॥

రామః ॥ స్వగతం ॥ కథంమాంరాక్షసంనిదిశంతీయ ముపహసతి ॥

దృష్ట్యాప్రకాశం ॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం ॥ పునదశశనేరాక్షసోమద్రూపస్సంవృతః ॥

సీతా॥ దృష్ట్వా॥ సవిస్తయం॥ ఎసావికంఠిరవణివవింతారంఖసీమహాఆకిరి
ధారేది॥ పెంఖిలదులంలడం తేణ॥

ఛాయా॥ ఎసాపికణికాకారవనం ప్రవిష్టారాక్షసీమమాకృతిం ధా
రయతి॥ వశ్యతామార్యపుత్రేణ॥

రామః॥ దృష్ట్వా॥ సాశ్చర్యం॥ కిమేతయోరేవంరూపగ్రహణేప్ర
ప్రయోజనం॥

సీతా॥ ఓదరిరిగిరిసిహారాదోపేంఖిహ॥ ఛాయా॥ అవతార్యగి
రిశిఖరాత్పశ్యావః॥

రామః॥ మామైవం॥ యదిహస్థితస్యజనస్య వస్తుజాతం యోజన
మాత్రేపిచాక్షుషంభవతి॥

లక్ష్మణః॥ పునర్దృష్ట్వా॥ సవిస్తయం॥ హంత ॥ ౨ ॥ నిగ్రహీ
తుకామస్యసాయుధస్యాపిమమేహసమాగమోవిఫలస్సంవృత్తః॥ యదయం
రాక్షసః క్వచిన్నిలీనః॥ కించయదార్యఎవప్రతిశ్రుతరాక్షసవధో౨ స్యాపి
వధాయవ్యాపృతత్వతి ప్రతిభాతి॥

తథాహి॥ శ్లో॥ కరేధనురదక్షిణే కలితహేమవట్టంవహణ

పరేకనకపుంఖ సంఘటిత కంకవత్రంశరం॥

ప్రసర్పతిసమర్పయన్నయమితస్తతోలోచనే

నిలీనవపుషంక్వచిన్నిశిచరం విచిన్వన్నివ॥

సవిమశకం॥ క్వపునరార్యాజానకీ॥ నన్వేతాభ్యామధిరూఢాగిరే
రూర్ధ్వభూమిరార్యాభ్యాం॥ ఎకఎవకథమార్యోవతీర్ణః॥

ఊర్ధ్వకమవలోక్య సవిస్తయం॥

శ్లో॥ అధివసతిగిరేరధిత్యకాయాం వకుళతలంనవవారిదోవమశ్రీః॥

కథమిదమచిరద్యుతిప్రభాంగ్యాక్షితిసుతయా సమమార్యయామార్యః॥

తదనేనమాయా వినానిశాచరేణగృహీతా ర్యరూపేణభవితవ్యం॥

అతావలయ నిరంతరేణ వసవధాంతరేణతిరోహితో నుసరణప
శ్యామీతి పరిక్రామతి॥

తతఃప్రవిశతి రామవేషధరోవిరాధః॥

విరాధః ॥ దృష్ట్వా ॥ కథమాసన్నాంకణికారవ నాచ్చంపకవా
టికామూగచ్చఃపిజానకీ ॥ ఉపసృత్యవశ్యః॥

తతఃప్రవేశతి సీతారూపధారిణీశూర్పగాఖా॥౨॥ అహంధంధంవవ
దేవంప అకుసుమాఇ ఓచిణింస॥ గహుడమారోవి ఎంధఅమింసది॥

ధా ॥ అహమత్రైవవనేచంపక కుసుమాస్యపచయిష్యామి॥
రఘుకుమారోవ్యత్రాగమిష్యః॥ ఇతికుసుమావచయం నాటయత॥

విరాధః ॥ దృష్ట్వా ॥ స్వగతం ॥ ఎషానిరణిశయరూపలావణ్యాజా
నకీ ॥ సాశ్చగ్యం ॥ అపూర్వాఖిప్సియం వేధసోవిరచనా॥

అథవా॥ శ్లో ॥ ఊర్ధ్వలనీరదబృందమైందవమిదం బింబంత్యధోనిమితం

వ్యోమ్నః పల్వలచిత్రితస్యనిహితౌజైలావుపర్యున్నతౌ॥

కించాధఃపులిన్ చ్చయస్యకదళీ కాండావవాగ్రోపితౌ

తన్త్యేచతురస్యపుష్ప ధనుషస్సగ్రోయమన్యాదృశః॥

తదేనాంగృహీత్వాకథమపి గమిష్యామి ॥ యావదిహనోపసవతా
రామోలక్ష్మణోవా॥

శూపకణఖా ॥ దృష్ట్వా ॥ కహంసోమహాహితలచోరోశ్చదోఅహి
నుహూఎంపఅహివంటి॥

జోఎసో ॥ శ్లో ॥ సుభఅజువసహంససింరిజాదో

విహికరకోనశగో అరోవిపాట | అహవసఅశ్శోఅళో

అణాణిగహి అతణవావిఅపుంవపుంబరాసి॥

తాడవాఎణిఎగంస్థిఅగమింస ॥ ఛాయా ॥ కథమేయమమహ్య
దనుచోరఇతోభి ముఖఎవవతకతే॥యఎమః॥

శ్లో ॥ సుభగయవసహస్ర సృష్టిజాతోవిధికరకౌశలగోచరోవిపాకః|

అథవాసకలలాక లోచనానాం గృహీతతనురివపూర్వపుష్కరాశిః॥

తస్మాదుపాయేన వనమేనం గృహీత్వాగమిష్యామి॥

ఇతివశ్యంతీపుష్పాగ్మపచినోతి॥

విరాధః ॥ ఉపసృత్య ॥ అయిజనకనడిని॥

శ్లో ॥ యదిభవతితేభిలాషశ్చంపకకుసుమేషు చంపకనిభాంగి|

ఎనియోజయపురతస్తేవిహారదాస శ్రమేణాలం॥

శూన్యభా॥ సహర్షం॥ స్వగతం॥ ఎసోషిజాణివింశమంశాభి॥ హంధి॥

శ్లో॥ కవళిమితాశకదళకళహాస గభీరమసళ సిణింధో॥

సవణాభిమహ సుహాగ్నిసిచిభి ఎదంసకరసురో॥

హేమదుపద॥ ఇమనింసకపహరిద ఎంపభణింస॥ ప్రకాశం॥ అంజడంత

ఇదోవి ఎంధవిదూరే వనేసేపనవచావం వదావకదళవిడబణాభి అసి
దాచివలకుసుమాభి॥ తాఎంధగదు అపిచింపా॥

భాయా॥ ఎషఃమాంజానకీమేవమన్యతే॥ హంత హంత॥ కబళితవృ
ణాశకందళకలహంసగభీరమాంసలస్త్రిధః॥ శ్రవణయోగ్మమనుదాభిస్సింహత్యే
తన్యకంరస్వరః॥ భవత్వేతత్॥ ఇమంనిశ్చంకమపహర్తుమేవం భణిష్యామి॥ అన్య
పుత్రఇతోవ్యత్రవిదూరేప్రదేశేప్రసవచావప్రతాపకందళవిడంబం నివిక
సితానిచంపకకుసుమాని తదత్రగత్వాపచినువః॥ ఇందూరేప్రజా॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ శ్లో॥ సహజప్రణయార్ద్రమాశ్చపుత్రేశ్యపుత్ర

స్యందివచో నిశమ్యతన్వాయః॥ కుసుమాస్త్రకిరాత

వాగురాయాం నిపతత్యేణ కిశోరవస్తనోమే॥

భవతుప్రదేశాంతరగమన మేతస్యానిశ్చంకమపహంరాయ భష్యత॥

ప్రకాశం॥ యధారోచతే కల్యాణైశ్చ ఇత్యనుప్రజా॥

ఉత్పలః॥ కథమత్రచంపకవనాభ్యంతరే ఆర్యజానకీవ్యాహరణ॥

భవతువశ్యామితకతచిష్పదానిగత్వా॥ కథమేతత్॥

శ్లో॥ సశినదళసంపుటంవహంతీసనుహర్తుంకుసుమాని చంపకానాం॥

వనమారుతకంపితాంశుకాంతాప్రజాతీతోవసుధాసుతేయమన్యత॥

తన్నూనమనయాపికయాచిద్రాతుస్యాభవితన్యం॥ ఇతివశ్యైస్థితః॥

సీతా॥ అంజడంతపెంఖి॥ ఎసామహదేవరో అనణిబంధసినగంహి

దకోదడోకరంగకపిదమడలగోఇమరంఖిసత్వమతిజాణిఅ అంజడం॥

భా॥ ఆర్యపుత్రపశ్యేషమమదేవరశ్చఅంసనిబద్ధనిపంగోగృహీతకో
దండః కరాగ్రకంపితమండలాగ్రమం రాక్షసంశ్చమిషాన్జాత్వానిససః॥

రామః॥ భద్రదేనిగూఢవీచాయమనుసరతి॥ అతోనూనంరాక్షసశింజానాః॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ ఇయంకిలమమపురతశ్చరంతీజానకీ॥
శ్లో॥ చరణకమలచంచన్నుపురారావమిన్ద్రై

ర్మునజఘనగతాయామేఖలాయానినాదైః॥

కిమపికిమపిచి తైకుర్వతీమామిదానీం

వరవశయతిగాఢంపత్నులాక్షీకిమన్యత్॥

ప్రకాశం॥ అయిసుందరికియద్దూరమాక్రమ్యతేవనాంతః॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ జంధవిజఙ్ఘనంకమపితుమగంజీఅసముంపడిదు॥

ప్రకాశం॥ అంలఙ్ఘితపురదోఎంవసాపదెసో॥ తాఖణమంతమరిసి
అదు॥ ఛా॥ యత్రవిజనేశక్యంమయాత్వాం గృహీత్వాసముత్పతితుం॥ ఆర్య
పుత్రపురతవసప్రదేశః తస్మాత్తక్షణమాత్రంవృష్యతాం॥

రామః॥ కథంరాక్షసీ రాక్షసందూరతోనయంతీవదృశ్యతే॥

సీతా॥ లంఖణోవితదోతదోఎంవగంభజ॥ ఛా॥ లక్ష్మణోపితతస్తప్తవగచ్ఛతి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ ఇయంఖలు॥ ప॥ ఆలవతిపికవధూరివవశ్యతీహరిణీవచరతి

హంసీవ॥ స్ఫురతితటిల్లతికేవస్పందతితుహినాంశులేఖేవ॥

తత్కథమేనాంగృహీష్యామి॥ సంప్రాప్తాఖలుదూరమేవరామావసథాత్॥

ప్రకాశం॥ శ్లో॥ అపచినుకుసుమానిచంపకానామిహవికచాని

మయాసహనతాంగి॥ ప్రజసికియదిదంవ

నేయతోయంభవతినిశాచరసంచరప్రదేశః॥

లక్ష్మణః॥ కథమేనాంసీతేతిజానకా రాక్షసోయమార్యవేషేణగృహీతుమిచ్ఛతి

శూర్ప॥ స్వగతం॥ కాఙ్గణఅహణిసాఅరీఎంవహేమామి॥

ప్రకాశం॥ జతుహేహిణిసాఅరాణవహేమావడింతాదో॥ తాతుహ
పురదోఁంధిమేభీతః॥ ఛా॥ కాపునరహంననునిశాచరీభవామి యద్యుష్మా
భిర్నిశాచరాణాంవధః ప్రతిజ్ఞాతః॥ తస్మాత్తవపురతోనాస్తిమేభీతః॥

లక్ష్మణః॥ స్వగతం॥ కథమియంనిశాచరీ ఆర్యా జానకీవ ఆర్యమను
గంతుంసుసంగతమాలవతికిమస్యాప్రవంరూపగ్రహణేప్రయోజనం॥

అథవా॥ అభిరూపమార్యమనురక్తావిప్రలభ్యవిహరిష్యతి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ నఖల్వేవంమయాప్రతిజ్ఞాతం॥ కింతుఅయిముగ్ధే॥

ప్రకాశం || అయిప్రేయసివిరమవిరమపుష్పావచయసాహసాత్ |
యదనేనితరాంపరిశ్రామ్యసి || సస్పృహం ||

అథవా || శ్లో || పునరపితవభూయాదేషపుష్పావచాయః
కలయతిననులక్ష్మీంకామపితృస్తుభేందా |
మృగమదరచితోయత్కుంకుమాంకకప్రోలె
శ్రమజలకణికాభిర్లుప్యతేవత్రలేఖిః ||

శూర్ప || నలజ్జస్తి తం | స్వగతం | ఎవంసరహుడమారంసవలణిణీ
జెఱ్ఱమి కీళిదు || ప్రకాశం || మాణదలహం పరింసతాఎంవ అహిలా సోమి
బళవతోఎంవమహా పుంఘావహారణే ||

ఛాయా || ఏతస్యరఘుకుమారస్యచచనం నియోజయతిమాంక్రీడితుం
మానదలహంపరిశ్రాంతైవఅభిలాషోహిబలవాన్తమపుష్పావహారణే ||

లక్ష్మణః || శ్లో || ఆర్యాంసీతాంవిదన్తేవరాక్షసోవక్తిరాక్షసీం |

ఆగ్రబుధ్యై నమస్యేషాప్రతివక్తియధేస్పితమ్ ||

విరాధః || యద్యేవంమయైవాపచియ్యంతే కుసుమాని ||

ఇతి కుసుమావచయం నాటయతి ||

అయివిదేహార్జజతనయే || శ్లో || యత్నేనస్వయమానమయ్యవిటవం

యాన్యగ్రహీషంప్రియేధమ్మిల్లైకురుచంపకస్యకుసుమా

న్యేతానిశాతోదరిమావిస్రంసయవిభ్రమేణకబరీభారంచకోరే

క్షణేమాపుష్పాణిచనిష్పతంతువరితోవిస్రంసమానాదితః ||

శూర్ప || సహషానురాగం || స్వగతం || ఎసోమణోరహవంశహే

మజాణింతికరిల వడేసెహతోవిల పంధేచిజహలహిళసిదహావారకహం

ణిఱ్ఱమగంష్టిలీళింస || ప్రకాశం || అంతంతిమంససముంఠ దంసచపల

తరుణా అంగసాహవళిబిదా ఇ కుసుమానిసుడమారాణిమహచరమగతిరు

హిలగంష్టి అదుభవ || శేనుమేలహిడిలహిలాసో ||

ఛా || ఎచమణోరథ వల్లభోమాం జానకీతికృత్వాప్రతిషేధన్నివప్తార్థ

యతియథాభిలషితం వ్యాపారం కథంపునరిమం గృహీత్వాక్రీడిష్యామి ||

ఆర్యపుత్రాస్యసమున్నతస్యచంపకతరోరగ్ర శాఖావలంబితానికు
సుమానిసుకుమారాణి మమచరమాంగమారుహ్య గృహ్లాతుభవాన్ యేషు
మేధికోభిలాషః॥

లక్ష్మణః॥ విహస్య ॥ ఆర్యమితమత్వారాక్షసే నంగృహీతుమిచ్ఛతి॥

విరాధః ॥ స్వగతం ॥ అయంమమావకాశలాభః॥

ప్రకాశం ॥ శ్లో॥ చరమాంగంమమారుహ్య చారుచంద్రముఖిత్వయా॥

చంపకాస్యపదేయాని చంపలాక్షియధేస్థితం॥ ఇతిగాత్రంస్యంచయతి॥

లక్ష్మణః ॥ ఆర్యేతిమత్వారాక్షసశ్చైనాంగృహీతుమిచ్ఛతి॥ అహో
మహదిదంకౌతుకస్థానం॥ తదువసర్పకడవరిద్రత్యామితివరికామతి॥

శూచణఖా ॥ స్వగతం॥ హేమదుకోదోసో ఎదంసచరమగ్రాహి
అపాదేహి ఆచేరిల గంతే ఎదగంస్థిల గగణమంగేణగమింస॥

ఛాయా॥ భవతుకోదోషః॥ ఎతస్యచరమాంగమారుహ్యపాదాభ్యానూవే
ష్టితగాత్రమేతం గృహీత్వాగగనమాగేణగమిష్యామి॥ ఇత్యారోహతి॥

సీతా ॥ అంలఉంతకోఎసో॥ దూరదోడభలపంసవిశేబిత వింధిం
ణమేహరాళు పంచదోవిల ఉవరిఆలంభతి ॥ ఛాయా ॥ ఆర్యపుత్రకఎషః॥
దూరతఉభయపార్శ్వవిలంబద్విస్తీర్ణమేఘరాశిః॥ వర్షతఇవఉపరిఆగచ్ఛతి॥
రామః॥ దృష్ట్వా॥ జానకిసంపాతిమగ్రజమభివాద్యతాతజటాయుస్సమాపతతి॥

సీతా ॥ అంలఉంత ఇదోపేంఖ ॥ ౨॥ ఎసా రంఖసీతిమరంఖసేఆరు
హేలచింతతి॥ ఛా॥ ఆర్యపుత్రఇతః పశ్యపశ్య॥ ఎషారాక్షసీమం రాక్షసమా
రుహ్యతిష్ఠతి॥ రామః॥ సాశ్చర్యం ॥ కథమేతత్ అయిజానకిపశ్య॥ ౩॥

శ్లో॥ మద్రూపోరజనీచరోయమహాహత్వద్రూపిణీంరాక్షసీం

భిభ్రాణశ్చరమాంగకేఽవిజవా దుచ్చైస్సమజ్జ్యభతే॥

ఎషోపిత్వరమాణపక్ష వవసవ్యాధూతజీమూతయా

గత్యాతాతజటాయురస్య పురతోరుంధన్నివాసీదతి॥

సీతా ॥ విహస్య ॥ అంచరితిఅంచరితి ॥ ఇదో కహహవింసడింతిణ
జాణితి॥ ఛా॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం॥ ఇతః కథంభవస్యతీతిశ్చజాయతే॥

లక్ష్మణః ॥ కథం జానకియాపథరాంరాక్షసీసూర్య రూపధరోరా

శుభోగ్యహీత్యాసమున్నతతవచ॥ ఊర్ధ్వమవలోక్య కథమత్రతాతజటాయు
స్సన్నివతతి ॥ కించకథమేనం బ్రవీతి॥

శ్లో ॥ క స్త్వం రామస్య రూపేణ హృత్వా సీతాం ప్రధావసి ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीकृष्णार्चनम् ॥

సశ్యమేష గాతుసిం పరమారాతస్సితామన్యతే॥

సీతా ॥ ఎంతెంతజడాడో దేవునిగను రుద్రుని రుంతి గగనాదో
భూదలేంపణిపడితహోతి॥ ఛా॥ ఎంతావగ్యంజటాయుషందృష్ట్యాసాధ్వ
సేనరుడిగగనాద్యుల ఎవనిఁ బెంతోభవతః॥

రామః॥ వశ్యులత్త్వః పోష్యయమేతయోరగ్రగేకరవిధూశఖిక్షస్పముశ్శర్పతి॥

శూపణఖా॥ సపిషాదం॥ స్వగతం॥ అంతోఽపి వసోరహా ఉమార
రూపేణ మోహిణీ అగ్రహారకం చక్రరిసంసమాణు సంసక్రరిసో ఉపదా
వేదీహవే॥ వ్రకాశం॥ కోతమిమగండ్లి అ ఉపదేదో॥ ఛాయా॥ అస్యపి వ
సంసక్రమిమాగరూపేణ మాంమోహయతి అభ్యధాకథమిదృశస్య మానుష
స్య కుదృశ ఉత్పతనవేగోభవత్॥ కస్త్యం మాంగ్గహీత్వా ఉత్పతతః॥

విరాధః ॥ స్వగతం॥ కరమసా నీతాపహరస్యజగరః॥ వై నేయహ
తకః ప్రత్యూహస్సంవృత్తః॥ అధవానేయంసీతా॥ అన్యధాకథమనయాన
ముత్సృతితుమిచ్చన్మహమా వేష్టమానపాదయుగళయా గగనతలం జవేననీ
తస్సన్యం ॥ ప్రకాశం॥ కాశ్వంమాంగ్యసీత్వాపాదాభ్యాముత్సృతితాసి॥

అక్షయః ॥ ఉపస్యశ్య ॥ ఉభావపియవాంరాక్షసోరాక్షసీచ ॥ వర
స్వరంపంచిత్రైః ॥ శూపణాఖా ॥ సానుస్తగంఃకహతుమివిరాహేనా ॥

ॐ ॥ కథంఽ విరాధః॥ విరాధః॥ విచింశ్య ॥ కథంత్యంశూపణఖా॥

అక్షుణ్ణః ॥ దురాశ్చ క్షపరదారచోర విరాధహతోసి ॥ ౨॥

ఇతివిరాధంహ స్తేనగృహతి॥

విరాధః ॥ సరోషం॥ ము-చక్షుంచేతి హస్తమాచ్ఛిద్యస్వేనరూపే
 దాస్తికన్యూలభ్రమయతి॥

శూర్యణఖా || స్వేనరూపేణ ప్రవిశ్య || సావేగం || అహూవమా
దో || ౨ || ఎంకవిరాహా ఎంకదోల ఖణ్డేణ అవరదోగింధరా ఎణవి అహీ
సాత్తో వంద్యే ||

ఛా॥ అహోప్రమాదః॥ ౨॥ ఏషవిరాధ ఏకతఃలక్ష్మణేన అపరతః
గృధ్రరాజేనావ్యభియుక్తోవతః॥ తే॥ ఇతిక్రోశతి॥

ప్రపశ్యజహాయః॥ ౩॥ స్వగతం॥ నన్వేషా శూర్పణఖా॥ యాజానకీ
రూపమవలంబ్యస్థితా॥

ప్రకాశం॥ వత్సలక్ష్మణసముంచై న మృషికంఠకంవిరాధం॥

స్తీతా॥ కహింసారంభస్తీపంచావంశజితరూపాహేమాది॥ ఎసోవిరం
భిసోపంచావంశజితరూపోవంచతాదేహీ లంభణజడాడోహీసంశివడిదె
హీఅహి జుంతో॥ ఛా॥ కథమేషారాక్షసీప్రత్యావన్ననిజరూపాభవతి॥ ఎహోపి
రాక్షసః ప్రత్యావన్ననిజరూపోవత్సతాతాభ్యాంలక్ష్మణజటాయుర్భ్యం
సన్నివతి తాభ్యామభియుక్తః॥

రామః॥ దేవిదిష్ట్యవర్థామహే॥

యతః॥ క్లో॥ దైవధీకృత్యయదస్యహస్తతులితంశూలంశితేనేషుణా

ఖడ్గేనోజ్జ్వలకాంతినాకరినయోశ్చిత్వాభుజావంసయోః॥

కించై నంవినిపాత్యకుంజరమివక్వాప్యేషగర్భాంతరే

సౌమిత్రఃపిదధాతిపాదపలతామృష్పిండలోష్టోష్టలైః॥

స్తీతా॥ పిలీణా॥ ౨॥ ప్రియంనః॥ ౨॥

శూర్ప॥ సశోకావేగం॥ హవిరాహహాఖరంసమేభాదుణోపిలసహ
భిరవతి జేణరహుడమారవహంధిఅల దోవితుమిమిలవిల సదూళోమా
రిదోహేమాసిలంభజేణమిమిదెణదసంగీవేణజిడంతావణజాణాకుటహరిదా॥
ఎసోరహుడమారోఅహిశసి దోవిజాణాకురుంవడంవహాతీవ చోరిలకీశావ
హేషుడోడసిహరణంపావిదో॥ కిదుకేవళతుహణిహణిదెంరూణబాహసా
రేహిలతాణిసిచదీవళంజితహిలఅఎరోఅణిఎంవసరణికిరి అది॥

ఛా॥ హవిరాధహాఖరస్యమేభాతుః ప్రియసఖహాఖరవచనేనరఘు
కుమారవధార్థమాగతోపిత్వంమృగేణేవశార్దూలఃమారితోభవసిలక్ష్మణేన॥
మయాపితేనదశగ్రీవేణనియుక్తయానజానక్యవహృతా॥ ఏషరఘుకుమారోభి
లషితోపిజానకీరూపముద్వహంత్యాచౌర్యక్రీడాన్మౌహేమకుటాశింసం

జటాయుః ॥ జనస్థానచరోవిరాధోనామరాక్షసః॥

శ్లో॥ చతుదశసహస్రాణిరాక్షసాస్తత్పతిఃఖరః॥

ఎకతస్తావసద్రోహీవిరాధస్త్యయమేకతః॥

సాచఖరస్యానుజాశూపణఖానామరాక్షసీ॥

రామః ॥ విరాధఎవకిన్నువత్సేనహతః॥ ఇతసస్నేహాబహుమానంలక్ష్మణంపశ్యతి॥

లక్ష్మణః ॥ అవాఙ్ముఖస్తీవతి॥జటాయుః ॥ అధకిం॥

రామః॥అస్యేసర్వేపివధ్యామమైవాంశా ఇతినిధాన్రితాః॥

జటాయుః ॥ శూపణఖావైరూప్యదశనాత్ ముహూతమాత్రాదభిషేణయిష్యతి వత్సంభవంతంఖరఃక్రోధేన॥

రామః॥ సోత్సాహం॥ భవతుకాహానిః॥

జటాయుః ॥ ఇచ్ఛామ్యహ మధునాకుంజవతోగిరేశ్శిఖరమధిరుహ్య విశ్రమితుం॥

రామః ॥ యధారోచతేతాతాయ॥ జటాయుః॥ఇతఃపరమప్రమత్తేనభవితవ్యంవత్సేన ॥ ఇతినిష్కాగ్రంతః॥

నేపథ్యే॥ శ్లో॥ప్రాప్తాంశూర్పణఖాంవిరూపితశబ్దాష్పాసనాముచ్చక్షైః

క్రందంతీమువసాంతవ్యభూమిపతితామాధ్వాతకోపఃఖరః॥

యోధుఃప్రస్థితఎషదాశరధినాయోధైరశేషైస్సమం

ద్రక్ష్యోమోరణమేత్యభేదరకులేయేషాంమమైవస్పృహః॥

లక్ష్మణః॥సమరకుతూహలినస్సవ్యయంభూసంభవస్యవైణికస్యమునేరయమాలాపః॥ తత్సన్నద్ధవ్యమస్తాభిః॥

రామః ॥ సన్నద్ధఎవాస్తి॥ యన్తయాతాత జటాయుషస్సన్నిధౌససైనికస్యఖరస్యవధౌ మమాంశోనిణీతః॥

వత్సతజ్ఞానకీమానియ్యవణకాలాంప్రవిశతుభవాన్॥

సీతా ॥ అంఅడంతఅంపమాదేణహోదంపి॥ఛాయా॥ ఆర్యపుత్రాప్రమాదేనభవితవ్యం॥రామః॥కస్సంజేహః॥

లక్ష్మణః॥యధారోచతేభవతఇతిసీతయాసహనిష్కాగ్రంతః॥

నేపథ్యే॥ ఇత్వాకువంశప్రభవమృషివేషంసృపాత్మజం॥
 సభార్యంసానుజంరుంధ్వంసైనికాశ్చస్త్రపాణయః॥
 రామః॥ సహషఃస్త్రితం॥ కథంఖరవివసంప్రాప్తోవ్యాహరతి॥
 అరేరేరాక్షసావశదదురాత్మకృతిష్ఠతిష్ఠ ॥ ఇతవచమాముచ్యశర
 చాపానిషంఁఁచ గృహీత్వాపరిక్రమ్య॥

శ్లో ॥ యేషామస్థితాశ్చకాస్తీధవశస్త్యధ్యక్షితానాంవనే
 యైఃత్వాంతభవతశ్చదుర్విలసితంరక్షద్భిరుగ్రంతవః॥
 వాహిన్యాచతురంగయఃసహఖరత్వాం దుర్విసీతంశరై
 ర్భిత్వాపక్షిగణాధి నోమిసమరేతేషాం కరిష్యేమదం॥

ఇతినిష్కాగ్రంతాస్సర్వే.

— ఇతిజానకీపరిణయనాటకే - పంచమాంకః. —

అథషష్ఠాంకప్రారంభః.

తతఃప్రవిశత్యనలా॥ అనలా॥ అగ్రతోవలోక్యకహతాదంసఅమంచోస
 పాదీఇదోఇదోఏవత ఆంఛఇ॥ ఛాయా ॥ కథంతాతస్యఅమాత్యస్సంపా
 తిరితఇతవ వాగచ్ఛతి॥

తతఃప్రవిశతసంపాతిః॥ ౧ ॥ ఏషాస్వామినఃకుమారవిభీషణస్యతన
 యాఅనలాసమావతతి॥ ఉపసృత్య॥ వత్సేఅనలేకుతలగమ్యతేభవత్యా॥

అనలా॥ వింజు-జిహంసఘరాదో॥ ఛా॥ విద్యుజ్జిహ్వస్యగృహాత్॥

సంపాతిః॥ తత్రకిమస్తితేకార్యం॥ అనలా॥ సుణాదుఅంఅఅమంచో॥
 అంధిఖుసుంవణహణామమహారాఅశకేసురంసభఇణి॥ ఛాయా॥ శ్రుణోత్వా
 ర్యఅమాత్యః॥ అస్తీఖిలుశూర్పణఖానామ మహారాజలంకేశ్వరస్యభగినీ॥

సంపాతిః ॥ విహస్య॥ పితృవృషేతివక్తవ్యం॥ యాఖిలురామంకామ
 యమానావిరూపితాలక్ష్మణేన॥ యస్యాశ్చగిరాప్రహితేనసానుచరేణఖరే
 ణశలభాయితంరామభుజప్రతాపహవ్యవాహే॥

అనలా॥ సావింజుంజిహంపెఅసీమమాఅవదీమహాసంణిహణేణాసి
 ఆంఛేదకాశఁఘ్రంఛిదా॥ కహదరేరామంసఅకిదిహరిసీ తారిసింతికహిదవదీ

భా || సావిద్యుజ్జిహ్వప్రేయస్యామాయావత్యామమసన్నిధానేనా
సికాచ్ఛేదకారణం పృష్టాకధాంతరే రామస్య ఆకృతిం ఈదృశితాదృశితి
కధితవతి ||

సంపాతిః || తతః || ౧ || అనలా || తదోఅవింజుంజీహేణపుంవఆణీదోఆ
లిహిదరామరూవోచింతవడో మహాహంధేణింభింతోఆసీ ||

భాయా || తతశ్చవిద్యుజ్జిహ్వేనపూర్వమానీత ఆలిఖిత రామరూప
శ్చిత్రపటోమమహస్తే నిక్షిప్తఆసీత్ ||

సంపాతిః || తతః || ౧ || అనలా || తావత్పూజితవదీపుంభిదరామంచడికిడిసణంధ
వంచంపెహింతి || భా || తయామాయావత్యావృష్టంరామవ్రతికృతిందశకనా
థకంప్రత్యవకయేతి ||

సంపాతిః || తతః || ౧ || అనలా || తదోఅహతావమాయావదీచింతవ
డంసవంచంవణకదుఆఆదష్టి ||

భాయా || తతోహంతస్యామాయావత్యాశ్చిత్రపటస్య ప్రత్యవక
ణంకృత్వాఆగతాస్తి ||

సంపాతిః || కిమర్థంతవహస్తేనిక్షిప్తశ్చిత్రపటః ||

అనలా || సోచింతవడోపరిణత దోపుంవజాణ ఈలిహిదో దాణిదీ
హావింపఃవిజాణఈఎసమంసాసణంధమఎఆణితీఎంతికాళదసిదో ||

భాయా || సచిత్రపటఃపరిణయాత్పూర్వం జానక్యాలిఖితః | ఇదా
నీందీఘువి ప్రయోగేజానక్యాస్సమాశ్వాససార్థంమయా ఆనయంత్యావ
తావంతంకాలందశితః ||

సంపాతిః || విచింత్య || ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం ||

* స్తో || రాజ్ఞాతీతావహృతయే మారీచోమారితోమృగః |

గరుత్త తశ్చభ్రాతృవ్యోజటాయుర్గృధ్రనాయకః ||

ఇతఃపరంకథంభవిష్యతి సీతాయాస్సమాశ్వాసనం | యాకిలచిరవరి
చయాత్వయినిబధ్నాతిప్రియసఖీస్నేహం ||

అనలా॥ అదోఘసెజాణఈవ సమంసాసణవిరహదోచింతనరీరణ
వెంతిభీదహి ॥ ఛాయా॥ అతః ఖల్వస్యాజనక్యాస్సమాశ్వాసనవిరహత్తివృత్తి
శరీరంనవేతి భీతాస్తి ॥

సంస్కృతమాశ్రిత్య॥ శ్లో॥ బామైర్విక్షణధహారమాక్రికనిభైస్సితాస్తనాసిన్చతీ
నేత్రాబ్జేమలి నాంతరియ్యసిచయప్రాంతేననిగ్దాగతీ
ఆలేఖ్యస్థితమాత్మనఃప్రియతమంనిర్వర్ణయంతీముహూ
స్సప్తైవంకిలశింశుపాతరుతలేమాసాననైషీదసా॥

సంపాతిః ॥ స్వామినఃకుమారవిభీషణస్య అన్యేషాంమాల్యవత్ప్ర
భృతీనామపి వాలిప్రమాదానాంతరం ప్రత్యర్పణమేవసీతాయా శ్శుభో
దర్శమిత్యభిమతం॥

అనలా॥ కహమహారా అశేకేసురవిఅ ఈవాళీచిరామేణహదోఎంవ॥

ఛా॥ కథంమహారాజలంకేశ్వరవిజయీవాల్యపిరామేణహతంవ॥

సంపాతిః । అధకిమ్॥

అనలా॥ కహమంజిమహారాఁ॥ ఛాయా॥ కథంమన్యతేమహారాజః॥

సంపాతిః ॥ కోవామంత్రిజనేషుమహారాజం దశకయితుంతుమః॥

యదిదానీం॥ శ్లో॥ వాతేననందనవనోపహృతైఃప్రసూనైః

క్లిప్తాస్తరోవరుణదత్త మృణాళహారః॥

అశ్రాంతమపిత మనాజనకాత్మజాయాం

నాంతః పురాద్భహిరుపైతి నిశాచరేంద్రః॥

తదనవగతోపనతప్రబలవీరవైరానుబంధమనువక్రాంతమంత్రపిచా
రమననుష్ఠిత కతకవ్యమేనం వాగువన్యాసేనవాలివధ మనుబోధయితుమ
పారయద్భి రమ్యత్యైరుశనసారామకథాం ప్రస్తుత్యకిమప్రిక్షేక్షణికంకా
రితంలంకేశ్వరస్య దశకయితవ్యమితి॥

అనలా॥ కిరహిల కిరహితికారితిః హేహి॥

ఛాయా॥ కిమరభ్య కిమవధికంతత్ కారితంకథయ॥

సంపాతిః॥ రామస్యసీతాన్వేషణమారభ్యవాలివధావధి॥

అనలా॥ తదో॥ ౨॥ సంపాతిః॥ తచ్చనివేదితమంతఃపురచారిణామ
హారాజస్యా సన్నపరిజనేనద్రష్టవ్యమితి॥ తదవకర్ణయతాదేవేనదిష్ట్యా
ప్సరోభిః ప్రయుజ్యమానస్యతస్య దశకానాయసంగీతశాలాభ్యంతరంమహా
పార్శ్వమాత్ర నర్తనచివానుగతేన అధ్యాస్యతే॥

అనలా॥ తువడిణకహివంధిద॥ ఛాయా॥ త్వయాభునఃకుత్రప్రస్థితం॥

సంపాతిః॥ స్వామినాకుమారవిభీషణేన సర్వమంత్రీ జనసహితేన
తదేవసాప్సరో జనశైలూషకులంజేవస్య సన్నిధావానయేతి ప్రేషితోస్తి॥

అనలా॥ జగ్గవంజాణఈవి దాణీఅసంభావిల చింతవడళిహిదంపిల
జగదసత్రాపిల అణఘామిలణిరూపణింజకహదసణేణ మణోవిణోదణిం క
రేదు॥ ఛాయా॥ యద్యేవంజానక్యవీదానీమసంభావిత చిత్రపటలిఖితప్రి
యజనదశకాప్రియజనభూమికా నిరూపణీయ కథాదశకనేన మణోవి
ణోదనంకరోతు॥

సంపాతిః॥ ఎవంభవతుకింతుతిరస్కరణీప్రభావేనప్రచ్ఛన్నయాద్రష్ట
వ్యంత్రతకథా వాఘ్యపాయః॥

అనలా॥ అంధి ఎవతంధఅంభువాఙ్॥ ఛా॥ అస్త్యేవతత్రాఘ్యపాయః॥

సంపాతిః॥ కీదృశస్య॥ అనలా॥ మహాహంధేవింజుంజీహఘురిణీఎ మా
ఆవదీఎరంభిసంధికరణ మణిఘడితి రతికడలజులశణింభింతచింరణ॥ తంధ
ఎంకీజాణఈ ఎ ఎంకీమహావిహంధేఆమోచిల తిరోహిదాహీఅంహ్మోహీ
పెంఖణింజ॥

ఛా॥ మమహస్తేవిద్యుజ్జిహ్వ గృహీత్యా మాయావత్యారాక్షసాం
ధంకరణమణిఘటితరత్నకటకయుగళంనిక్షిప్తంతిష్ఠతి॥ తత్రైకం జానక్యా
ఎకంమమాపిహస్తే ఆమోచ్యతిరోహితాభ్యామావాభ్యాంప్రేక్షణీయ్యం॥

సంపాతిః॥ శ్రుతపూర్వమేవేదంమయా కటకయుగళం॥ యత్కౌశి
కేనప్రథమంజానక్యాదత్తం యచ్చైతత్పాగితోషికతయా గృహీత్వాసా
రణేనరాజ్ఞేనత్తం॥ తేనచవిద్యుజ్జిహ్వవశేస్థాపితం॥

అనలా॥ అదో తుమసామిణిఙ్అలసుంకరేహి॥ అహావితవంసిణిజా
ణి వణోవిణోదణింధసగీదసాళ పావణంస॥

ఛాయా ॥ తతస్తస్త్వంసామినియోగమశూన్యంకురు। అహమపితవస్వీ
నీంజానకీం మనోవినోదనాథంసంగీతశాలాం ప్రావయిష్యామి॥

ఇతినిష్కాంతా॥

❖ ఇతిమిశ్రవిష్కంభః ❖

తతఃప్రవిశతి మహాపార్శ్వే నసహదశాననః॥

దశాననః ॥ మహాపార్శ్వకుతోమాం ప్రేక్షణికదశానాథా మను
బద్ధంతి మంత్రజనాః॥

మహాపార్శ్వః ॥ జానకీనిమిత్తమనంగతాసేన దుమనానుమాన
స్యదేవస్య మనోవినోదనాయ॥

దశాననః ॥ అస్తువస్తూయతాం తహిణైలూషైః॥

❖ అంధాతిర్నాటికా - ప్రారంభః ❖

తతఃప్రవిశతి శైలూషేష్వకః॥౧॥

శ్లో ॥ జయతిమనసిజస్సుఖైకహేతుర్ద్విధునజనస్యవియోగినాంకరోరః।

వపుషియదిషుపాతవారణార్థం వహతిః ధూంశశిఖంశమండనోః॥

దశాననః ॥ సత్యమేవేదం॥

నాంద్యంతే సూత్రధారః॥

శ్లో ॥ కాదంబినీమవశ్యోగగతలే శోకశోషితశరీరః।

శరదువగమేశిఖండి హంతవనాభ్యంతరేచరః॥

దశాననః ॥ కథంమదవహృతాం సీతామవశ్యతః క్షుత్రియవటోరివ
సూచ్యతే వ్యాపారః॥

మహాపార్శ్వః ॥ అహమప్యేవంమన్యే॥

నేపథ్యే ॥ హవత్సలత్కుణ సీతామన్విష్యతామయా శూన్యైవ దృ
శ్యతేపల్లకుటి॥

సూత్రధారః ॥ దృశ్యతామయంమహారాజలంకేశ్వరేణ। అత్కుణస్య
భూమికాభృతా ఘృతాచ్యాసహసీతాన్వేషణవరస్య రామస్యభూమికాం
గృహ్లాతీరంగస్థలంప్రవిశతిపుంజికస్థలా॥

ఇతినిష్కాంతః ॥ ప్రస్తావనా॥

దశాననః ॥ సమ్యగుపక్రాంతం ప్రేక్షణీకం ॥ యన్మయా రామస్సీ
తామవశ్యక్తోకరోతీతి జిజ్ఞాస్యతే॥

తతఃప్రవిశతికటకభూషితై కహస్తాసీతా॥

సీతా ॥ హళాలణలే ఇమిణారంభసణాహెణతి దెడరవణదరేణిరో
హీలలసరణాదుంవారసో ఆవేలలంజవి పెళుగ అంపటతి పెంభిదుణపా
రేమి॥తహవిలంజిడంతకహంధావోంతి అంధిమెకోడోహ ॥

భాయా ॥ సఖిలనలే అమునారాక్షసనాధేన అంతఃపురవనాంతరెనిరో
ధితాలశరణాదుర్వార శోకావేగాద్యాపి ప్రేక్షణీకప్రయోగం ప్రేక్షీతుం
నపారయామి॥ తథాప్యార్యపుత్రకథాప్రస్తావఇత్యస్తీమేకౌతూహలం॥

ప్రవిశ్య॥అనలా॥౨॥తాఇమంసిసగీదసాశంభదరేడవనిసిలపెంభివ్వా॥

భాయా ॥ తస్మాదస్మిక్తానంగీతశాలాభ్యంతరే ఉపవిశ్యపశ్యాహః॥

సీతా ॥ సభయం ॥ హళాఎ సోవరదార వడింగహమహంపాదళు
రంభసణాహెణ విదూరెడింసఇ॥

భాయా ॥ సఖ్యేషః పరదారప్రతిగ్రహమహంపాతకీ రాక్షసనాథో
విదూరేదృశ్యతే॥

అనలా ॥ కీతదో ॥ రంభ సధికరణ మణిఘడిల కడల ధారి
ణీహీలంపెక్కిహీణింసకంధనంకంప ఉపవిసిదు ॥ విదూరదాలణవిసు
ణుల ని ఇమిణాలంపక్కిణజంపితి ఇమంసపిలంపెక్కిహీ॥

భాయా ॥ కింతతోరాక్షసాంధంకరణమణి ఘటితకటకధారిణీభ్యా
మావాభ్యాం నిశ్చంకమత్ర శక్యమేవోపవేష్టుం ॥ విదూరతయానశ్రూయ
తే అనేనావయోజాల్పితం అమష్యాప్యావాభ్యాం॥

సీతా॥ పుంపలంఝుల తవంసివేసధారిణోరంభసంసకడలజులశ
పారిదోసితిధాణిదాణి అంతణోసంపసుతి ఎంజ ఉపకిదలసి॥

భాయా॥పూర్వమామోధ్యకతవస్వివేషధారిణో రాక్షసస్యరాక్ష
సాంధంకరణమణి ఘటితకటకయుగళం పారితోషికం దత్వేదానీమాత్మన
స్సర్వంస్వయమేవోపకృతమాసీత్॥

అనలా || అంచరితి || ౨ || మహానానోమాహంప || జమఎఅజతుమ
 గపెంఖపెకేవళితి ధావిఅమవివివరిసమంతేణడవళంధంవగంతాహూసీ ||

ఛాయా || అశ్చర్యమాశ్చర్యం || మహాషేకమాహోత్త్యంయన్త
 యాద్యత్వంనద్యశ్యసేకేవలం అంధయేవమయాపిస్పర్శమాత్రేణడ వలభ్య
 గాత్రాభవసి ||

సీతా || తుమవితహ అంజేరంఖనజణేణసంకాపెంఖిమ || జతుహ
 హంధేవిఎంకకడతి ఇమాణిఆ మోచితి ||

ఛాయా || త్వమపితధాన్యేనరాతుసజనేననశక్యాప్రేక్షీతుంయత్త
 వహస్తేప్యేకంకటకం అనయోరామోచితం ||

అనలా || తుమవితుఎంతిభణిదంప || జమఎఎంవఅ హవిణసంకాపెంఖిమ
 ఛా || త్వమపిత్వయేతిభణితవ్యం యన్తయైవఅ హమపినశక్తాప్రేక్షీతుం ||

సీతా || భూమిఆధారిణీ అంచరాణికహహూహ్ ||

ఛాయా || భూమికాధారిణీనామస్సరసాం కథంభచావః ||

అనలా || ఎదాపెంఖదుకోదోసోః || ఛాయా || ఎతాఃపశ్యంతుకోదోషః ||

తతఃప్రపశతిలక్ష్మణానుగతోరామః ||

రామఃసావేగం || ప || శూన్యాంపర్ణకుటీమవేత్సహృదయంశోకేనమేదహ్యతే
 దశాననః || సహషకం || దహ్యతాందహ్యతాం ||

సీతా || సాస్రంకురిసోఃఖుతంసమగ్నిసిజే హణుబధో || తాకహాలంత
 ఉంతేణ పెంఖిమఖమామవిణాపంణసాలా ||

ఛాయా || ఈదృశఃఖలుతస్యమయిస్నే హనుబంధస్తస్మాత్కథమా
 ర్యపుత్రేణప్రేక్షీతుం తుమామాంవినావర్ణశాలా ||

లక్ష్మణః || అలంశోకేన || ప || గచ్ఛేదద్రినికుంజమార్యకుతుకాదార్యా
 మయా రాకులం ||

దశా || విహస్య || ఎషనజానాతి మయాపహ్యతామేనాం ||

సీతా || అసంభావిదోఎసో అంధో | తాసమాసాసణోవాఙ్ వంచ
 లంఖణంస || ఛాయా || అసంభావిత ఎషోగతస్తాశ్చమాశ్వాసనోపాయః
 వత్సలక్ష్మణస్య ||

రామః॥ శ్లో॥ అస్మిన్వశ్యకదాపినవ్రజతిసామామంతరేణప్రియా!

దశాననః॥ కాతర్యాదప్యేవంసంభవతి॥ నతుప్రేమానుబంధాదేవ॥

సీతా॥ జుంజిగిద॥ జలసణిహణేఅంతంసంకీర్తిమేపిఅహోది॥

భా॥ యజ్యతవతతేయదసన్నిధానె ఆర్యపుత్రస్యనకిమపిమప్రియంభవతి॥

త్తుణః॥ శ్లో॥ పుష్పేభ్యఃకిముదేవతార్చనకృతేపున్నాగవాటింగతా॥

రామః॥ అన్విప్యతాంతర్హివత్సేన॥ లత్తుణః॥ తథేతివరికామతి॥

దశాననః॥ సేయమశోకవనికాంగతా॥ నపునఃపున్నాగవాటికాం॥

సీతా॥ తంసిదిణేవద పుథమేవంవలసీ॥ హలాఅణితేఅవంభసు
మరిఅ పరవసామోమిసోఎణ॥

శ్లో॥ అంతంసంకీర్తిమేపిదీపేంఖిదీదనకీధర॥

వకపిదహిసాలంధపవాదకదళీవిల॥

భా॥ తస్మిన్నినెఇదంవ్రథమమేవాసీత్సఖ్యనతేతామవస్థాంస్తృత్వా
పరవశాభవామిశోకేన॥

శ్లో॥ ఆర్యపుత్రమవశ్యంతీవశ్యంతీదశకంధరం॥

వ్రకంపితాస్త్రిసాలత్రవ్రవాతెకదళీఇవ॥

అనలా॥ హలాజాగిగిమోదీసుంఖంతెఅఖుతదోతంసిటసరేధీరాఆసి॥

భా॥ సఖిజానకిభవతీసుతృత్రియాఖలుతతస్తస్మిన్నవసరేధీరాసీః॥

సీతా॥ ణహిణహి॥ కిదుఅంతిమహెసిపురధిఆ ఎఅణసూఆ ఎదింణం
నదింవ వసంగరాఅంసవహావాదో॥

భా॥ నహినహికింతృత్రిమహర్షిపురంధ్యాగ్రినసూయయా దత్తస్య
దివ్యవసనాంగరాగస్య వ్రభావాత్॥

అనలా॥ జుంజిగి॥ ౨॥ రామః॥ హప్రియేజానకిక్వాసి॥

సీతా॥ సావేగం॥ తదాఅంతంసంకీర్తిమేపిదీదహవే॥

భా॥ తదాఆర్యపుత్రేణఎవమాక్రందితంభవేత్॥

రామః॥ హంత॥ ౩॥ శ్లో॥ జనకతనయామవశ్యస్తద్భితకరుణస్వనస్తరళదృష్టిః॥

శోకాత్కేళిశుకోయంపంజరగర్భేపరిభ్రమతి॥

దశాననః॥ సంఘావితమేతత్॥

సీతా॥ సకరుణం॥ హస్తైస్తహస్తం నిష్పీడ్య॥ అణశ్చేహాసుబుద్ధిణామా
కేళిసుబ్బాణతంఖణి ఎంవజీవితం వరించలతి॥

ఛాయా॥ అనలేహాసుబుద్ధిర్నామాకేళీశుకః॥ నూనంతక్షణమేవ జీవి
తంపరిత్యజతి॥

అనలా॥ హలాఅశసోఎణ॥ ఎంవదేంజదుంవిశసిదేకికాదంప॥

ఛా॥ సఖ్యలంశోకేనఎవందైవదుర్విలసితేకింకతవ్యం॥

రామః॥ కష్టంభోః॥ అశ్లో॥ అయమిహగజశాబః॥ వగ్గశాలోవకంరే

చరతిమృగయమాణోజానకీంసంభ్రమేణ॥

దరహాసితముఖీసాలోలహస్తాంచలాయ

ప్రదిశతికిలయస్తైస్సల్లకీవల్లవాని॥

దశాననః॥ కిమసేనజానక్యాః॥ సంకసహస్రమేవంవిధామమగృహే
షుయదీయమభిలషేత్॥

సీతా॥ సానుకంపం॥ పుంతఅకాశమహాఅహా॥ ఎంధఇత్యర్థోక్తేఅణ
శ్చేణపెంఖణిఅఖుఎద॥

ఛాయా॥ పుత్రకకాలమేషఅహమత్రఇత్యర్థోక్తేఅనలేప్రేక్షణికంఖలేవేతత్॥

అనలా॥ హలాజాణితుఎసిదేహాణుబిధేణసోగఅసావోపంచం
భోఎంవజాణిఅపి॥ ఛాయా॥ సఖిజానకీత్వయాన్నేహాసుబంధేనసగజశాబః
ప్రత్యక్షఎవజ్ఞాయతే॥

రామ్యః॥ శ్లో॥ విశత్సుటజమభ్యేతిద్వారంవశ్యతీచాసకృత్॥

విహారబహ్నివైదేహీంవిచిన్వన్నివలత్యతే॥

ద॥ కిమన్యదేషకరోతిమయారుషితతయావహృతాయామస్యాంసీతాయాం॥

సీతా॥ హావిచింతదసణసుబుంధిణామహేలతంసిదిణేతుహబుభుంఖిదం
సపాణభోఅణణింపంటణాదోపుథమేంపటహరిదస్త్యైరంఖసేణ॥ హంధి॥ అ

శ్లో॥ అంణెసిఅబహువారమగఅభంగతుషఅపెంఖిదో॥

ఊణమిదోఖుఎసోవిపుదముహూవితతపాదజాట॥

ఛా॥ హావిచిత్రదర్శనసుబుద్ధినామధేయతస్త్విన్దితవబుభుక్షితస్యపానబో

జననిర్వృత్తానాత్ప్రరమమేవావహూతాస్తిరాక్షసేన హాధిక్ ॥ ౨॥ అన్విష్య
బహువారంమాంగత భాగ్యాంత్యమవశ్యక్ ॥ నూనమ్మతఃఖల్వేష వివృత
ముఖోవితతపాదయుగః॥ ఇతిమూర్ఛతి॥

అనలా॥ సాశంకం హస్తాభ్యాంపరామృశ్య॥ స్వగతం॥ మూర్ఛితేయం॥
ప్రకాశం॥ హలాసమంససహి॥ ౨॥ సఖినమాశ్వాసిహి॥ ౨॥

సీతా॥ సమాశ్వాస్య॥ అనలేఏంతిఅంససోఅంససింతమ్మివిహితా॥

భాయా॥ అనలేఏతాదృశస్యశోకస్యస్పష్టాస్తివిధినా॥

రామః॥ సానుస్తరణం॥ శ్లో॥ స్నానార్ద్రాః కరయోర్యుగేనచికురా
స్సంశోషణార్థంముహూర్థాయంతెకుచకుంభసున్నసిచయం
యావత్తరుణ్యాతయా॥ తావత్తాడవయత్యయంవలయితోదంచ
శ్లోలాపోచ్ఛయంకేకాగర్భితకంధరంచకుతుకాఘ్రేభీమయూరోంతికే॥

దశాననః॥ స్థానేఖల్వేతత్ ॥ యదిదమస్యాః॥

శ్లో॥ నిర్వర్ణ్యవేణికాంతన్వ్యానీలాంకాదంబినీమివ॥

మనోమమఘనోత్కంఠంమయూరభివన్యత్యతి॥

సీతా॥ అనలేఏంపసుమరిదోఅంఅడంతెణిమంసచింతదసణంసతా
రిసోవిళాసో॥ ఛా॥ అనలేఏవంస్తారిత ఆర్యపుత్రేణ అస్యచిత్రదర్శనస్య
తాదృశోవిలాసః॥ ఇత్యత్రూణిముంచతి॥

అనలా॥ తంసింపదాణికహసేసెకాడవిలాసంసవనంతి॥

భాయా॥ తస్మిన్నేవేదానీంకథాశేషేకాపునర్విలాసస్యప్రసక్తిః॥

రామః॥ హసుకేశిప్రేయసిఇతిమోహమవగతః॥

దశాననః॥ సహర్షాత్సుక్యం॥ భవత్వస్యాయమనవసానోమోహః॥
యదేషాజానకీనై రాశ్యాదస్తిన్నారోత్యతిమేశయనం॥

సీతా॥ అణలేఅంతణోకాళణాదోఏంప అంఅడంతోఅసీ॥ అహాడణ
ఈరిసీవంజహిఅనన్తుంతమ్మి॥

ఛా॥ అనలేఆత్మనః కారణాదేవమార్యపుత్ర ఆసీత్ అహంపునరి
దృశీవజ్రహృదయాసంవృతాస్తి॥

అనలా॥ హలాజాణ ఇతుమవిఎదంస కాళణాదో ఏంపఖణేఖణే

మోహంబవేణిమంజిలకహవి ఉంమంజసి తాకహంబంజహిలలహూసి॥

భాయా॥ సఖిజానకిత్వమపివతస్య కారణాత్మజేతజేమోహార్ణవెనిమ
జ్యకధమప్యన్తజ్జసి తస్మాత్కథంవజ్రహృదయాభవసి॥

లక్ష్మణః॥ ఉపసృత్య ఆర్యసమాశ్వాసిహి॥ ౧॥

దశాననః॥ కథంజీవయత్యాశ్వాసనేనలయంలక్ష్మణహతకః॥

సీతా॥ దింరిఆంపసోఽసమంససిదోలంఖణేణ॥

భాయా॥ దిష్ట్యైవంసమాశ్వాసితోలక్ష్మణేన॥

రామః॥ సమాశ్వాస్య పున్నాగవాటికాయాంవశ్నేనదృష్టాకింజానకీ॥

లక్ష్మణః॥ స్వగతం కథంకథయామ్యేతదార్యాయ అధవాభవత్వేవం॥

వ్రకాశం॥ ఆర్యత్రూయతాం॥ వ॥ ఆర్యాసావిచిత్రావిదేహతనయాపున్నాగ

వన్యాంమయామాకందద్రుమవాటికాంచవిశతాభృగ్దళి

ర్ఘుంకారిణీం॥ ఎతాంచోన్నదచక్రవాకచరణన్యాసాంకితాంసైకతే

ప్రపాపైనస్ఫుటపుండరీకముకుళస్తేరాంగిరేరావగాం॥

రామః॥ సోద్యేగం కథంసదృష్టాజానకీ దీఘకాంశ్వాస్య॥

క్లౌ॥ జ్వలతిహృదిశోకవహ్నిదశతతోమేనబంధనంహృదయం॥

నచదృష్టాసిక్వచిదపిహదయితేకింకరిష్యామి॥

దశాననః॥ యదుచితముత్తమస్తీవియోగస్య యచ్చప్రియంలంకేశ్వరస్య॥

సీతా॥ హాశాలణీ ఎంపితంసమిలపంభితంనదసావరిణామోమ

హవిణాహంస అసంణిహాణే రంఖ సెణఆణీదావ తురిసోం తిదువేణితిహః

ః కీరిసంభాల హేతిసంకంత॥

భా॥ సఖిఆనలెవం తస్యమామవశ్యతః దశావరిణామః మమాపి
నాధస్య అసన్నిధానేన రాక్షసేన ఆసీతాయా ఈదృశీ ఇతిద్వయో రావ
యోః కీదృశంభాగధేయంసంవృత్తం ఇతిముహ్యతి॥

అసలా॥ సమంససిహి॥ ౨॥ తుమఖులఇరేణికాశేణతి మువజెంపి
రేణదెణరహు ఉమా రెణసగదాహవింససి॥

భా॥ సమాశ్వాసిహి॥ ౨॥ త్వంఖల్వచిరేణికాలేన ప్రభువనైకవి
ణాలేన రఘుకుమా రేణసంగతాభవిష్యసి॥

సీతా॥ సమాశ్వాస్య॥ అణశైలితితికాశిసోమహణాపాణివణావెంతిసేసడు॥

భా॥ అనలెతావంతంకాలంసమమనాధోజీవతినవేతసంశయః॥

అనలా॥ హతాశ్చవోడంతదోపెంఖణవిణజాణిఅది॥

భా॥ సఖిసర్వోవృతాంతఃప్రేక్షణకేనజ్ఞాయతే॥

లక్ష్మణః॥ ఆర్యదైర్యమవలంబ్యతాం॥ దృశ్యతాంచశేషోవ్యయంచనోద్దేశః॥

రామః॥ పురోవలోక్య॥ పుష్పైర్వృష్టిమివాచరంశ్చరభితైర్గృహ్లానిల

స్రంశితైర్వైదేహ్యమమచైషబాలవకుళోవిస్రంభసాక్షీతరుః॥

దశాననః॥ అతఃకిమ్॥

సీతా॥ ఎదిఘ్రాంవపుంతఃపివేదఇంతతిమహామగమభేతిణివఅగి॥

భా॥ ఏతత్పూర్వవృత్తంనివేదఇత్యకంశుమమర్త్యభేదనంచచనం॥

రామః॥ పసాహార్దాదువసృత్యసాంప్రతమమంవృచ్ఛామిసీతాత్వయా

దృష్టాకింక్వగతాకిమాహకథయత్యేషోపిమేవత్యతి॥

దశాననః॥ సకోపం॥ రెరెపాదపాపశదయదితాంబ్రూయాస్తదా
భింద్యామేవభవంతంచంద్రహాసేన॥

మహాపార్శ్వః॥ స్వగతం॥ ప॥ జానక్యాంరాఘవస్సేహుదస్తతైజవలత్యతే॥

అసావపిదిశగ్రీవస్తస్యామేవంమనోరథాత్॥

ప్రకాశం॥ రాజకాచేతనఃఖల్వయంతరుః॥ ప్రేక్షణికంచేదం॥

దశాననః॥ తథానగృహీతంమయీమందబుద్ధినా॥

సీతా॥ ఎంజలంఅడుతెణడుంమంతెణవిఅఎసొఅచేతణోరుంఖా

పుంభిదోఆసీ॥ ఎంధమఇసిణేహణుబిధౌఅవరంఝుఇవదంస॥

భా॥ ఏవమార్యపుత్రేణ ఉన్నతేనేవఏవఅచేతనోపృథుః పృష్టఆసీత్

అత్రమయిస్సేహునుబంధః॥ అవరాధ్యత్యేతస్య॥

రామః॥ నకథయత్యయమగణితప్రాయః॥ భవతుకిమనేన॥

శ్లో॥ తీతిధరకథయత్వంజానకీసాక్షియాతా

యదిసకథయసిత్వాంచూర్ణయిష్యామిబాణైః॥

త్వయ్యివిఫలితవేగోదీప్లుకకాలాదమషీక

కిరతుదిశిభవంతంకేవలంచండవాతః॥

దశాననః॥ ప॥ కథయిష్యమివై శేహీంకథమేషధరాధరః

వజ్రకల్పంతలాఘాతంమమజానన్మపిస్వయం॥

రామః॥ కథమసౌనచలతి॥ భవతుగిరినదీంఘ్నచ్ఛామి॥

శ్లో॥ ఉత్సంగంభవతీగిరేరధివసత్యద్యాపి నన్వాపగే

కింత్వందృష్టవతీతథామమవధూ మత్సంగవాసప్రియా॥

ఉన్నిద్రాంబుజలోచనాత్వమివయాకోకాభిరామస్తనీ

ధత్తేవట్పదజాలనీలచికురా సౌఖ్యగృచత్కుజ్వలం॥

దశా॥ ఇయమపి నకథయిష్యమిత్సాధ్యసేన॥

రామః॥ కథమియమపిజడరూపానకథయతి॥

సీతా॥ సచింతాశ్వాసం॥ కోవుగారంభిసావహారిదమలంఅడంతం

సభణింసది॥ జసుణిఅసోమిసోఅ సాలరతారయింసది॥

ఛాయా॥ కఃపునారాక్షసావ హృతాంచూడుఃశ్శుభ్రత్రస్యభణివ్యతి
తయచ్చృత్వాస మాంకోకసాగరంతారయిష్యతి॥

అనలా॥ హళాఉదరిపెంభామో॥ఛాయా॥ సఖిఉవరివశ్యానుతి॥

లక్ష్మణః॥స్వగతం॥కథమార్యోమ మున్వాదేనైవగృహ్యతే అపూర్ణే
దృశీగతిదేవస్య॥ వ్రకాశం॥ ఆక్రమితత్॥సహజధైర్యమవలంబ్యసంస్తం
భయాత్తానం॥ అపిచదృశ్యతామితో దక్షిణేన॥

శ్లో॥ యానస్వహంపునరవర్ధయదేణశావా

నార్యావిదేహ తనయాత్యూ పూలదానాత్॥

తేదక్షిణాంబిశముద్రశు నిరీక్షమాణా

స్తస్యాఃప్రవృత్తిమివనౌ వినివేదయంతి॥

దశా॥ సక్రోధం॥ హంతవ్యాపనైతేమృగార్భకాభిభిక్షమాదత్తే॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజప్రేక్షణికమేతత్॥తదలంసంరంభే॥

సీతా॥ సాన్త్రం॥ సన్నేహం॥ కహంపిమహాడంతఆ ఎంవృడమ

అంఅ డంతంసమహంవపుంతిణివేదతి॥

ఛాయా॥ కతమేవంమమపుత్రకావప్రదమమాభ్యుత్త్రస్య నదప్ర
వృత్తింనివేదయంతి॥

రామః ॥ తహి^౧దక్షిణై^౨నపధావత్సమ్యగయావహే ॥

ఇతివరిక్రవ్యః॥ వత్సవశ్య ॥ ౨ ॥

శ్లో ॥ యాన్యద్యజాతి కుసుమాని మయ్యార్పితాని

తస్యావిదేహ దుహితృశ్చ కురాంతరాళే|

తాన్యేవసార భవికృష్ట మధువ్రతాని

వృద్ధీతలేనిపతితాని తతఃప్రతీమః॥

లక్ష్మణః ॥ కేనాపిప్రీయమాణాయాఃదేవ్యాఃవైదేవ్యః కబరీభా
రాదళితైభవితవ్య మేతైః॥

దశా॥ హంతహంతమమతస్యాహరణేపరిభ్రమఃప్రమాదమేవమకరోత్ ॥

* సీ ॥ సాశ్వానం॥ణివది^౧క్షు^౨ఎ^౩ద^౪తం^౫ఖ^౬ణి^౭మ^౮హ^౯రి^{౧౦}తం^{౧౧}స^{౧౨}తం^{౧౩}స^{౧౪}రం^{౧౫}ఖ^{౧౬}గం^{౧౭}స^{౧౮}ప^{౧౯}ద^{౨౦}వీ^{౨౧}ఎ॥

ఛాయా॥ నిపతితంఖల్వేతత్తత్తణుమవహరతస్తస్యరాక్షసస్యపదవ్యాం॥

రామః ॥ కతిచిత్పదానిగత్వా ॥ వత్సలక్ష్మణకిమేతత్ ॥

శ్లో ॥ కస్యాయంభువిసారధిర్నిపతితఃకుంతావవిద్ధాఇమే

రధ్యాఃకస్యఖరాఃపిశాచపదనాః కస్యైవభగ్నోరథః|

కస్యేదమకుటంవిపాటితమిదంకస్యావలూనంధనుః

కస్యైతేదశకాంచనాంగదభృతః పీనాఘజాదారితాః॥

లక్ష్మణః॥ ఆశ్చర్యం ॥ ఆర్యఎవమహముత్పశ్యామి ॥ జానకీనిమిత్తం

ద్వయోర్ద్విరయోః ప్రవృత్తమిదమాయోధనం॥

దశా॥సరోషం॥శ్లో॥ జనితోయేనవిఘ్నాయంజానకీంహరతోమమ॥

సమ్యక్కృతైవపావస్య శిక్షాతస్య జటాయుషః॥

సీతా ॥ హంతాదపంఖిరాల ఎ^౧వ^౨మ^౩మ^౪ద^౫భా^౬గ్ని^౭రం^౮ఖి^౯తో^{౧౦}వి^{౧౧}ణ^{౧౨}ఖు^{౧౩}ధం^{౧౪}
మంసభళ పావిదోసి॥

ఛాయా ॥ హంతాతపక్షిరాజ ఎవంమాంమందభాగినీం రక్షన్నపిస
ఖిలుధమన్య ఫలంప్రాపితోసి॥

అనలా ॥బళవతో^౧ఖు^౨ద^౩సం^౪గ్ని^౫వో^౬ంతి^౭హ^౮వ^౯ణ^{౧౦}వీ^{౧౧}ర^{౧౨}స^{౧౩}వా^{౧౪}దో॥ తా^{౧౫}కి^{౧౬}క^{౧౭}రె^{౧౮}హ్నా॥

* ణి^౧డ^౨ణి^౩ఖు^౪ఎ^౫ద^౬క్షు^౭లం^౮ఖ^౯ణి^{౧౦}మ^{౧౧}హ^{౧౨}రి^{౧౩}దం^{౧౪}స^{౧౫}తం^{౧౬}స^{౧౭}రం^{౧౮}ఖ^{౧౯}సం^{౨౦}స^{౨౧}ప^{౨౨}ద^{౨౩}వీ^{౨౪}ఎ॥ఛా॥ని^{౨౫}పు^{౨౬}ణం^{౨౭}
ఖ^{౨౮}ల్వే^{౨౯}త^{౩౦}ల్ల^{౩౧}క్షు^{౩౨}ణం^{౩౩}మా^{౩౪}మ^{౩౫}వ^{౩౬}హ్మ^{౩౭}త^{౩౮}వ^{౩౯}త^{౪౦}స్త^{౪౧}స్య^{౪౨}రా^{౪౩}క్ష^{౪౪}స^{౪౫}స్య^{౪౬}ప^{౪౭}ద^{౪౮}వ్యా^{౪౯}-ఇ^{౫౦}తి^{౫౧}పా^{౫౨}తా^{౫౩}స్త^{౫౪}రం॥

ఛా॥ బలవాక్త్రాఖిలుదశగ్రీవశ్చిత్రభువనవిరసంవాదః తస్మాత్కృంశుర్నవః॥

రామః॥ వత్సలత్కుణధనుర్ధనురితిసంప్రభమంపరిక్రామతి॥

లత్కుణః॥ కిమిదమకాండేవృచ్ఛతి మామార్య ఇత్యనుక్రవజతి॥

మహాపార్శ్వః॥ శ్లో॥ భృకుటీభీషణముఖః హుంక్రియాగర్భకంధరం॥

త్రిలోకీమేష సంరభ్యో దిధతున్నివదృశ్యతే॥

దశాననః॥ ససంప్రభమం॥ తద్వైతస్య సమతుంపరిహృత్యవతేత

వ్యమస్తాభిః॥ కిమస్యకృపణస్య ప్రతియోధనేన కీర్తిసాస్యదిత్యుత్తిష్ఠతే॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజప్రేక్షణికమేతత్॥ తదుపవిశ్యతాం॥

సీతా॥ కీసవిదంససరిభో॥ ఛాయా॥ కస్త్యాదేతస్యసంరంభః॥

రామః॥ శ్లో॥ అయమవనిధరాభోనిశ్వసన్దీఘదీఘం

సుఖముఖితనేత్ర శ్శోణితాభ్యుక్షితాంగః॥

ద్విరదభవమృణాలీం జానకీం భక్షయిత్వా

వధినివసతికశ్చిద్రాక్షునః వక్షిరూపః॥

తదేనంహనిష్యామి॥ దశా॥ సామషం॥

శ్లో॥ కేనేయంభక్షితాసీతా రక్షసామన్తనఃప్రియా

కరాళఃకరవాళోమేకస్యకంఠెవతివ్యతి॥

మహాపార్శ్వః॥ కింవిస్తృతందేవేననన్వియంతశోకవనికాయాంనిరుభ్యతే॥

సీతా॥ అహంకేణవిరంభసేణ భంభదహి॥ కిదులంఅడంతంసంవింపదల

సోతిలణుభవిదు అంజవిజీవిధారేవి॥

ఛాయా॥ అహంనకేనాపిరాక్షసేన భక్షితాస్త్రికింతావ్యర్థపుత్రస్య

వైప్రయోగశోకమనుభవతు మద్యాపిజీవితంధారయామి॥

లత్కుణః॥ పురోవలోక్య॥ ఆర్యలంసంరంభేణ॥ తాతేజటాయరి

వాయంప్రతిభాతి॥

నేపథ్యే॥ వత్సరామభద్ర॥

శ్లో॥ రక్షసాపహృతాంసీతాం విమోచయితుముద్యతః॥

హతస్తేనాస్త్రిమాంభూయో మావధీస్తస్వంజటాయుషం॥

దశాననః॥ శ్రుత్వా॥ కథమేతయోరాజపుత్రయో రాగమనవర్యంత

మయం బరరగృధ్రఃప్రాణాన్ధారితవాన్ ॥ మయాఖలుపరిత్యక్తజీవితో
యంమత్ప్రవృత్తింనకధయిష్యతిరాజపుత్రయోరితివిస్రబ్ధంప్రస్థాతుమారబ్ధం॥

సీతా॥ సహర్షం ॥ కహంతాదజడా ఉదారంఖసేదహదేణవిజీవదే
ణసాణుఅంస అం అఉంతం సఅహరంఖసేణదీ హరిదాకహిదహి॥

విచింత్య॥ తావంతిఅకాశమమోచేషికిసవిశే బెదిఅం అఉంతో॥

ఛాయా ॥ కథంతాతజటాయుషా రాక్షసేంద్రహతేనాపి జీవతా
సానుజస్యార్య పుత్రస్యాహం రాక్షసేన అవహృతాకధితాస్తి ॥

తస్మాదేతావంతంకాలంమాంమోచయితుంకస్మాద్విలంబత్యార్యపుత్రః॥

అనలా ॥ సంవపేంఖణం పెంఖిష్ట ॥ ఛా॥ సర్వంప్రేక్షణకైవశ్యావః ॥

లక్ష్మణః ॥ సహసోపసృత్య ॥ హంతాతశకుంతరాజ కథంతవమేవ
మవస్థస్సంవృతః॥

రామః ॥ ఆగృకథయ ॥ ౨॥ యదితేశక్తి రస్తికథయితుం ॥ సరా
క్షునః కస్యపుత్రఃకింతస్యనామ ॥ క్వవానివసతి ॥ కింబలంతస్య ॥ కిమధమవ
హృతాసీతేతి॥

దశా ॥ సద్ధైర్యం॥ శంసత్వస్త్వైసర్వమేవవృత్తాంతంశకుంతావశదః॥
కింతతోబిభేతి లంకేశ్వరః॥

సీతా॥ సోత్తంతం॥ ఎసోదసంగీవచాణదళిదగంతోకికహింసదింతికాదరహి॥

ఛాయా ॥ ఎషదశగ్రీవచాణదళితగాత్రః కింకథయిష్యతితికాతరాస్తి॥

నేవధ్యే ॥ వత్సదాశరథే॥

వ॥ చేతోముహ్యతిమేవచఃస్థలతిచద్రష్టుందృశాచాక్షమే॥

దశాననః॥ ప్రియంనః॥ ౩॥ సీతా॥ సకరుణం ॥ తాదసఉదరాఅమంజిమిం
తఃకురిసదసపావిదోసి॥

ఛాయా ॥ తాతశకుంతరాజమన్నిమి త్తమీదృశీందశాంప్రాపితోసి॥

రామః ॥ తాతకథంచిద్ధైర్య మవలంబ్యకథ్యతామువరి॥

పునర్నేవధ్యే॥ వ॥ కింవక్ష్యేహరతిప్రియాంసమహతీమాస్తాయమాయా నైవ॥

దశా॥ సగర్వం॥ కింవిమోక్ష్యతిజ్ఞాతివధామనీలంకేశ్వరః॥

సీతా॥ హాఅంబడంతహావంచలంఖణజాణ అదిమహేహి॥ ఎడల
సరణజాణి రంఖసోఐత్యధోక్తే॥ అణలేఎడపెంఖదీవి ముసంఘససేభ
దాపుడమవరిదా ఇలంఖరాణిదాణివిఆళవిదాణ॥

భా॥ హాఅర్యపుత్ర హావత్సలత్కునజ్ఞాయతేయవాభ్యం ఎతామ
శరణాంజానకీంరాక్షసః॥ అనలేషతంప్రేత్యంత్యామయాసాధ్వససంభాం
తయావ్రధమంపరిచితాన్యక్షరాణిదానీమప్యాలపితాః॥

అనలా॥ ఎంపఎడ ॥ భాయా॥ ఏవమేతత్॥

రామః॥ నహ్యాయంరామస్యసమతుంహరతిరాక్షసావశదః॥
లత్కుణః॥ సత్రోధావలేపం॥ శ్లో॥ ఆర్యావిదేహతనయాపహృతామునేతి
తాతోజటాయరపిక్వత్తతసుర్భ్రవీతి॥
ఏనంద్రుతంకిమసినాలవశోనకుర్యాం
యద్యేషచోరఇవనావహరేన్నిగూఢమ్॥

దశాననః॥ సస్త్రితం॥ శ్లో॥ శత్రూణాంమర్తభేదేనవ్యసనేస్వేష్టసాధనే॥
కరివ్యతిచకతకవ్యేకిమన్యచ్చతురోజనః॥

రామః॥ తాతడిపరికథయ॥ నేవధ్యే॥

శ్లో॥ విందోనామమహూతకవీషసులభంసప్తంయదస్మిన్ధనం॥
దశాననః॥ సావేగం॥ అభిజ్ఞేనాపిమయానైషజ్ఞాతస్తదానీం॥ భవ
తుదైవకృతమపి యధాకాలం సమీకరిష్యామిపురుషకారేణ॥
సీతా॥ అవిణామఎడసేభావిఅది మహామదభాణి॥

భా॥ అపినామైతత్సంభావ్యతేమమమందభాగిన్యాః॥

లత్కుణః॥ సపవకోరాక్షస ఇతినజ్ఞాయతే॥ కథంసప్తధాన్యపునర్లాభః॥

రామః॥ తాతప్యచ్చతోమమకిముత్తరం॥

నేవధ్యే॥ వత్సవత్యైమిసర్వంశ్రూయతాం॥

శ్లో॥ పుత్రోవిశ్రవసోమునేస్త్రీభువనెనామ్నాహ్యాయంరావణః॥

దశాననః॥ కథముక్తమేవేదమస్తైత్తుత్రబంధవేమయ్యంనాపజ్యై
నేయహతకేన॥

నిశ్వస్యహంత॥ శ్లో॥ ఛింజన్నపిక్వపాణేనపతౌపాదౌచసంయుగే॥

కస్తాదస్యవిహంగస్యకరంనచ్చిన్నవాసహం॥

సీతా॥ సచింతాశ్వాసం॥ కహణామమెంతంసవంణజేలెదంసవదేహ
దీపదరేశికాడరేణదేదమజాణాదిఅంతటంతో॥

భా॥ కథంనామమాత్రస్యవర్ణనేనవతస్యవతేనద్వీపాంతరే లంకాపూ
రేతనీతాంమాంజానాత్యార్యపుత్రః॥

రామః॥ తాత శేషమపికథయ॥ అత్తుఁగి॥ సబాష్పగద్గదం॥
హంత॥ ౧॥ శ్లో॥ వ్యాదాయచంచూపుటమేషముంచ
సమాంసమాస్రంపరివతి॥ తాతఁగి॥

భూమాలురన్నూర్తిరపాదవత్తు

స్తాతోజటాయుస్త్యజతీవజీవమ్॥

రా॥ సాతంకం॥ కథంకథిత శేషమకథయన్నేవతాతజటాయుర్జీవితంజహంతి॥

ఉపసృత్యహంతాత హంతాతపాద దశరథప్రియసఖహ వంచవటీని
వాసవ్రశంసావహసాహాయ్యకహంగరుడాగ్రజకులవ్రదీప॥

శ్లో॥ రాజ్యభ్రంశాద్విప్రనాశాత్పితృః
కాంతారెస్త్రినారుణేనిత్యవాసాత్
సీతాయాశ్చాదగ్ధనాదుత్థితోయం
శోకాంభోధిర్వధః॥ లెత్వత్తయేణ॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజస్థవానేవనిమిత్తమస్య సర్వస్యాపిశోకస్య॥

దశాననః॥ కింసవిదితమితమిదమమాత్యేన॥ మహాపార్శ్వః॥ కథయ॥ ౨॥

దశాననః॥ శ్లో॥ సుబాహుమారీచకరాః॥ ఘాతాద్వధాత్త్రిమూర్ధశ్చ

తథాఖరస్య॥ మహత్తరోమేజనిలత్తుజేన

స్వసుర్విరూపీకరజేనశోకః॥

ససంరంభంతదిదాసిం॥ వ॥ మథగ్గహృతఘూర్ధోస్యసౌమిత్రైకంరరంద్రతః

నిర్యధమదమాహృత్యరక్షంశూర్పణఖాపిబేత్॥

ఇతిఖడ్గపాణిరుత్తిప్తతి॥ మహాపార్శ్వః॥ రాజకప్రేక్షణికమేతత్॥
ఇతినివారయతి॥

సీతా॥ సశోకం॥ హతఁగిమిత్రామహహరణవిదంస రావణోంత్రా
మమెంతకహిల తాదజడాడాణా పాణావిముంకా॥ ఇతినివారయతి॥
కాపుర తానితికహిది॥ తాకికరింస మదధాని॥

భా || హంతామునామమహారణమేతస్య రావణ ఇతినామమాత్రం
 కథయిత్వా తాతజటాయునా ప్రాణావిముక్తాః | నపునరమునా స్యలంకా
 పురంస్థానమితకధితం | తస్మాత్క్రింకరిష్యామిమందభాగినీ ||
 లక్ష్మణః || ఆర్యనాయంశోకావసరః || ఉపలబ్ధవ్యాఖలుశత్రోరవస్థానభూమిః ||
 రామః || సక్రోధం || శ్లో || యదివ్రజతిజానకీ మపహరన్పురం

వాసుకేర్యదిత్రి దశధామవా యదిపురద్విహోవాంతికం |

తమేషరజనీ చరంమమశర శ్చ్యుతః కాముకా

ద్గ్రహిష్యతినచర్వితుంకిమురంగం గుత్తానివ ||

దశాననః || సాసూయం || రేరేక్షత్రియడింభవృధాకింవికత్తసే || నజా
 నాసివిత్తాసితవృత్తారి వ్రముఖదిక్పాలకులస్యలంకేశ్వరస్య వ్రతావం ||

సీతా || సహషం || కీనవిశిబి అదింతి అికాశిలం అడుంలేణ ||

సశోకం || మాళాఅణశేపెంఖణ అఖివః || తామంజేతంసి అణభింతా
 దకెదవేమహపురుసే మాఆవిణా ఇమిణారంఖ సాహమేణకివి అంచాహీ
 దికిదహవే ||

చాయా || కస్మాద్విలంబ్యతేవతావంతం కాలమార్గ్యపుత్రేణాస్య
 నలేప్రేక్షణికంఖల్వేతత్ | తస్మాత్తస్యేతస్మిన్ననభిజ్ఞాతకైతవేమహపురుషే
 మాయావినామునా రాక్షసాధమేనకిమప్యత్యాహితంకృతంభవేత్ ||

అనలా || మాళామరిసేహిఖణమెంత ఉవరిపెంఖహ ||

చాయా || సఖిమషాయతుణమాత్రముపరివశ్యావః ||

లక్ష్మణః || ఆర్యవ్రసీద || ౨ ||

శ్లో || అస్మిక్తుణేయదిశరంక్షిపసీహ తిష్ఠ

హన్యాత్తదైకమతి దుర్విషహఃగ సంతం |

తంబంధుమిత్ర చతురంగ బలైస్సమేతం

హంతుంయతస్వ పరధానతువైర శాంతిః ||

కించ || శ్లో || యద్యరాక్షసమిత్యేకం శరంజగతిమంచసి |

(స్త్రీ) బాలవృద్ధాంతాసాధూంశ్చ హన్యాదేషనిశాచరా ||

తత్త్వనుచితమేవ దీనజనశరణ్యస్యదేవస్య ||

దశాననః || శ్రుతంకిమస్యజాల్మస్య వచనచమూ త్యేన ||

మహాపార్శ్వః ॥ ఎవమైషమస్యతే ॥ భవతుకోదోషః॥

దశాననః ॥ ఎషఖలు॥

శ్లో ॥ నవేత్తిమేబలంతస్తా దిత్తంజాల్తో వికత్తతే॥

ఇమాశరాగ్నిభిదకంఘ్ర్యో మ్యుల్కాభిరివకుంజరౌ॥

సీతా ॥ వంచలంఖిణ సాహుభణిదతు॥ సరిసీఖుఎసాసింఖాఎంఁ అవ
రాహిణౌరంఖసంస॥

ఛాయా ॥ వత్సలత్తుసాధుభణితంత్వయా॥ సద్యశీఖల్వేషాశితౌఎ
వమపరాధిరోరాత్సరస్య॥

రామః ॥ తహికిమతఃక్రియతాంలత్తుణి॥ దక్షిణాదిగాక్రవ్యతా
మార్యావహారిణిః ప్రవృత్త్యవలంభాయ॥

రామః ॥ తహికితావజటాయరేష గిరినదీతటంసీత్యాసంస్కృ
యతాంవత్సేన॥

లత్తుణి॥ యదాజ్ఞాపయత్యార్య ఇతినిష్కాగ్రింతః॥

రామః ॥ సాసున్తరణం॥

శ్లో ॥ స్నేహాద్యలేన మసాజనితానితస్యా

స్సంజల్పితా న్యనువసంచ విచేష్టితాని॥

హాకష్టనుద్య మమచింత యదంతరంగం

శోకేనదహ్యతఇదం ప్రళయగ్నినేవ॥

ఇతిముహూః పరకవరిక్రామతి నేవధ్యే॥

శ్లో ॥ తాతంగృధ్రవతింతటేద్రి సరిశస్సంస్కృత్య శాస్తాగ్రిధ్వనా

మాంప్రత్యాగతమేషకషాతి సమంసత్వైరరణ్యోద్భవైః॥

రామః ॥ కథంలత్తుణిః క్రోశతి॥ సాశ్చర్యం॥ వత్సకష్టభవంతమపి॥

మహాపార్శ్వః ॥ దేవసందేశానురోధనవసపధిస్థితో దనుకబంధః
కషాతిలత్తుణిమితమేతర్కః॥

దశాననః ॥ యుజ్యతఏతత్ ॥ సహషకం ॥ కర్షతు॥ ౨ ॥ భటుయతుం॥

సీతా ॥ సోద్యగం॥ కోఎసోలంఖిణి కరినది॥ ఛా॥ ఎవపఃలత్తుణంకర్ష్య॥

నేవధ్యే ॥ లత్తుణిః॥

శ్లో ॥ బాహుభ్యాంకలశాబ్ధిమంధశిఖరిస్థూలాయతాభ్యామహూ॥

కుక్షిస్థైకకరాశలోచనముఖః కశ్చిత్కబంధాక్స్యతిః॥

రామః ॥ అహోప్రమాదః ॥ ౨ ॥ తదుచనర్పణిః సేవధ్యే ॥

క స్త్వంరాజన్య కుమారభవదృశ్యసే దిష్ట్యాఖలు ప్రదిష్టోసిమమభటు
తాధాంభగవతాదిష్టేన ॥

రామః ॥ శ్రుత్వా ॥ త్వరితంపరిక్రమ్యావలోక్య ॥ కథంవత్సేనహ
తపవరాక్షసః ॥ యదిదాసిం ॥

శ్లో ॥ అసివిదళితయోజనాయా మచాహుద్వయేరాక్షసే

వతతిరుధిరవఘృణ కస్కంధబంధేక బంధాకృతో ॥

వపుషివిహితలక్షణోఽత్మణోఽయంజయశ్రీఘన

స్త్రీఘనృణక జైరివాన్మృషాద్భిస్సమధ్యేతిమాం ॥

దశాననః ॥ సశాకాశ్చర్యం ॥ కథందనుకబంధోపిహతోవీరవటునా ॥

యఏతద్వటుద్వయవధాయమధ్యే వనవధంమయాస్థాపితః ॥

సీతా ॥ సహషం ॥ వంఛసిరి ఆముంచుముహునోఽపింకోన ॥

ఛాయా ॥ వత్సదిష్ట్యామృత్యుముఖాన్ముక్తోసి ॥

ప్రవిశ్యలక్ష్మణః ॥ ఆకాశేలక్ష్మ్యంబధ్వా ॥ కింబ్రవీత్యార్థం ప్రత్య
శరీరిణీవాణీ ॥ శ్రుణు రామచంద్ర ॥ వత్సామితేతత్కమః ॥ యజ్ఞానకీలా
భవివతువిజయయోరౌపయికమీకే ॥

రామః ॥ సాదరంశ్రుణోతి ॥ లక్ష్మణః ॥ భూయఃకింబ్రవీతి ॥

శ్లో ॥ సుగ్రీవంకపివరమృశ్యమూకశృంగేతివంతంసహసచివైశ్చత్సర్గిరేవ ॥

సంప్రాప్యప్రియశఖమగ్రజన్య రాజ్యంతస్మైచేద్వితరసి వాలినఃప్రసాదః ॥

అపిచ ॥ శ్లో ॥ శాపేనస్థూలశిరసో మునేరాసంనిశాచరః ॥

తస్మాత్సామోచితవతోర్వాజ్ఞేవాం ప్రత్యుపక్రియా ॥

లక్ష్మణః ॥ కథంకబంధవతత్త్యక్తదేహోచివ్యోభూత్వాపరదాతి ॥

దశా ॥ సాసూయం ॥ కథం ॥ దనుకబంధోసి మహాకృష్ణముశ్యుజ్య
వరవతుం ప్రవిష్టః ॥

మహాపార్శ్వః ॥ నన్వప్రవిష్ట ఏవాయంయావద్దేహబంధనం ॥

సీతా ॥ దిరిఆ ఉపకిదపరించంతదేహేణ రంభసేణ ॥

ఛాయా ॥ దిష్ట్యోపకృతంపరిత్యక్తదేహేన రాక్షసేన ॥

దశాననః ॥ మహాపార్శ్వ అసంభావితమేతత్ ॥ యత్కిలవాలిన
రాజ్యేసుగ్రీవస్యప్రతిష్ఠావనం ॥

కుతః॥ శ్లో॥ భాగవన్యశ్శిరసః ఖరదూషణయోరపి |

విజేతాప్యేషదుధకషణం వాలినంనవిజేష్యతి॥

అతఃఖల్వయం ॥ తతఃక్షత్రియకుమారయో రనయోవకథనిక
వాలినఃప్రేరణమితి సిద్ధాంతితమంత్రజనైః॥

పశ్యపశ్య॥ శ్లో॥ యఃప్రాగ్దక్షిణపశ్చిమేషుజలధిష్వప్యేకమాత్రేక్షుః
సంసవన్వితనోతిచండరుచయే సాంధ్యంతదర్శ్యత్రయం |

హత్వాదుందుభిమాహవే గిరినిభందోర్భ్యాంక్షివక్తయోజనైః
నైతస్యాస్తిసమోబలీతినిఖిలై ర్భూతైస్తుతశ్చజని॥

మహాపార్శ్వః॥ స్వగతం॥ ఏతస్యవిజయాశం సాసర్వాపివా
సమాప్యతే॥ వాలినోవధేపివిదితేకింకరిష్యతినజానే॥

ప్రకాశం॥ రాజకీవమేవైతత్॥

రామః॥ ఆకాశే॥ అనుగృహీతావావామత్రభవతా॥

అధేదానీయథాభిలషితందివ్యం వదమువగంతవ్యమార్యేణా॥

కింబ్రవీతిపునరాశ్రియః॥ అనేనవంపానదీ తటవధేన ఋశ్యమా

ప్రతిప్రస్థాతవ్యమితి॥ తథాకుమారిత్యుభావరిక్రామతః॥

దశాననః॥ సాశంకం॥ కథంసుగ్రీవేణసఖ్యంభవేదన్యమిధ్యాతావః |

మహాపార్శ్వః॥ అసంభావితమేవేదం॥

దశాననః॥ సదైర్యావప్తంభం॥ శ్లో॥ సహస్రంసంతుసుగ్రీవాస్సహస్రం

సంతురాఘవాః | వాలినంకైకమాంభోధింనాతిలంఘితుమిశ

మహాపార్శ్వః॥ స్వగతం॥ ఎవంఖలుతత్వానభిజ్ఞోదేవఃకింకుర

బాలిశేరాజనిమంత్రజనాః॥

ప్రకాశం॥ సర్వంప్రేక్షుణికేవ్యక్తంభవిష్యతి॥

సీతా॥ సానుస్మరణంమగంష్టాఅగగణంధతేధావతంస రంఖ

అకగదాఎమఎకంసివివంవదసిహరణి పచసాహమిఆదింతా | అవిణ్వా
సుఎంకదమోసుంగీవోహవె॥

ధా ॥ మాంగృహీతావ్వాగగనస్థలేధావతో రాక్షసస్య అకగత
మయాకస్త్రిన్నపిపర్వతశిఖరేనను పంచశాఖామృగాదృష్టాః | అపినామ
ఎకతమసుగ్రీవోభవేత్॥

అనలా॥ కితితాణివింకోవితువిసరణీకేదో॥

భాయా॥ కిమితితేషామేకోపిత్వయానశరణీకృతః॥

సీతా॥ కహేదసభావిఅది॥ ధావతిఖురంఖసో మగంహ్నితా పవణా
దోవిఅఅహీఅవేఓ॥

భాయా॥ కథమేతత్సంభావ్యతే॥ ధావతిఖలురాక్షసో మాంగ్యహీ
త్వావవనాదవ్యధికవేగః॥

అత్తుణః॥ పురోనిర్దిశక్తౌభదమేవపంపాసరః॥

శ్లో॥ అస్యోపాంతేమృగఖురపుటక్లిష్టమందారపుష్ప

చ్యోతన్తాధీరసశిశిరయాదేవయావఃపదవ్యా॥

వాతశ్చుతక్రముకవనసచ్చాయరుద్ధాతపాయాం

యస్యామంతశ్చరతిముషితాసన్నపున్నాగగంధః॥

దశాననః॥ రమణీయ్యఃఖల్వయంసపంపాతటవనోద్దేశః॥

సీతా॥ సోద్వేగం॥ అగశేభమపపాతటోందె సరమణిఁ జెడ్డంరూణ
అంఅఉం తెణకివడిపంఠతిణజాణిఅది॥

భాయా॥ అనతెణిమంపంపాతటోద్దేశం రమణీయ్యం దృష్ట్వాఆర్య
పుత్రేణకింప్రతిపన్నమితిసజ్జాయతే॥

అనలా॥ సంపపెంఖణవిండాదహవింసది॥

భాయా॥ సర్వంప్రేక్షణికేవిజ్ఞాతంభవిష్యతి॥

రామః॥ విలోక్య॥ అస్యాంకిలపంపాయాం॥

శ్లో॥ ఉత్థాతార్పితయామృతాశలతయాతృప్తింప్రియాయా విదత్

మాతంగోసజపుష్కరేణసలిలంసంక్రామయత్త్వానసే॥

విచింత్య॥ హాకథంసాజానకీమామంతరేణస్థాస్యతి॥ ఇత్యశ్రూణివర్తయతి॥

దశాననః॥ యావల్లంకేశ్వరప్రసాదంప్రమారాక్షసీభిస్సరక్షితాతిష్ఠతి॥

సీతా॥ సాన్రం॥ అణలెఅంఅఉతంసఅ సణిహణేవిమహాజీవదీవిఅ
వంధాణి హూదింతిహీఅఅసంశ్ఖుఎద॥

భా॥ అనలె ఆర్యపుత్రస్యాసన్నిధానేపిమహజీవంత్యాః అవస్థానం
భవతీతి హృదయశల్యంఖల్వేతత్॥

రామః || అశ్రూణిప్రమృజ్య||

శ్లో|| హంసానామధిరోహతాంవ్రణయినీరాధూతపక్షచ్చదై
రుద్భృంతభ్రమరాంబుజాకమలినీకాండావలీకంపతే||

హంపియోజానకీతిమూర్ఛతి|| దశాననః || ససంశయం! మూర్ఛితోపి
కిమయంపునరుత్థాస్యతి | ఉతాహూనపునరుత్థానాయభవేదస్యమూర్ఛా||

సీతా|| హంధి|| ౨|| ఎంపవిరహితంసపిఅ జణంసఅవంధదరెణదసి
దమిదెంపహదపణ||

ఛాయా || హంధిక్ హంధిక్ | ఎవంవిరహేతస్యప్రియజనస్య అవస్థాంత
రేనదస్మితాస్మి దేవహతకేన | ఇతిసాతంకాతిష్ఠతి||

లక్ష్మణః || ఆర్యసమాశ్వసిహి || ౨ ||

శ్లో|| తస్యాశ్చైరేవిచిత్రేతస్యచనామనితధాజయోపాయే |
సుకరేశల్యోద్ధరణేకుతోవిమోహోవిచారోవా||

రామః|| సమాశ్వస్య|| వత్సకియద్దురగతోయమృశ్యమూకః||

లక్ష్మణః|| ఆర్యకశ్చిదణుమవిదూరేభిక్షురాగచ్ఛతి | తమహమేతత్ప్ర
చ్ఛామి || తతఃప్రవిశతిభిక్షుం||

భిక్షుః|| అహంకిలతావేతౌరాజకుమారాభిక్షువేషేణప్రాప్తోస్మి||

దశాననః || కథమసౌమత్ప్రేరితోవాలీ భిక్షువేషేణ అనయోర్వ
ధార్థమాగతోభవేత్||

సీతా|| అణశైలంచాహేద|| ౨|| ఛా|| అనలెఅత్యాహితం|| ౨||

అనలా|| కితిఅంధాణేభీదాసి|| ఛా|| కిమితిఅస్థానేభీతాసి||

సీతా|| ణభింఖురుం వోసోరంఖసోజహ మచోరిఅపతోతహఅంఅ
ఉంతవిమాఅఎమారిడుఉవంరిదొంతితంకెమి||

ఛా|| ననుభిక్షురూపః సః రాక్షసోయధామాంచోరితవాక్ తథా
ఆర్యపుత్రమపిమాయయామారయితుమువస్థితఇతితర్కయామి||

అనలా|| ణపెంఖణఅఖుఎద | తాఉవరిపెంఖవ్త్స | దాణిఅశసభమేణ||

ఛా|| ననుప్రేక్షణికంఖల్యైతత్ | తస్మాదుపరివశ్యావఃఇదానీంఅలంసంభ్రమేణ

లక్ష్మణః॥ భగవత్ భిక్షోకిణానాసి ఋశ్యమూకగిరిం । యత్ర చతు
ర్భిస్సచివై స్సహసుగ్రీవఃప్రతివసతి॥

భిక్షుః॥ స్వగతంకథంవాలినాసుగ్రీవ వధార్థంస్వయం దుష్ప్రవేశ
మృశ్యమూకం ప్రేషితావిమా । అతఏవస్వామినాససంశయేన నిర్ధారణా
యప్రేషితోస్తి । అథవానైతదేవం । యతఃప్రసీదత్యంతరాత్నా॥

ప్రకాశం॥ శ్లో॥ కాదంబినీకృతోష్టిషఃకకుభారణ్యకంకటః ।

ఋశ్యమూకగిరింద్రోయంనిర్భుకారిణ్యసివల్లికః॥

కౌపునర్యవాం॥ దశాననః ॥ స్వగతం॥ నైషవాలీ॥

ప్రకాశం॥ మహాపార్శ్వకింసజానాసి । ద్వయోరనయో రేకః ఖర
వధమహాపాతకీ । ద్వితీయస్తుశ్శూర్పణఖాముఖవిరూపకరణమహావరాధీతి॥

సీతా ॥ స్వగతం॥ యస్సోభింఖురుంవోరంభసో॥

ప్రకాశం॥ అణశైకి ఇమిణా ఇజాణిఅదిమదభాణణీవి జాణతువిభం
తుణోరూపధారిణీఎంకాఅంచరా । అవరాతానదేవరంసంతే॥

ఛా॥ నవీషోభిక్షురూపోరాక్షసః అనలెకిమమునానజ్ఞాయతేమందభా
గిన్యాజానక్యాఃభర్తూరూపధారిణ్యేకాఽప్సరాఃఅవరాతస్యాదేవరస్యేతి॥
లక్ష్మణః॥ శ్లో॥ సైషదాశరథీరామోయస్యాహంలక్ష్మణోనజః ।

భార్యాయస్యచకింబ్రూయాం॥

భిక్షుః ॥ అలం॥౨॥తతఃపరంశ్రుతవానస్తి రాజజేనహృతాసీతేతి॥

లక్ష్మణః॥ సుగ్రీవోగతింత్రనః॥

భిక్షుః॥ అహంహనుమాన్నామతస్యసచివోస్తి॥ తదదాసిం॥ దినకర
కులప్రదీపదేశశ్రూయతాం॥

శ్లో॥ వాలినాస్యహృతాభార్యాసూత్వాతంయదిదాగ్యతే ।

సగణంరావణంహత్వాసోపిదాస్యతితెప్రియాం॥

యదయమగ్రజస్యరాజ్ఞోదండచక్రమర్చ్యదకోటిసహస్రసంఖ్యాకమీశ్వరే॥

దశాననః॥ సక్రోధం । కిముచ్యతేభిక్షుహతకెనక్వమేచంద్రపఃసః

శ్లో॥ ఆదౌభిక్షుమిమంహత్వాహనిష్యామితతఃపరం ।

సుగ్రీవమృశ్యమూకస్థంసమమనైశ్చక్ష్మమంత్రిభిః॥

విచింత్య॥ కథమస్తానేమమసంభ్రమః । ననుక్షుప్రిమవటువధాణప్ర
హితోవాల్మీతత్సహృదోపిహనిష్యత్యేతాః॥

మహాపార్శ్వః॥ యుక్తముక్తంస్వామినా॥

సీతా॥ సహషణం॥ సుశీలితపదపరంపరంకమలంబులది॥

భాయా॥ సుశీలితఃపతంపరస్పరక్రమంలక్షయతి॥

రామః॥ అస్తేవంతర్నిబుశ్యమాకముపగచ్ఛామః ఇతిసర్వేవరిక్రామన్తి॥

రామః॥ కిమిదంమార్గనిరోధకమద్రికూటమివో న్నతంఅస్థికదంబందృశ్యతే॥

హనుమాన్॥ వాలిహతవిక్షిప్తౌదుందుభిరయమస్థిశేషః॥

రామః॥ తదేనముదస్యామిగమనాయఇత్యుక్తేపణంనాటయతి॥

లక్ష్మణః॥ సాశ్చర్యం॥ కథమార్యఃపాదాంగుష్ఠేనదూరతోదశయో
జనం అస్థికూటంవిక్షిపతి॥

హనుమాన్॥ స్వగతం॥ మహాసత్వోయంరాజన్యకుమారః॥

ప్రకాశం॥ దేవదోర్భ్యామాహవా వసానేయోజనమాత్రము
తాగ్రంతజీవితమేతముదక్షిపద్వీరోవానరేంద్రః॥

రామః॥ పురోవలోక్య॥ కస్యపునరిమేశరవిదారితదశిత వివరా
దృశ్యంతేసాలతరవః॥ హనుమాన్॥ వాలినపవ॥

లక్ష్మణః॥ కథమంగుష్ఠనిష్ఠిడితభూమి భాగసమరేభీకృతానేతాన్
ఎకేనశరేణ యుగపదార్యో విదారయతి॥

హనుమాన్॥ సహషణం॥ దేవపశ్యపశ్య॥ సుగ్రీవోయమవరజో
వాలిసస్సహైవ మంత్రిజనేనవర్వతశిఖరా దవతరతి తదహమేవంమన్యే॥

శ్లో॥ పాదాంగుష్ఠవిక్రీర్ణదుందుభితనూ కంకాశగమ్యాధ్వనా

హేలాదారితసాలస ప్తక శరప్రోతాచలక్షోణినా|

ఆర్యేణాతిబలేనవాలివిజయే సంభావితప్రత్యయ

స్సఖ్యంలబ్ధమసాపుమైతిభవితుం రాజాహరీణామపి॥

దశాననః॥ సాశ్చర్యోద్వేగం॥

శ్లో॥ పాదాగ్రక్రీర్ణ ఘనదుందుభి దానవాస్థి

రేకేషుణా దళితసాల తరుప్రపంచః|

అరాగత్తజేనహరిణాస్పృహణీయ్యసఖ్యో

హంతాకిమేషన భవిష్యతి వాలినోపి॥

విమృశ్య || శ్లో || ప్రహరతాచప్రహరతామంతకస్యాపిచాంతకః |

శిలావషీకరణేవాహీ జేతుంశక్యోనకేనచిత్ ||

సీతా || దింరిత అంల ఉంతంసఅంసిదేసద రేవవశమింత లాహి
తంకిలదిః ఛాదిష్ట్యాతర్యపుత్రస్యలస్తిస్తేశాంత రేప్రబలమిప్రలాభస్తర్యతే ||

రామః || మామసావేవముపైతి || తతఃప్రవిశతిసానుచరస్సుగ్రీవః ||

సుగ్రీవః || సాశ్చర్యం || పయాభ్యాంభీతావయమిమా వాలినాప్రహీ
తావితి తావేవమేసభీకతుమానీయ్యేతేహనూమతా ||

హనూమాన్ || దేవసుగ్రీవఃప్రణమతి

రామః || అపికుశలంవయస్యస్య || ఇత్యాలింగతి ||

సుగ్రీవః || దేవకిమితోవ్యస్తీమేకుశలం || యదత్రభవతోవయస్యవ
దప్రయోగభాజనమహమభూవం ||

రామః || సఖేకింజానాసివిశ్రవసస్సుతంరావణం ||

అపిచ || తస్యనివాసనగరించా ||

దశాననః || కిముత్తరందదాతిసుగ్రీవ ఇతిశ్రుణోతి ||

సుగ్రీవః || దేవనాహంకిమపిజానామి ||

మహాపార్శ్వః || సుగ్రీవోపికింజానాతిస్థితిందేవస్య ||

దశాననః || విహస్య || శూయతాంతహింసచివేన ||

శ్లో || వైదేహీముపరుధ్యవిభ్రమవనే యత్పంచవట్ట్యాహృతాం

ప్రాణీవిస్తరతుస్థితింమమవిదన్నప్యామహేంద్రదాద్వనే |

ఇత్యారాధయతామయా భగవతోలబ్ధోవరోధూజః ||

రస్తాన్విస్తృతవానతఃవరిచయేష్యేషానుజోవానినః ||

సీతా || అణలేసోవివాణ రంపహూళకేసురంసంపడంతిణజాణాణి |

తాలంల ఉంతంసకోడణ అసోల వజేరంఖసీహి ఉవరుంధమికహింసణ ||

భాయా || అనలేఏయిపివానర ప్రభుర్లంకేశ్వరస్య ప్రవృత్తింసజానాతి | త

స్తాదార్యపుత్రస్యకఃపునరశోకవనెరాతుసీభిరుపరుద్ధాంమాంకధయిష్యతి ||

అనలా || కుదోవరేణిదోవితుహళురిసీచితా || ఇసుంగీవభడఅణ

ఎంధకోవిల అమిలతునుదరూణతంసకహింసణ ||

ఛాయా || కుతఃపరమితోపి తవేద్యశీచింతా । ననుసుగ్రీవభటుజనే
అత్రకోపి ఆగమ్యత్వాంధృష్ట్యాతస్య కథయిష్యతి ||

సుగ్రీవః || కింతుగగనాంగణేకేనాపిరాక్షసేననిఘ్నమానయాకయాపిరాజ
స్యకస్యయామమ సమతుంసిపాతితిమిద మాభరణగభికత ముత్తరీయ్యం ||
ఇత్యవశమతి ||

రామః || దృష్ట్వా || తదియ్యమేవేదము త్తరీయ్యమితప్రతిగృహ్యశి ||

దశా || సావేగం || ఇదమపినజ్ఞాతం మయాత్వరమాణేన । యదిదము
త్తరీయ్యంవిభంశితవతీ జానకీ ||

సీతా || దిరితిమవివిముంకడంతరింజలంఅడంతంసతంసిదిణేహంధిపావిద ||

ఛాయా || దిష్ట్యామయావిముక్తము త్తరీయ్యమార్యపుత్రస్యతస్మిన్
దినేహ స్తంప్రపాపితం ||

రామః || సహషణోకం || స్వగతం || తదియ్యమేవేదం ||

శ్లో || యత్కాంతాకుచకుంభవత్రమకరీకస్తూరికాలాంభితం
కాంతాయాఃకరినోన్నతౌతనుతరౌయచ్చవ్యనక్తిస్తనా ।
యచ్చాకవశతికాంతయామయిక్వతభూభంగమాలోక్యతే
కాంతాసాచయదంచలేన సహసామాంవీజయత్యేకదా ||

దశా || బలవత్ఫిలురాజసూనోరయముత్కంఠా

సాశ్చర్యం । నపునఃప్రపాణానున్నులయతి ||

సీతా || సోద్యేగం || మవిణాడంతరింజమహదెంరూణకహంఅడం
తేణఅవంధదర అదింకద ||

ఛాయా || మాంవినాడత్తరీయ్యంమమదృష్ట్యాకథమార్య పుత్రేణ
వస్తాంతరమతిక్రాంతం ||

రామః || ప్రకాశం || ద్రష్టవ్యాన్యాభరణానిప్రియాయాః ఇత్యుత్త
రీయ్యంవిసృజ్యసాస్రంపశ్యత్ ||

స్వగతం || శ్లో || హరి స్తస్యాస్తనకలశయోరంగరాగాంకితోయం

తస్యా లీలాగమనపిశునానూపురౌనూనమేతౌ ।

ఏషాతస్యాఃకనకరశనా కింనజానే ||

దశాననః ॥ నూనమాభరణాలోకనేనజీవితంత్యజేదేషరాజపుత్రః॥

సీతా॥ అంతఃపతనం చింతాం ఆనంతోఽసింతి అంగారేసు అమి
దేసులపడిదవిలమేహిల॥

భాయా ॥ ఆర్యశ్రవణం చింతయా ఆనక్తాసేదితి అంగారేషు అ
మృతేషుచ పతితమివ మేహృదయం॥

సుగ్రీవః॥ స్వగతం॥ నూనమయమేతద్దర్శనేనస్త్రరతిజానకిం॥ అతపః॥
శ్లో ॥ స్త్రరతోజానకిసఖ్యు స్సబాష్పమిదమానసం॥
నదీజలకణోపేతం నవోద్భృతమివాంబజం॥

ప్రకాశం ॥ సఖేకృతమశ్రుపాతేనలభ్యతేజానకి॥

రామః ॥ సానుస్త్రరణం॥ స్వగతం॥

శ్లో ॥ కదాచిత్పాణిభ్యాంనౌఘలతికలహంకషణక్షేపయోర్యు॥

ప్రకాశం॥ సౌమిత్రేధారయమామిః మూర్ఛతి॥

దశాననః॥ కిమతః పరమేతద్దంతంశుత్వేతస్య జీవితం ఇతిసహషణముత్తేష్ఠతి॥
మహాపార్శ్వః ॥ ప్రేక్షణికమేతదితినివారయతి॥

సీతా॥ ఎదంసలం అడుతచింతంవావారంసపరింతాణేతతతఅవంధి
సుమరి అకోవిమచింతవిఆరోహ్యాది॥ తాకికరింస॥

భాయా ॥ ఏతస్యార్యపుత్రచిత్తవ్యాపారస్యవరిజ్ఞానేనతాం తామ
వస్థాంస్తృత్వాకోపి మేచిత్తవికారః భవతి । తస్మాత్కంకరిష్యే ॥ ఇ
తిమూర్ఛతి॥

అసలా॥ హలాసమంససిహి॥౧॥ ఛా॥ సఖిసమాశ్వాసిహి॥౧॥

లక్ష్మణః॥ ఆగ్యసమాశ్వాసిహి॥౧॥ రామః॥ సమాశ్వాస్య॥ సుగ్రీవయ
దిసఖ్యమిచ్ఛసి ప్రసారితోయంపాణిః॥

సుగ్రీవః॥ సహషణం॥ పాణినాపాణిమభిమృశతి॥

నేవధ్యే ॥ శ్లో ॥ సఖ్యుర్దే దశకంధరస్యసమరేయేనక్షతాజ్ఞానయ

స్సుగ్రీవేణవిరోధినామమసమం సఖ్యంవిధత్తేచయః॥

తస్మాత్తస్యవినిగ్రహణయమహతీహస్తేశిలేయంభృతా

యల్లిక్ష్యేత్కఠిరస్య భాగవజితః కీకంసమేక్యంతతి॥

సుగ్రీవః॥ కథమేకగ్రబవీతస్వయవే వాగలోవాల్॥

హనుమాన్ || స్వగతం || అహోవ్రమాదస్సుగ్రీవస్య || యద్వా-
దుష్ప్రవేశమృశ్యమూకశిఖరం పరిత్యజన్నిహవనాంతరేనమాగతః ||
భవతురామ సన్నిధానమభయంకరమేతస్య ||

రామః || సహషణం || కథమస్యకంఠీరవస్యేవధ్వనిః ||

లక్ష్మణః || సకోపం || అరేరేమర్హత్త్వమర్కటెనలక్ష్మీ కృతిరస-
మేవకీతికం నికృంతతి ||

అపిచ || శ్లో || భ్రాతామేభరతః ప్రశాంతివసుధాంతేనాయమార్యోర్ధి

ప్రస్తానేయదిదుష్కృదస్తివిపినేదండ్యస్తవ్వయాసావితీ |

పాపస్తవ్వంరమసేచిరాయరుమయాయద్భృతృదారైస్సమృ-

దండ్యస్త్రామసేననాసిభువనైగుప్తోపికింమోక్ష్యసే ||

దశాననః || కథంరామకథా సమాపనాథణం మహాబలోవా-

ప్రాప్తః | సఫలంభలుమమేదానీ మారాధనంతారారమణచూడావ-

కథమసౌవాలినమపిదండ్యంమన్యతేవిమూఢమనాస్సౌమిత్రః ||

సీతా || కహితం అడంత అమరిసేణవవగరాఓసంపతో || వంశ-

ఖణేణజ్ఞైసంగిల్లధీరంతణావంఠభగభీరమహురే ఏసోఆళవిటల ||

ధాయా || కథమార్యపుత్రామషేణావ్లవంగరాజస్సంప్రాప్తః

వత్సేనలక్ష్మణైసనైసగికధీరత్వావప్తంభగంభీరమధురంఎవఆలపితశ-

పునర్నేవధ్యే || హంత || ౨ || కిముక్తమసేనశూవణఖాముఖి-

కరణమాత్రశూరమానినా సుమిత్రాసూనునా ||

శ్లో || అయంఘుణాతురన్యాయో యద్విరాధోహతోమునా |

శక్తిరస్యాస్తిచైద్యోద్ధుందశణాయత్వేషతామయి ||

అధవా | తిష్ఠత్వయమకృతప్రజ్ఞః || భోభోరఘుకుమార ||

శ్లో || శశ్వత్తేహృదయంత వ్రంజానకీవిరహాగ్నినా |

భిద్యేదియంమమశిలావేగవ్యాకీణశోణితం ||

దశాననః || యుక్తమిదమ్ముక్తమంద్రసూనునా ||

సీతా || సాతంకం || హళాఅగలే ఉపరికహహవింసదింతి

మేహిలతి ||

ధాయా || సఖ్యసలే ఉపరికథంభవిష్యతీతివేవలేమేహృదయం

అనులః॥ రహస్యవీరోఽంవఱపరిహావింసది॥

ఛాయా॥ రఘువీరఎవనినంపరిభవిష్యతి॥

తామః॥ తస్మిన్సంప్రహరణోచితస్తస్వయముద్దేశః ప్రవిశ్యోత్తతిసిహగ్రంతః॥

నేపథ్యే॥ హాహదహిమదభాగణీ॥ సిళావిణిపాదణాదోపుడవంప
సింఘహంధేగరహుడ మా రేణిఎంకోదంవీలరభీసణోసరోవిముంకో॥జోమ
మాణాహంసపాణగంహ్నిలగటంకిసుణిలిది॥

ధా ॥ హాహతాస్త్విమందధాగినిశిలావినిపాతనాత్ప్రథమమెవశీఘ్ర
మాస్త్వైసరఘుకుమారేణ ఏకోదర్శికరభీషణశ్శరోవిముక్తః । యోమమనాధస్య
ప్రపాగంకృహీత్వాగతతిత్రూయతే॥

సుగ్రీవః॥ కథంహతోవాల్మీ! అతఏవాకర్ణ్యోవాలివధాతాఽగుహఃవిని
ర్గలావిలవతితారా। సౌమిప్రైతదహంసపరివారోరామపాదోపజీవనాయ
గచ్ఛామిఇతిసపరివారోనిష్కృంతః॥

దశాననః॥ కథంవాలీరామేణహతః॥ కథమిదంవిశ్వసన్యో॥ నహి
సలితేనధాన్యతేషామణిః॥

సాచి||శ్లో||భోలసేవాబ్జమాలంశకలితరణకృద్దండుభిక్తూరశృంగం

కక్ష ప్రక్షిప్తాక్షఃపతివిధుతశిరఃప్రాంతఘాతక్షమాంతం।

తారావక్రొజభారాహృతఘనసృణరసంవాలినోబాహుమధ్యం

విధ్యస్థానోవిదధ్యాన్తమశుభమనిశంరామతూణీరధామా॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజన్వాళివధజనిత సమగ్రహర్షస్యసుగ్రీవస్యశుభ
సంభావనాబోధకంవచసమేతత్॥

దశాననః॥ సక్రోధముత్థాయః॥ నన్వహమాహవవిమర్దనిర్దయనిర్హత
దిక్పానగజోగావణిః॥ తదానామసంభావితార్థవభినయంతీనామప్సరసాం
సంధంకేశోల్లంఘనంనాజ్ఞాపయామి॥

మహాపార్శ్వః॥ అంజలింబధ్వావ్రసీదమహారాజవ్రసీద। నన్వేషమి
దముశనసాభగవతాఖిలునిబద్ధంప్రేక్షణికంసహ్యాతానృతకధావ్రవృత్తిః॥

దశాననః॥ స్వగతం ॥ అపస్మత్యజేదం॥

ప్రకాశం॥ సకరుణం॥ హృదయప్రియసఖ హృదుఃకుభిదానవసమర
సందగ్ధితబాహువిక్రమపకపికులచక్రవర్తి॥

శ్లో॥ హతేవిరాధేపిహతేఖరేపిస్థితాజయాశాత్ప్రయిభూయసీక
బలీనవపత్వమభూస్తధాచెల్లంకాజనస్యాయ * మపిప్రవ
లత్తుణః॥ కథమార్యోవాలినపవిజిత్యసంప్రాప్తః॥ తతఃప్రవిశతి
రామః॥ వత్సలత్తుణసుగ్రీవఎవసపరివారో రాజ్యాభిషే
వేశయితవ్యఃకిష్కింధాం॥ యావరాజ్యాయాంగదశ్చ॥

లత్తుణః॥ దీనజనానుకంపీఖల్వార్యః॥

సీతా॥ ఎంపెదం॥ ఇడణమదీణైతిజాణాఇఅంఅడంతో॥

భా॥ ఏవమేతత్ నపునర్తాందీనైశిజానాత్యార్యపుత్రః॥

అనలా॥ హతాకిభణాసికిణమంత దుంకరోరణభీనణంసవ
హూఇమణాకిదో॥

భా॥ సఖికింభణసికింసిమిత్తందుష్కరోరణభీషణస్యవాలినోవధోనే
నేవధ్యే॥ శ్లో॥ రాజ్యంప్రాప్యరఘూద్వహస్తఘవతస్సునోర్హతన

సుగ్రీవేణనియోజితాహరివమూరస్వపితుంజానకీమ్॥

రామః॥ ప్రియంనః॥ ౨॥ వత్సలత్తుణయావజ్ఞానకీప్రత్యుపలం
స్సగ్రీవణగిరాస్థాస్యావః॥

ఇతినిషాగ్రింతా.

దశాననః॥ విచింత్య కిమత్రప్రతివిధాతవ్యమస్తాభిః॥

సీతా॥ సహవః॥ అణశై॥ సంఘవఅణాఖుతుమ్॥

భాయా॥ అనలేసత్యవచనాఖలుత్వం॥

పునర్నేవధ్యే॥ సఖేశుకకింసవశ్యసి॥

శ్లో॥ తస్యామేవజటాయురగ్రజగిరావిజ్ఞాయసీతాస్థితిం
లంకాదర్శనకౌతుకేనహనుమానంభోధిమల్లంఘుతే॥

పునర్నేవధ్యే॥ సఖేశార్దూలయధాదృష్టం మహారాజలంకే
నివేదయితుంగచ్ఛవః॥

దశాననః॥ కథమస్తత్ప్రహితయోశ్చకశార్దూలయోశా
యంసల్లాపః॥ అహూమయా రామంప్రతిచారప్రేషణమపివిస్త్య

సవిమర్శం॥ శ్లో॥ జానకీకృతకామస్యశయానస్యాంతరంగహం॥

మంత్రితాంకిముపాయోయమమకార్యాస్వవేక్షణే॥

మహాపార్శ్వః॥ సస్త్రితం॥ మహారాజప్రేక్షణికమిదమేతద్ధమేవప్రదర్శితమ్॥

సీతా॥ సహద్వైతశయం॥ హళాలణశైలం॥ హైవిలసోఅవణితి॥ ఎం
వగంఢహం॥ జహణుమతేణసముందోశ్శిలదింతిసుణిఅది॥

భా॥ సఖ్యనలెలవామపి అశోకవనికామేవగచ్ఛావః॥ యద్ధనూమతా
సముద్రోలంఘ్యతఇతిశూయతే॥ ఇతిఃస్కాంతే॥

దశాననః॥ తద్ద్విమహాపార్శ్వపరిజనానేవమనుశాస్త్రి॥

శ్లో॥ పాథశ్శోషయతప్లవంగమచమూమాగ్నేఫలగ్రాహిణౌ

వృక్షౌకప్రోషతకంటకైర్వితనుతప్రాకారమభ్రంలిహం॥

లంకాంబ్రూధతధాకురుస్వసయధానేమాంహనూమాన్విశే

ద్యత్పర్వంమమసాంప్రతంతదహమప్యాలోచయేమంత్రభిః॥

ఇతిమహాపార్శ్వేనసహనిష్కాంతః॥

ఇతిజానకీపరిణయనాటకేషష్ఠాంకః॥

అధసప్తమాంకప్రారంభః-

తతఃప్రవిశతి శూర్పణఖా॥

శూర్పణఖా॥ నశోకంసోరస్తాడనంచ॥ హాలంఅదసంగీవ, అంఅకు
భకం॥ వంచమేహణాద, కహగదాతుహ్నాసావేగం॥ హాలతిఅల॥ హ
తిసిరస॥ హదేవతలనరతల॥ కుభణిడిధవంచతుహ్నేని॥ అంఖడమారేణస
హకహసెసా సవుంతా॥ హకికరేమిమదభాణిణి॥ జిఇమిణాఅంజసోఎణ
పుంవహణుమతవాళంగ సకమిడణ అంగిణావిలళికా ఉరఘరణిఉరబధం
జిఇమిహిఅల॥ సరోషం॥ తాదాణితాణిరంఖస కుళకాళరంతిణ రాలడం
తాణిఅహిఇంధిఆవి జహసంతిపడిఆర కరింస॥

పురోవలోక్య॥ కహేంద్రపుంఘావిమాణిత ఇతితోకుమారవిభీనణంసల
మంచా సపాదీసుంగీవసిపిరిఅణుంపవిసిఅచింర ఇతిఇమిణా ఖువంచశ్శిగణం

సవరవంఖంపవెసంవవసాఅడంపాదఅదెవిణాసిదళికాడరణఖమేవంచ
విభీషణంసంఖంజతా హేణ సదోసో । జివిసోరంఖ సకుళ విరుంధ కంజ
ణించ ఆలరణ్ణ॥

ఛా ॥ హాఆర్యదశగ్రీవ ఆర్యకుంభకర్ణవత్సమేఘనాదకథంగతాయూ
యంహాఅతికాయ హాత్రిశరఃహాదేవాంతక నరాంతక కుంభ నికుంభవత్స
యూయమపిఅక్షకుమారౌసహకథా శేషాస్సంవృత్తాఃహాకింకరోమిమంద
భాగినీ । యదమునాద్య శోకేనపూర్వం హనూమద్వాలాగ్ర సంక్రమితేన
అగ్నినేవలంకాచుర గృహనికురుంబంరజ్జతిమే హృదయం । తస్మాదిదానీంత
యోరాక్షసకులకాళరాత్యో రాజపుత్రయోరహంస్త్ర్యపియథాశక్తిప్ర
తీకారంకరిష్యేకథమత్రపుష్పకవిమానమానయౌకుమారవిభీషణస్యఅష్టా
త్యస్సంపాతస్సుగ్రీవశిబిరమను ప్రవిశ్యతిష్ఠతి అమునాఖలువత్స విభీషణస్య
పరవక్షప్రవేశవ్యవసాయముత్పదయతావినాశితంలంకాచురం । నఖలుమే
వత్సవిభీషణస్య రాజ్యలాభేన సంతోషః । యదేషరాక్షసకుల విరుద్ధంకా
ర్యంనిత్యమాచరతి॥

తతః ప్రవిశతిసంపాతిః ॥ ౨ ॥

సాశ్చర్యం॥ శ్లో॥ కింబ్రూమోభుజవిక్రమంరఘవతేర్యస్సేతుమంభోనిధా

బధ్వాతేనవధోవగత్యచదశగ్రీవంయుధిన్యగ్రహీత్ ।

కింబ్రూమశ్వరణాగతేచకరుణాంసంశ్రుత్యయోదత్తవాన్

సంప్రాప్తాయవిభీషణాయపరమాంలంకాధిరాజ్యశ్రియం॥

పార్శ్వతోదూరెదృష్వా । కథమియం శూర్పణఖావ్యాకులేవదృశ్యతే॥

నహ్యస్యాఃక్రూరా యాఃధర్మాత్సనోవిభీషణస్యరాజ్యప్రాప్తిరభిమతా॥

తతఏవమియంస్యాత్ । భవతుచ్ఛచ్ఛామి॥

అయిశూర్పణఖైకథందుమనాయమానేవదృశ్యసే॥

శూర్పణఖా॥ స్వగతం॥ ణిహిలేసుఅంహ్మకేరేసుజణెసుహదేసు
కీసతుమజీవింసింతి॥

ప్రకాశం॥ శీకేసురవిఅగ్నిణాహంపెంఖిదుఃఆహూదాపంధిదాపజా
ణకుఎ అహిముహాఆ అదాఅహివెంతిజణేణదూరదోవింగంతిఅవణీదహ్మి॥

ఛాయా॥ నిఖలేష్వస్త్యదీయేషుజనేషుహతేషుకస్తాత్త్వంచీవసీతి॥ లంకేశ్వరవిజయినంనాథం ప్రేక్షితు మాహూతాయాః ప్రస్థితాయాజానక్యా అభిముఖమాగతాహంవేత్రిజనేన దూరతోవిగ్రేత్యవసీతాస్మి॥

సంపాతిః॥ ననుత్వంయతోవిగ్రాసి॥ అతఎవావసీతా॥

ఏవంఖలునిమిత్తవిదటచక్షుతే॥ ప్రతిష్ఠమానస్యాభిముఖం విగతనాసి కాముఖదర్శనంభావినః క్లేశస్యసూచకమితి॥

అతోన్యాయగతేర్ధేకుతఏతత్తేదార్శనస్యం॥ అతఎవఅనుభూతేనదర్శన మాత్రేణ తవసాపిజానకీ చకోరీవచంద్రమసంచిరాయ నాథం దర్శనకా మాపిదర్శన సమయే తేన మహారాజరామేణ పరుషముక్తా ప్రవిష్టాచహు తాశనం॥ భగవతాతేనపరిశుద్ధేయమితిప్రతిపాదితాచశ్రీమతేతస్మై॥

శూర్పణఖా॥ హౌదుకిదాణికాదుఇంచఇసోరామదేవో॥

ఛా॥ భవతుకిమిదానీంకర్తుమిచ్ఛతినరామదేవః॥

సంపాతిః॥ కిమస్యత్॥ శ్లో॥ పాలస్త్యంయుధి కేసరీవకరిణంభజ్జ్వన్వితస్సీశయా కాంచన్యేవవిఘ్నాషయాహుతవహస్వచ్ఛీకృతస్వాత్మనా॥

శూర్పణఖా॥ స్వగతం॥ తంసతహాణుడోళోదాణివిహీ॥ దసంగీవం సఉణవడిడోళోంతికికాదంపమ॥

ప్రకాశం॥ తదో॥ ౨॥ ఛా॥ తస్యతథానుకూలఇదానీంవిధిః॥ దశగ్రీ వస్యపునఃప్రతికూలఇతికింకతకవ్యంమయా॥ తతః ॥ ౩॥

సంపాతిః॥ శ్లో॥ వాహిన్యాసహపుష్పకేణనగరీంవాంఛత్యుపైతుంనిజాం సందేశంభరతాయహారయతిచద్రాగంజనాసూనునా॥

ఇత్యుక్త్వానిష్క్రాంతః॥

శూర్పణఖా॥ సవిమర్శం॥ జావహాణుమితో భరదంససదేసణహరేది॥ తదోవుడమింవతావసీవేసకదులతంసఅంపితికివికహానంస॥ సోభరదోసా ణుజోజసుణిల సరీరివిసంజంసది॥ దేణరామేణకిదంసమహాధాదుణదువేణ వహంసపడిటరో హవింసది॥

ఛాయా॥ యావద్ధనూమాస్ఫురతస్య సందేశంనమారతి॥ తతఃప్రథమ మేవతావసీతేషంకృత్వా తస్యాప్రియంకిమపి కథయిష్యామి॥ సభరతస్సా

నుజోయచ్చుత్వాశరీరం విసర్జ్యతి తేనరామేణకృతస్యమమభ్రాత్రోద్వృ-
యోవధస్యప్రతీకారోభవిష్యతి॥

ఇతి నిష్క్రీంతా॥

❖❖❖ ఇతి మిత్రవిష్కంభః❖❖❖

తతఃప్రవిశతి శత్రుఘ్నానుగమ్యమానోభరతః॥

భరతః॥ వత్సశత్రుఘ్న॥శ్లో॥సంభావయతీతిభుజోవివిధావచారై-

స్సావీరమద్రమగధద్రవిదాధిపాదీక॥

సంఘీభవంతివచసామమయేపురేస్త్రిక

క్రవ్యాదమున్నధితుమార్యకశత్రచోరం॥

అహమపితదుపా హృతాన్యపాయనాని❖ ఆర్యపాదుకయోరగ్రేని
వేద్యకోశగృహేస్థాపయామి॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యభవదాజ్ఞయాపూర్వమేవ సంభావితా మయారా-
జానః॥ భవతాపిపూర్వమేవతదుపా హృతాన్యపాయనాని ఆర్యపాదుక
యోరగ్రేనివేద్యకోశగృహేస్థాపితాని॥తత్కంపునరప్యావేద్యతే॥

భరతః॥ ఆఃస్తరామితావత్॥ కింతు॥

శ్లో॥ ద్రక్ష్యోమితాతచరణప్రియసూనుమార్యం

జేవంకదాహమితిచింతయతోనిశంమే॥

హహంతవిస్తరతిచిత్తమిదంకృతాని

కర్త్యాణ్యపిత్వమవధేహితతఃక్రియాను॥

శత్రుఘ్నః॥ బాధమేవంక్రియతే॥

భరతః॥ సానుస్తరణం॥ సదైన్యంచ॥వత్సశత్రుఘ్న॥

శ్లో॥ నీలంమూర్ధ్నిజటాభరంకటితలైథాతంసవంవల్కలం

పాణాపుష్పలమక్షదామతపసాదేహేశ్రియంకామపి॥

విభ్రాణేననవోటజాంతరతతవ్యాఘ్రాజినాధ్యాసినా

ప్రాగ్దృష్టేనవనేధునాపిహృదయంనోస్తుక్తమా ర్యేణమే॥

శత్రుఘ్నః॥ సబాష్పకంతం॥ కేనవాతాదృశస్య సార్వభౌమప్రథమ
సూనోరార్యస్యమహానుభావస్యతాదృశీదైవకృతాదశాపివిస్తార్యతే॥

❖ భగవతోస్సాకేతరాజ్యస్వామిన్యోరార్యపాదుకయోరిని-పాతాస్తరం॥

భరతః॥ సశోకావేగం॥ శ్లో॥ సంచారః కటుకీటకం టకశీలాఖండైర్వసేద్యగ్మే
ప్రాయేణామ్లకమాయతి క్త కటుభిర్వృత్తిస్తరూడాంఘ్రైః॥
కీడాణాంకహజీర్ణవర్ణవిరసైస్తోమైరుదన్యాశమ
శ్చయ్యాన్దండిలవీవతస్యవిషమేయస్సర్వలోకేశ్వరః॥
అతిమూర్ఛతి॥ శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యసమాశ్వసిహి ౧౨౪॥ నస్తర్కవ్యో
యమార్భస్యతాదృశోదశావరిణామః॥

భరతః॥ సమాశ్వస్య॥ కథంనస్తర్కవ్యః॥

శ్లో॥ జటాభారంధత్రైః పుణిమకుటయోగ్యేనశిరసా
బిభర్తితౌమాద్వైబతకటితపైవలగ్నమప
మణిప్రసాదాగ్రస్థితిసముచితోఽప్రతిదినం
యదార్యోవై దేహ్యసమముటజమధ్యేనివసతి॥

హంత॥ ౧॥ నదీర్యతేనహస్రధామెవజ్రమయంహృదయం॥

పాన్తగద్గదం॥ శ్లో॥ ఆర్యావిదేహతనయారజనీజరేణ
నీతానజీవతిపునర్యదిబీవతీయమ్॥
అప్రేక్షితస్వజనమప్రతిషేధదీఘః
ముచ్చునపక్ష్యసకరిష్యతిరోదనంకిమ్॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యకిమన్తాభిః క్రియతామేవంవిధేదైవదుర్విలసి శో

భరతః॥ కష్టంభోః కష్టమ్॥

శ్లో॥ సీతాచేద్రతుసానీతాతిష్ఠత్వస్యాగుణాంతరం॥

శీలాభిరూప్యేనంచింత్యధీరోవ్యార్యోనబీవతి॥

తదిదానింకింకరోమిమందభాగ్యః॥

శత్రుఘ్నః॥ ధైర్యమవలంబ్యతామార్యేణ అనుప్రేషయితవ్యాః
ఖలుయధాస్థానంరాజానః॥

భరతః॥ విమృశ్య॥ కథమస్యదుష్కరాంతమస్యధాప్రస్తూయతాం॥

తదిదానిం॥ ఇదంరాజకమనుకర్షకరిపునిపాతనాయ సన్నికవకమ

హమార్భస్యయాస్యామి॥

శత్రుఘ్నః॥ కిమార్యేణాకర్ణితమపదానమార్భస్య॥

భరతః॥ కింతత్॥ శత్రు॥ నిపాదాధిపతిర్గుహః పత్రికాంప్రేషిశవాన్॥

భరతః ॥ ఉక్తంహిమయాగుహంప్రతి ॥ జ్ఞాతిభిర్వనగోచరైరనుప్ర
విశ్వదండకారణ్య మార్యస్యప్రవృత్తిరువలబ్ధవ్యేతి॥

తతః ॥ మాయామృగేః రూపవచనాభ్యామార్యలక్ష్మణౌవిమో
హ్యసుదూరంసీతవతా రక్షసాభిక్షువేషప్రతిచ్ఛన్నేనదేవి అపహృతేతిగు
హేనమేవిజ్ఞాపితం తదిదానీంపత్రికాయాంకింలిఖితం॥

శత్రుః ॥ ఆర్యస్యలక్ష్మణమాత్రసహాయస్యనేదానీంసహాయాంతరాపేక్షా॥

యతః ॥ శత్రూన్వాత్వాదేవ్యాః ప్రత్యానయనేనసైన్యస్సుగ్రీవస్స
హయోలబ్ధః తతశ్చరాజానోయధాస్థానం ప్రేషయితవ్యాఇతి॥

భరతః ॥ కస్సుగ్రీవోనామ కథంసహయోలబ్ధః॥

శత్రుః ॥ కిష్కింధాధిపతేకపికులచక్రవర్తినోవ్రాతినఃకనియ్యానేషః॥
సచవాలినంహత్వా రాజ్యేస్థాపనాదార్యస్య సహాయస్సంవృత్తః ॥

శ్రూయతాంసంగ్రహేణవాచకమిదం॥

భరతః ॥ కథమివ ॥ శత్రుః ॥

శ్లో ॥ హత్వార్యోయుధివాలినంకపివరంతస్యానుజాయశ్రియం

సుగ్రీవాయవితీర్యతేనసుహృదావిష్వగ్విస్సృష్టైర్భటైః॥

అన్విష్యావగతాంపురింజనకజాచోరస్యవిజ్ఞాపితాం

రుంధేవానరసేనయాగమితయాసేతుం నిబధ్యాంబుధౌ॥ ఇతి॥

భరతః ॥ విమృశ్య ॥ వత్ససంభావితమిదం॥ యతః ॥ కదాచిదా
శ్చర్యేణవరస్పరమాలపతాంభేచరాణాంవచః శ్రుతవానస్మి ॥

శత్రుః ॥ కీదృశంవచః॥

భరతః ॥ నిహతేరాజపుత్రేణనిజేపుత్రేపివాలిని॥

నశోచతీంద్రఃకార్యార్థినేతుతేహ్యత్తనోవ్యధాం॥ ఇతి॥

శత్రుః ॥ తహిభవితవ్యమింద్రసూనునావాలినా॥ కింతునజ్ఞాయ
తేతస్యకీదృశికార్యార్థినేతి॥

భరతః ॥ వత్సపునశ్చతేషాంకించిచ్ఛుశ్రీతమస్మి॥

శత్రుః ॥ తదవ్యనుగృహ్యతామార్యేణ॥

భరతః ॥ నేదందృష్టచరంజాతునాపిశ్రుతచరంక్వచిత్॥

అగాధేయోజనశతం సాగరేసేతుబంధనం॥ ఇతి॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యతతః కపిరాక్షసానీకయోర్యుద్ధమప్రివవృత్తమితిమన్యే॥
యతః ॥ కస్తీన్నపిదినేవ్రవృత్తంచండానిలముద్దిశ్య మరుదయమా
త్పాతికోభవతీతిశాంతిం వ్రష్టుకామేనమయాస్వమాశ్రమం ప్రేషితమార్య
రామప్రియసఖంపింగళంవ్రతి వసిష్ఠమిత్రైఃవ్రతినందిష్టం॥

భరతః ॥ కథమివశత్రుఘ్నః॥

శ్లో ॥ లంకాపురేవానరరాక్షసానాంరణందిదృశ్యోర్విసతాసుతస్య॥
గత్యాగతిభ్యాంగగనేనముత్థః పక్షానిలోయంవ్రసృతోధరణ్యాం॥
తన్నభేతవ్యమాత్పాతికోయమితివత్సేనేతి॥

నేపథ్యే॥ శ్లో॥ వినిపాతేనసుహృదాంపిజయేనచద్వర్షదాం॥
విషణ్ణాహంతపస్త్రుంవ్రజామితుహినాచలం॥

భరతః ॥ ఆకర్ణ్యయుద్ధమానానాంకేషామపిజయ పరాజయశంసి
నీకేయంవృద్ధాతాపసీవలత్యతే॥

తతఃవ్రవిశతివృద్ధతాపసీవేషేణశూపణఖా॥

శూపణఖా ॥ వినిపాతేనసుహృదామిత్యాదిపునఃవ్రతతి॥

భరతః ॥ వత్సకేయంకుతఆగతేతివృచ్ఛాయతస్సంభవేదప్యార్యస్య
సమరవ్రవృత్తిరాకర్ణయితుమస్యాముఖాత్॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యభవత్వేవం॥ శూపణఖాంవ్రతి॥ అయితావసికా
త్వంకుతఆగమ్యతే॥

శూపణఖా ॥ శత్రుఘ్నందృష్ట్వా సభయం॥స్వగతం ॥ కథమిహ
ప్యగతఃమమకర్ణనాసావైరీతృత్రియవటుః॥

నిపుణంనిరూప్య॥ నాసౌలత్సుణః॥ అనేనహితత్సరూపేణ తదనుజేన
శత్రుఘ్నేనభవితవ్యం॥ కరేణనాసి మభిమృశ్య॥ మమగృహీతతాపసీరూ
పాయాఃవతకృత్వవనాసికా॥

శ్లో ॥ తతఃవ్రతిపదంపణానానునాసిక్యదూషితాః॥

నశ్రోతుంనోపమాసితుంశక్యమస్యమదుక్తిషు॥

వ్రకాశం॥కిముక్తంభవతా॥శత్రుఘ్నః॥ననుబ్రవీమికాత్వంకుతఆగమ్యతే॥

శూర్పణఖా ॥ స్వగతం॥రావణానుజాహలంకాద్వీపాత్॥

వ్రకాశం॥ నిశ్వాసేనఖేదమభినియ్య॥ యాకాచిద్యతఃకుతశ్చిదితిజానీహి॥

భరతః ॥ స్వగతం॥ నూనమియంయతస్తావసీతతోనరాక్షసపక్షపాతినీ॥

విషణ్ణాచేయందృశ్యతే || తత్కుశలందుర్లభమితిప్రతిభాత్యార్యస్త
వాలత్కుశస్యవా||

అథవా || నిర్విణ్ణేయమన్యేనహేతునాస్యాత్ ||

ప్రకాశం || అయితాపసికింతేనామ||

శూపణఖా || స్వగతం || అయమపిరూపేణమదియ్యనాసికాచ్ఛేద
మాత్రఫలకాభిలాషవిషయః త్పత్రియికుమారభవవర్తతే ||

తదనేనభరతేనభవితవ్యం || ప్రశ్రితశ్చాయమస్మిన్ శత్రుఘ్నః ||

ప్రకాశం || భద్రకిమాహభవా ||

శత్రుఘ్నః || కింతేనామేతిపృచ్ఛత్యయమార్యః ||

శూపణఖా || స్వగతం || మమఖలుజన్తృకృతంనామశూర్పణఖేతి ||
కమఃకృతంతువిగ్రముభేతి ||

ప్రకాశం || వణాదిసీతిమామృశ్యమూకగిరివాస్తవ్యామునయోవ్యవదిశంతి ||

యతః || పులస్త్యస్త్యమహామేకరియంకులప్రసూతేతిమయిప్రసీదంతి ||

భరతః || తర్హ్యనేనతవవచనేనపులస్త్యకులీనాంభవతీమృశ్యమూ
కగిరేరాగచ్ఛంతీమవగచ్ఛామి ||

శూర్పణఖా || అథకిం || శత్రుఘ్నః || కింభవతీరాక్షసీ ||

శూపణఖా || స్వగతం || కిమత్రకశ్చిత్ప్రప్తవ్యః ||

ప్రకాశం || సకోపం || కింపులస్త్యవంశప్రసూత్యైవరాక్షస్యాభవితవ్యం ||

భరతః || వత్సనకోపయితవ్యాతావసీ || నహివిశ్రవసోవైస్రవణస్య
వారాక్షసీజాతిః ||

శూపణఖా || స్వగతం || విభీషణహతకస్యాపితధా ||

ప్రకాశం || యుక్తముక్తంభద్రేణ || భరతః || కుతోనిర్విణ్ణేవభవతీలత్యతే ||

శూర్పణఖా || తహేశ్రూయతాం || వినిపాతేనసుహృదామిత్యాదివరతి ||

శత్రుఘ్నః || కేతవసుహృదః || కేవాదుర్హృదః ||

శూర్పణఖా || స్వగతం || రాక్షసాస్సుహృద్ధోవానరాదుర్హృదః ||

ప్రకాశం || వానరాస్సుహృద్ధోరాక్షసాదుర్హృదః ||

భరతః || స్వగతం || సాశంకం || ఆర్యపక్షపాతినాంవినిపాత ఇతి
దారుణమివవర్తతే ||

ప్రకాశం || అయిచణాదినిఋశ్యమూకగిరావవస్థానము కంఠ
వత్యా || కింతత్రతేషాంయుద్ధప్రవృత్తం ||

శూపణఖా || నహి || ౨ || లంకాద్వీపే భరతః | యజ్యతవీతత్ ||

శత్రుఘ్నః || కథమవగతమిదంభవత్యా ||

శూపణఖా || అస్తిఖలుకిష్కింధానామగుహ ||

శత్రుఘ్నః || అస్తి | వాలీయామనుశాస్త్రి ||

శూపణఖా || నఖల్విదానీంవాలీ || అపితుతంనిహత్య రఘుకులీనే
నరామేణరాజ్యేస్థాపితస్తాంసుగ్రీవోనుశాస్త్రి ||

శత్రుఘ్నః || జ్ఞాయతేవతదపి ||

శూపణఖా || తస్యాంగుహాయాంరుమాధాత్రేయా శంకుకణీనా
మమమప్రియసఖీకాపి వానరీరుమాయాస్సవత్స్యాసాకమగ్నిప్రవేశ మ
వేత్యవ్యసనమసహమానా ఋశ్యమూకగిరామమసమీపమాగతా ||

తయానివేదిత మిదంమే ||

భరతః || సావేగం || కారుమానామ ||

శూపణఖా || సుగ్రీవస్యప్లవంగాధిరాజస్యమహిషీ ||

శత్రుఘ్నః || సావేగం || కథంసుగ్రీవోరాక్షసైర్వాప్యపాదితః ||

శూర్పణఖా || సచాష్టగద్గదం న కేవలంసః | తస్యచివోపిహనుమాన్
వాలిపుత్రో యవరాజోఽంగదోఽప్యేసైనికాశ్చ ||

శత్రుఘ్నః || పల్లాదినితత్రగతయోః రఘుకులీనయోరాజపుత్రయోః
కిదృశీ ప్రవృత్తిః ||

శూర్పణఖా || కాపునరన్యాభవివృత్తి | యాపునర్కాయావినాంరాక్ష
సానామగ్రేసమచితా ||

శత్రుఘ్నః || సచాష్టం | కథంమాయాప్రయుక్తాతయోరపిదారుణం
కతుకంవ్యవస్యతారాక్షసరాజేన ||

శూర్పణఖా || తర్హిశ్రూయతాం ||

శ్లో || సాకేతాగ్ధరతేనభూమిపతీనాసైన్యావయంప్రేషితా

స్నానోన్యాయతవావకర్ణితవతాలంకాపురేనంగరం |

ఇత్యాగత్యసలత్క్వజేరఘుసుతేనక్తంప్రసుప్తేతథా

సౌలస్త్వస్యభస్మైక్యతంస్మతనుభిః ||

భరతశత్రుఘ్నాసోద్యోగం కథంకృతం ॥ ౨ ॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ శ్లో॥ అగ్రజంమేదశగ్రీవంకుంభకర్ణంచయోవధీత్ ।

హన్యాంభరతశత్రుఘ్నావై వాన్యానుజావహం॥

ప్రకాశం ॥ నామైవశిష్టంయథా॥

భరతః॥ హరిర్యరామహవత్సలత్తుణ్యతిమోహముపాగతః॥

శత్రుఘ్నః ॥ హరికథమార్యావేవంగతౌఽతిమూర్ఖతీ॥

శూర్ప॥ కథమప్రియమిదముక్తంయవయోఃకౌయువాంసమాశ్వసతం॥ ౨ ॥

ఉభాసమాశ్వస్య కథముభావేవంసంవృత్తై॥

శూర్ప॥ అధకింఅనంతరంచ । స్వవంతపవసుగ్రీవాదయోమత్సుహృ

దోరాక్షపైశ్చస్త్రపాణిభిరిత్యర్థోక్తేననుభవోమి కౌయువామితి॥

భరతః॥ జ్ఞాయతపవశేషమపి తేపిహతాభితి॥

శత్రుఘ్నః॥ అయమార్యోభరతః । అహంతదనుజశ్చత్రుఘ్నః॥

శూర్ప॥ ఊ॥ ఉద్యోగంనాటయంతీ కథంరామలత్తుణ్యాయోర్భాగ్రిత
రౌయువాంహహతాస్తీ॥

శ్లో॥ సత్యమవ్యప్రియంవక్తుంసార్వమిత్యార్యభాషితం ।

జానానాప్యేవముక్తావహంసరకేనపతామికిం॥ ఇతిరోదితి॥

భరతః ॥ కోదోషోభవత్యాః । యదన్యేనాపివక్తవ్యమేవేదమావయోః॥

శూర్ప॥ ఊ॥ పృచ్ఛతోస్యశత్రుఘ్నస్యసంబంధానభిజ్ఞాశంకుకర్ణ్యా
కథితమిదమవ్యహముక్తవతీ॥

శత్రుఘ్నః । కీదృశీసీతాదేవ్యాఃప్రవృత్తిః॥ శూర్ప॥ కిమితికథయామి॥

శ్లో॥ నిశాచరేణావహృతానిరుద్ధాకదర్శితాకేళిసఖీభవేతి ।

తయోరవస్థామపిబోధితాసూనుద్బంధనాన్ముక్తవతీశుచంచ॥

శత్రుఘ్నః ॥ సశోకం హరికథమిదమావతితం॥

శ్లో॥ ఆర్యేజానకియఃప్రవాసదివసేశ్వశ్రూజనస్తావంధూం

వశ్యస్వలగలమార్యదశికతకటిబంధక్రమంగృహ్లాతీ ।

శోకాన్తో హముపాగతస్సకిమిదంశ్రుణ్వన్విసోధుంక్షమస్త్యక్తా

యత్కిలఖిన్నయాతనురభూమద్బంధనేనత్వయా॥

భరతః॥ ఆర్యేధన్యాసి । యయాకులోచితమేవేదమాచరితం ।

అహంతునజానేకిమిదానీమాచరితవ్యమితి॥

శత్రుఘ్నః॥ శ్లో॥ వైరనిర్యాతయిష్యామోహత్యావైరిణమాహవే॥

శూర్పణఖా॥ స్వగతం॥ సర్వృత్తమేవేదం॥

ప్రకాశం॥ శ్లో॥ ఇదానీంనైవపంధావాంసహాయానహిసంతియత్॥

అతోవిషణ్ణానాం తథాచరంత్యాసీతిమైననిరూపితస్సముదాచారః॥

భరణః॥ కష్టంచోః॥ ౨॥

శ్లో॥ నీతావచతుర్దశాపితగనోయాసాందినేషుక్షణో

ప్యేకఃకల్పవదాస్తమేదిశమిదంత్యాగ్యామస్యావధి॥

ప్రాయేణాద్యసమాగతస్సవిపినాదార్యస్యపాదాంబుజం

ద్రక్ష్యోమీతిసముత్సుకస్యనుమేధిన్నోభిలాషద్రుమః॥ ఇతిమూర్ఛతి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ భరణకేవలంభవతః॥ మహావిరూపవంతమమ
భిలషంత్యాభిన్న ఏవానం వరంతునాసికయాసార్థమిత్యవగంతవ్యం॥

ప్రకాశం॥ వత్ససమాశ్వసిహి॥ ౩॥ కింమిదంవగద్రప్తవ్యోగామః॥

శత్రుఘ్నః॥ సోత్కరంసశోకంఛ॥

శ్లో॥ తద్వక్త్రంశరదిందుబింబచుధుగంతోఽద్యవత్రాణుతే

నేత్రేతౌరమణిన్యాగారుడమణిసంబోపహానాభుజౌ॥

తౌఽస్త్రీరసద్వకేళికమలచ్ఛాయాచపాదౌఽధా

భావాదార్యగఘూర్షహస్యనవునర్దప్రస్తుంపయాశక్యతే॥ ఇతిమూర్ఛతి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ వయాపునస్తదభిలంబ్యష్టాపిపూతౌమనోరథః॥

ప్రకాశం॥ వత్సశత్రుఘ్నసమాశ్వసిహి॥ ౪॥ సమాశ్వసయదైనం॥

పరంత్వస్యశోకస్సప్రతికారశ్చింత్యతాం॥ భరణః॥ సమాశ్వస్య॥

శ్లో॥ త్రాతవ్యామణిపాదుకేమమభరన్కృత్యత్వయామేదిసి

వస్తవ్యంచవనేచతుర్దశమయావర్షాణితాతాజ్ఞయా॥

కామంఘ్రాయితంతతస్తవభువంశాస్త్రీఅమాంలాలయక్

యాతోయంసనివర్తతేయదిపునశ్చోకంసహిప్యేకథం॥

తదహమిదానీ మనలంప్రవేక్ష్యమి॥

శత్రుఘ్నః॥ సమాశ్వస్య॥ కింపనరన్యోన్యస్యప్రతీకాగః॥

భరణంత్రత్యంబలింబధ్వా॥

శ్లో॥ ఆర్యేశార్యోనుగమితోయథారామేఽఽత్మణః॥

తథానుగమయత్వంమాంప్రవేత్యన్నార్యపావకం॥

శూర్ప॥ సహషం॥ స్వగతం॥ వీతదర్శఃఖల్వయమారంభః॥

ప్రకాశం॥ వత్సభరతసమ్యగవధారితంభవతా॥ వత్సశత్రుఘ్న

తాపిప్రతీకారస్సాధుచింతితః॥ అహమపితవసేనగమిష్యామి॥

కింతు॥ శ్లో॥ సుగ్రీవాదికృతశ్శోకోమమాస్యేషసుదుస్సహః॥

అతోనలంప్రవేష్యంతావనుయాస్సామ్యహంయువాం॥

భగతః॥ హవత్సలత్తుగా॥

శ్లో॥యేనార్యస్యతదానురుధ్యహృదయంతాంతంపితుశ్చేష్టితం

మాతామేననియంత్రితాబలవతానోత్సారితామంధరాః

ఆర్యేణానుగతఃపురాదివవనెనాకేసమికాంకణా

త్సత్వందన్వితభక్తిరార్యవిషయేధన్యోసినాహంతథా॥

వత్సశత్రుఘ్న॥శ్లో॥ కృచ్ఛే శైదమజప్రజాధిపకులంశాంతా కుటుంబే

ర్వీతావత్సమవర్ధయత్కరుణయామర్వన్నవత్యోదయం॥

హంకింబ్రవీమిమందభాగ్యః॥

ప॥ రామాశ్యేషుగతేషుచత్రిషు తతోవశ్యేషుగత్యావిధేస్తుర్య

నయజీవితఃపితృజనంతృప్తినివాపాంబుభిః॥

శూర్పణఖా॥ స్వగతం॥ కథంశత్రుఘ్నాజీవిష్యతి॥ హంతకిమ్న

వఫలిష్యతిమేమనోరథః॥

ప్రకాశం॥ వత్సభరతవేవశత్రుఘ్నస్యాపిశౌకభారః॥

తన్మస్త్యేవృధై వాయంసియోగతి॥

శత్రు॥ సాస్రం॥శ్లో॥ప్రియావత్యేషుయుష్మానుగతేషురుదతఃపితౄణా

నివాపసలిలైర్బాలఃకథంతర్పయితుంక్షమః॥

తదహమనలంప్రవేష్టుమార్యస్యపురస్సరోభవిష్యామి॥

శూర్ప॥ వత్సశత్రుఘ్న తేనహిత్వర్యతామింధనానలయోరాహరణా

భరతః॥కష్టంభోఃకష్టం॥శ్లో॥మాణఃకోసలనందవేనిరవధౌమగ్నాసి

శౌకాంబుధాకైకేయిత్వమకీతి॥వంకవతితైవాచంద్రతారం

పుత్రోద్వాపపిసూతవత్యసిశుచంప్రాప్తుంసుమిత్రేంబకిం
సర్వానర్థవహేనుభుంత్వనరకానేకాకినిమంధరే॥

హతాతపురుహూతప్రియసఖ॥

శ్లో॥ వర్ధితంచతురోయత్నాత్సతాజనయతాత్వయా॥

ఆర్యంప్రేషయతాం శ్యేనాశితంచరఘోంకులం॥

శత్రుః॥ కిమనేనప్రలాపేనః సంపాద్యంలెమయాతావదింధనానిహుతాశనశ్చ
ఇతిసక్రమ్యపునఃప్రవిశ్య॥ ఆర్యద్యారదేశేచుష్కేంధన సమిద్ధో
భగవాన్జాతవేదాః॥

భరతః॥ ప్రియంమే॥ ౧॥ శూర్ప॥ స్వగతం॥ ప్రయమితోవ్యధికంమే॥

ప్రకాశం॥ వత్సతదుత్థియతామనలప్రవేశాయ॥

భరతః॥ అయితావసితత్రభవత్యాసవినియమరవింద బాంధవకుల పరమగు
రురరుంధతీసహచరోమునివరోవగమయితవ్యోభరతస్యసంచేశం॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ సానందం॥ అనేనహేతునా సుపరిహారో మమ
అనలప్రవేశః॥ ప్రకాశం॥ కథమివ॥

భరతః॥ శ్లో॥ అద్యారభ్యమహత్త్వనేవమసునాప్యధీష్వస్వయంపాల్యతాం

ద్రష్టవ్యాభవతాతథాచనయదాశోచంతిమేమాతం॥

దివ్యంధామయధావసేమవయమప్యాశాసితవ్యాస్తథా

శోచన్నార్యమనుప్రయామియదహంశత్రుఘ్నమిత్రోధునా॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ ఫలతీనమేమనోరథః॥

ప్రకాశం॥ కిమిదంసంచేష్టవ్యం॥ స్వయమేవాదుమ్మపిస్సర్వంజానాతి॥
ఇత్యగ్నింప్రదక్షిణీకరోతి॥

శత్రుఘ్నః॥ వర్ణాదినితూర్ణమాచరితవ్యమార్యసందిష్టం॥ ప్రథమమా
వామేవప్రవేశ్యైవః॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ దృఢీయ్యాననయోరయంవ్యవసాయః॥

తన్నమేకించిదిహకృత్యమవశిష్యతే॥

ప్రకాశం॥ నాతిలంఘనియ్యంయువయోరనుశాసనం॥ విశేషేణా
స్యాందశాయాంఇతిస్మాగ్రంతా॥

ఉభావగ్నింప్రదక్షిణీకురుతః॥

సేవధ్యేః శ్లో॥ చనంజంశంపితురాజ్ఞయామేవత్సాకథం నాథమనుజ్రజంతి।

దాఃఖంవిసోధ్యేవిషీగతోసారత్తోహృతాభూదితివజ్రపాతః॥

భరతః॥ కథమసాజనకరాజస్సంప్రాప్తః॥

అనర్నేపధ్యే॥ భోభోమాహేశ్వరప్రవర॥

శ్లో॥ లంకానాథభవానపిప్రియసఖ స్తవ్వంవీతశంకఃకథం

వత్సాంమేహృతవాక్బ్రువేకిమధవాజాతిస్తవైవంవిధా॥

శష్టభోః కష్టం॥ ప॥ హంవత్సేవిజనేవనేదశముఖందృష్ట్వాపహరో

ద్యుతంత్రోశంత్యాభయశోకవిహ్వలతనోస్సాతేదశాసీత్కథం॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యాముద్బంధనపరిత్యక్తజీవితాం నజానాత్యార్యో
యంజనకరాజః॥

భరతః॥ కథమేనమార్య మసంభాష్యయుక్తమావయోరనలంప్రవే
ష్టమితిప్రతీక్షవాణస్తిష్ఠతి॥

ప్రవిశ్యజనకః॥ ౨॥ అహంకథమేతత్॥

శ్లో॥ అగ్నింప్రదక్షిణీకుర్వన్నుచ్చాపచశిఖాకులం।

భరతోయంసహభ్రాతృప్రవేత్స్యన్నివలత్యుతే॥

ఇతి త్వరిత ముపసవతి॥

ఉభా॥ ఆర్యతత్రభవంతమభివాదయావహే॥

శ్లో॥ చరమాయంప్రణామస్తేయదావాం జహివస్తనం।

నాతాతారాక్షసైరాస్తాం మాయయా రామలక్ష్మణౌ॥

జనకః॥ హంహతోస్త్రిమందభాగ్యః॥ ఇతిమూర్ఛతి॥

ఉభా॥ సమాశ్వసిహి॥ ౩॥ జనకః॥ సమాశ్వస్య॥

శ్లో॥ దీఘాకాయపావిజయినాభవితవ్యమస్యా

భూజన్త్యనస్సహచరేణతథోమిక్షాయాః॥

ఇత్యుబ్రవన్గ్రహగంజ్ఞజనాయదేత

దాసీన్ద్రియైవమమభాగ్య వివర్యయేణ॥

హంత॥ ౨॥ శ్లో॥ అదైవితదర్శనంయస్తేయాజ్ఞవలగ్నసుశాసనం।

తదపిక్వచిదేవాస్తేశకోయంహంతిమాంక్వచిత్॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యాసీతాపిఇత్యధోక్తేనబాష్పకంత స్తిష్ఠతి॥

జనకః॥ యదిసాపిగతాతహి॥ ప్రియంనః॥ తథాపివరితవ్యతేమేహృదయం॥
శత్రుఘ్నః॥ పరంతూద్భంధనేన॥ జనకః॥ సాస్రం॥ కథంవత్స
యాప్రవంజాతం॥

శ్లో॥ ద్రష్టవ్యదంత ముకుళందరహానరమ్యం
లంబాలకంతరళరశ్మ లలంతికంచ॥
వక్త్రాంబుజం తవశిశోరనుచింత్యవత్సే
సంతాపమేతి హృదయం బతకింకరోమి॥
సనిశ్వాసం॥ శ్లో॥ శ్రుణ్వైకరత్నోహృతాంసీతాంభరతోమేళయన్నుపపా॥
ప్రస్థాస్యతేరిపుంజేతు మితితుష్టోస్త్వహంవృధా॥
తదిదానీం॥ శ్లో॥ అనేనయవయోరధేఃసంభృతేనైవవహ్నినా॥
కబళీకృతదేహూ హంతరేయం శౌకసాగరం॥
భరతః॥ మమఖల్విగంప్రథమం॥

శ్లో॥ ఆర్యస్యోపగమాలాభాదసంపూర్ణమనోరథః॥
జ్వలనంప్రవిశామ్యేష జటాభిర్వలగలేనచ॥
జనకశత్రుఘ్నా॥ సాస్రం॥ అతకరుణమిదమస్యవచనమచక్ష్యతే॥
నేవధ్యే॥ శ్లో॥ హత్వాదశాననమవాప్యవిదేహకన్యా
మాసాద్యకీ॥ మృషిదైవతగీర్వామానాం॥
ఆరుహ్య భ్రష్టకమపైతి సలత్తుణోయం
రామఃకృతీభరతమావిశహవ్యవాహం॥
శత్రుఘ్నః॥ విలోక్య॥ కపివవణిప్రియమావేదయతి॥
జనకః॥ సహషం॥ వశ్యభరతమాత్వరస్వ॥౨॥

శ్రూయతేహి కల్యాణీవాణీ

భరతః॥ విలోక్య॥ ఆర్యమామైవం॥

శ్లో॥ అప్రియంశ్రావయిత్వాప్రాగ్జ్ఞానాదనుతప్తయా॥
ప్రియంవివేద్యతేభూయస్తాపన్యా వణిరూపయా॥
తదేతన్నిధ్యేతత్వరితముపసవతి॥
ప్రవిశ్యవటాక్షేపేణవణిరూపోహనుమా॥౩॥

హనుమాన్ || భరతమామైవం || అహూకథమహేతుకఃక్రియారం
భగితినివార్యశ్రుణుతావత్ ||

శ్లో || రక్షయైస్సన్యవతింప్రహస్తమవధీన్నీలశ్చమూనాయశో

దేవేనావధికుంభకణఃఇతియోదృప్తోదశాస్యానుజః |

సామిత్రిఃకృతరావణాత్సజవధస్సరైస్వస్తుతఃఖచ్చరై

లఃబ్ధాలూనదశాననేన విభునాసీతాజయశ్రీరివ ||

తదనుభోక్త్యతేభవాన్సదాగానుజరామోవగమకందళితమానందం ||

భరతః || మాయారణప్రవీణేకాగవగణైకధమార్యస్యతాదృశస్య
ఇహూపగమోనామ ||

హనుమాన్ || దైవబలముపేయషిరామేనప్రభవతిమాయాబలం
రాక్షసానాం ||

యతః || తహిన్శ్రూయతాం ||

శ్లో || కవటపటునాకాకుష్ఠాయాదశాననసూనునా |

ప్రథమసమరేబద్ధావాస్తాంభుజంగమయైశ్చరైః ||

శత్రుఘ్నః || ఇదమేవతాపస్యాస్యధాశ్రుతవత్యామూలాపరిజ్ఞా
నాత్ ఉద్వేజితావయమితిమన్యే ||

భరతః || తతస్తతః || హనుమాన్ ||

శ్లో || తదనువినతాపుత్రోవృత్రారిణాప్రహితోరణే ||

భరతః || వత్సశత్రుఘ్న || త్వయావిజ్ఞాపితం వసిష్ఠమిశ్రవచనం
సంపదతిదానీం ||

హనుమాన్ || వయదుపగమనాద్ధ్వద్ధోయుద్ధోద్యమోవిరుజోస్తయోః ||

శత్రుఘ్నః || కథంభగవతిగరుత్మత్యుపసర్పనావసర్పేయుస్సర్పమయాశ్చరాః ||

భరతః || సహషణం | వత్సశత్రుఘ్నవిదితేదానీమార్యేణకార్యార్థి
తాదశముఖునిపాతకాంక్షీణశ్శతముఖస్య ||

యఏవమార్యరక్షణాయపక్షిణాంప్రభుంప్రహీణోత్ ||

జనకిః || సహషణం | కథయతుభవాన్నిర్వ్యాజమస్తత్ప్రేరణదా
తాకింనామధేయోఽణివరః ||

హనుమాన్ || శ్లో || సుగ్రీవసచివోనామ్నాహనుమానస్త్రిమారుతిః |

భరతస్యాంతికంయంశఃప్రహీణోద్రావణాంతకః ||

జనకః॥ శ్లో॥ యాజ్ఞానలక్ష్మణవత్సంఘే మానసియ్యోసిమారుతే |

సఖవాధిజగేవిద్యాంసవితుర్యస్త్రీయామయాత్॥

శత్రుఘ్నః॥ సవిస్త్రయం॥ ననుతాపస్యావణాదిన్యాససైనికసచివజీ
నన్యసుగ్రీవస్యలంకారణేయాతుధానైర్వినిపాతఉక్తః॥ తత్కథంహనుమ
తోజీవనంనామ॥

హనుమాన్॥ కానామతాపసీ వణాదిసీ॥

శత్రుఘ్నః॥ యాముశ్యమూకగిరివాస్తవ్యా॥ యస్యాశ్చసుగ్రీవా
దయస్సుహృదః॥

హనుమాన్॥ స్వగతం॥ నైవంవిధాకాచిదస్తి॥

విమృశ్య॥ ఏతయాశూపణఖయా భవితవ్యం॥

యాదశగ్రీవకుంభకర్ణయోర్వధేనైవ విభీషణరాజ్యలాభేనదుర్తనా
యతభిద్యమాత్యసంపాతితోక్తం॥

తస్యాః॥ లాయంభరత శత్రుఘ్నయోస్సమావనాయయతోభవేత్॥

ప్రకాశం॥ సాఖలుదేవేదశగ్రీవవిజయిన్యమషేణగృహీతతాప
సీవేషారావణభగిసీశూపణఖా॥

యయాననుభవతామప్రియమిదంనివేదితం॥

భరతః॥ యుజ్యతఏతత్॥ అనయాఖిల్వాశ్చ నఃశ్రుతస్త్యవంశప్రసూతిరుక్తా॥

హనుమాన్॥ దక్షిణతోవిలోక్య॥ భరతదృశ్యతామసౌ లంకేశ్వర
విజయీసీతయాపరిజనైశ్చసహశ్రుష్టకారూఢౌషేఘాధ్వనోవసర్పతి॥

సర్వేసాశ్చగృంవశ్యంతి॥

హనుమాన్॥ నన్విదాసీం॥

శ్లో॥ ద్రష్టవ్యంభరతప్రమాద్దుగ్రమమభిఘ్నతోన్నతాదున్నతం॥

త్వద్భ్రాతృః॥ స్థవగాచ్ఛభల్లనిబిడాసేనేయమాసీదతి |

యత్పాతోత్పతినప్రయుక్తవిటపానత్యున్నతివ్యాజతో

నందిగామసమీపవిభ్రమవనంనూనంముదాన్యత్యతి॥

జనకః॥ కథంవత్సయాసీతయాలంకృతవామభాగోవత్సరామభద్రో
వత్సలత్తుణేనపరిజనైశ్చసమవతీణకవీవశ్రుష్టకాత్॥

భరతః॥ దృష్ట్వా॥ సహపణం॥

శ్లో || కాలార్ధృహాః కమలలోచనమద్రికన్యా
కాంతాభికేతుః పరోక్షిత కామగూఢం |

ఆర్యంనవాం బుదకదంబ విడంబితాంగ

మాలోక్య సంప్రతిసుధాభిరభిప్లుతోస్తి ||

శత్రుఘ్నః || సానందం || శ్లో || స్వాద శ్రేయదమిదం నేతికఃఫలంవేక్షిరక్షణం |

మగ్నమగ్నిప్రవేశోత్తైర్గనస్తాభిస్సుధాంబుధౌ ||

తతఃప్రవశతియథానిగిష్టోరామః ||

రామః || అయేజానకి ||

శ్లో || సింధోస్సేతుమతీశ్యయోజనశతంక్రాంత్యామహేంద్రదాచలం

వైలంప్రసవణంవిలంఘ్యవిఫులామాక్రమ్యవింధ్యాటవీం |

ఉత్తుంగాదపిచిత్రకూటశిఖరాదూర్ధ్వంగృహీతాధ్వనా

నందిగ్రామమనేనతీవ్రగతినాయానేననీతావయం ||

కించ || శ్లో || సముద్రమివనిస్తీగ్యసమరంకపిరక్షసాం |

సంప్రాప్యచతుభాంగిత్వాంస్వందేశంప్రాప్తవానమాం ||

లక్ష్మణః || ఆర్యపశ్యపశ్య || తాతజనకేంద్రంవత్సశత్రుఘ్ననచసహ

సముత్సర్పత్యసావాగ్యభరతః ||

యవీషః || శ్లో || జటాకలావందధదుత్తమాంగేకటీ - పేవల్కలమవ్యనన్దుం |

తపఃకృశాంగస్త్యదదర్శనోత్తశ్శోకశ్శరీరవపురోవిభాతి |

రామః || ఏవమేవేదం || కింత ||

శ్లో || పౌలస్త్యేనహృతావిదేహశనయేత్యతర్యదాసీత్పురా

శల్యంయన్తమతావదుద్భృతమభూత్తత్రోచితైఃకర్తృభిః |

యచ్చాన్యద్భరతశ్చియంహహరకలధామపిక్షిశ్యతే

మద్దేతోరితిసాంప్రతింతదపిమేదిప్త్యాభవత్యుద్భృతం ||

భరతః || ఉపసృత్య || ఆర్యదశరథప్రియనందన భక్తజనవత్సలసత్య

సంధ భరతస్యైష చిరకాంక్షితస్త్యత్పాదకమలయోఃప్రణామః ||

ఇతిసబాష్పకంఠంప్రణమతి ||

రామః || సన్నేహానందం | బాహుభ్యాంసముత్తాప్యపరిష్పజతే || రామభరతౌ ||

స్వగతం || శ్లో || కర్పూరవాపికాగర్భేకలయేకినిమజ్జనం |

మామేతస్యశరిష్వంగశ్శితలీకురుతేతవ ||

రామః ॥ వ్రకాశం! వత్సదిష్ట్యాత్వందృష్టోసి॥

భరతః ॥ వ్రకాశం ॥ అతఏవ ఆర్యస్యమయిక్పతార్థీ కరణాయవ్ర
సాదగరిమా ॥ రామభరతౌ వ్రతలక్ష్మణశత్రుఘ్నా వభివాద్యగృహీతాశి
షోతవృతః॥

రామః॥ఉపసృత్య॥తాతజనకరాజదాశరథీ రామోహమభివాదయే॥
లక్ష్మణః॥తాతలక్ష్మణః వ్రణమతి॥ సీతా॥తాదణమోఽః॥ ఛా॥తాతనమస్తే॥

జనకః ॥ యథోచితమాశిషావధేయై రామంవ్రతి॥

సహషణంసచాప్సగద్గదం॥

వత్సలంకేశ్వరవిజయిణ్॥

శ్లో ॥ వత్సాయావీర్యశుల్కాయా యత్తథాపాణిమగ్రహః॥

యశ్చవంశేమనోజ్ఞాతఃతస్యానుగుణమాచర॥

రామః ॥ సవినయమంజోబధ్వా॥ తాతబ్రహ్మ విదస్తత్ర భవతోభవతః
వ్రసాదాత్ అగస్త్యవసిష్ఠకౌశిక్వ్రభృతీనామృషిణాంచశివానుసంధానాత్
ఇంద్రదాదీనామమృతాంధసామను గ్రహచ్ఛనిగృహీతౌదశకంధరః॥

తతః వ్రవిశతి కౌశికః॥

కౌశికః ॥ స్వగతం ॥ సఫలమద్యమేదేవజననిదేశాచరణం॥

యద్రావణౌరణే రామభద్రదేణనిహతఇతి॥

సమాధిదృశాసమదశమహం॥ తథాఖలుమేదేవజనస్యనిదేశః॥

యథా॥శ్లో॥ రామేయథాభావిదశాననస్యవైరంస్వవగ్గీణనిపాతనేన॥

యథావధాయాస్యచ రాఘవోలంస్యాదస్త్రదానాత్క్రియతాంతథేతి॥

ఇతి పరిక్రమతి॥

రామః ॥ దృష్ట్వాఉపసృత్యభగవత్ ॥ విత్వాకోఽహమభివాదయే ॥

కౌశికః॥వత్ససిన్ధుతుతవమనోరథః॥

ఇతరేపికౌశికం వ్రణమంతి॥సోపితానాశిషాయథోచితముపచరతి॥

రామంవ్రతి ॥ సంవ్రతహి॥

శ్లో ॥ త్రాతామహషణస్తాత్రితాదేవాస్తాత్రితంజగత్త్రయం॥

త్రైలోక్యకంటకంహత్వాదశకంరంరణేత్వయా॥

రామః॥ సర్వమిదంభవత్ప్రసాదాత్॥

భరతః ॥ భగవత్కుశికనందన! యుష్మాభిరిహోవరాజ్యేతమేనమా
ర్యమభిషిచ్యసోయమయోధ్యాంప్రవేశయితవ్యః॥

జనకః ॥ అహూవిశింబాసహిష్టుతా భరతస్య॥

హనుమాన్ ॥ ఏతేసుగ్రీవవిభీషణప్రభృతయః

స్వామినః ప్రియసుహృదోఽపేక్షవముత్కంఠంతే॥

తదహంత్రిభిర్వానరైస్సహసముద్రజలమానేష్యామి॥ ఇతినిష్కాగ్రింతః॥

జనకః ॥ వత్సశత్రుఘ్నవసిష్ఠప్రముఖాన్యపీతౌ పురోధసోమంత్రిణ
శ్చ ఉపస్థాపయ॥

శత్రుఘ్నః ॥ తథేతినిష్కాగ్రింతః॥

సీరా ॥ స్వగతం॥ శకేసురవిజయణాంలంకృతంసరంజాభిసేలంతి
దణ మేహేలతి॥

భా॥ లంకేశ్వరవిజయశత్రుఘ్నప్రత్యరాజ్యాభిషేకఇతినందతిమేహృదయం॥
నే ప ధ్యే॥

ప॥ సజ్జంతామధిభద్రవేదిరుచిరాశ్శ్రీగంధపుష్పాక్షతాస్థావ్యంతాం

శుభవారిపూణకలశా శ్చత్రంతథాచామరే

కన్యాః కాశ్చనతత్రసంతువసతూ పాంతేగజోవాజినా

తాద్యంతాంపటహయతోరఘువతేఃపట్టాభిషేకోధునా॥

జనకః ॥ వసిష్ఠస్యాయనిదేశః॥

ప్రవిశ్యశత్రుఘ్నంరామంప్రతి । సర్వేఉపస్థితాః॥

తతఃప్రవిశతి వసిష్ఠః॥

వసిష్ఠః ॥ సఖేకౌశిక । సీతారామావన్తి॥ సింహాసనేనివేశ్యమహా

షితభిరన్యైశ్చసహభిషించావః॥

కౌశికః ॥ యథారోచతేమైత్రావరుణయే॥

జనకః ॥ కథమభిషిక్తవీవరామభద్రః॥

యోమాభరణాదిభిఃప్రీతిదానైస్సంభావయతిపారజానపదాన్॥

కరం ॥ దివిదేవదుందుభిర్ద్వనిః పుష్పవృష్టిరవ్వరసాంనటనారభటీచ॥

కౌశికః ॥ వత్సకింతేభూయః ప్రియముపహరామి॥

రామః॥ శ్లో॥ నిర్విఘ్నం మమ జానకీ వరిణయోజాతః ప్రసాదేన తే

పాలస్త్యం సగణం విజిత్య సమరే ప్రత్యాహృతేయంప్రియా।

దృష్టాయంభరతశ్చిరాభిలషితో రాజ్యాభిషేకోపిమే

లబ్ధః కింప్రియమస్య దస్తిభువనేయత్సాధనీయంత్యయా॥

తథాపీదమస్తుభరతవాక్యం॥

* మార్గందర్శితమాశ్రయంతు మనుజా మన్వాదిభిశ్చేయసే। రాజానోవ్యగృ
హీతపైశునగిరోరక్షంతు ధన్యామహీం। లాల్యంతాంసరసోక్తయశ్చకవ
యశ్చశ్వద్రస్సజైరనైస్సాస్యదేతస్యకవేశ్చభక్తిరచలాదేవేరఘాతాంప్రభౌ॥

ఇతినిష్కాంతాస్సర్వే॥

ఇతిజానకీవరిణయనాటకే - సప్తమాంకః.

జానకీవరిణయనాటకం సంపూర్ణం.

శ్రీరామచంద్రవరబ్రహ్మణేనమః.

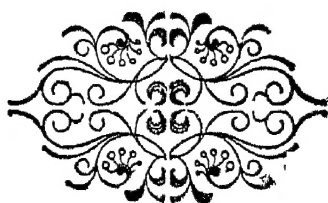
* శ్లో॥ ఆచంద్రార్కమిదంభవేదవిరళంగోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చభం

భూయాత్త్వాగమవృద్ధసేవిభిరియం రాజన్వతీ రాజభిః।

లాల్యంతాంసరసావయంచకవయశ్చశ్వద్రస్సజైస్సమం

స్యాదేతస్యకవేశ్చభక్తిరచలాదేవేరఘాతాంప్రభౌ॥

. ఇతిపాతాంతరం.

శుద్ధ పత్రికా.

పుట.	పజ్జిక.	అశుద్ధం	శుద్ధం.
౧	౮	కుడ్డు	కుట్టు
౨	౭	శుణి	సుణి
"	౧౩	ద్బలా	ద్బల్
౪	౨౦	ప్రీతిః	ప్రీతిం
౫	౧౮	విధేహ	విదేహ
౬	౧౩	సుక్తం	సుప్తం
౧౧	౩౦	ప్రవటు	విప్రవటు
౧౩	౪	రామేతి	రామణి
౧౫	౨౮	సంబంధి	సంబంధీ
౧౮	౨౬	సీతా॥	సీతా॥౨॥
౨౦	౭	సేవిణ	సివిణ
"	౧౩	జరదే	జడదే
"	"	దాణి	దాణి
౨౧	౧౦	ణయిణి	ణలిణి
"	౧౯	సిత్వస్య	నిత్వస్య
౨౩	౬	కహ	అహ
౨౫	౧౧	జాతి	జాతిః
"	౨౩	ఎంవ	ఎంవ
౨౬	౧౫	యశసః	యశసీ
"	౨౩	మరియో	మరిదో
"	౨౭	హంత	స్వహంత

పుట	పజ్జిక	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౩౩	౬	నివతక	నివతక
౪౭	౮	కాశ్యపే	కాశ్యప
౫౦	౧౫	అదం	హద
౫౪	౨౫	సక్పద్వణిక-సక్పదాకర్ణి	
౫౮	౨౨	సుణుహీ	సుణుహి
౬౧	౨౨	భూ	భూ
౬౨	౩౦	వంమేహృద-వంహృద	
౭౨	౧౫	ప్రతి	వగా
"	౧౬	బద్ధం	బంధుం
౭౪	౨౪	శంభి	శంభి
౭౮	౧౧	ఎద	ఎద
౮౨	౬	సందశక	దశక
"	౨౦	స్థావి	స్థాపి
౮౩	౨౩	మరితి	మరిస
౮౫	౨౭	శన	సన
౧౦౮	౧౯	అంహ్	తిహ్
౧౧౧	౫	ర్నామా	నామా
౧౨౦	౨౪	నిర్మద్ధ	నిర్మత్స
౧౨౮	౩	సుశీలితఎద-సుంసిళింతెద	

